

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 7. Travna 1835.

BROJ 27.

B e c h.

Dana 2. Travna ob pol 10 vuri na vecher preminuli szu Nyih cz. kr. Viszozt, szvetli gozpodin arkiherczeg *Anton*, veliki mester, y mester nemachkoga reda, vu ognyenici, na veliku salozt viszokoga dvora y vszih ztalishev ovoga glavnoga varasha.

Vnoga vuchena naredyena y drustva zgubila szu po nyem jednoga zmed najznamenitejih zavetnikov.

Szledechi je odgovor Nyih Velichanztva czeszara y kralya na govorenje, koje patriarka arkibiskup Jegerzki, deputacije vugerkze blagorechnik, proti Nyih Velichanztvu dersashe:

„Dusha Moja, gluboko ranyena po premnutju szvetloga oteza, chuti szi nemalu polehchiczu u Vashoj nazochnozti y u zgovoru prisesne vernozti y podanozti, koju Mi pri-nashate od ztrani gozpode ztalishev prelyublyenoga Mojega kralyezta vugerkzoga y zdrusenih dersav.

Da tak Vi, kak y Vashi naruchitelyi zpmenek Preobrasenogā, — koj ne szamo Moj, nego obchincki vszih szvojih pukov otacz bishe — zahvalno y plemenitomu vugerkzomu narodu doztojnum priklonyenozijum postujete, to Mene z tim bolye batrivi, chim szem szi tverdneje napervovzel, zpmenek taj uvek potom szlaviti, da sze terszil budem, nepozabliyu peldu duha nyegovoga, koj navek na zadoblenye y utverdyenye blaga szebi podlossenih narodov ravnat bishe, u Mojem sivlyenu ztalno pred ochima zadersati y naszleduvati.

Vsza dakle terszenya Moja tamo ravnana budu, da z pomochjum vermozti, podanozti y prirodyene priklonyenozti gozpode ztalishev za kralya Szvojega, kak takaj z pomochjum izkerne zkerbi Nyihove za ohchinzko dobro, salozt za otezom, kojega szmo zgubili, po naszleduvanyu Nyegovihs chinov y tekmenyu

Nyegovihs krepoztih vu uzdersavanyu ztarinkih zakonov, zlehkotim.“

Nyih Velichanztvo czeszarcza - kralycza doztojali szu gorizpomenutoj deputaciji szledecha odgovoriti :

„Kada szu szlavni ztalishi kralyezta vugerkzoga Mojemu izvishenomu tovarushu k Nashemu szvetomu pozakonenyu szrechu seeli, obechal im je On, da sze Ja oszebito terszila budem, Vugerzkoj pokazati, da sze y vu Meni kerv velike *Marije Terezije* prelevá.

Tovarushicza nyejnoga prevnuka, nevezta pokojnoga czeszara Franye, kojega gorko oplakujem, podufam sze jedno iz lyubavi profi Perveshemu, drugo iz detinzke ztrahopochitnozti za zpmenek Preobrasenoga, obechanje ovo z tim vekshum zaufanozijum szada zgovoriti, ar ova Meni szveta dusnozt proti Obovdem, szvoj temely ima y u Mojoi prirodyenoj nagnyenozti proti vugerkzomu narodu.

Kojemu Ja, kak y Vam zoszeb, ovu Moju izkernu nagnyenozt odperto zgovarjam.“

Nyih cz. Viszozt gozpodin arkiherczeg *Frango Karol* dal je od szvoje, y najszvetleje gozpoje tovarushicze szvoje ztrani, deputaciji szledechi odgovor:

„Zgubivshi najbolyeg otcza, kojemu, da Mi je moguche bilo, rad bi bil vsza Meni josh odluchena sivlenya lets prikazal, zahvalno zpoznavam od ztrani Moje y prelyublyene tovarushicze Moje paznozt szlavnih ztalishev kralyezta vugerkzoga proti Meni y Nyoj, kojum oni raztusene dushe Nashe obraduvati hocjeju.

Pokojni napravivshi vsze szvoje podlosnike odvetke lyubavi szvoje, pokazal je razlosno po tom, da nyegov zvisheni zpmenek z nikakvemi vugodneshemi aldrovi szlaviti nebudemo mogli, kak da vsza Nasha terszenya na uzdersanye obchinzkoga blaga, za koje sze je czelo szvoje sivlyene trudil, zatim na

chuvanye ztarinzhikh zakonov y obichajev ravnamo.

Chuvare ovih, y zajedno najssegurnejegova vodyu, kojega naszleduvati moramo, imamo Nyih poszvetyeno Velichanztvo, najmiloztivnejegova gozpodina Nashega, koga vszamoguchi Bose, kako Mu Ja z Vami iz czeloga szerdca selim, zdravoga uzdersi.

Vu oztalom naj budu szegurni gozpoda ztalishi, y Vi szami, zahvalnozti Moje, y Moje prelyublyene tovarushicze."

Nyih cz. Viszozt gozpodin arkiherczeg *Karol* odgovorili szu ovako na govorenje, koje blagorechnik deputacjije vugerkze proti Nyim y oztalim kod Nyih zpravlyenim arkiherczegom dersashe:

"Vu ovoj obchinckoj zeyszema velikoj tugi, oszrebujno Nasz batrivi, da gozpodaztalishi vugerkzi Nam szvoju naklonitozt zksusu. Iz toga budemo sze uvek zahvalno zpopmali. Selimo, da sze to znamenyе Nashe blagovolynozi, koju z tim ovoj szvetechnoj deputacjiji zgovarjamo, y zpomenutim ztashem na znanye dade."

Nyih cz. kr. apostol. Velichanztvo doztojali szu z najvishjum odlukum od 16. p.m. *Matti Deuszu*, kapitanu varasdizuko - krievachko-granicharkzkoga regimenta, vugerkzu plemenschinu z odpustyenyem taksze, najmiloztivnje podeliti.

Pri cz. kr. vojzki nachinyene szu szledeche premembe: *Josef* baron *Berger od Pleisse*, feldmarshallaitnant y vojнички komendant u Tirolu, doshel je k dvornomu vojничkomu tolnachu; *Anton* baron *Betoletti*, feldmarshallaitnant y divizioner u Bechu, poztal je vojничkim komendantom u Tirolu. — Feldmarshallaitnantom je poztal: general-major *Ferdinand* grof *Cecopieri*. Oberstarom je poztal: oberztlaitnant *Josef Gedeon*, od peshichkoga regimenta barona *Mariassa*, vu szlusbi pri Nyih kr. Viszozti prev. arkiherczegu *Ferdinand' Este*, vu regimentu y vu szvojoj szlusbi. Majori szu poztali szledechi kapitani: *Fridrik Nieberg*, od peshichkoga regimenta princza *Hohenlohe-Langenburga*; y *Anton* vitez *Guol-*

finger od *Steinsberga*, od Ertmannovoga peshichkoga regimenta, obodva u regimentu. *Morics* grof *O'Donell*, penzionirani general-major, dobil je potomtoga naszlov feldmarshallaitnanta y dodatnu platyu. *Josef* plemeniti *Andrée*, penzionirani oberztlaitnant, dobil je nazopet szlusbu kod peshichkoga regimenta barona *Trappa*. *Josef Mihailovich*, major y grenzbaudirektor u Slavoniji, dobil je naszlov oberztlaitnanta.

Szeverna Amerika.

Journal de Paris od 20. Szushcza zaderzava szledeche glasze iz szeverne Amerike: „Dobilo je vladanye glasze iz Washingtona do 20., a iz Newyorka do 24. Széchna. Vu Washingtonu bilo je obznanyeno; ali ne szlusbeno, da g. *Serrurier*, poszlanik francuzski, domom je pozvan, na sto szu tamо zeyszema preszenetyeni bili. — U Newyorku naztala je na to obznanenye velika zmutnya, koja sze je vendar szad vre chizto zgubila. — Ladja *d'Assas*, koja je g. *Serrurielu* naputke od francuzkoga dvora doneszla, kako sze szada ponashati ima, dojadrla je u nochi med 20. y 21. Szechnom u brodiseh Newyorkzko, kam je vre pred tremi danj ladja *Orfenss* z pérviem glaszi iz Francuzke nadoshla bila. Kak je komendant perveje ladje nogu na kopno vergel, prijela ga je vnosina práztoha puka z vikum y vszakojachkemi grosnyami, na koja im z nichem drugim kak z poteptavanyem odgovoriti nije mogel. Ozali oficziri bili szu na izti nachin prijeti. Zachuvshi to francuzuki general-konzul, otide odmah k varaskomu majoru, y pove mu, sto sze je dogodilo, na kaj on mahom previdi, da sze tu zadovolyschina dati mora. Dokonchano jezt, da drugi dan, kakti dan narodyenya *Washingtonovoga*, major z majorom-generalom artillerije u meztuleseche, generalom *Mortonom*, ze vszemi oficziri y nyihovim stapom, kakpervich briк z navadnim ovaj dan puczanyem szvetechnoz obznan, vu drustvu general-konzula do brodischa odidu, da tamо komandanta brike y nyegove oficzire, koji szu sze povratili bili u ladju, primu. Kak sze dogovore, tak y biva. Komendanta ztupivshega na kopno prime major oszrebujno priatelyno; poda mu ruku y na-

pervoztavi ga tamo zpravlyenoj vnosini puka kanoti priatelya. General - konzul poda ruku generalu *Mortonu* y to izto uchinishe stazki oficiziri z oficiziri od brika. — To vidivshi puk, ravno koj je vchera Francuze zeszmeval, krichal je radoztno, y halabuchno Beg sivi vikal, tak duo, dokle je major ze szvojemi gozti vu generalove palache dozpel, gde je banquet pripravlyen bil. Oydi pije major y general zdraviczu na jedinost, na mir med obodveni dersavami. Nista nije prepustyeno, da sze szamo ztranyzkim oficizirom pokase, da pravi puk *Newyorkzki* ponashanye proztoga lyudzta zlovolyno gleda. Nezadovolyni ze vszim tim *Newyorkzki* poglavari pozvali szu Francuze na vojничki bal, koj je bil dan na szvetechnozi narodyenyia *Washingtonoroga*. Pelyani szu tamo vu szvetechnih kuchijah, y prijeti tak pri doshaztku kak y odlazku z takovim izkazanyem postenya, kakovo sze szamo najvechjim chaznikom daje; kod vechere pito je opet na zdravje: *Lepe Francuzke! y szloge med obodveni dersavami!*“

Iz Newyorka dana 27. Széchna. Na prezidenta pokliszarzke hise od Louisiane ishel je nedavno vu Neworleansu ztanoviti *John R. Grimes* z batinum, ravno kada szi je perveshi szezti hotel na prezidentzki ztolecz. Prezident, da sze proti nyemu brani, zpučne malu sepnui pistolu y zprusi ju na protivnika, ali ga nije zgodil. Na to zprusi *Grimes* konyanichku pistolu na prezidenta, koja je z kruglum y olovom nabita bila. Krugla prefuchka mimo glave dvih komore kotrigov, y vszegnula je jednoga zmed nyih po chelu, a prezidenta ranili szu dva komadi olova na ramenu y ruki.

Velika Britania y Irzka.

Vu zpravischu dolnye hise od 17. Szuszcza napervoztavil je perviput *Sir Robert Peel* jednu *billu*, [ako gdo kakov predmet napervodonesze, koj potlam zakonom poztane, zove sze *billu*] gledech na pozakonyene diszenterov [t.j. druge vere lyudih, kerschenikov, koji sze z anglianzkum hiskupzkum czirkvum neszlassu]. Pri ovoj priliki dersal je *Peel* govorenje, z kojim szu vszi zevszema zadovolyni bili, ar sze je dalye puztil, neg bi sze hisa ikada nadlati bila mogla. *Billu* ova zadersava

vu szebi to, da diszenteri, predi nego sze osenju, czivilni kontrakt naprave, vu oztalom mogu sze venchatи dati po szvojem redovniku. *G. Wilks*, glava diszenterov u dolnyoj hisi, bil je vu obchinzkom zadovolyen z tum *billum*, selel je vendor, da bi sze nekoja u nachinu, kak je zpelyana, premenila. Lord *John Russell* rekel je, da je ovo naredyenye vnogo bolshe, nego je ono, koje on perveshe leto zverhu iztoga predmeta napervoztavishe. *G. M' Cause* ochituval je med velikum pohvalum, da, ako miniztri takove premembe y gledech na irzku czirkvu poprimu, prez vszake dvojmbe zdersali sze budu.

Poleg lizta nekojega polyzkoga uzkoka, koj u *New - Orleansu* sive, odishlo je 20. nyegovih zemlyakov, kojim je vesz sivesh otet, od onde chez dersavu Texas u Mexico. Na putu popadne ih vnosina Indianczev. Polyaki imali szu vendor duo vremena kervavi harcz, doklam je velika ztran zmed nyih opala.* Dva Polyaki oztali szu mertvi, a vszi oztali bili szu jako ranyeni. Szamo jednomu zmed nyih bilo je moguche u *New - Orleans* vratiti sze.

F r a n c z u z k a.

Vu pokliszarzkoj komori bili szu szledechi chlenki zakona zverhu odgovorlyivozti miniztrov prijeti: Chlenek 1 je nazad komisziji poszlan. Chlenek 2 je z szledechemi rechmi zeztavyen prijet: „Pokliszarzka komora more miniztre szamo zbog krivnye vrassenoga velichanztva, krivichnoga stibranya y nezvershavanya dusnozti obtusiti.“ Chlenek 3 je vu ovih rechih prijet: „Krivnya vrassenoga velichanztva od ztrane miniztrov biva, ako zapovedjami, chinenyem ili zlobnum nedelatnoztjum, z predi zkovanimi y utverdyenimi plani szegurnozi kralyevzkikh oszob, kralya vladavca ili zkupkotrigov kralyevzke obitel, konstituciju, nuternyu ili vanyzku szegurnozi derzave raniju.“

Vu szeszii dana 18. Szuszeza je komiszia chlenek 1, koj joj je bil nazad poszlan, ovak podrugachila: „Piszma, koja kraly u overshavanyu kralyevzke mochi van daje, mogu szamo pod odgovorlyivoztjum kojega minitra izpunjena biti. Koj jedno od kralya u

overshavanyu kraljevzke mochi izdano piszmo izpuniti chini, prez da bi od kojega ministra podpiszano bilo, taj pade po szamem ovom chinenu u kastige u chlenku 258 knyige z glavnih pravicz imenovane, z dodatkom tesjih kastig, koje bi narav takvoga china ili nelygovih okolnozti potrebovala.“ K ovim naredyenyam je komiszia josh szledecha dva prisila: „Vszaki ministar je za ono piszmo, na kojemu sze podpishe, odgovorlyiv. Vszi ministri szu zajedno odgovorlyivi za obchinzkę naredbe vladanya, pri kojih szu delniki bili.“ Obodva chlenka szu prijeta.

Dana 11. Szusheca pishu iz *Toulona*: Vu balearzkikh otokih zpravlyena flota szeverno-amerikancka ima 2 velike ladje, 2 fregate, 1 korvetu y 1 brik. Ovo zjedinyenye amerikanzke morzke vojkze vu jednoj luki szredozemzkoga morja, poleg szadashnyega ztlisha ztvarih pelya na tu miszel, da Amerika u dobroj zevszema szlogi neztoji z Francuzkum. Francuzko vladanye poszalo je jednu fregatu do *Mahona*, da pazi na vsza gibanya one flote y vsza marlyivo od vremena do vremena obznani. Ladja, koja je tamo poszla, dobila je zapoved, tak duo vu Mahonzkoj luki oztati, doklamgod flota amerikancka neodide. To mora nekakova grosnya biti od ztrani Amerikanczey. Nazochnozt ovih ladnih zavdaje nemalu zkerb tergovcem, a Amerikaneci vele, da josche vishe ladnih chekaju.

S p a n y o l z k a.

Madridzki lizti iz *Saragasse* od 21. Széch-na povedaju szledecha: „Komandant od *Vrina* u *Galiczu* je od zapovednika portugalzke vojkze szlusbeno piszmo dobil, u kojem mu veli, da ima od szvojega vladanya oblazt z szvojemi sheregi u Spanyolsku ztupiti, kak berse spanyolzka poglavarzta nyegova pomoch potrebuvala budu. Ov general ima u *Chaves* 4000 lyudih z 500 konyanikov y 8 lumbarad pod szvoju zapoved. Oztanek portugalzke infanterie je u *Mirandi*, *Braganzi*, y po drugih meztah na medyi.

Marlyiva naredyenna novoga ratnoga ministra dobivaju obchinzu pohvalu. Od dana

6. tekuchega meszecza obszlusava varaska Madridzka vojzka veliku ztran szlusbe ovoga glavnoga varasha, oszobito za obdersanye reda y obchinzkoga mira.

Po naztojanyu *Valdesovom* je takajshe varaska vojzka od *Valenczie* zversheno opravlyena y organizirana, y je zaizto najlepsha u czelej Spanyolzkoj.

Od dana 12. izzoga. Dan na dan prohadya nekuliko regimentov chez ov glavni varash iz jusnih dersav proti szeveru.

P o r t u g a l z k a.

Z *Lisabone*, od 2. Szusheca. Za pregovaranyem, koje imenovanye marshala *Saldanhe* za poszlanika u Paris zrokuvash, zabavlyala sze je pokliszarzka komora z naredyenyem zakonov, med kojimi sze takajshe oni opasuju, koji czilyaju szmertnu kastigu namanyshi broj pregreshkih opredeliti, naturalizaciu inoztranczev polahchaty y purgarom, koji szu po szvojvolynomu vladanyu *Don Miguelom* nepriliku terpeli ili drugach kvarovali, kvar naplatiti. — U pokliszarzkoj komori je bilo predloseno od 31. pokliszara podpiszano potrebovanye, da sze *Cortes* razpuztitimaju, koje vendar u iztoj komori z 55 odveti proti 30 odhityeno bishe.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Bechu dana 1. Travna 1835 je szu szledechi broji vlecheni:

27, 71, 46, 79, 73.

Pervo szledeche vlechenye bude 15. t. m. 1835.

K a z a l i s c h n o o b j a v l e n y e.

U petak dana 10. tekuchega meszecza bude sze vu ovodeshnyem kr. varaskom kazalischu, na koritz detce g. Josefa Shveigerta opet zpelyivan nyegov domorodni igroka:

„Dic Magdalenen-Grotte bei Ogulin“

z dvemi horvatzkemi narodnemi peszmami, jednum pod imenom: „Josh Horvatzka ni propala“; drugum pod nazivom: „Nek sze hruzti shaka mala“; za tim z narodnun horvatzkum musikum, koja po ovodeshnyoj regimentzkoj bandi zpelyiana bude, y narodnim koloploszom. [Oztala gl. br. 4. Danicze].

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 11. Travna 1835.

BROJ 28.

Z a g r e b.

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu najvishjum na kr. vugerkzu dvornu kancelariju poszlanum odlukum od 30. Szushcza, cz. kr. komornika, *Stefana Jellachicha od Buzina*, zachaztnim priszednikom pri kr. banzkoj ztolici najmiloztivneje imenuvati.

Dana 6. Travna doshel je ovamo 1 batalion 9. cz. kr. peshichkoga regimenta kneza *Bentheima*, y odputil sze je dana 7. i. m. u. szvoje odluchenya mezto: *Karlovacz*.

Dana 10. i. m. nadoshal je u nash glavni varash 1 batalion 53. cz. kr. peshichkoga regimenta barona *Radossevicha*, y odputil sze je danasz t. j. 11. t. m. u *Petrovardin*.

Nyih cz. kr. Veličhanzvdoztojali szu najvishjum na vugerkzu dvornu kancelariju poszlanum odlukum od 21. Szushcza, zprasyenu chazt predsednika pri tergovachkom y zamembnom szudu u *Reki*, drugomu priszedniku ondeshnyega kr. gubernijuma *Vinczenczu Teroczynu*, najmiloztivneje podeliti.

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu najvishjum odlukum od 21. Szushcza rachunkzko tolnachnika pri dalmatinzko - dersavnem rachunov vodztyu *Franyu Radicha*, podrachuno-voditelyom pri Mletachkom [Venetzkom] dersavnom rachuno - vodztyu najmiloztivneje imenuvati.

V u g e r z k a.

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu najvishjum na kr. vug. dvornu kancelariju danum odlukum od 10. Szushcza, zprasyenu szlusbu navuchitelya zvezdoznanztva y ravnitelya Budimzke zvezdarnicze, otczu reda Premonstratzkoga Tepl, y doszadashnyemu adjunktu pri cz. kr. vszeyuchilischnoj zvezdarniczi u Bechu, *Lambertu Mayeru*, najmiloztivneje podeliti.

Velika Britania y Irzka.

Morning Post od 12. Szushcza, koja glasze od preminutja Nyih Velichanztva czeszara austrianzkoga noszi, y prevodyena najvishjih rukopiszem, koja szu u Bechu dana 2. Szushcza izishla, zadersava, pridaje josche szledecha razmishlyavanya: „Zobchevamo na drugom meztu nashega danashnyega lizta piszmo korespondenta nashega u Bechu, z prevodom zvershenoga zavjetka zvanrednoga priloska k Bechkim novinam, koje szu vu onom glavnem varashu na dan preminutja ceszara *Franye van zishle*. Vu onom piszmu nahadya sze vishe ztanovito lepih opiszov zverhu zadnyega hipa prestimanoga szamoladavca, kojega oszobne laztovitozti tako szu mochno y dobrotnivo vladale z duhom y szerdczem nyegovih vernih podlosnikov. Czeszar *Franyo* je umerl, kako je y sivel, predztavivshi vu szvojem laztovitom sivlenyu kip one chlovechanzke zvershenozti, koju je od drugih potrebuval. Nyegovo ime siveti che tak dugo, kak dugo sze krepozti obchinzkoga y domachege sivlenya prestimavale budu. Zadnyi hip nyegovoga dogodyajov punoga sitka raztolnachuje zadovolyno vsza ona gerda napaztuvanya, koja szu sze, salibog valuvati moramo, ne szamo nekoje novine proti chinom pokojnoga ceszara zrechi podufale, nego koja szu takaj med zidinami zakonitelnoga zpravischa nashega visheputi povovlyena bila. Imenuvali szu ga despotom, govorili szu da je kervolok. Mi chemo szamo zpomenuti raztanek od familije szvoje, kak nam ga nash korespondent pripoveda, y onda pitati, kako sze mogu takova obtusenya szlositi z onemi mileni rechmi, koje malo pred szmertjum na vnuke szvoje ravnashe: „Budite dobri, da y vi u nebo dozpejete.“ — Seleli bi szamo, da bi oni szlobodno miszlechi, koji szu od ceszara *Franye* govorili, kano od chloveka, koj tesko chlovechanzkoga chutenga ima, vu zkradnyoj vuri ogledajuchi sze na zbablyeno sivlye-

nye, tuliko batrivozti y umirenja nashli, ku-
liko on!" —

Czirkvena komiszija predlosila je szada perva szvoja naredyenya. Poleg nyih budu vsze biskupije primerneje razdelyene, vu *Manchesteru* y *Riponu* budu dve nove biskupije po-dignyene, y zaradi toga biskupije *Bristol* y *Llandaff*, za tim St. *Asaph* y *Bangor* zjedinyene, ter ovak nyihov broj povekshan nebude. Dohodki vszih biskupijih znashaju 148,875 fuit. sterl.; biskupija *Canterbury*, najbogateja medyu vszem, donasha 17,060 fuit. sterl. a biskupija *Llandaff*, kakti najsziromaskeja, szamo 1250 fuit. sterl. — Komiszija je te miszli, da vszaka biskupija na leto 4,500 do 5,000 fuit. sterl. dohodkov bi imala, y da sze szamo nekojim biskupijam, kako szu n. p. *London*, *Durham* y *Winchester*, vekshi dohodki dadu.

Londincke novine govore od novoga zetavka kinchne komore; kotrigi nyejni szu szledechi: Sir *Robert Peel*, g. *Yates Peel*, lord *Lincoln*, lord *Stormont*, gg. *Ch. Ross* y *I. Nicholl*, koji vszi zkupa u dolnyoj hisi szede; czela prememba u tom ztoji, da je g. *I. Nicholl*, parlamentzki kotrig od ztrani varsha *Cardiff* na mezto g. *Ewart Galdstone* imenuvan.

Times od 18. Szusheza govoril ovako zverhu *bille*, koju Sir *Robert Peel* gledech na pozakoneny disenterov perveshi dan u dolnyoj hisi predlosishe: „Prez vszake dvojmbe, prizkerbelia je vcherashnya *billa* Siru *Robertu Peelu* kod nyegovih protivnikov veliko prestimanye, y hoche ga ztanovito vu ochih czeloga orszaga jako zvisziti. Ako u ovakovom duhu gledech y na druge predmete napredoval bude, hoche ne szamo chverzto na kormanu ravnitelyzta szedeti, nego che y dichno ter dugo u dersavnoj szlusbi poztupati.“

Dana 23. Szusheza u *gornyoj hisi* predal je med oztalemi lord *Brougham* jednu molbu y govoril je ovako: „Molba ta podpiszana je po vnojih prestimanih oszobah Londincke City. Pervo ime, koje napervodohadja, je doktora y navuchitelya *Southwooda Smitha*, za tim dojde doktor *Birkbeck*, a onda moj postuvani prijately g. *Grote* y druge chaztne oszobe. Ovi mole, da bi sze malo ogledali na szadashnyi

stempel na novine. Podanyki ti szu jako veliki, y zvan stibre na szol, koja je na vszu szrechu szada dotergnyena, primerom najzname-niteji. Novine, koje 2 *pence* ztoje, moraju za stempel dati 4 *pence*, to, kak je videti, zna-sza 200 na zto. Arkidijakon *Paley* veli, da chitanye novin jako je vugodno, y da nije mochi hasznoviteje noveze szvoje potroshiti, kak ako jih chlovek za novine van da. Ni-starmanyé velika ztran puka je preprechena ovu radozt szi prizkerbeti, y novine chita szamo primerom jako mala ziran puka, sto iz toga videti je mochi, da u jednom letu vishe od 30 milionov exemplarov novin na vesz orszag nedojde. To nije niti 25 ztran gledech na Ameriku, koja sze drugach z Anglianžkum a vnojih szlase. U Francuzkoj došlo je na l. 1815. 28,000 exemplarov novin, do l. 1829 naraszeli je ov broj na 58,000 exemplarov. Ja bi pak szudil, da nije nista hasznovitejega y znamenitejega za puk, kak da sze od vreme-na do vremena podvuchi, sto u parlamentu biva, da znade, sto sze za czeli narod kroji. To je najssegurneji nachin, po kojem vlada-nye nagnyenozt, a parlament iliti orszachko zpravische pohvalu puka zadobiti mose. Izti szudbeni poszli morali bi puku obchincki poznani biti, kajti pako z jedne ztrani zaradi meztà, gde sze szudi obdersavaju, z druge pa-ko ztrani y zbog toga, kajti puk druge poszle obavlyati mora, moguche nije, da vszaki pri szudih nazochen bude, zato bi morati obchin-ztvo za najlaglyu czenu o tom podvuchiti. Za tim nahadyaju sze vnoji, med kojemi niti ja zadnyi niszem, koji sze zato zkerbe, da sze puk podvuchi, da mu sze perva znanya doprineszu, y da potlam hasznovita piszma, koja szu za lahku czenu, med nyega dojdu; ali ni ovo nejde tak dalko, kak bi moralo; vu varashu ravno sze hitro razproztrane, na ladanu pako, gde lyudi u takovom drustvu nesi-veju kak u varashu, puk k zviranyku znanya kaszneje dozpeje. Jedan je szamo nachin, neznanozt puka razszvetiti: Ovaj je, da novine med nyega dojdu y t.d. — Dokonchal je z tim govorenje, da sze platyanje za stempel dotergne. — Molba ta poztavlyena je na ztol, y nijeden zmed nazochnih pairov nije ni rechi lordu *Broughamu* odgovoril.

Lord Cowley, veliko-britanzki poszlanik pri francuzkom dvoru, odishel je tamo dana 21. Szusheza.

Od Londina do Cambridge radi bi szada czeztu z seleznemi kolomijami naprawiti, koja bi z drugum u York pelyajuchum czeztum-zvezana bila. Od ovoga naredyenya ufaju sze u szevernoj Anglijanzkoj velike haszni.

Albion stima, da che Sir George Murray na mezto lorda Canterburya za kraljevsko-veliko - britanzkoga poszlanika u Canadau poszlan biti.

F r a n c u z k a.

U zpravischu dana 23. je g. Thiers u iztoj komori osznuovu nove zapovedi predlosil, koja sze dovolenya potrebovanih 1,200,000 frankov za „zkrovne ztroske“ dotiche, y za ztalone ochitoval je, da je ministriermu vnogu na tom leseche, to jezt, ako komora potrebavnu szumu nedovolyi, tak budu ministri szlusu oztavili.

Pokliszarzka komora je dana 25. Szusheza u szvojem dogovaranyu zverhu odgovorlyivozti ministrov napredovala. Popravek g. Montaville; „da sze szmertna kastiga nigdar izrechi neszme“, je bil odhityen.

Dana 28. Szusheza. U pokliszarzkoj komori predlosil je g. Dumon osznuovu zakona zverhu zplatyanya 25 milionov szevernoj Ameriki. Komisija zgovorila sze je za zplatyane iztoga duga.

S p a n y o l z k a.

Parizke novine zadersavaju szledeche razglashanye, koje general Mina 14. Szusheza iz szvojega glavnoga ztana vu Narbarli van dal je: „Navarczi! Kada szem chazt nametnoga kralya u Navari y vodyenyе vojké priel, rekel szem vam, da mi jako na szerdcu lesi tuga, koju zte podnashati morali, y da mi je sal, kakti Navarezu, da dersavu, u kojoj szem rodyen, tulika nevolya opustya. Ponudil szem vam mir, ako me poszlhnete, y dotergnete szvadye, koje szamo takovi ljudi hraniyu, koji z vashum kervjum obogateti sele, najzadnyich grozil szem vam sze, da chu vasz drugim na peldu kastiguvati, ako vu vashoj szlepoti nadalye obztojite. — Salibog ovo sze tako ima, y od danashnyega da-

na pochme sze ztoprav pravi boj u Navari. Szelo Lecaroz, koje je izdalo Nyih Velichantzvo y domovinu, kada je nepriatelyu, koj ju na nikaj deva, neznanoma obrambu daval, zkri-valo je proti obztojehim zakonom orusje, prah y olovo puntarov; ztanovniki ondeshnyi pobeg-nuli szu, kada je nasha vojzka tamo doshla, nisu hoteli poszlhnuti zapovedi moje, da najmre pravedne poglavare zverhu gibanya nepriatelya od vremena do vremena podvuche. Lecaroz je danasz ognyem popalyeno. Zmed nyegovih ztanovnikov ztrelyen je vszaki peti za kastigu pregreske. Jednaka szudbina cheka vsze one obchine y vszakoga zoszef, koji Lecaroz naszleduvali budu; z orusjem chu ovoj greshnoj, tverdokornoj y spotnoj punti konecz naprawiti, ako sze nepridrusite k meni, koj josh szada pripraven jeszam, da oproztim. — Navarezi, nemojte zabiti, da rech moju dersati znadem.“ [Podpisz] Mina.

Journal de Francfort zadersava szledecha razmishlyavanya od kervolochnoztih, koje ne zdavna Mina napravishe: „Chlovek nemose prez ztraha chteti, kakove je grozovitozti Mina u Bastanzkoj dolici uchinil. Czeleo szelo je posgal y porushil, ztanovnike vsze po pet zkupa zvezati dal, ter onda od vszake petoricze jednoga na szmert obszudil, iliti z drugemi rechmi: petu ztran onoga lyudzvta zkonehal. — Ovo szu chinanya, kojemi je szlavni vojvoda pute szvoje naznachil. Ovakove kervolochnozti budu, salibose, z zpodobnim baratanyem platylene; pak onda cheju vsze novine, koje szad muchiju, nad toliskimi grozovitozjami ztrashno krichati pocheti. Oda bi czela Europa szudila, na sto chlovecaka takove grozovitozti dopelyati moraju; y da bi vre szada napervo imenovan bil y naznachen pochetnik takovih zlochinztvih, da sze nyegovim protivnikom za krivnyu nevuzme ono, sto im tverda zapoved povrachanya y potrebocha nalosila bude.“

P o l y z k a.

Iz Varshave obznanuju szledechi chin, koj sze je dana 20. Szusheza tamo dogodil. Izti dan ob 4 vuri po poldan ztupi negdashnyi advokat Stanislaw Malinowski u delatnu szobu prezidenta czivilnoga tribunala u Varshavi,

Brzozowskoga, koj je kod ztola szedel, y u nazochnozti dvih podchaztnikov piszma podpisaval, zgrabi prezidenta za glavu, odrese mu z kuhinskyim nosom, kojega je izti dan kupil, y kakti britvu ostro nabrusziti dal, zkoro celi vrat. Prezident opadne odmah mertav na tla. Ovo sze je u jednom hipu dogodilo; zgrablyeni zlochinacz valuval je, da je to iz oszvete uchinil. U ovom ztrahovitom hipu nahadyala sze je familija umorjenoga, koj je vre cheterdeszet let szlusil, y obchinzko szi prestimanye pribavil, taki poleg u pervoj szobi. Mertvo telo umorjenoga zakopano je dana 23., pri kojem zprevodu nahadyalo sze je vishe hilyad lyudih.

T u r z k a.

Iz Czurigrada od 8. Szusheza. Ovde sze dugovanya na bolye obratyaju. Doshla je iz Alekssandrie jedna goeleta, koja je zultanu 14 milionov piastrov doneszla, radi chesza szmo umireni, da je ov predmet dovershen. Takajshe flota angliancka che na zkorom *Vurlu* oztaviti, y odide nazad u *Maltu*, kak je lord *Ponsonby* objavil.

Moniteur ottoman od 28. Széchna poveda: „Do dana danashnyega imali szu Sidovi u osmanzkem czeszarzvu praviczu, szvojega szi velikoga rabina zebrati, prez da szu vladanyu od toga rachune ili bar tu premembu na znanye dali. Szada pako dokonchano je z znamenitejemi iztoga naroda, da sze u buduchem prez znanya vladanya veliki rabin niti zebrati, niti izhititi nemose, ar jednakocha pravicz naravzkom nachinom y jednakoju podlosnozti [dusnozti] za szobom vleche. Na potrebuvanye zbornoga folnacha je doszadashnyi, u *Jaszi*, glavnemu Moldave varashu, rodyeni veliki rabin, iz chazti szvoje izhityen, y na mezto nyega nameztnik nye-gov velikim rabinom poztavlyen. Novo imenuvani veliki rabin, odishel je do viszokoga vladanya, kadi je *kaftan*, za znameny chazti szvoje, dobil. Od ovdi odputil sze je u czeszarzku palachu, gde je pred Nyih Viszozt pustyen, y ovdi je to posteny znameny pri-jel.“

R a z l i c h n a.

Turzke novine pishu, da je g. *Hammer* u Bechu, „jeden zmed najglaszovitejih y najznamenitejih musev vu Europi, koji izhodne jezike govore y z nyimi sze zabavlyaju“, zultanu dai nemska prevedyena izhodnih vitiju: „*Rosa y szlavichek*“, kak takaj druge pod imenom: „*Zlata snora*“, y da mu je zultan, koj delo ovo na razproztranenye izhodnoga szlovzta u Europi shetujuche, czeniti znade, tubakiru bogato z gemanti nakityenu poszal.

Pri vlechenyu loterije *Franye Huebera*; „*dvoje hise u Hüteldorfu y gozpodchija Neudenstein*“, koje dana 2. t. m. u Bechu obder-savano bishe, zishli szu szledechi glavni broji:

Broj	77,945	dobi	200,000 fl. shajna.
„	157,211	—	20,000 fl. —
„	33,954	—	15,000 fl. —
„	63,661	—	10,000 fl. —
„	107,422	—	6,000 fl. —
„	109,347	—	4,000 fl. —
„	70,141	—	2,000 fl. —
„	28,673	—	1,000 fl. —
„	111,684	—	1,000 fl. —
„	158,583	—	1,000 fl. —
„	165,535	—	1,000 fl. —

P r i s z r e c h k e :

Broj	20,026	dobi	100,000 fl. shajna.
„	160,393	—	18,000 fl. —
„	150,472	—	4,500 fl. —
„	10,921	—	3,375 fl. —
„	60,330	—	1,125 fl. —
„	166,441	—	1,125 fl. —
„	80,862	—	1,125 fl. —

Dana 6. Travna bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 101 $\frac{7}{8}$, detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 95 $\frac{2}{3}$; Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. 214; detto detto 1821, za 100 f. v. szr. 139 $\frac{3}{4}$; detto detto 1834, za 500 f. v. szr. 588 $\frac{3}{4}$; Bechkevar. Banco-Ohligat. po 2 $\frac{1}{2}$ p. Ct. v. szr. 63 $\frac{1}{4}$; Bankakcezie komad — v. szr.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 14. Travnja 1835.

BROJ 29.

Z a g r e b .

Vchera dana 13. preminul je ovdje vno-gopostovani g. Juraj Sunich, priszesni piszar u biskupzkoj piszarniczi, u 25 letu dobe szvoje.

S z e v e r n a A m e r i k a .

Lizti iz New-Yorka od 3. Szushcza pisheju: „Prezident je zpravischu vsza piszma zverhu ztalisha z Francuzkum predlosil, y zkupa pokliszarzkoj komori oglaszil, da, po kehdob szu Francuzi szvojega poszlanika, g. Seruriera iz zjedinyenih dersav nazad pozvali, y on za szvoju dusnozt dersal je, gozponu Livingstonu obznaniti, da Paris oztavi, y da sze u Ameriku povrati, ako sze komore braniile budu, o izpunyenyu pogodbe zaradi duga 25 mil. poszluvati. U zpravischu komore, gde je ovo obznanenye z najvechjum pazlivozt-jum vszih nazochnih prechteto bilo, ochituvat je g. Cambreleng, da zbor [comité] zvanyzkih poszlow szledecha tri dokonchanya dersavnoga zpravischa predlase: „1. neszlase sze z praviczum y postenyem zjedinyenih dersav, da bi sze u daleshnya pogadyanya zverhu kontrakta od 4. Szerpna [Julia] 1831 pustyale, nego sze mora izpunyenyе ovoga odobrenoga kontrakta sziliti. 2. moraju sze potrebne pri-prave uchiniti, da sze vszakomu dogodyaju, koj bi iz ovoga pregovaranya naztati mogal, szuprotztati bude moglo. 3. zbor [comité, Ausschuss] da preztane protreszati onu ztran nazvestjenya, koju prezident pri otvorenju dersavnoga zpravischa van dashe, koja od od-vratyanya y ohmejashenya u tergovini proti Francuzkoj baraty.“ Ova dokonchanya cheju biti szledeche dane dersavnomu zpravischu predlosena. Novo nazvestjenye prezidentovo je zboru predano.

F r a n c u z k a .

Iz Strasburga, dana 25. Szushcza. Vche-ra sze je u nashoj goztilniczi „varash Pariz“

nesto dogodilo, sto je nekoliku pazlyivozt pobudilo. Jedna lepa kochija prepeyla sze kroz dvorna vrata; komaj da je tamо prizkochivshi szluga vracza od kochije otvoril, da u nyoy szedeche putnike prime, y eto nadaju dva szluge od policzije, proszechi putnike, da josh jedno malo na szvojih meztah poter-pe. Nazkoro nadode polaczajni komiszar; pregleda pashushe putnikov, reche im, da do-le ztupe, y preische kuchiju. Nutri najdyena je vnosina puntarzkih piszam. Putniki ovi jeszu legitimizle, koji szu hoteli zvan orszaga oditi; odpelyani szu odmah do prefekture. Sto sze nadalye dogodishe, nije nam znano.

Vu zpravischu pokiszarzke komore dana 28. Szusheza prechtel je g. Duman szamo jednu ztran zevszema obshirnoga objavlyenya zverhu 25 milionov, koje zjedinyene dersave potrebuвати imaju. Na koncu prechital je szam osznowu zakona zverhu iztoga pozla: Chlenek 1. Narucha sze finançije miniztru, da potrebna naredi za zpunyene chl. 1. y 2. pogodbe, koju szu kraly francuzki y zjedinyene dersave dana 4. Szerpna leto 1831 polpisale, a 2. Széchina 1832 u Washingtonu potvrdile, poleg koje Francuzka 25 milionov platiti ima. Chlenek 2. Szumu 1,500,000 fr. koju sze je zavezalo vladanye zjedinyenih dersav na deszet vszakoletnih rokov izplatiti, da potrebovanyu varaschanov francuzkikh ili pak francuzke blagajne komore zadovolyi, ima sze na primer izplatyanya, kakti poszебni chlanak u knyigu obehinzkih dohodkov zabilyesiti. Imaju sze finançije miniztru odperti vereszije [krediti] znashajuche iztu szumu, za zplatyanje potrebovabya varaschanov francuzkikh. Chlenek 3. Ima sze po kraljevzkoj odluki komisija prez platye imenovati, kojoj naruchi, da vsza na vladanye ravnana nazadpotrebuvana novacz pregleda y promotri, ter szumu 1,500,000 fr. med vsze, koji na nyu praviczu imaju, ako bi potrebno bilo, poleg primerno-zti potrebuvana, razdeli. Vsakoj nazadpo-

trebuvanye ima sze pred 1. Proszinecom 1837 predati, ar drugach prijeto nebude. Koj na te novcze praviczima, more sze za odluchenyem komiszije, dersavnemu tolnachu, poleg nachina y vremena, pri pravdah prepiszanoga, utechi. To izto je financzije ministru zadersano. Komori moraju sze vszako leto zplatyanaya na znanye dati. Ako bi koja ztran od zplatyanaya preoztala, ima sze vu obchinzu penezniczu nazopet polositi. Chlenek 4. Zplatyanye 25 milionov fr. ima bivati, ako vladanye zjedinyenih dersay chazt francuziske ne-vrazi. — Kada je ovo prechitano, dogovarjali szu sze zverhu dana, kada sze ovaj predmet poprijeti ima. G. Berryer, govoril je, da bi sze taj poszel odvlekel. Komora vendar bila je te miszli, da bi po tom tergovina, koja itak dozta szada terpi, vnogo zgubila, da sze dakle taj poszel kak najhitreje napervo uzmee, ar ovo odvlachevanye prez zroka protivno je chazti y korizti francuziske zemlye. Zato je odluchila, da sze to chez oszam dan poprime; anda 6. ali 7. Travna [Aprila].

S p a n y o l z k a.

Jedno objavlenye iz *Zunige* od 19. Marca zadersava szledeche glasze: „Ov chasz je doshal jedan oficcir od vojzke *Zumalacarreguyere*, koj poveda, da szu Karlizti uzeli tverdyu *Echarri-Aranaz*, chetiri y pol francuziske milye od *Pamplone*. Ztrasa nutri bivsha sze je predala Karliztom na volyu: nigdo neche bit pogublyen; nego buduch, da tak oficziri kak prozti selju szlusiti *Don Karla*, tak cheju nedvojbeno med nashe junachke sherege prijetti biti. — Ovo vasno zadoblenye je szledilo za chetertim dnevom, pokle je mezto obszedyeno y lumbardami bijeno bilo. Kad sze je tverdyu predala, brojila je ztrasa 350 lyudih od regimeta *Valladolid*, y 20 kanonirov. — General *Eraso* z tremi biskajzkemi, y brigadir *Villareal* z dvemi alavezkemi batalioni obszedyuju *Orazaguitu*, koja lesi jednu francuzsku milyu y pol od *Echarri-Aranaza*: kak berse bude *Orazaguita* oszvojena, biti che cze la *Borunda* oszlobodyena od nepriatelyov.“

Glaszi zverhu lesaja dvoje vojzke vojujuche: „*Zumalacarreguy* je zpravil zkoro vszu szvoju szilu, okolo 16 batalionov u *Baztan-*

zkoj doliczi; chini sze, da je ov general uputyen, da che bit napadjen, y da sze zato pozavly na red za prijeti nepriatelya.

Pokle szu Kriztinczi *Elisond* od obszednutja oszlobodili, pocheli szu vrazitelyno vojevati. *Mina* naztoji obkoliti *Karlizte*, da ih priszili glavni boj uchiniti. General *Vigo* je u szelu *Lanz* z dvemi jezermi; *Orua* ide proti *Iuriti* z 4000, a brigadir *Jaureguy* je dobil zapoved z szvojum kolonum od 1500 lyudih izza herbta *Karlizte* prijeti y besanye preprechiti; a *Mina* che dojti z jaderkum vojzke pred *Zumalacarreguya*, da ga na boj napelya.

Ov rat nam josh nije nijednoga tako narrednoga y tako ztrahovitoga china pokazal. Ove dvi vojzke na tesznom proztoru uredyene, jeszu szada nazochne, y kakti priszilyene potuchi sze. Ov boj che mozbil dokonchati szudbinu spanyolzke zemlye, y prestimania generalov *Mina* y *Zumalacarreguya*.“

P o r t u g a l z k a.

Glaszi iz *Lizabone* od 14. Szusheza povedaju; da je pokliszarzka komora vu zpravischu dana 11. i. m. zakon, po kojem bi vszi naszlednjiki Miguelovi iz dersavnih chaztih izklcheni bili, odhitila. Komora vzela je napervo predlozenye g. *Passosa*, jednoga od protivnichke ztrani, vu kojem napervoztavlya, da sze molba na kralyiczu zgotovi, da vsze szada u szlusbi pozavlyene oszobe iz dobe josh ztaroga ravnitelystva odpuzti. — Ovo derse za obladanye protivnichke ztrani. Dana 13. Szusheza dogovarjali szu sze o odgovoru na predztolno blagorechje.

B e l g i j a n z k a.

Iz *Brissela*, dana 23. Szusheza. Med Holandijanzkum y anglijanskim kabinetom naftala je velika mierlocha. Kraly Vilhelm nije zadovolyan z ztanovitim pogodbami, koje mu je herczeg Wellington napervoztavil. To je zrok, da anglijanzki ministar szudi, da sze josh za szada poszlanik u *Haag* neposhalye. Od szvoje ztrani ochituje Haagzki dvor, da che sze ztoprav onda nazopet u pogodbe kake pustiyati, ako Londincki dvor ministra poshalye, kojemu o tom puna oblasti zruchena bude.

T u r z k a.

Od brega Dunajzkoga 26. Marcza. Lizti iz Belgrada oglashuju, da je szerbki knez *Milosh* dokonchal szvoju ztoliczu iz Krágujevcza u Belgrad prenezti, y da szu vech nekoji pervi chaztniki vladanya doshli u ov izti varash.

Iz Czarigrada 14. Marcza. Doshla je szimo deputaczija szerbzka, kojum knez *Milosh* zultanu objavlyuje, da szu zadnya prietyenya dobro preshla, y da sze szada Szerbzka u povszema mirnom ztalishu nahadya.

Iz Aleksandrije od 19. Februara. Ibrahim pasha je doshal dana 22. Januara u Kajir, gde szu nyemu na chazt vnoge szvetkovine dersane bile. Ibrahim putuje szada po dolnym Egipatu, protivnim pak nachinom vice-kraly je odishal dana 4. Széchna u gornyi Egipat, odkuda sze ga nadeamo proti koncu ovoga meszecza.

G e r c h k a.

Iz Athene, dana 3. Szusheca. Ovde je vsze mirno, kraly zdrav y radoztan. Ochi vszih vupiraju sze dan na dan bolye na pochetek nyegovoga kralyuvanya. Chuje sze y ovdesnye nekoje novine povedaju, da sze u Londinu z tim zabavlyaju, da kralyu nashemu minizterium odluche. Gerki szu po tom dvojverztno zbantuvani; z jedne ztrani zbog toga, da ztranyzki, koji nash orszag ni nepoznaju, vishe zaupanozti imaju, kak domachi, z drugie pako ztrani, ar na ovakov nachin Gerehka navek zaviszela bude od ztranyzkich orszagov, y navek bude pod nyejnim obranitelyzvom, kada y kraly prepiszana leta zpuni. Da postuvani prezident ladanya pri kralyu oztanem y nyenu na ruku ide, to je obchinzka selya, vu oztalom vendar seliju, da szi kraly szam tol nachnike szvoje zebere. Barem bi politichki szvetuvali, da u tom malo u zvanyzkem oblichaju, ako ne drugach, Gerkom popuzte.

B r a z i l i j a n z k a.

Memorial Bardelais od 23. Szusheca potverduje glasze zverhu punte u Pari. Vu ovih novinah dohadja napervo lizt jeden iz Pare od 31. Proszincza [Januara], u kojem

szledecha chitaju sze: „Ovdi kod nasz vsze na tuliko kriskrash ide, da ovdi zadersavuchi sze Europeanczi u velikoj pogibeli poznavlyeni jeszu, y niti szvojega sivlenya szegurni nisz. Od dana trih kralyev pochemshi je vishe 300 lyudih, zvekshinum Europeanczev umorjeno. Prezident y vojnichki gubernator ztrelyeni szu iz puske; na komendanta brodischa [luke] vdrapilo je pet pushak y ubilo ga. Med oztalemi, koji szu sivlenye pogubili nahadyali szu sze jedan Anglijanacj imenom *Inglis*, pet oficzirov od linije, y vnosina nedusnih oszob, od kojih sze je szumlyilo, da szu fraimaureri. Za szada na kormanu ravnityzva ztoji ztanoviti *Malcher*; vszi poszli szu poszve zaveznuli; staczuni szu ravno oderti, ali sze nista neprodava; a ztranyzki neszmeju sze niti pri vratih pokazati, ar szu vszaki hip u pogibeli, da je gdo iz puske upali.“ — *Journal de Debats* pridaje k tomu: „K ovomu, sto je ovdi obznanyeno, mosemo josh poleg liztov, koji szu nam od onde pokazani, pridati, da szu szi puntari novoga czivilnoga prezidenta, y novoga vojnichkoga gubernatora zebrali, koji szu sze vendar nazkoro med szobum poszvadili, y malo da nije jedan drugomu u laszi zkochil. Vre szu u Pari takajshe u zkerbi bili, da che sze dersava za szamu po szebi obstojechu zgoveriti.“

Iz Rio-Janiero dozpeli szu glaszi do 28. Proszincza u Londin. Brazilijancki szenat zezvan je zkupa k 1. Szvibnyu [Maju], da poleg novoga dersavnoga zakona, koj je pervešte leto upelyan, buduchega jedinoga ladavca zebere. Dvojilo sze nije, da doszadashnyi kotrigi vladanya vszi tri za ovu chazt napervoztavlyeni budu, ali je vendar za ztanovito dersano, da che g. *Manuel de Carvalho* iz *Fernambuca* iziti. Komiszija, kojoj je narucheno bilo, da gledech na pogodbu z Portugalzkom nachinyenu, zverhu nazadpotrebuvanya obo-dvoje ztranke podlosnikov odluchi, zapochela je opet zpravischia szvoja, koja szu za vladanya *Doma Miguela* pretergnyena bila. Zpomenek je tu od szume 2000 contos reis. Brazilijancki magistrat nima nikakvoga ufanya, da bi tergovinu z szusnyi dotergnuti mogel, y neche szi vishe ni truda z tim dati.

B e c h.
 Pri čz. kr. vojzki nachinyene szu szledečchi premembe: *Vincennes Haecht*, generalmajor y brigadir, poztal je komendantom tverdyave u ztaroj Gradiski. — Generalmajorem je poztal oberztař *Ivan baron Lakoss*, od 2 szikulzko-granicharzko-peshichkoga regimeta, kakti brigadir u Josefstatu. — Oberztaři szu poztali szledečchi oberztlaitnanti: *Franyo Du Bois*, meztni oberztlaitnant u Maincu, imenuvan je meztnim oberztařom tam; *August baron Sourdeau*, y *Josef Corner*, kapitani fregat, poztali szu kapitani na ladjah; *Ivan Schneckel od Trebersburga*, od ottochanzko-granicharzko-peshichkoga regimeta, pri ogulinzko-granicharzko-peshichkom regimentu; y *Karol grof Wallmoden - Gimborn*, od Titzgeraldovoga konyanichkoga regimeta, u regimentu. — Oberztlaitnanti poztali szu szledečchi majori: *Ivan baron Aichelburg*, od Titzgeraldovoga konyanichkoga regimeta, u regimentu; *Jandro Paita y Peter Raffaelli*, kapitani korvet, poztali szu kapitani od fregat. — Majori szu poztali szledečchi peshichki y konyanichki kapitani: *Franyo Hollsche*, od Titzgeraldovoga konyanichkoga regimeta, pri konyanichkom regimentu princeza Hohenzollerna; *Jakob Parodi*, od konyanichkoga regimeta princeza Hohenzollerna, pri Titzgeraldovom konyanichkom regimentu; *Fridrik Brodorott*, od konyanichkoga regimeta princeza Hohenzollerna, adjutantom pri lazrovniku regimenta, u regimentu y szvojoj szlusbi; *Ivan Buratovich*, *Juraj Bua*, *Petar Mađalena*, *Petar Logotetti*, y *Leo Graziani*, laitnanti pri ladji, poztali szu kapitani korvet; za tim *Juraj Schumida*, od peshichkoga regimeta Dona Miguela, poztal je meztni major u Brodu. — Penziju dobiske szledečhi: oberztaři: *Leo Martini*, od gradiskanzko-granicharzko-peshichkoga regimeta, z karakterom general-majora, y penzium; y *Herkules grof D' Auteuil*, od Titzgeraldovoga konyanichkoga regimeta. — Major *Ludvik grof Dessewffy od Cserneca y Turkeó*, od konyanichkoga regimeta princeza Hohenzollerna.

Penzionirani szu szledečchi konyanichki y

peshichki kapitani: *Ivan Hampel od Waffen-thalu*, od peshichkoga regimeta arkiherczege Franye Ferdinanda d' Este br. 32, y *Josef Andel od Neckersberga*, od czeszarzko-lovachkoga regimeta, z dodatnum platym; za tim *Ludvik Cseszanyi*, od peshichkoga regimeta barona Bakonyia br. 33, *Josef Drorchak*, od peshichkoga regimeta barona Palombinia br. 36, *Franyo Schenkel*, od peshichkoga regimeta barona Mariassya br. 37, *Ivan Christoph*, od peshichkoga regimeta barona Radossevičha br. 53, *Bazil Swillokosz*, od peshichkoga regimeta barona Wacqvanta br. 62, *Franyo Csergő*, od pervača szikulzko-granicharzko-peshichkoga regimeta br. 14, *Ivan Kikuker*, y *Stefan Fejér od Bükk*, od huzarzkoga regimeta kralja szardinzkoga br. 5, *Josef Zitta*, od szikulzko-huzarzkoga regimeta br. 11, y *Ivan Renk*, od dragunzkoga regimeta velikoga herczege Toskanzkoga, br. 4. vši z karakterom majora.

R a z l i c h n a.

Zeznali szmo szada nesto ztanovitoga zverhu senitbe *Hahnemannove*. Nyegova tovaroshicza gozpodichna d' *Herrille*, glaszovita szlikaricza y vitnicza, ima 35 let. Nadošla je kakti boleznicza u *Keten*, y po nyem zvrachena, privolyila je iz zahvalnozti, da che zadnye dane glaszovitomu musu po vusejem zavezu razvedriti. Nemiszlecha na to, da sto po tom zavezu ische, privolyila je u taj zakon pod ovemi dvemi pogodbami: 1. da od czeloga imetka *Hahnemannova* niti za nyega sivoga, niti po szmerti nyegovoj nista imati neche; 2. da *Hahnemann* szvoj imetak med azvoju detcu y vnuke razdeli. To je y uchinyeno.

Dana 10. Travna bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapisov derašavakoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 402	3/16;		
dette	dette	4 p. Ct. v. szr. 952	7/32;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. 210	7/8;		
dette	dette	1821, za 100 f. v. szr.	— — ;
dette	dette	1834, za 500 f. v. szr.	590;
Bechke var. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 63	3/4;		
Bankakozie komad 1329 2/5 v. szr.			

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 18. Travna 1835.

BROJ 30.

Z a g r e b .

U szredu 15. t. m. povernuli szu sze iz Posuna u nash glavni varash Nyih Exczellen-cije gozpodin Ban Franyo baron Vlasich, na veliku trojjednoga kralyeztva radozt.

V u g e r z k a .

Iz Posuna. Dana 9. t. m. u zpravischu 305 je reprezentaczija, u kojoj Nyih cz. kr. Velichanztvu Ferdinandu I. za narodyeni dan, koj u 19. Travna pada, szrechu sele, izdelana y jednoglasno prijeta.

Ztalish y redi ztolicze Abaujvarzke jeszu dana 26. Szusheza na mezto g. Szamuuela Pataya, koj je dobrovolyno od pokliszarzta pri vezdashnym kralyeztva zpravischu odztupil, odebrali podszudeza g. Mihalya Barcayaya.

S z e r b z k a .

U Kragujevcu otvoril je dana 2. Febrara Knez Milosh na jednoj ledini vu nazochnozti szvoje obitelyi szvih biskupov chaztnikov y deszet hilyad puka narodni szabor iliti zkupstinyu z szledechim blagorechjem, ili szlovom, koje mi ovde od rechi do rechi polag originala u szerbzkem narechju szobchevamo:

„Szad je godina danah, hako szmo sze u povechem chiszu [broju], y na glavnoj zkupschinu szaztali. Onda szmo sze nadiali, da chemo sze o Gyurgyevu dne y opet u povechem chiszu zkupiti. No [nego] onda ne bitrave; y zato moradoszmo dersati manyu zkupschinu po Gyurgyevu dne. Ni letosz, ni jeszenasz niszmo mogli zkupiti veche zkupschine, pervo zato, shto je prevelika szushabila, y ni vode ni szena niszmo imali; a drugo zato, shto niszmo ni mogli pripravni biti sa szvim poszlovima, koje je trebalo predlositi glavnoj zkupschine. Nit' szmo do szad mogli szvatiti rachuna, koliko imamo naroda, ni koliko prihoda od deszetakah y drugih ztrukah; nit szam mogao uchiniti nusdnih [potrebitih] uztanovlyeniah, koja szam selio uchiniti na

berzu ruku. Mi szmo szada ztoperv od godine danah novi lyudi poztali, od kako szu nam sze djela z Portom [Otomanzkum] zvershila, Szerbia poztala je toperv od godine danah dersavom; a pri osznivanyu szvake, ossobito pak nove dersave, treba chlovek verlo dobro da pazi, da u chemu ne preuhitri, y da cherete jedne ne izda u szvet danasz, od koje bi, mose biti, zutra morao oduztati, na shtetu [shkodu] obchine, a na szramotu szvoju. Szve dersave na szvetu potrebovale szu ztotine godinah dokle szu sze ovako uztanovile, kao shto ih szad vidimo, a uztanovlyavaju sze y dan danashnyi; ne mose ni Szerbia drugim tragom iti, nego koim szu szve oztale ishle, ne mose ni Szerbia uztanoviti sze za godinu danah, y poztati dersavom, kojoj nishta vech ne oztaje seliti. Narod szerbzki ima vishe narodnih szvojzvenoztih, ove mu treba najpre preliti u narav prosvetjenih europejzkih dersavah, pak da ztupi u red nyin; shto je najglavnije, medju nama neima ni toliko vjestih lyudih, koji bi nam rukovodili dersavnim djelima onako, kao shto sze rukovode europejzke dersave. Szve ovo zakasnilo je doszad uztanovlyenia, za koja szam Vam lane o szvem Trifunu izjavio, da szam rad utverditi ih u nashemu otechezstvu.

A zkupivshi sze szad ovako torseztveno [szvetecho], y okrusen y opet chlenovima prelyubezne moje familije, preosvjaschenyeshom gozpodom Arkijereima nashim, chlenovima szuda narodnoga szerbzkoga, chlenovima szudovah, kapetanima okrusnim, glavnim kmetovima naroda szerbzkoga y vishjim duhovenztvom y szveschenztvom nashim, dolazim opomenuti Vasz Lyubezna Bratjo! szlova, koje szam Vam na lanyzkoj szv. Trifunzkoj zkupschine dao chitati, pechatati [stampati] y podeliti medju Vama. U szlovu onom izjavio szam Vam, koliko szam rad: pervo uztroiti szvaku ztruku delah narodnih ponaoszob, y uzakoniti ih; drugo, razpolositi danak [dachu]

na narod najlakshim y najpravijim nachinom po nyega, a y probitachnim po pravitelyzvno na-she; tretje pak izplatiti dug ztarih arkijercjah, koj je lesao na novopridobijenim krajevima Szerbie. U szlovu tom predoztavio szam szvi-ma Vama, da sze o szvim ovim mojim pred-lozeniam y szami medju szebem y kod kuche z oztalim narodom dogovorite, pak da mi da-te poszle [potle] mnenje vashe y nyino o tom. Od onog doba do szada izplatjen je dug ark-erejzki od novopridobijenih krajevah; a dve perve tochke [punktumi] oztale szu do szad neizpunyene. Od onda do szada, imali szmo szvikoliczi dozta vremena, y miszlti sze y razgovoriti y o ovim dvema.

Ja szam medju tim nepreztano y za szvu proshlu godinu radio, y u mojoj kancelarii, y u dogovoru sza szudom narodnim, o tom, ka-ko bi najzgodnie uztanovili ono shto je naj-preche, najnusdnie y najpoleznie nashemu o-techeztvu. Y reshio szam sze tverdo:

1) Szachiniti y izdati *Uztač Szerbzki* [constituciju], u kom bi ztojala izbrojena prava [pravicze] y dusnozti Kneza szerbzkoga, prava y dusnozti vlaztih nashih, y prava y dusnozti szvakog Szerbina. Uztač ovaj pro-chitat che Vam sze szvima. Iz nyega chete viditi, da szu obehenarodna prava; ili prava, koja che szvaki Szerbin usivati, proztrano, y onako opiszana y razgranata, kako ih szamo chovechezvto predpiszuje; u nyima chete najti, da je lichnozt [oszobnozt] szvakoga Szerbina szlobodna, y da je szvaki Szerbin gozpodar od szvoga imanya.

Ovom uztavu treba, da sze szvikoliczi zakunemo, y szvi koji sze ovde na zkupi na-lazimo, y szva ozta bratja, koje nejma ov-de; da sze zakunemo szvi, jedan drugomu, y Knez vlaztima y narodu, y vlazti Knezu y na-rodu, y narod Knezu y vlaztima, da chemo dersati uztav ovaj szveto y nerushimo, kao shto dersimo szveto Evangelje, y da neche-mo ni od jedne cherte nyegove odztupiti, niti jedne szamovolyno promeniti, bez dogovora y szoglaszja szvih vasz y szvega naroda.

2) Reshio szam sze poztavili szovjet dersavni pervom y najvishom vlaztju do szebe y do Kneza, y szaztaviti ju iz shezt popechite-lyah [miniztrov] na koje che sze szve ztruke

djelah narodnih podeliti, y vishe dersavnih szovjetnikah; popechitelyi che ih predrabota-vati [predrediti] szovjetniczi razszmatrati, y meni predlagati na odobrenye. Y popechitelyi y szovjetniczi odgovarat che y Knezu, y na-rodu za dela szvoja, odgovarat che y za szva-ko zloupotrebyeny, koje bi sze u djelima narodnima pojavilo.

3) Dao szam y josh jedanput pregledati knyigu nashih gradyanzkih y kriyichnih [za-glavnih] zakonah, koji szu sze 4 godine da-nah szochinyavali, y koji che sze szudovima nashim predpiszati; da po nyima brane pravo-ga, a kriyoga da szude. Tim che szvaki Szer-bin najti obranu ne u umu szudie, vech u szamom zakonu.

Ovakovim uztanovlyenjama, chini mi sze, bit che vnutrenye pravlyenyе najbolye y kao lanczem zkopchano. Narod ztojat che pod kmetovima, kapetanima y szudovima; szudo-vi pod dersavnim szovjetom, szovjet podKne-zom y uz Kneza, a Knez pod zakonom y u nepreztanom dogovoru sza szovjetom. Ovim uztanovlyenjem ukratit che sze, chini mi sze, szamovolystvo y szviu nasz u zkupi, y szvakoga po naoszob. — Mose biti, da che biti y u ovim uztanovlyenjama kakvih nedozatakah; no y ovi che sze popraviti po vremenu, y ka-ko sze pokasu, za szad niszu mi ni znanya moja ni vreme dopuschala, da ovako vasno djelo izpechem onako, kako bi szmeo rechi: „djelu moma nemose nitko najti mane, ono je najszovershenie na szvetu.“ [*Prodisenye szledi*].

Iz Belgrada, dana 23. Marcza. - Knez szerbzki *Milosh* nije hotel czeło zdersavanye, koje za nyega odredyeno bishe, [gl. br. 21 Nov. Horv.] prijeti, govorechi, da je z 100,000 talerov zadovolyan. Potlam szu josh zname-nite szume za nyegova szupruju y obo-dva szina odluchene; na sto Knez odgovori-she, da ih prijeti nemose, 1. ar szudi, da je nyegova kakti domachine dusnozt obiteli sa-momu szvoju obitel zdersavati, a 2. ar neche, da bi obchinzka peneznica tuliko terpeti mo-rala. Zpravische, ganyeno tim domolyubnim ochitovanyem, odztupilo je ravno od szvoje-va odredyenya, ali je z tim bolye od kneza potrebuvalo, da dopuzti, da mu sze barem

nyegovo zdersavanye za 20,000 talerov poveksha, koje noveze on potlam za szvoju obitel poleg volye potroshiti bude mogal, k chemu je najzadnyich Knez priztupil. Takovim nachinom c...o zdersavanye kneske obitelyi znasha 120,000 talerov, to jezt 140,000 fr. szrebra. Obodva g. brati knezovi oziali szu u domorodnoj szlusbi, y vszaki vlekel bude na leto 10,000 talerov.

Na szerbkoj krajni podigli szu sze zadnye dane med Nischom y Leskovczom ztanovniki kerschanzki proti szvojoj gozpodri zemelyzki turzke vere, pri kojoj priliki doshlo je do kervi. Poveda sze, da szu zadnyeji jako merzko y szilovito z perveshemi t.j. z kerscheni baratali. Turczi szu szlabeji oziali. Zachuvshi to knez Milosh, kak takaj pasha belgradzki, naruchili szu odmah ondeshnyemu turzkomu ravnitelyu, da naj oszebito pazi na szegurnoxt glavnoga puta onih okolicz, na sto szu mirovni odgovor dobili. — Knez Milosh nadoshal je vre szimo, gde che u buduchem ztanuvati, y pohodil je pashu, koj sze takaj ravno szada zpravlya, da kneza pohodi.

Velika Britania y Irzka.

Vu zpravischu dolnye hise od 24. Szushcza, najvekshu pazlyivozt je zbudilo predlosenye zaradi zmeneny deszetine u Aglijanzkoj y Valezi, koje Sir Robert Peel prikladnim govorenjem predpoztavishe. Rekel je, da sze deszetina gotovim novczom naj odkupi, kuliko pak koj platiti bude imal, to zaviszi od czene sitka y oztalih okolnoztih. Odkuplenye vszakomu neka bude szlobodno. Dokonchal je govorenje z proshnym, da potrebochu ovoga naredyenya promotre. Predlosenyeovo bilo je dobro prijeto.

Dana 30. Marcza u dolnyoj hisi podigel sze je lord John Russel, y predpoztavil je hisi, u kojoj szu vsze galerije naterpane bile, szvoje vre predi nazvestyeno predlosenye gledech na irzku czirkvu, ter pocheshe ovako: „Zpravische je odluchilo, da che izbor narediti, koj szadashnyi ztalish irzke czirkve pregledati imá, z tum namerum, da sze vszi ozanki nyejnih dohodkov, koji szu odvish za potreboche redovnikov izte czirkve, na obchinzko navuchanye puka vszih ztalishev, prez

ikakve razluke vere,obernu.“ Zpomenul je za tim vsza perveja naredyenya parlamenta, vu kojih je ov selyu szvoju pokazal, da che vsze pravedne tusbe Irzke poszluhnuti, y zakonzko jedinztvo med velikum Britanijum y Irzkum uzdersati. — [Szlushajte!] „Ako je hisa pripravna, Irzkoj praviczu podeliti, tak more takaj potrebuvati, da sze zavez taj nerazmetye; ako sze pako veli: mi sze za szada u takovom ztalishu nahadyamo, da bi takovo naredyenye Anglijanzkoj na skodu bilo, y zkerbnozt nasha za anglijanzku czirkvu prechila je nasz, zle navade u Irzkoj dotergnuti, tak onda za ztanovito nimaju nikakove pravice potrebuвати, da sze to zakonzko jedinztvo nadalye uzdersati mora. [Szlushajte! szlushajte!] Ztalish irzke zemlye bil je dugo vremena zviranyek ztizke za vszakoga ministra y vszakoga dersavnoga chaztnika pri kormanu naroda. Promotrenye telovnoga ztalisha ovoga orszaga naj bude zadersano drugoj dobi. Szada je szamo zpomenek od duhovnoga ztalisha puka, y sto k ovomu anglijanzka czirkva, kako u irzkoj ztoji, doprinasha.“ Postavil je szada pred ochi razluku, koja je vre od negda po zakonitelyztvu med irzkiem y med anglijanzkim pukom na skodu perveshih uchinyena, y da je tim szamo iz ztraha domachege rata ovdi y ondi nesto dopitano, kak na priliku nedavno pri zpomenku od oszlobodyenya katolikov. Szada je doshel na pravi predmet predlosenya szvojega y rekel, da jedna ravno gozpodujucha czirkva vnogo k tomu doprinasha, da sze vera razproztrani, y da sze red med pukom uzdersi, ali je opet pozval hisu, neka premislli, jeli je to iztomochi rechi za branu gozpodujuche czirkve vu Irzkoj, jeli che podvuchanye u veri med irzkiem pukom takovim nachinom napreduvati, kako szu do szada dohodki czirkveni, nish manye od 800,000 funt sterl. znashajuchi, tamо uzpotreblyeni bili. „Leto 1716 znashali szu ti dohodki 110,000 funt sterl. pak jeli sze mozbit od onoga vremena zkerb ovoga redovnichtva povekshala, kak szu sze povekshali dohodki preshaztno ztoletje? Jeli je proteztantzka czirkva tuliko naszlednikov dobila, kuliko haszne? Jeszu li szi redovniki takovog truda vzeli, da bi vre vekshu ztran zta-

novnikov irzkih na protestantzku veru obrenuli bili? Bojim sze jako, da odgovor ravno protivno zpadne. Redovniki suu sze malo brinili za szvoju dusnozt, y zabavlyali suu sze rajshi z politikum. Med redovnichtvom irzkom y anglijanzkim je jako velika razluka; irzki redovniki prevech szi z tim glavu teru, kak bi deszeteniu najbolye zterjati mogli, a dusnozti szvoje puzte chizto na ztran. U grofoviji *Armagh* pomenshal sze je broj protestantov za 2 tretje ztrani. Czeli broj irzkih protestantov znasha 750,000 dush, a zmed ovih dojde 400,000 dush na szamu biskupiju *Armagh*; na kratkom anglijanzka czirkva vu irzkoj chini komaj devetu ztran ztanovnikov.“ Na to je josh bolye razlosil predmet, kojega napervoztavlya, ochitujuchi, da che ov anglijanzku czirkvu bolye, nego ikoj drugi nachin u Irzkoj izvisziti; ochitual je, da, ako hisa predlo-senyu nyegovo prime y izbor odredi, tomu bude odluku od iztoga glavnoga zavjetka predpoztavil, ako y ovu prime, onda bude napervoztavil piszmo na kralja, u kojem bi kralja proszili, da hisu u ztalish poztavi, odluku gorizpomenutoga izbora zpelyati. [*Szlushajte! szlushajte!*] Zrekel je szada ufanye szvoje, da, ako predmet nyegov prijet bude, Sir *Robert Peel* berschasz che ravno tako baratati, kano y leto 1829, vu kojem je jedna odluka proti oszlobodyenyu katolikov z prevagum shezt szamo glaszov prijeta bila, ter kada je videl, da sze dersati nemore, szam je k jakshoj ztrani priztupil. [*Szlushajte! szlushajte!*]

S p a n y o l z k a.

Chteje sze u *Gazzetti de France* od 26. Marca: „Glaszi iz *Madrida* danasz doshavshi nista dobra nepovedaju za vladanye Marije Kri-ztine. Zdignutja sze na vsze ztrane povek-shavaju, y u iztom glavnem varashu Madridu nagrasa sze buna. U dersavnom zpravischu [cortes] je jedna ztran pokliszarov, koja ho-che, da *Mini* glavarzto nad vojkum uzme. U vszakom pogledu sze kase anarkia. Pos-ganye y kervolochnozt pri *Lecarozu*, y k to-mu porasenya po *Mini* uchinanya objachiti cheju ovu ztranzku.“

Iz *Madrida* od 21. Marcza. Kralyevzki odluchek od 17. Marcza obznanuje, da za pre-prechiti razshiravanye bune, y za ztisznuti ju med uzke medje, u ztaroj *Kastili* napravlyena bude vojzka od rizerve, szlosena iz dvih divizij peshakov, jedne divizije konyanikov, jedne baterije polyzke y iz dvih kompanij zem-lyomerczev. Govori sze, da je feldmarshal *Don Jose Santos de la Hera* imenovan ver-hnim generalom zpomenute vojzke u ztaroj Kaztiliji.

T u r z k a.

Iz *Czarigrada* 25. Marcza. Najztareja kechi zultanova, koja je preshaztno proletje z Mushirom od Tofane, z *Halilom Risautom pa-shum*, szvetehno zdana bila, porodila je pre-devcherom dechaka, kojemu je ime *Abdul-Hamid* dano, y vre u zibki podignyen jezt na chazt vezira iliti pashe od trih konyzkih repov. To je perva y jedina pelda u dogodovschini turzkoga czarstva, da bi iz zakona koje os-manzke princezeicze z kojim viszokim chaztnikom zadoblyeno dete muskoga zpola pri sivenyu zadersano bilo. Ovaj dozta ochiti dokaz, na kuliko proszvetyenye u ovom orszagu napreduje, bil je od vszih ztanovnikov glavnoga varasha dobro prijet. Taki za po-rodom princezeicze povdal sze je zultan u dru-stvu dvih szvojih szinov k nyoy, da joj pri toj priliki szrechu seli.

Lizti iz Kandije povedaju, da je veksha ztran brodovne egiptonzke vojzke zaradi ku-ge, koja u *Alekszandrij* nezatanoma gozpoduje, u luku od *Sude* doteckla.

Dana 13. Travna bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 102	3/8;			
detto	detto	detto	4 p. Ct. v. szr. 95	3/4;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820,	za 100 f. v. szr. 210	2/3;		
detto	detto	1821, za 100 f. v. szr. 139	7/8;	
detto	detto	1834, za 500 f. v. szr.	--;	
Bechke var. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr.			--;	
Bankakezie komad 1329 v. szr.				

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Terztu dana 11. Travna 1835 je-szu szledechi broji vlecheni:

89, 22, 3, 54, 79.
Pervo szledeche vlechenye bude 25. t. m. 1835.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana, 22. Trava 1835.

BROJ 31.

Z a g r e b.

20. t. m. obszlusavan je kak u czelom orszagu, tak navlaztit u nashem glavnem vashu vu 19. t. m. padajuchi dan narodyenya Nyih Velichanztva Czeszara y Kralya *Ferdinanda I.* z onum doztojnum szvetechnoztjum, koju josche terpecha obchinzka salozi dopuscha. Preizvisheni gozpodin *Imbrih Palugyay*, biskup kashovzki, kakti prihodnik pri Nyih Exc. nashemu gozpodinu biskupu, szlusil je u ztolnoj czirkvi veliku popevanu mashu, pri kojoj vsza-ovdeshnya preizvishena y viszoka gozpoda z vnosinum pobosnih nazochna bishe. Izti dan Nyih Exczellencije nash preizvishe- ni gozpodin biskup, *Alexander Alagovich*, dali szu veliki szlavno-szvetechni ztol, pri kojem szu Nyih Exc. v odichenom blagorechju, za Nyih Velichanztvo vszelyublyenoga Czeszara y Kralya szvetechnu zdraviezu izrekli. — Vu priliki ovoga dneva szlosil je nash glaszoviti rimzki vitnik Dr. *Nabiach*, szl. var. Zagr. fizikuz szledechu vitiju:

ferDInanDo. I. AVgVsto. regI. ApostoLICo.
franCIsCI. I. CarI. patrIs. sCepta. reLICIter.
RegentI.

IngenVa. Vota. NIntent.

Salve Rex, salve Cæsar! — Clementia Nata.

Franciscus Divus fit, Ferdinandus adest Rex
„Alter Franciscus“ Rege favente Deo.

Lætitia exultat Cor, Christi turget Ovile,

Vitam offert Pietas pro Patre, Lege, Fide.

Vivat Rex, niteat Natalis Amata Dies! — Hæc

Exaudit Populi Vota, Precesque Deus.

Fortunata Dies! jam gaudet Patria Patre,

Eminet in Statuum Pectore Cæsar Amor.

Dana 19. t. m. preminuli szu u ovdesh- nyem szeminaru g. *Mihaly Jemerskic*, u che-

tvertom; y g. *Josef Tkalchich*, u tretjem letu bogoszlovezci, obodva u sileniczi.

S z e r b z k a.

[Produseny e blagorechja].

„Izpunyujuchi ovako obechañye moje, da chu uztanoviti vnutrenye pravlyeny, pre- zim szada na drugu vasnu tochku lanyzkog mog szlova, kako chemo szirech [najmre] danak razpolositi na narod. Potrebe, koje narod szerbzki ima da pomiri, jeszu ove: Danak zultanu. Placha krezu y knesezkoj famili. Placha chinovniczma [chaztnikom]. Placha arkijercima. Troshkovi na dersanye vojzke vnutrenye, radi mira y poredka medyu nama. Troshkovi na dersanye ztrasah po graniczama, koje hte nasz chuvati, da nasz gdo ne napada sza ztrane. Troshkovi na menzilane. Troshkovi na gradyeny y dersanye kontumacza. Troshkovi na deputaciu u Czarigradu. Troshkovi na agenczie po drugim zemlyama. Troshkovi na szluchaje, koji sze nemogu previditi, a koji mogu nastupiti. Szve ove potrebe podmirivali szmo mi doszad razlichnim y miogoztruchnim prihodima zemalyzkim. Narodu szerbzkому valya ih y od sza- da izmirivati.

Y Ja y szud narodni szerbzki trudili szmo sze do szad, nebi l'iznashli kakvo szredzvto, koim bi sze szve potrebe narodne mogle najlakshijim y najpravijim nachinom po narod, a probitachnim [koriztnim] po praviteleyzvto nashie, izmiriti. Szvu proshlu godinu szovjetovali szmo sze o tom y szovjetovali, y jedni bili szmo jednog, a drugi drugog mnenya. Najposzle nashao szam, da nikako nemogu bolje izplivati u tom, vech da sze szav [vesz] danak, koj Szerbin ima davati, zbije u jednu szumu; pak da sze u jednoj szumi y kupi od naroda po dva puta u godini, o Ggurgyevo y o Mitrovu dne; da sze narodu dade vremena, izmiriti ga od jednoga dana do drugoga; y da sze ne kini narod vishe sza szitniczama [ma-

lochami], vech da plati jedan jedini danak po tri talira za pol godine z glave na glavu, da plati, velim, tri talira za pol godine, a da nedaje vishe: ni haracha, ni chibuka, ni dimnicze, ni glavnica, ni senitbine, ni kotarine, ni vodenichnoga, ni kazanzkoga, ni sirovinne, ni deszeta od uszjeva: kukuruza, pshe-nicze, ovsza, jechma, szitne proje, ni deszeta od koshniczah, y vina; a najposzle da ne chini vishe ni kuluka chinovniczima, veche szamo praviteleyzvu na zdanijama [zidanyih], koja bi sze gradila za, obchenarodnu polzu, pak y za taj kuluk da primi plachu od praviteleyzva na szvakoga chloveka, koj radi od jutra do mraka; a drumove y moztove sze-la medyu szobom bratzki da grade. V szeozke [szelzke] shume, y gora doszadashnyih alijah da oztanu u napredak obchenarodnim dobrom; szav narod placha danak y za nyih, szam ima pravo [jus] y usiyati ih. Od szad niti ima praviteleyzvo nashe, nit ikakov ztareshina, ni chinovnik, ni tergovacz, ni szelyanin, niti iko drugi prava, zagradivat ih, ako che y deszet germovah biti, niti zabranivati braty i iz drugih szelaz y okrusjah, da ih neusivaju.

Kad razszudi narod, da che za pomenu-ta tri talira danka na pol godine izmiriti szve zemalyzke potrebe; kad razszudi, da mu u ta tri talira ulazi y platya arkijerezka, y da ne-che ni dimnicze vishe platytati; kad razszudi, da che dati szamo ta tri talira, a da neche davati ni jedne szitnicze, koje je doszad davao; kad razszudi, da mu odszad oztaje y deszeta, kojim mu Bog blagoszlivya godishnyi trud nyegov, y da usiva y szeozke shume y alije po szvojoj potrebi; kad razszudi, da mu odszad y kuluk chinovniczima preztae, a da che mu sze y onaj platiti, koj bude praviteleyzvu chinio; kad szve to, velim, narod zrelo razszudi, nadijam sze, da che szvaki sivi najti, da szu tri talira danka z glave na glavu za pol godine najumereniji danak, koj sze mose udariti na narod jedan.

Hoche li sze z dankom' tim josh iziti na kraj, vedit chemo; praviteleyzvo nashe mora szad da prokusha szrechu, hoche li mu to do-volyno biti ili ne; a popechitelya kaznachej-ztva [finanz] bit che dusnozt izneti y pokazati

po iztecheniju jedne godine rachun kako raz-hodah tako y prihodah zemalyzkih y meni y szovjetu y narodnoj zkupschinii.

Da bi sze medyu tim y ova, ovako ume-reна szuma szvega danka od tri talira za pol godine najpravijim nachinom razvezala na na-rod, kako bi y najimochnji tako y najsziro-mashneji Szerbin bio zadovolyan, to evo pred-lasem Vam tevtere [protokole], u kojima szu popiszane y senyene y nesenyene glave, u kojima ztoji naznacheno y imanye szvakog Szerbina, a szvaki kmet zna y onako, koliko je koj brat doszeta davao. Po ovim tevte-riima y po imanyu valya szad razpolagati danak. No moje djelo y praviteleyzva nije vi-she razpolagati, koliko danka na kog brata po imenu da dojde, to je od szad djelo kmetovah, oni treba tevtere pomenute da preglede, de-szeta szvachii da szravne, y u dogovoru z kapitanima y szudovima danak od tri talira za pol godine po imanyu szvakog brata da pode-le najpravijim nachinom, kako mi nebi sziro-tinya dolazila y tusila sze na nepravo razpo-laganje.

Szve ove moje rechi predlasem Vam, Bratyo y Gozpodo! y na Vashe promotrenye, y selim chuti od Vasz, od szvakog okrusja po oszob, jedinodushno, odkriveno y nelicemjerno piszmeno mnenye, jezeli zado-volyni z vishepomenutim mojim uztanovlenia-ma, a y z mnenyem mojim o tom, koliko danka Szerbin da daje, y kako da sze na nyega udara. Izjavite mi mnenye Vashe szvi ovako u zkupi, a poszle, zadavshi dersavnomu u-ztavu zakletvu, izberite medyu szobom naj-razumnia y najodabrania licza, y ozlavite ih ovde z punovlaztjem, kao deputate szvoje, da ja y szovjet dersavni chinimo dalya razpolo-senya z nyima; oni che poszle dojti u narod, y kazati, shta je ovde zversheno. Izta ta odabrania licza bit hte deputati Vashi, koji hte, o troshku poszlatelyah szvojih, na szvaku zkupschinu dolaziti, rachune pregledati, y na-rodu javlyati ih; ovolika gomila nemose sze zbog velikih troshkovah szvake godine ovako zkuplyati. Ovakvih deputatah narodnih ima po szvim dersavama, y nama szu nusdni.

Velika Britania y Irzka.

Kada je lord *John Russell* zpomenuto u pervejem listu [br. 30 H. N.] predlosenyem gledech na czirkvu irzku dovershil, podigne sze *S. E. Knatchbull* y govoril je proti tomu predlosenu, ochitujuch na koncu govorenja, da, ako predlosenyem to prijeto bude, czirkva sze od orszaga razdrusiti mora. *G. Ward* podprial je lorda *Johna Russella*, zaklinyavshi hisu, neka preszudi vasnozt toga predmeta, y premiszli, kako je potrebno, katolike pomiriti, sto vendar moguche nebude, ako jim szamo nesto y to na pol dopitano bude, dapache morati je dareslyivim biti, kada sze ruka prusi, y szamo pravichnozt za medyu szi poztaviti. — Na to poprime rech Sir *James Graham*, govorivshi proti Siru *Johnu Russelu*. Sto szu predyi proteztantzkoj czirkvi oztavili, je szveto, y szme sze szamo za szveti czil potrebovati; oni, koji oltaru szluse, moraju takaj siveti od oltara. To je temely, koj uvek dural bude, niti ga gdo prehitit mose. — Lord *Howick* odgovori na to: Ja szem te miszli, da laztovitotz czirkve irzke za czily ima, vesz puk irzki jednako nadeliti. Temelyiteli reformaczije [proteztantzta] oszlobodili szu duh chlovechanzki, ter povernuli szu umu pravice nyegove, y ja nemosem zadozta preszapiti, kako oni, koji sze za naszlednike nyihove vandavaju, potrebovati moreju, da drugach miszlechi priztupe k uzdersanyu takovoga na-redyenya zbog toga, sto ovo pravu veru valuje. — Za nyim govorili szu josh vnogi za y proti iztom predlosenu.

Kada je herczeg *Vellington* dana 30. p.m. iz gornye hise zishel, prijelo ga je tamo zpravlyeno lyudzvto z pszikanyem y tulenyem, vno-gi zmed nyih podztupili szu sze *Vellingtonu* nagrasati, na sto szu markiz *Londonderry*, grof *Roslyn* y dva drugi pairi za dobro nahadyali, u zprevajanyu jedne policzajne chete k nyemu prizkochiti, y zprevoditi ga tijam do *Downingstreeta*.

Objavlenya iz *Londina* od 3. Travna povédaju, da je predlosenyem Sira *Johna Russela* u nochu med 2. y 3. i. m. z 322 glaszi proti 289, z prevagum dakle 33 glaszov prijeto. —

Glaszi iz *Londina* od 9. Travna povedaju, da szu dana 8. u dolnyoj hisi Sir *Robert Peel*,

a u gornyoj hisi herczeg *Vellington* ochitovali, da szu miniztri chazti szvoje pred kralya polosili, y da szamo josh tak dugo szlusbe obnashali budu, doklam nyihovi naszledniki imenovani budu.

Globe od 9. t. m. poveda, da je kraly ovaj dan rano jutro lorda *Greya* k szebi zvati dal, koj sze je odmah u palachu sz. Jamesa odputil, y bil je kod kralya od pol 12 do pol 2 vure po poldan. — U nadopisu od 4 po poldan veli *Globe*: „Ravno szada chuli szmo iz iztinitoga zviranyka, da je lord *Grey* kralyu szvetoval, da sze naj k lordu *Melbournu* uteche, ter da sze ov taj hip kod kralya nahadya.

S p a n y o l z k a.

Plebanush *Merino*, kojega szu vsze novine za mertva bile proglašile, nepreztaje josh nigdar z szvojum chetum okolo robiti. — *Valdes* je naruchil 70,000 pushak u *Londinu* delati za oborusjanye varaske miliczije. — Pishu iz *Zugarramurdi* od 22., da Kriztinezzi nepreztaju na zapoved *Minoru* paliti *Bastan* y ztrelyati ztanovnike.

Iz *Barcelone* od 22. Marcza. Karlistinzki glavar *Targarona*, koj je u Francuzku bil odszelil, je szada u Kataloniu z 2000 lyudih deshel, koji szu zvekshinum Francuzzi od okolicze Perpignanzke. U iztoj cheti sze nalazi jedan oberztar spanyolzki, y jedan rodjak generala *Abisbala*. Ov zadnyi ima 15,000 uncij zlata, y 4000 parov czepeleishev. Vszi sheregi kralyichini szu odishli iz *Barcelone*, da ovu chetu poischu.

Sentinelle des Pyrenées od 31. Marcza pishe, da szu Kriztinezzi na razlichnih mezthi 80 Karliztov y nekoliko szelyanov vlovili, koji szu vszi poztrelyani bili. Oberztar *Borena* je chinil pogubiti 40 ranyenih y 5 szelyanov, koje je ulovil u doliczi *Gogni*.

P o r t u g a l z k a.

Polag *Journal de Debats* od 8. Travna [kojega szmo zvanrednum prilikum dobili] dozpeli szu u Pariz glaszi, da je princez *August Leuchtenberg*, szuprug kralyieze portugalzke, dana 28. Marcza u trojdnevnoj gerlooviczi [angina] preminul.

Morning-Chronicle zadersava szledeche píszmo iz *Liszabona* od 29. Marcza zverhu bolezti y szmerti herezega *Leuchtenberga*: „Pre-shaztnu nedelyu [22. Marcza] bil je princz pri tekanyu konyov na tak zvanom *Campo Grande*, y nahadyal sze je u dobrom zdravju; szledechi dan ishel je u lov; povernuvsyi sze u palachu, hiti iz szebe nepazlyivo, josche poszve razvruchen, halyinu y poperszniczu. Na to sze prehladi, u petak [27.] po nochi pokase sze gerlovicza, ova je hitro napreduvala, a ob 2 vuri 20 minutah prezta je dihati. Zahman bi gdo hotel zpiszati salozt, u koju je kralyicza y vdova czeszaricza po tom pri-petyenu hityena. Nekoj szluga, koj je polag bil, kada je princz umiral, poveda, da mal niszu obnorele. Doktor *Almida*, glaszoviti u Lizabonu vrachitely, koj je u zadnym hipu za tolnach popitan, veli, da je princz zlo vrachen. Vchera puknul je glasz, da je princz otroyan, ali je nazkoro zatihnu. Jedino neumni lyudi y prozti puk dersali szu to kратak chasz za iztinu.“

Na mezto pokojnoga princza imenuvan je herczeg *Terceira* zachasnim zapovednikom nad vojzkum, y zato je ztaldo upanye, da mir y zaupanozt uzdersana budu.

P o l y z k a.

Iz Varshave od dana 22. Marcza. Vu szredu je feldmarshal knez Varshavzki pri U-jasdovzkoj palachi pred varashem pregledaval ovde u garnizonu lezechu konyanichku brigadu, koja je zeztavlyena iz cherkazkoga, kozachkoga y iz vetomadne doshavshega muhamedanzkoga regimenta. Marshal je bil z gibanjem orusnim jako zadovolyan. Tatari szu pokazali umetnozt y hitroz zpodobnu onoj, kojum szu sze *Parti* negda szlavili. Ob drugoj uri po poldan dal je knez nameztnik na gradzkom taraczu muhamedanzkomu konyanichkomu regimentu obed pod shatori, pri kojemu sze je takajshe y szam med oficziri y ztareshinami regimenta nahadyal. Czelo gos-tyenyje je bilo po aziatichkom obichaju pri-djeno; vina y drugoga jakoga pitja, izvan medice, niszu imali. Ztolna musika je bila z

iztochnemi, ovde nepoznanemi naztroji [instrumenti] izpelyana. Ovi sheregi szu z goruchum selyum vapili za zdravje feldmarshalo-vo, z kojim szu u zadnym ratu proti Perzian-czem vojevali, y vnogo znamenye poshteny posobili. Po obedu szu za obchinisko razveselenye obilno zkuplyeni prozti vojnici od regimenta narodne peszme pevali, y vnogo vojничких visbany izpelyali. Ov regiment che bit u okoliczi *Szohacheva* na kvartir pozavlyen.

S z e v e r n a A m e r i k a.

Noveji glaszi iz zjedinyenih dersav po-vedaju, da je poszlanik francuzski, g. *Serrrier*, iz Washingtona u Filadelfiu nadoshal, da sze tamo u Francuzku ukerca. Obznanuje sze takajshe, da je jedna amerikanckka fregata, koja jednu zmed onih amerikanckih ladjih, koje sze szada u szredezemzkom morju nahadyaju, zmeniti ima, zapoved dobila, da naj predi u *Havre* na dokonchek komor francuzskih gledech na dug amerikancki cheka, ter onda, ako Francuzka zavezana szumu dopitala nebi, onda naj poszlanika amerikanckog prime.

B e c h.

Pri cz. kr. vojzki nachinyene szu szledeche premembe: *Poztali szu*: Generalmajorom, oberztar *Franyo Jankovich*, komendant chajkaskoga bataliona, komandantom ladjarzkoga poglavarsztva. Oberztarom je poztal: Oberz-laitnant *Anton Csorich*, od peshakov arkiherczega Rainera, gen. komand. adjut. u Českoj, kod peshakih herczega Wellingtona. Oberz-laitnanti szu poztali, szledechi majori: *Ivan Rainhardt*, od peshakov grofa Hohenegga; *Viucenç Victor*, od peshakov herczega Wellingtona, y *Karol baron Bibra*, od dragunzkoga regimenta Savoyen, vszi u regimentu. Majori szu poztali szledechi peshichki y konyanichki kapitani: *Josef Holfeld* plemeniti od *Ehrenholda*, od peshakov grofa Hohenegga, y *Vilhelm Töpke*, od dragunzkoga regimenta Savoyen, obadva u regimentu. *Josef Parys*, major od peshakov barona Strancha, poztal je komand. zprasnyenoga gran. bat. Fischer. *Rudolf Mayer*, major od peshakov grofa Leiningena, poztal je komandantom pervaoga garnizonzkoga bataliona.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 25. Travna 1835.

BROJ 32.

Z a g r e b.

Dana 23. t. m. preminul je ovdi poglaviti gozpodin *Juraj Busan*, penzionirani major od Hessenhomburgzkih peshakov, vu 68 letu dobe szvoje.

S z e r b s k a.

[Konacz biagorechja].

Koliko mi je drago, shto szu sze jucher uredbe o premilom otecheztyu y narodu nashem uztanovile: toliko za dusnozt moju szobztenu zchitavam, objaviti Vam obchenarodno y ovako u zkupi, da ztrogotz [ostrocha] ona, koja sze protivu szvakog prezternika nablyudavati [obdersavati, observare] mora, kod mene oztaje. Nek niko ne pomisli: „Szad szam szlobodan, szad mogu chiniti, shto hochu.“ Mi szmo sze jucher szvi zkupa y forseztveno zakleli, da chemo zakone za dersavu nashu propiszane, kao szveto Evangelje nablyudavati: danu zakletvu valya y izpunjavati; y vlasti hte nashe, a oszobito ja chu bodro bdti, da sze zakon y tochno y szovjeztno nablyudava. Szvetu je poznana bezopaznozt, kojom sze sivi y putuje po premilom otecheztyu nashem: po ztrannim zemlyam pritcha sze szerbzko dersanye zadanre rechi, y szerbzka lyubav k iztini — viszoke zaizta dobrodetelyi, viszoke y doztojne hrabrog naroda, koje szu nasz medyu szobom toliko uszrechile, a medyu tudyim narodima razglasile y proszlavile. Szvetu, a y Vam szvima poznano je, da ja niszam dao ztaniti sze u nyoy ni kradlyivezu konyah, govedih y druge sivine, ni kradlyivezu nakita senzkoga, termakah y drugih szitniczah, ni obijachu kuchah, zgradah, podrumah, y duchanah, ni zapalyachu, ni lasi, ni varaliczi, ni razbojniku, ni uboiczi, ni izdaniku otecheztyva, niti da szam ikakvoga preztpnika terpio, bio on ko mu drago, no da szam szvakoga y primerno y ztrogotz kaznio. Shto niszam, bracho! do szad terpio, nechu ni odszad, gdi nam od szviu

nasz primlyeni y zakletvom nashom potverdyeni zakon szvu ztrogotz dersanja szvog nalaše. Po zakonu iztom hochu y zapovedam, da nam je licze y imanye szvakoga od nasz bezbedno; po tom hochu, da szu nam drumovi szlobodni, kojima je szva Europa danasz put szvoj otvorila; po nyemu nechu, da nam sze duchani, zgrade, y podrumi obijaju y kradu, nechu, da sze zadana rech y obvezatelyzta neizpunyju; po nyemu hochu, da sze brani nevin [nedusen] y dobrodetelyan [krepozitan] od zlog y hergyavog; po nyemu hochu, selim szveszerdno, y naztojat chu, da narod nash doztojan bude predakah [predyev] szvujih, doztojan szamog szebe y imena szvoga y doztojan, da sze zravn z drugim blago uhrasenim narodima. Szama szovjezt uchi szvakog od nasz, shta je dobro, shta li je zlo; zakon zabranjuje nam, zlo chiniti; zakon y szovjezt szudit che nam. Kapetan z kmetovima, a y glavni kmet z dva izabrania kmeta szudit che pijaniczi, lenyivczu, lasi, obijachu, kradlyivezu, koj krade jarad, jaganyceze, termke [koshnicze], nakit y ovim podobna, y po preszudi ovoj izbit che szvakog ovakog preztpnika: a zlochincze, zapalyache, izdanike, kletvopreztpnike, razbojnik, y t. d. szudit che y kaznit che szudovi okrusni y veliki szud szerbzki.

Ja pak, kao pervi chlen naroda nasheg, y kao pervi zakletnik zakona, ja chu zaiztabit y pervi y najztrossi nablyudately y izpunity zakona, ja chu biti na dobro najbolyi, a na zlo najztrossi kaznitely onako, kao shto pervomu chlenu dersave priztoji, koj u jednoj ruczi moch za nepriatelya obchenarodne bezbednozt y obchenarodnog y pooszobnog gradyanzkog mira y poredka, a u drugoj maszlinu granu na znak lyubavi, mirolyubja, y prijatelyzta szvim prijatelyima, y inoztranim y nutrenim. Y uvjeravam Vasz y szvetom onom iztinom, kojom szam sze zaklec, y rechjum y doztojnoztjum knesezkum, da chu sze dersati

ovog osznovanya donde, dokle diszao budem, y zaizta prie chu sze odrechi imena mog y doztoinztva, nego dopuztiti, da na moju y szveg prelyublyenog naroda nasheg szramotu, zlikovacz [zlochinacz] zla dela komu god chini. A znam, da je vecha chazt onih Szerbah, koji szu u tom jedne miszli szamnom, nego onih, koji szu druge miszli, y koji bi radi bili, da sze zla chine, y da oztaju nekaznyena; szvaki umni Szerbin, szvaki koj zna shta che rechi poredak, y shta che rechi pokretanye z kuchom, sza imanyem y sza djeczem szvom, szvaki che szamnom biti, y szvaki che szaztaviti szile szvoje sza mojima, da sza szvom ztrogotzu nedamo zlu chloveku ztati medyu nama, kako bi tim nachinom y odersali sziavno ime nashe, koje szmo kod ztranih narodah ztekli. Szad je narod nash, hvala Bogu, y mnogochisleniji, nego shto je do szad bio, szada treba y vishe nasz na to da motrimo, da ne damo uszeliti sze y ztaniti zlochinazu u Szerbii; koliko je tesak ovaj teret za mene, ja y od szada nechu ga sze odrechi; no y Vama szvima preporuchujem, naztojte y szovjeztno y najztrosije, da sze zlochinztva u nashem narodu nechine; kako ko od Vasz primjeti [zapazi], gdi zlochinezza szvaki pohitajte [pohitrite] y javite ga y dovedite vlasti. Szovjeztno izpunenye ovog zakona uchinit che, da che blagoszlov bosji y na naina y na detczi nashoj pochivati, y umnosavati sze, y da che sze y prelyubezni rod szerbzki szazdavati y raztiti.

Ovde jesh jedno primjetiti Vam imam, da oni, koji budu iz ztranih zemalyah kod nasz naszelyavali, chez perve dve godine nikakvog danks plachati necheju, no szamo kad tretja godina naztupi, onda che oni danak plachati pocheti.

U oztalom budite mi szvi koliczi zdravi, y Vi szvi u obche, y szvak' pooszob, y Vi, y familije y detcea Vasha, y mladyi Vashi, y napredujte y Vi y szvi oni y u szvakoj dobrodjetely i u tochnom izpunyavanyu zakona.

Velika Britania y Irzka.

Dana 28. Marcza dala je protivnichka ztran dolnye hise na chazt lorda Johna Russella velike gozti, obdersavane u frajmaurerzkoj kerch-

mi, 260 kotrigov bilo je tamо nazochnih. Lord Morpeth szedel je pervi; nyemu na deszno lord John Russel y Sir John Cam Hobhouse, na levo pako g. C. Grant, Edward Ellice, y glavne oszobe poszlednyega ravnitelyzta. Za razkritim ztolom, napis je predsednik navadne zdravicze: „*kralyn*“, sto je med plezkanjem izpito bilo, za tim: „*kralyiczi*“. Szada: „*princesziczi Viktoriji y oztaloj familiji kralyevskoj*“, sto je takaj z veszelum vikum prijeto bilo. Ravno tak y chetverta chasha: „*herczegu Sussezu, y temelyem, koji szu Braunshvajgzu hisu na preztol zpravili*.“ Josh vechja naztala je vika, kada je predsednik pil na zdravje: „*puka, zaradi kojega szu vsza vladanya pozlavlyenu, y na kojega dobro vsza bi vladanya shelivali imala*“. Szada sze opet predsednik na novo ztane, y oberne proti lordu Johnu Russellu, da mu izruchi prestimane y lyubuv, koju zkupchina proti nyemu noszi. Med oztalimi reche: „*Zdavna vre je ime Vashe, milorde, chverzto zvezano z dersavno-zakonckimi praviczami domovine nash*. Kerv, koja sze u Vasz preleya, izkuszila je na szloboschine shafotu szvedochanztvo zverhu doztojnoga y velikoszerchnoga domolyubja prededor Vashih. Nasha primerom mirneja doba potrebuje drugih bojev, drugih obladany, ali y vu ovih pokazali zte sze vrednim dike ztarinke. Vi, kojemu je iz temelya poznato szlovtvo y dogodovschina, prebavili zte kam vekshu ztran sivlenya y terszenya Vashega z promotrivanyem onih pitany, od kojih szu vu najnoveshoj dobi varaske y verozakonckie szloboschine zemlyakov nashih, dapanche y czeloga pokolyenyia chlovechanzkoga zaviszele“. Na to je blagorechnik preshel najvasnije zaszlusbe lorda Johna Russella vu parlamentu, kako je najmre nevtrudlyivo vjunal za oszlobodyenyе katolikov — za upelyanye parlamentzke premembe, y ozta. Doztojno zadersavanye nyegovo, odkada je szadashnye zpravische, povekshalo mu je obchincko prestimane y nagnyenozt, koju szi je doszad pribavil, y za veszelo toga szvedochanztvo zpravische sze danasz velikim brojem znameniti chaztniki, bogatushi, ucheni y domorodeci zjedinyenoga dersavnoga reprezentantzta. — Dokonchal je govorenje ova-

ko: „Mi, koji szmo ovdi zpravlyeni, imamo szamo jednu selyu, da sze Vi, milorde, vu vezdashnyem ztalishu Velike Britanije na che-lo vojujuchih poztavite. Mi szmo pripravni, nepazech na nikakova zpochitavanya ili pogerde, pokazati, da mi neprijatelyu naproti, szamo jedno chverzto zerno chinimo. Polag o-voga nakanena, vu kojem sze vszi ztarinzki zavezi nazopet ponavlyaju, pozivam vasz vsze zkupa, koji zte ovdi nazochni, da v o-voj znamenitoj dobi, v ovom szrechonosznom hipu z terczanyem kupiez napitniczu primete: „na zdravje, blago, ssrechu y szlalu lorda Johnia Russella!“ Neizpislyiva vika y plezkanye podigla szu sze pri tih rechih. Lord John Russell zahvalil sze je u jednom blago-rechju shalmom y zresznom zajedno, koje to z halabuchnum pohvalum, to rozgotom szmehom prijeto bishe. Medyu drugim sze je navlaztito zavezal, gledech na pitanya, koja sze Irzke ticheju. Med blagorechniki, koji szu szledeli, je Daniel O' Connell, [koj ze szvojemi chetiremi szini y vnuki nazochan bishel] zgovoril ufanye, da najszlobodnejti musi Anglijanzke y Skotzke szlobodu takajshe bratinzke dersave Irzke na szerdceu imali budu. Lord Dalmeny zpraznil je chashu: „za szlobodno miszlechu y mirovnu politiku proti zvanyzkim.“ Lord Kerry: „za narodno odhranenyje y nyejnoga enogoizkuszenoga prijatelya, lorda Brougama.“ Lord Milton: „za osslobodyenye Harapov y razshirenije dobre pelde chez czeli szret.“ Nisu sze ni zpozabili iz Grejewoga y Melbournoroga minizterijuma. Zadnya zdrievica, koju je lord Dudley Stuart napis, y koju je czela zkupchina z glasznym pohvalum prijela, bila je: „za duguvanje Polyakov;“ druge novine veliju: „za opet podignyenye Polyske.“

P o r t u g a l z k a.

Morning - Chronicle zadersava piszmo iz Lizabona od 29. Marcza, vu kojem josh szledecha napervodohadyaju zverhu szmerti herczege Leuchtenberga: „Princz je vumerl k takovoj dobi, ravno kada sze je zbog nyega vrucha pravda vu komorah y obchinzhkikh liztih podigla, ar mu je nekoliko danov pred tim poglavarztre nad vojkum podeleyeno bilo. Moch, koju takov poglavavar vojнички ima, bila je pod

neomejashenim vladanyem tak znamenita, da je ta vasna chazt szamo princzem od kralyevzke kervi zaufana bila, zvan marshala Beresforda, koj je tu chazt od l. 1810 do 1820 obnashal. Ztari herczeg Lafoens dersal ju je do szvoje szmerti, l. 1800. Od ovoga vremena do l. 1810 ztala je zprasnyena, a ovo leto predana je gorizpomenutomu marshalu Beresfordu; kada pak je on odpustyen bil l. 1820, nije opet nigdo tu chazt obnashal, do vremena Dona Miguela.“

F r a n c z u z k a.

Iz Pariza 1. Trarna. *Messager* poveda, da szu lord Elliot y oberztar Gurwood, koji szu u Spanyolzku poszlan, nadoshli vu Pariz. Zutra odhadyyaju vu glavni ztan Dona Carlosa, kojemu v imenu vladanya anglijanzkoga predpoztaviti imaju, da naj otide iz Spanyolzke. Ta izta selya je y oztaлиh vladany europejzkih.

Poszlanik francuzski pri szeverno-amerikanzhkikh dersavah, g. Serrurier, koj je, kak znamo, od vladanya szvojega domom pozvan, nadoshal je 9. t. m. na ladji Albany u Havre.

Pariske novine pishu, da g. Rumigny, adjutant kralyev, kakti zvanredni komiszar u Algir poszlan bude.

B e l g i j a n z k a.

Moniteur Belge obznanuje, da je Nyih Velichanztvo kralyieza dana 9. ob 10 $\frac{1}{4}$ vuri na vecher szrechno jednoga princza porodila.

A l g i r.

Gazette de France od 9. t. m. zadersava szledecha iz Algira: „Vchera sze je u komori chulo, da szu Arabi na tabor [logor] od Duree navalili, y da je francuzska vojzka iz pomencye praha y olova z velikim trudom to navenyje odbila. Poveda sze, da je general Rapatel ranyen. Danasz je marshal Clauzel k herczege Broglie zvan bil, gde je dugo vreme na ozta. Josh noveji glaszi, koje szmo ranno szada dobili, povedaju, da je vojzka u Algiru obkolyena, y da nemose varash oztaviti. *Journal du Commerce* pridaje k tomu: „Tuliko znamo za ztanovito, da szu vchera tusni glaszi zverhu ztalisha naszelischa algirzkoga vu

komori napervodoshli. Minzterijum moral je vszikak od toga znati, z bog tog nam je sal, da *Journal de Paris* o tom muchi, to je na vszaki nachin nezpametno. Ako je zlo veliko, mora sze na znanye dati, sto je uchinyeno, da sze pomoch znajde; ako pak nije takovoga zla, morati je takaj povedati; ar u takovim pripetyenu nezstanovitozt je ztrahovita, kajti vno ge familije szine szvoje u *Algiru* imaju.“

B r a s i l i j a n s k a.

Reinguard, kapitan barke amerikanzke *Panoli*, koja je 30. Januara iz *Bahie* odjadrila, y 3. Travna na *Veseri* nadoshla, poveda od uzdignutja Harapov u *Bahii* od dana 21. Januara, da je to, poklamkam je predi blizu 100 Harapov umorjeno, a nazkoro 200 vlovlyeno bilo, ze vszema potisheno. Szamo nekoliko Brazilijskych zgubilo je pri toj priliki sivlenye. Zmed ztranyzkih pako niti je koj ubit, niti je kojemu drugach sta zloga uchinyeno bilo.

B e c h .

Pri cz. kr. vojzki nachinyen szu szledeche premembe:

Penzjonirani szu: Feldmarshallaitnanti: *Ludvik* baron *Eckhardt*, vojnichki komendant u *Opavi* [*Troppau*] z karakterom feldzaigmestra y z dodatkom 1000 fr. k narednoj penziji; *Kamil* Gill baron *Rouzier* y *Ivan Demuth* od *Hantesburga*. — Generalmajori: *Eugen* baron *Beelen* od *Bertholffa* y *Karol Stecher* od *Sebanitza*, obodva z vishjum generalmajorzkum penzijum; za tim *Stefan Németh*; *Stefan August Auenfels*; *Gyuro Haas* od *Martenyi* y *Ivan Rohr* od *Rohrave*. — Oberzrtari: *Fridrik* baron *Rumerkirch*, od dragunzkoga regimenta arkiherczega Ivana; *Ivan Esek*, od peshichkoga regimenta barona Radoshevicha, gran. bat. komand. y *Ivan Mende* od *Mensfelda*, od peshichkoga regimenta herczega Wellingtona. — Majori: *Ivan Csermak*, kom. garn. art. distr. u Dalmacziji, z karakterom oberztlaitnanta y penzijum, y *Kujetan Engellhal*, od peshichkoga regimenta herczega Wellingtona. — Peshichki y konyanichki kapitani: *Ivan Eggar-*

ten, od peshichkoga regimenta arkiherczega Karola, z karakterom majora y penzijum; *Anton Hofbauer* od *Zsuranya*, od peshichkoga regimenta arkiherczega Rainera, y *Franyo Thureck* od *Eszlingenfelda*, od nemachko-banatzko-granicharzko-peshichkoga regimenta br. 12, z karakterom majora y dodatnum platym; za tim *Anton Horeczky*, od Czeszarzkoga peshichkoga regimenta; *Gyuro Schlinger*, od Hoch-y Daichmajzterzkih peshakov, *Ivan Lang*, od peshakov arkiherczega Ludovika, *Ferdinand Richter*, od peshakov arkiherczega Rainera, *Makszo Zeitz* y *Ivan Karras*, od peshakov grofa Latoura, *Ivan Illevay*, od peshakov barona Mariassya, *Aloys Leardi* y *Petar Foglia*, od peshakov grofa Haugwitzta, *Ignacz Raggel*, od peshakov barona Koudelke, *Dominik Zaccaria*, od peshakov barona Gepperta, *Josef Halecki* od *Bogute*, od peshakov arkiherczega Stefana, *Ivan grof Kreith*, od peshakov grofa St. Julien, *Ivan Parich*, od vlasko-ilir. garn. peshichkoga regimenta br. 13, *Karol Krumpigel*, od kirazirzkoga regimenta grofa Wallmodena, *Josef Marsovsky*, od dragunzkoga regimenta kralya bavarzkoga, *Jandro Frenko*, od szikulzko-huzarzkoga regimenta br. 11, *Ignacz Okolsky*, od uhlanzkoga regimenta Sachsen-Coburga y Gotha, y *Josef Dolara*, od gendarmerie-regimenta, vszizkupa z karakterom majora.

Dana 18. Travna bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 102²⁹/₃₂; detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 96 ¹/₈; Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. —; detto detto 1821, za 100 f. v. szr. —; detto detto 1834, za 500 f. v. szr. 594 ¹/₆; Bechke var. Banco-Ohligat. po 2 ¹/₂ p. Ct. v. szr. —; Bankakezie komad 1340 ¹/₂ v. szr.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Bechu dana 15. Szusheza 1835. jeszu szledechi broji vlecheni:

47, 73, 82, 88, 78.

Pervo szledeche vlechenye bude 29. t. m. 1835.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 28. Trava 1835.

BROJ 33.

Z a g r e b .

Dana 27. pochelo sze je vu nashem glavnem varashu veliko zpravische szlavne varmedyije Zagrebachke pod predsedom Nyih Exzellencie gozpodina Bana *Franje* barona *Vlasicha*; izte szl. varmed. velikoga supana.

V u g e r z k a .

Iz Posuna dana 23. Szusheza. Vchera szu sze opet zapochela kotarzka zpravischa. Predmet, koj je napervovzet, jeszu opazuvanya kralyevzke odluke od 10. t. m. zverhu § 3. tretjega urbarialzkoga chlenka: „*Zverhu pashe.*“

Cz. kr. dvorna komora podelila je szledeche chazti: Pri kr. harmiczi vu Zemlinu zprasnyenu szlusbu revizora revizoru Budimzkomu, *Balazaru Ambrosilu*, nyegovo mezzo revizoru vu Ternavi, *Franji Valero*, a revizorzkou szlusbu vu Ternavi magazinaru Posunzke harmicze, *Antonu Schachtneru*, ovoga pak szlusbu praktikantu prez plache vu Gyuri, *Ivanu Petzu*; nadalye revizorzkou szlusbu pri Gyurzkoj harmiczi drugomu revizoru vu Zagrebu, *Ivanu Martinelli*, ovoga szlusbu tretjemu revizoru vu Zemlinu, *Ivanu Bradorichu*, a ovoga doszadashnyu szlusbu praktikantu prez plache vu Pestu, *Karolu Freiburgu*. — Vu Mehadiji zprasnyenu szlusbu pisara harmiczarzkoga zadobil je praktikant prez plache vu Zemlinu, *Ivan Ivanovich*; a harmiczarzku szlusbu vu Szenyu harmiczarzki y szolarzki prijemnik [Dreisigst - und Salz-Einnnehmer] vu Bakru, *Franjo Kestlerzane*. Harmiczarzkim y szolarzkim kontrolorom u Xuppanyi poztal je harmiczarzki piszar u Sziszku, *Malo Zukich*, a na mezzo nyega praktikant prez plache vu Zemlinu, *Aron Pashwansky*. *Franjo Otto*, harmiczar u Neustiftu, preneshen je na laztovitu proshnyu, kakti harmiczar u Tissinu; *Gaspar Haveland*, harmiczarzki piszar u Posanu, poztal je harmiczarom u Neu-

stiftu; *Karol Morgenhal*, proviz. szlusbeni piszar u Budimu, poztal je harmiczarom u Velthenu, za tim *Alexander Perczel*, protokolzki praktikant pri kr. vug. dvornoj komori, poztal je proviz. harmiczarzkim piszarom u Budimu.

S z e r b z k a .

Uzav szerbzki ili konstitucija, koju je knez *Milosh* dana 3. [15.] Februara van dal, je zeztavlyen iz 14 poglavijh y 142 chlenkov; a podpiszali szu ju vszi kotrigi knesezke familije, vszi biskupi y vszi poglaviti lyudi y deputati szerbzki.

S z e v e r n a Amerika.

Zpravische 4. Marcza je dokonchano, y z nyim kongresz [zbor] szeverno - amerikanzki. Zadnye dane zabavlyal sze je z dugom francuzskim. Dana 2. i. m. terpelo je zpravische do polnochi. Za dugim dogovarjanyem y pravdanyem, prijela je komora najzadnyich szledechu odluku: „Dokonchano jezt, da sze pogodba 4. Szerpna [Julia] 1831 uzdersi, y da sze zavezani dug potrebuje.“ Kada je taj dokonchek prezident prechital, chula sze je halabuchna pohvala. Komora je josche nadalye odluchila: „da sze izbor, odluchení za pregledavanye zvanyzkih poszlov, nebude vishe zabavlyal z poruchkom prezidentovim, na kuhiko vu nyem napervodohadya od prechenya tergovine, ali od protivnoga baratanya z Francuzkum.“ — Ztalish dakle szeverne Amerike z Francuzkum oztaje neodluchen.

Glaszi iz Newyorka od 15. Marcza povedaju, da sze je v iztom varoshu zreszna purta podigla bila, kada sze je nekoja protestantzka zkupchina zkupa zishla, da sze pozpomegne zverhu pitanya: „Je li sze papinzto szlositi mose z szloboschinami varaskemi?“ Ovo je jako zabantuvalo katolichke ztanovnike vekshum ztranum Ircze. Protestanti bili szu zkuza zpravlyeni y ravno je redovnik nyihov molitvu chital, ter nut nahrupishe vnosina kato-

likov u palachu, y napadnushe ondi zpravlyeniu zkupchinu. Prodektor kushal je nye pomiriti, ali zahman, ar je priszilyen bil pobechi, na sto prozti puk vsze oztale van pretirashe, y za tim mirovno domom otide.

Iz Filadelfije 7. Februara. Kongreszu predana jezt molba: da bi sze y Nemezem, koji vre veliku ztran ztanovnikov szeverno-amerikanzkih znashaju, y zvun toga broj nyihov dan na dan neizmerno razte, dopuztilo, da y oni polag nachina zakonitelyzta penzilvanzkoga takajshe nemachke dnevnike zverhu poszluyanya y dokonchkov szvojih vode, y da bi kongresz na to pazku imal, da sze ovi dnevni na on izti nachin ~~ned~~ Nemeze ondi prebivajuche doneszu, kak to z anglijanzkimi dnevni biva, na haszen y korizt velikoga y znamenitoga naroda nemskoga vu szevernoj Ameriki, y na blago y terpnu szrechu jedinztva. Vu Newyorku y zvan nyega fundushi szu jako dragu czenu.

Velika Britanija y Irzka.

Najnoveje Pariske novine od 17. y 18. t. m. [koje szu *zvanrednum prilikum nadoshle*] zadersavaju glasze iz Londina od 15. Travna, do kojega josh nishta nije bilo chuti zverhu zeztavlyenya novoga minizterijuma. — Nekoje *torichke* novine povedaju, da sze lord Grey neche pustiyti vu nikakvo zeztavlyanye novoga minizterijuma, sto vendar novine protivnichke ztranke nedopustyaju.

S p a n y o l z k a.

Renovateur od 13. Travna zadersava szledeche glasze iz Spanyolzke: „Objavlenya iz Madrida davaju nam nepreztanceze tusni kip Spanyolzke; szlabocha vladanya vszaki dan bolye na szvetlo dohadja. Kraljicza morala je josh za szada put szvoj v Aranjuez odvlechi, ar miniztri nemoseju dozta vojzke zkuputi, koja bi kraljiczu zprevadyala y branila proti napazti Karliztov. Od vszih ztran potrebuju dersavni komendanti objachenya. Doklam u Malagi y Andaluſiji nemir lada, podise sze punta u Saragossi. Odtuda pishu szledecha: „Vu kazalischu Saragoskem pevana je za nekakov domorodni czily; pevach nekoj ondeshnye ztolne czirkve peval je pri

toj priliki nekoju domorodnu peszmu; szledechi dan pozove ga arkibisknp zbog toga na rachun y uzme mu szlusu. Ova ostrocha jako zlo je prijeta od puka; dana 3. podignul je puntu, koja je terpela do 2. vure po polnochi; ztrashni krich y grosyne podignuli szu proti arkibiskupu; prozti puk navalil je na jedan kloster y umoril 12 monakov, utishivshi u nyihovoj kervi szvoju oszvetu. — Za odhodkom kurira bila szu vsza u miru, ali szu obchinzki u zkerbi bili, da pak sto nezide.“ — Vu Cataloniji y oztalih dersavah razte broj Karliztov. — *Journal de la Guerre* zadersava szledeche piszmo iz Pamplone od 2. Travna: „Minora vojzka je vre na tuliko zkvarjena, da sze on neufa z nyum iz Pamplone van iti; da pak neposzlenozt szvoju zakrije, dersi sze za boleztnoga, y zaperl sze je u szobu. Vre pet dnevov nigdo k nyemu nedojde, zvun nyegove gozpoje, vrachitelya y domachega prijatelya. — Ztrah gozpoduje v ovom neszrechnom varashu. Zverhu naredyenoy vojничкиh goroviti, je ostro prepovedano. Od zguibichka Echarri-Aranaza, nigdo sze nepodzutpi goroviti, od ztraha da nebude zaradi toga uztrelyen.“

Lizti iz Madrida od 5. Travna obznanuju: „Ochi vszih vuperte szu szada proti szeveru, kamo general Valdes u kratkom vremenu szam iti kani, ako sze koczka szrechneje nepreyerne. Nekuliko danoy tomu je sze podztruplyivozt Karliztov jako povekshala y obchini dvakrat vekshu ztizku zavdala. Utekanye iz Madrida k Karliztom terpi josche zmirom negledech na policeziju, koja tamo zkoznuje. Szuprotztavlyanye vu Navarri je to izto, koje y predi bishe, a vu Cataloniji pochimlye szvoju glavu zdigati.“

Iz krajne Spanyolzke dana 3. Travna. Odkada je Zumalacarreguy dvakrat jedno za drugim dana najmre 29. y 30. p. m. Kriztinez dichno obladal, Karlizti zmir szerdchneji poztaju, a kraljichina vojzka bojazliveja. Neg ako y prav uzmemo to dugovanye, nemose ni drugach biti. Oyoj lenozti y neposzlenozt u Minovoj vojzki szuprotztavlya Zumalacarreguy najvechju poszlenozt, y neprepustyva nista, da szvoje u dobrom redu uzdersi y za vechja pripravi. Vre sze je dugo predi ovdi

chulo, da Karlizti szamo topleje dane chakaju, ter da cheju onda iz gor, gde sze szada zadersavaju, y gde sze je boj tak rekuch uztanovil, iziti, y poztupati u ravnice *Kastilijanske*, da od onud k czilyu terszenya szvojega, proti szamom *Madridu*, shetuju. Sto szu predi lyudi szamo szumlyili, pochmu szada veruvati, odkada je *Zumalacarreguy* dvakrat obladavecz bil. Eto jim veruvano piszmo, koje dobivam zverhu bitve od 29. Marcza: „29. Marcza, dan najmre narodynya kraljevoga, potukel je *Zumalacarreguy* na chelu nekuliko batalionov, 6000 lyudih jakoga nepriatelya, natuliko kod *Estelle*, da je ov po-bechi moral, ozlavivski na bojischi 350 mertvih y 400 ranyenih. Takov je ztrah y takova ztizka Kriztince popala, da niszu niti chasza imali, mertve y ranyene, med kojemi sze vishe oficzirov, dapache jeden general, *Lopez* [mrebiti shef divizije iztoga imena] nahadyaju, z szobum odpratiti. Zvun toga predobili szu Karlizti vszu artileriju nepriatelyzku, vojnicu prates, orusje y opravu. Zgubichek Karliztoy znasha szamo 45 lyudih. Medyu ranyenimi nahadyaju sze generali *Ituralte* y *Latorre*, koj pervejshi szamo je lahko ranyen na ramenu. — Objacheny, koja je doszada *Mina* dobil, znashaju, vsze zkupa rachunajuch, tri-najzt batalionov, vszaki od 400 lyudih. Ali kakvi szu to lyudi! Poprek novaki, [rekrut] dechkurini, koji niszu nikad ni orusja vu rukah imali, niti szu navuchen prashnoj duhi. Nava-rezi zovu jih pischence, koje cheju nazkoro ozkubzti y zatim pojezti. Pri gorizpomenutoj priliki nemore jim sze rechi, da szu sze zkazali. — Szada je put od *Pamplone* do *Villorije* vu rukah Karlitzinkih, zvan *Salvatiere*, koja je dobro utverdyena.“ — *Mina* sze lyuti, y ogeny hita; ali ztrahovite one ker-volochnozti, koje u *Lecarozu* y za tim po vnozih drugih meztah zpelyashe, necheju ni nyemu, ni dugovanyu, koje brani, korizti doprinezti, kakgoder niszu ni onim, koji szu pred nyim bili.

P o r t u g a l z k a .

Morning Herald zadersava lizt jedan iz *Liszabona* od 7. Travna: „Tu je szvashta chuti od nekakove punte, koja je odkrita; jeden

u vekshoj chazti pozavlyeni oficir je zaperi. Ako telo princzovo po ztranyzkih vrachitelyih pregledano nebude, mislil bude vszaki, da je princez otrovan. Proshaztnu nedelyu bil je, zevezema zdrav, nazochen kod terchanya konyev na tak zvanom *Campo grande*, a vu torak videti ga je bilo na konyu ne dalko od palance. Glavni varash je vu velikoj zmutnyi. — Drugach nije nikakvoga ztraha, da bi v oztalih dersavah buna kakoya zishla. *Lizabon* y *Porto* mochi je dersati za szredinu politike, iz koje potlam vszuda sze razshirava. Vu vozki ztreblyeni szu vszi Miguelizti y ona nagnyena je szada dersavo - zakonzkim temelyem. Vu nyejnih rukah nahadyaju sze szada vsza tverda mezta, ter ako bi sze gdo podusal, obchinzki mir na kakovgoder nachin mutiti, bude odmah potishen.

Dospeli szu glaszi iz Lizabone u Pariz, u kojih obznanenye zverhu paranya tela hercze-ga *Leuchtenberga* napervodohadya. Ovo je podpiszano po 24 oszobah, med kojemi 4 szu anglijanzki a 2 franezuzki kirurgi. Vszi potverdyuju, da je princz u gerloviczi vumerl.

F r a n c u s k a .

U zpravischu *poklissarzke komore* dana 9. Travna zapochela szu sze pozpominanya zverhu osznoze zakona gledech na dug amerikanzki.

P a p i n z k a z e m l y a .

Iz *Rima* 1. Travna. Polag dersavnoga kalendara imamo szada 55 kardinalov, od kojih najztaresi ima 83, a najmladj 38 let. Papa je u dobi od 70 let. Patriarkalzkih ztolicz je 12, zmed kojih szu tri prazne. Nahadja sze izvishe u czelom rimzko - katolichkom kerstjan-ztvu 671 biskupzka ztolicza, zmed kojih vno-gim paftiri manykaju. Gergur XVI. je 6 novih biskupij podigal, t. j. jednu u Belgijumu, jednu u Indjah zapadnih, dve u zjedinyenih dersavah u szevernoj Ameriki, a dve u kralyezvu napolitanzkom.

B a v a r z k a .

Iz *Monakova* od 10. Travna. Vchera ju-tro je odishal odovud g. gref de *Jennison* od-pravlyen u Atenu, da bude pri szvetechnozti, kad Nyih Velichanztvo kraly *Oto* po zadoblye-

noj zvershenoj dobi na preztolje ztupi, y da mu od ztrane nyegova szvetloga oteza szrechu nazove. U Jakinu [Ankonii] che najti jednu szumporniezu, koju je vladanye anglijancko nyemu na zapoved za ov put odredilo. On che najpervo iti u Korfu z ixtim brodom, da bude nazochan pri instalaciji novoga lorda viszokoga komissara, y pokle bude bil onde jedno 5 ili 6 dnevov, hoche szvoje putovanye napervo proti Korintu szledovat, y od onde kopnom u Atenu chez Megaru y Elensis oditi.

T u r z k a.

Iz Czarigrada od 25. Marcza. Viszoka Porta je platila vetomadne poszleniku czeszarko - ruszkomu, gozp. *Bulenesfu*, 5 milionov turzkih piastrov [okolo 500,000 forintov szrebra] na rachun onih 500,000 czeckinov, koje je turzki czar ruszkomu vladanyu za izplatyene zadnyega rata dusen, y koje do 1. Maja tekuchega leta podpnno izplatiti ima.

Turzke novine od 19. Marcza pishu, da je turzka narodna milicija za pet batalionov povekshana.

Jedno pízmo iz *Kajira* od 12. Februara objavlyuje: „Kuga, koja vech 12 let u Egipcu bilo nije, y koja vech vishe meszcezov izmed zidov Alexandrije nije prekorachila, pochimlye szad prék czele neszrechnie dersave razshiravati sze. Takaj u Alexandriji sze vishe negovori od oszam do deszet, nego od 20 do 30 kusnih szluchajev; kuga sze je pokazala takajshe u onom sheregu, iz kojega je bil kordon zeztavlyen, zbog chesza je izti kordon razpuschen. Chini sze takajshe, da szu onu naredbu odhititi morali, polag koje sze vszaka okusena kucha chuvati y ztanovniki nutri zatvoriti moraju. Jer buduch da Arapi y Turczi neveruju, da sze kuga prez bosjega dopuschenya dobaviti more, y da je tako ostra *quarantena* potrebna, terszili szu sze joj tako ugnuti, da szu szvoje mertvacze zatajili, pak jeli u szvojih kuchah pokopali, ili po nochi u vodu ili na obchinzku ulicu baczali. Zato je lahko bilo preszuditi, da bi ostre naredbe quarantene vnogo gorje peszledke za obchinzko zdravje imati mogle, neg da sze vszi mertvi

z potrebnym providnoztjum zakopaju, premda je jako moguche, da sze z takvim mertvaczem pod jednim krovom ztanujuchi lyudi lahko okusiti mogu. — Na vszaki nachin je szadashnyi ztalish u Egipcu jako saloztan, Jerbo josh manyka jedan meszec do pravoga vremena, kada kuga najjache mori, pak vech szada ima toliko mochi, da sze vszigdi ukoreniti more: z tim vishe sze je bojati, da bude kashnye ztrahovita porasenya uchinila. *Mehemed Ali* je pred 10 dan u drustvu vnozhikh konzulov u gornyi Egipat, a *Ibrahim Pasha* predevchera u iztochne kraje Delte odishal. Ov zadnyi sze polag vsze nyegove chudnovite szerdchenozti u boju, jako boji kuge; jer da je rekäl, da sze bude odmah u Sziriju povratiti, ako ga kuga szledila bude. —

Franezuzki lizti zadersavaju jedno piszmo iz Terzta, verhu pomaranya kuge vu Alexandriji: „Kapitan Acerboni, koj sze je iz one luke dana 2. Marcza oddelil, oztavi varash u najvechem opustyenyu. Kuga je na toliko morila, da sze niti broj poginutih zeznati nemore. Kordon zdravja, je kakti nekoriztan razpustyen. Ulicze szu vsze bile z mertvemi teleszi pune. Kuga je bila takajshe u onu ztran varasha dozpela, gde Europeancki ztanuju, kak takajshe na egiptizku flotu. Na izti nachin je tergovachkih brodov okuseno bilo, med kojemi dva anglijanzka, jedan franezuzki, a drugi garchki y egiptizki.“ Polag novijih glaszov iz Alexandrije od 22. Marcza, je kuga tamo josh ztrashno morila.

Dana 24. Travna bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 102	3/5;
detto detto detto	4 p. Ct. v. szr. 9623/32;
Poszud. z szrechkovan. od 1820, za 100 f. v. szr.	— — ;
detto detto	1821, za 100 f. v. szr.
detto detto	1834, za 500 f. v. szr. 593
Bechke var. Banco-Obligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 64	17/32;
Bankakcie komad 1343 1/2 v. szr.	

Vu br. 31. novin horvatzkih pozlavlyenom kronoztikonu ima sze za imenom „FerDI-nanDo I.“ pridati „CæsarI.“

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 2. Szribnya 1835.

BROJ 34.

Velika Britanija y Irzka.

Londinzke novine od 18. Travna, [koje szmo zvanrednum prilikum dobiji] donashaju zkupszlosenye novoga minizterijuma. — Novine *Sun* govore ovako zverhu toga: „Nyih Velichanztvo kralj nadoshli szu ob 1 vuri po-poldan u palachu S. Jamesa, zprevodyeni od Sira *Herberta Taylora*. Ob 2 vuri dersali szu Nyih Velichanztvo tolnach, pri kojem vszi kotrigi perveshega kabineta nazochni bishe, da szlusbene szvoje pechaty predaju, zvan vendor lorda *Ellenborougha*. [Perveshi] lord-kanczelar [*Lyndhurst*] uzel je vendor z szobum pechaty. Novi miniztri ishli szu szledechim redom u kralevzki kabinet, da Nyih Velichanztu pri poprijetju szlusbe szvoje ruku polyube: Lord *Melbourne*, lord *Lansdowne*, g. *P. Thompson*, Right Hon. *T. Spring-Rice*, lord *John Russell*, grof *Mulgrave*, Sir *J. Hobhouse*, lord *Palmerston*, lord *Howick*, lord *Duncannon*, lord *Auckland*, Sir *J. Campbell*, g. *C. Grant* y lord *Holland*.

Szledechi je szlusbeni litz novoga kabimenta: „Pervi blagajni lord ili pervi miniztar, lord *Melbourne*; prezident zkrovnoga tolnach-tva, lord *Lansdowne*; pervi lord admiraltva, lord *Auckland*; lord zkrovno-tolnachke pechati, lord *Duncannon*; dersavni otajnik nuternyh poszlov, lord *John Russell*; dersavni otajnik zvanyzh poszlov, lord *Palmerston*; dersavni otajnik naszelisch, *C. Grant*; prezident biroa izhodno-indijanzkih poszlov, Sir *J. Hobhouse*; vojnichki otajnik, lord *Howick*; prezident tergovachkoga biroa, *Poulett Thompson*; kanczelar blagajne komore, *Spring-Rice*. — Prez ztolcza y glasza vu kabinetu: „Chuvar velike pechaty y prezident lordzke hise, lord *Brougham*; komiszari za veliku pechat, Sir *C. Pepys* y Sir *L. Shadwell*; obchinzki poste mester, markiz *Conyngham*; lordlaitnant irzki, grof *Mulgrave*; pervi otajnik za Irzku, Sir *G. Grey*; kanczelar za Irzku, lord *Plunkett*; obchinzki zplatitely y blagajnik mornarzta, Sir

Henry Parnell; otajnik blagajzta, g. *E. J. Stanley* y g. *T. Baring*; otajnik admiraltva, g. *R. Gordon*; dolnyi dersavni otajniki kod departamenta nuternyh poszlov, *Hon. Tox Maule*; dolnyi dersavni otajniki kod departamenta naszelisch, g. *Labouchere*; lordi blagajzta, lord *Seymour*, g. *Stewart* y g. *W. H. Ord*; biró admiraltva, admirál *Adam*, kapitan *Elliot* y lord *Dalmeny*; generalfeldczaigme ster, oberztar *Leith-Hay*; attorney - y sollicitator generali za Irzku, g. *Perrin* y *O'Loughlin*; judgeadvokat, g. *Cullar-Fergusson*; lord-advokat za Skotzku, g. *Murray*; attorney - y sollicitator generali, Sir *J. Campbell* y g. *Rolfe*.“

S p a n y o l z k a.

Journal des Debats poveda, da che *Valdes* za ztanovito k szevernoj vojzki projti, da tamo zapovednichtvo na mezto *Mine prime*; *Rodil* che taj chasz szlusbu vojnichkoga miniztra obnashati.

Renovateur od 16. Travna zadersava szledeche glasze iz Spanyolzke: „Dana 5. Travna pobili szu sze na krajni *Zumalacarreguy* na chelu 14 batalionov, y generali *Aldama*, *Gurrea* y *Lopez*; a 7. i. m. vu Bastanzkoj dolici *Segastibalza* y generali *Jaureguy* y *Oraa*. Nekoje *Bordeauxke* novine vele, da szu obo-dvoje ztranke jednakovo vojuvale, a *Memorial des Pyrénées* poveda, da szu Karlizti obladavczi oztali, ter da szu szi vnosinu praha, olova y oprave oszvojili. — Od vszih krajov do-zpevaju poszve zlochezti glaszi. *Granada* je josh zmirom u gibanyu, y bilo je chuti, da sze je vu *Xeresu*, *Ocañi* y vu iztom *Aranjuezu* punta podigla. Vu *Saragossi* je gorje ishlo, neg je bilo z pervine miszli; dvanajzt redovnikov jezt umorjeno.“

Messager des Chambres zadersava szledeche piszmo iz *Madrida* od 8. Travna zverhu pripecheny u *Saragossi*: „Konyanichka purgarzka vojzka zebrała szi je nekojega szlobodnomiszlechega redovnika szvojim kapela-

nom; zeznavshi to arkibiskup, prepove mu chazt tu prijeti. Purgarzka vojzka protivila sze je tomu, k nyoj sze pridrusi prozti puk, ter zajedno idu pred arkibiskupovu palachu krichechi: *Doli z arkibiskupom! Doli z monaki!* Od onud odpute sze proti nekojemu klostru, gde szu vishe monakov prez miloszernozti pomorili. Na vszu szrechu doteche tamo general *Alvarez*, koj je kod puka vu velikom prestimanyu, y preprechil je josh veksha merczvarenja vu klostru. Arkibiskup je komaj vushel u ztan generalov, koj ga je potlam zprevoditi dal do *Barcelone*. Dogodyaji ovi pobudili szu vladanye iz dugoga szna. Vu glavnom varashu vpelyana szu vchera zvaredna naredyenya za uzdersanye obchinzkoga mira. — Za ztanovito sze poveda, da che vojnichki miniztar 10. ili 11. t. m. k vojzki vu *Navarru* oditi.

P o r t u g a l z k a.

Times od 14. Travna zadersava szledeche glasze iz Portugalzke: „Vchera dobiszm kroz Spanyolzku y Francuzuku novine *Lizabonške* od 2. Travna. One oglashuju odpiranje tela herczega *Leuchtenberga*. Zakopan je 31. Marcza vu czirkvi *San Vincente*. Izti dan preminutja pokazala sze je vu *Lizaboni* nekakova buna; ali kak szudimo, od male vasnozti. — Ovo je izvadek iz jednoga privatnoga lizta: „Iz *Lizabone*, 31. Marcza. Pokapanyje princza je szvetecho y z velikum zpravum zpelyano, vsze je bilo mirno. Narodna garda y vsza ondi lesecha vojzka zprevadyala ga je do groba, y pri pokapanyu nije bilo nista chuti od kakove bune. — Dana 1. Travna. Nemirni nekoji lyudi pribili y pripopali szu po vszih vulichnih vuglih piszemcza, vu kojih herezega *Palmellu* potvarjaju, da je princza *Auguſta* otroval. Takova potvarjanya nisu perva ni zadnja kod nasz, a vendor vszaki znade, da je princz naravzkum szmertjum umerl. Vchera noch zkupishe sze nekuliko pijanih dechkurinov pred ztanom herczega y bishe malo razyuzdani, drugach sze nije nista znamenitoga dogodilo. Nadoshla je mala che-ta konyanikov, a ovi razleteli szu sze na vsze ztrani.“

Londinske novine zadersavaju szledeche

glasze iz *Lizabone* od 2. t. m. Mlada kraljica *Dona Marija*, raztusena naglum szmertjum szupruga szvojega pochela je jako boleztuati, ali sze vre szada bolye nahadya. — *Sun* poveda: „Vu dersavah podigli szu Miguelizti nekakove punte, neg szu vendor odmah potishene bile. Orszag sze szada nahadya vu mirovnem ztalishu.“ — Vu *Spectatoru* protivno chita sze: „Iz veruvanih liztov imamo glasze, da je Dom *Miguel* vu *Alemteju* kralyem portugalzkim proglaszen. Taj korak nachinili szu nyegovi naszledniki berschasz onda, kada szu zachuli, da je princz *Auguſt* umerl; nemoramo vendor szudit, da je po tom sta Dom *Miguel* dobil. Da szu *Tori* vu Anglijanzkoj na kormanu oztali, onda bi mosebiti vekshe ufanye imati mogal.“

P a p i n z k a z e m l y a.

Nyegova szvetozt je dana 6. t. m. dersala zkrovni konziztorium, u kojemu je szledeche arkibiskupe y biskupe proglasila: gozp. *Ivana Soglia*, bivshega arkibiskupa u Efezu, za patrijarku Czarigradzkoga; g. *Franyu Laiščina*, bivshega arkibiskupa Lavovzkoga za arkibiskupa u Goriczi; g. *Ivana Mihajla Leonarda*, doszadashnyega generalvikara arkibiskupije Bechke y biskupa od Alalije, za biskupa pri szv. Hipolitu vu Austriji; g. *Antona Buchmayera*, kanonika ztolne czirkve Bechke, y generalvikara arkibiskupzkoga, za biskupa od Hellenopolisa; g. *Aloyza Hoffmana*, kanonika y generalvikara arkibiskupije Szalczburgzke, za biskupa od Dulme; g. *Karola Josefa Sanguetolu*, prepusta metropolitanzka u Milanu, za biskupa od Kreme: g. *Ivana Martina Manla*, bivshega biskupa od Spire, za biskupa od Eichstädt; g. *Petra Leopolda Kaisera*, dekana y plebanusha u Darmstadtu, za biskupa u Maincu; g. *Juraja Ivana Mariu Lorenza Rossi*, kanonika od Kura, za biskupa od Kura y szv. Galla.

T u r z k a.

Gazzetta di Zara od 31. Marcza pishe: „Dobili szmo iz Czerne gore szledeehe glasze: Na pochetku meszecza Marcza odidu nekoji Montenegrini u jednu shumu pri Podgoriczi [u turzkoj zemlyi], nazkoche z orusjanum rukum na tri pažtira, koje pogube, nyihove

glave odneszu, y marhu nyihovu odsenu. Komendant od Podgoricze, preyidechi nevugodne poszledke y kervave boje, koji bi med Czernogorezi y Turczi zbog toga mogli naztati, poruchi vladiki Czernogorzkemu, da bi naztojal, da sze ovi granichni ztanovniki umire; a biskup odgovori, da sze ova dogovaranya od mira moraju vu nazochnozti reprezentanta vezira Zkadarzkoga [Scuttari] vuchiniti, a da che sze on ze vszum szvojum vlaztjum ztarati, da mir uchini. Dok je ov odgovor komendantu Podgorichkomu doshal, bili szu sze szami Turczi z Czernogorezi pomirili.“

Turzki vendor komandant od Podgoricze je prekershil mir y veru zadatu ztanovnikom berda Kuchi, [koje ztopram od leta 1831 k Chernoj Gori zpada], y napal je po nochi dana 17. tekuchega, z orusjem na paziere onoga mezta, koji sze biashe na blisnye ravnieze z chredum na pashu zpuztili, uhvati ih 16 do 17, koje vsze poszchehe, nyihove glave bashi Zkadarzkemu poshalye, a nyihovu marhu najmre 4000 ovacz y okolo 100 volov zapleni. Razdraseni Czernogorezi, y selyni oszvetiti sze za tak izdajno poroblyeny, pograbe orusje, y z pomochum otajnih dogovorov, koje szu imali z ztrasum poztavlyenum, da chuva turzku tverdyu Sablyak, oszvojishe ne szamo nyu, nego takajshe varash iztoga imena, y porobishe czelo mezto, koje szu, kak sze chuje, vsze posgali y opalili. Za tim szu obszeli turzku tverdyu Zpus y varash Podgoriczu, a Turczi u veliku chetu zkuplyeni naztojahu Sablyak nazad uzeti; ali buduchi oztavlyenim nutri ztrasanom jaka pomoch iz Czerne gore doshla, Turczi nemogashe nista uchiniti. Govori sze medtimtoga, da je vezir zkadarzki dana 22. Marcza jedan regiment naredne vojzke Podgoriczi na pomoch y proti Sablyaku poszjal; dapache da sze je on szam dana szledechega z dvimi drugimi regimenti y z 3000 Zkadranov tamo odputil, buduchi napervo pred szobum u barkah prek jezera hranu, prah y olovo poszjal. Zna sze takajshe, da je u drugih barkah jedno oddelenye kanonirov y drugih momkov poszjal, a za prevanshye josh druge pratesi szu ladye iz Dulciniya imale dojti, koje budu z vojzkum, lumbardami y z drugimi ratnimi ztvarmi nakercza-

ne. K tomu sze još ima szledechi glasz pridati, od kojega sze vendor josche nezna jeli iztinit, y ztalan: Ztanovniki od Hotti, Arbanaszi u bashaluku Zkadarzkomu, y josh drugi ztanovniki po planinah onoga kraja, obechase Czernogorczem, da cheju preprechiti put vojzki, koju vezir vodi za raztirati obszednutja pri Zpusi y Podgoriczi y za Sablyak nazad uzeti. Medtimtoga je biskup Czernogorcki ishal u tabor k szvojim pri Podgoriczi, y chinil sze je neodobravati vrasenya po Czernogorczih na Turzkoj uchinyena. Nekoji pak veliju, da sze do 29. Marcza u Kotoru [Cattaro] niti rechi nije chulo od odlazka biskupova iz Czetinya, y da sze Czernogorezi nigdar nebi poztupili, koji varash ili tverdyu obszednuti prez zapovedi, ili bar dopuschenya szvoga vladike. Stogod je, chekamo o tom obilneje ztanovitije glasze.

Ista *Gazzetta* od 13. Aprila zadersava: „Pishe nam sze iz Kotora y Zkadra szledechi glasz zverhu hervanya: Czernogorezi szu zdigli obszidnutje Zpusa y Podgoricze, y povratili szu sze u szvoju zemlyu. Kad szu robili y posigali tverdyu y varash Sablyak, koje szu oztavili, poszikoshe zvan vnogih drugih takajshe brata ondeshnyega komendanta, y odvedoshe z szobom nekoliko malih lumbarad. Pervo vendor neg szu odishli, pokvarili szu vsze vinograde okolo Podgoricze y Sablyaka, pri ovom zloszernom poszlu szu imali szvoje sene y deteczu na pomoch. Ovo opuschenye sze vendor nije uchinilo prez protivschine, gde u seztkom zeztanku ovih dvih pukov vnogi iz jedne y druge ztrane mertvi jeszu pali.

Vezir sze je povratil z szvojimi narednimi sheregi dana 2. Travna u Zkadar, oztavechi garnizon od vojzke Zkadarzke u Sablyaku, Zpusu y Podgoriczi. Z pomochum ovih objachenih mezta, sze vezir ufa, da bude szlobodna turzka zemlya od robljenya Czernogorzkoga, tim vishe, da szu izti Czernogorezi oehitevali, da nisz u nikakova nepriatelyzkoga namerenya imali proti turzkomu vladanyu, nego szamo proti Podgorichanom, koji szu urecheno prezttanye od boja złomili y po izdaji paziere Kuchinzke pobili, a nyihovu marhu odeginali.

R u s z k a.

Iz Petrograda, 8. Travna. Med Ruszkum y Shivedzkum obztojecha pogodba zaradi tergovine, je na tri leta ponovlyena. — Vu ovodeshnyih nemskih tergovachkih novinah dohadja napervo chlenak, u kojim sze veli, da nije iztina, sto ztranyzke novine od nashega vladanya pishu, da je ztranyzke naszel-nike vu Polyzku dovabilo, y da potlam nije obechanya szvoja dersalo, dapache da jim imetek nyihov zadersava, da szamo nebudu mogli iz kralyeztyva izlaziti.

Iz Odessa od 4. Marcza. Ovo leto zapochme sze zavez na szumporniczi ladji med Odessum, Eupatorium, Yaltum y oztalimi mezti Krime. — Pisimo jedno, koje szmo iz Aleksanrije [Egipta] dobili, poveda, da je nekoj Maltez jednu balu szvile skomeze nutar upelyal, y da je z nyum kugu vu taj varosh doneszel. Ztanye, vu kojem je kuga perviput zishla, je odmah upalyeno bilo, a Maltez poleg ondeshnyih zakonov raztrelyan.

S z e v e r n a A m e r i k a.

Iz Washingtona od 3. Marcza. Kada je vu zpravischu szenatzkom dana 23. Februara molba varaschanov Salenskih napervodoshla, vu kojoj ovi szvetuju, da ako Francuzska poznatu pogodbu zpuniti nebi hotela, boj jim sze naj nenazvezti, nego naj sze rajshi vszi tergovachki zavezi z nyum pretergnu, — onda je g. Poindexter szledecha opazil: „Postovani szenator szeverne Karoline rekal je vu szvojem govorenju zverhu toga predmeta, da rat nije najvekshe zlo, koje narod dopazti mose, dapache da sze po takovom vrasenu narodne nashe chazti nam szramota doprinasha, koju szamo z mechem od nasz odvernuti mosemo.“ „Ochitovane ovo, pravo govorech, je me jako preszenitilo, niti nemosem preszech, kako bi postenyte vladanya nashega po tom sto zgubilo, ako Francuzska reeh dersala nebude. Kada nije hotela Velika Britanija l. 1783 pogodbu zpuniti, niti povratiti mezta, koja szu vu nyoj szevernoj Ameriki dopitana bila, nije onda Washington miszlil, da je po tom postenyte

Amerike vraseno, niti nije nikakova neprijateley-ztva proti Anglijanzkoj potrebuval, da bi ju takovim nachinom prisszil, pogodbu zpuniti, neg je vsza vremenu prepuztil y dojdachim dogodyajem. Mudrozt ove politike pokazala sze je z vremenom, y bilo bi jako dobro, da ju y nashe szadashnye vladanye za temely ponashanya szvojega proti Francuzkoj poprime, da tak poszel taj zadoyolyno k szverhi dopelya. Rat z Francuzkum, ili pak naredyenye, da sze vsze francuzske ladje k nam dozpevshe polove, bil bi jako poskoden tergovini y polyodelztyu nashemu. Tergovina dozpela bi chizto u ruke Anglijancev, gde vendar mi szada z czelum Europum tergovinu imamo, tergovinu najznameniteju na czelom szvetu. Vu vszakom morju videti jezt nashih ladjih, vszaki tergovachki varash pun je z nashum robum. A francuzska tergovina je protivno sziomashka y neznamenita. Da mi francuzske ladje lovimo, malu bi jim po tom skodu nachinili, dapache bi szamo pozvali oztalu Europu, da sze z Francuzi szlesi y nashu tergovinu tershi y na nikaj zpravi, ter doklam bi Francuzi nashe bogatzvo oplenyali, mogli bi mi najvishe gde koju ladju prikvachiti, koja bi komaj tuliko vrednozti imala, da sze putni zetroski z nyum naplate. Vszaki mose prevideti, gdo bi pri tom boju vishe dobil, gdo zgubil.

Pri vlechenyu loterije Alexandra Schöller: „Terezianzke toplice vu Meidlingu“, koje dana 27. Travna [Aprila] obdersavano bishe, zishli szu szledechi glavní broj:

Broj	28,015	dobi	250,000	fr. shajna.
„	30,696	—	20,000	fr. —
„	48,758	—	15,000	fr. —
„	180,792	—	10,000	fr. —
„	107,218	—	4,000	fr. —

P r i s z r e c h k e :

Broj	2,302	dobi	30,000	fr. shajna.
„	165,273	—	5,000	fr. —
„	18,877	—	3,000	fr. —
„	13,593	—	2,000	fr. —
„	170,199	—	1,000	fr. —

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 5. Szvibnya 1835.

BROJ 35.

Z a g r e b .

Kr. vugger. dvorna kancelarija je zprasnyenu pri kral. horvatzkom szudbenom ztolu chazt bilyesnika [notara] orszachkomu adovkatu plemen. *Josefu Briglevichu* podelila.

Nyih cz. kr. apostol. Velichanztvo negda Franyo I. doztojali szu vu najvishjoj na kr. vuggerzu dvornu kancelariju poszlanoj odluki od 10. Januara l. t. najmiloztivneje dopuztiti, da *Ivan Lyudevit Poszavec*, redovnik biskupije Zagrebachke y prefekt jedne kamerade vu kral. plem. konviktu vu Zagrebu, diplom, kojega mu je prakt. vertodelzko Frauendorfzko drustvo vu Bavarzkoj poszlalo, y po kojem ga je izto drustvo narednim kotrigom szvojim imenovalo, szlobodno prime.

Dana 4. t. m. preminul je g. *Juraj Marijan Krajnovich*, prevendar u Jazki, gutum vudren.

Dana 5. t. m. preminul je vu ovdeshnym seminarijumu g. *Josef Bartl*, bogoszlovačz u drugom letu.

V u g e r z k a .

Iz Budima. Vissoko-szlavna kr. vuggerzka dvorna komora je Huszth'zkoga kr. provizoratzke szlusbe kontrolora, *Karola Köglya*, gledech na nyegovu vernu szlusbu, prijemnikom [Einnehmer] zpomenute kr. provizoratzke szlusbe imenovala, — a zprasnyenu szlusbu mestra pri szolzkoj vagi vu ztaroj Gradiski, vagaru vu Muhácsu *Josefu Berticsu*, a nyegovu szlusbu chuvaru szolarnicze vu Gyuri, *Ivanu Knohlu*, podelila.

Velika Britanija y Irzka.

Dana 18. Travna vu gornyoj hisi objavil je lord *Melbourne* zeztavlenye novoga ministrijuma. Opazil je, da szu szada nemose puztiti vu razjasnjenya velikih y vnogoverznih teskoch, med kojimi je szadashnye ravnitelyztno zkupaszlozeno; niti mu je szada

potrebno, zverhu temelyov, na koje sze szadashnye vladanye vupira, vishe povedati, kak da szu to szami takovi temelyi premembe y spornozti, koje szu pravi prijatelyi orszaga dopuztili y potverdili, y da szu to temelyi onakovih prememb, koje szi vesz puk imati seli; naredyenya, koja vladanye gledech na czirkvu vupelyati kani, imaju za nameru, napredak prave pobosnozti po vszih ztranah orszaga. Lord *Melbourne* je selel, da bi sze zpravischa do 12. Szvibnya, ako nije zevsem potrebno dojduchi pondelyek sze zkupaszpraviti, odvlekla, da tak novo ravnitelyztno vremena dobi, poszle vu red pozaviti. Lord *Atalanley* opital je lorda *Melournea*, jeli szi vre prizkerbel zmosnu pomoch g. *O' Connella* y nyegove ztranke, na sto mu lord *Melbourne* odgovori, da sze on u vszem neszlaste z g. *O' Connellom*, y da niti nezna, jeli mu g. *O' Connell* na ruku ide ili ne; to vendar za ztanovito ochituje, da szi nije nikakovoga truda dal, niti da sze nije vu nikakove pogodbe puztil, z kojimi bi sze bil *O' Connellu* zavezal. Lord *Melbourne* priztupil je zatini predlosenyu herczega *Richmondu*, da bi sze najmre zpravischa do 30. Travna odvlekla, da sze vendar pred 12. Szvibnya nikakovi obchinzki poszli napervo nevezemu. Na to szu zpravischa do 30. Travna odvlechena.

U nekojem liztu iz *Dublina* od 9. Travna chteje sze: „Predlosenyе lorda Johna Russella gledech na irzku czirkvu bolye je pobudilo *Dublince*, nego izti razgovori zverhu bille, vu kojoi je prememba potrebuvana bila. Vszi proteztanti, z kojimi szem sze zpominal, jaka szu sze radovali, da je to predlosenyе prijeto. Lyudi, kojim vera na szerdezu lesi, uputyeni szu, da che sze tako proteztanztvo vszel bolyet y bolye vu Irzkoj razproztrani. Redovniki budu na szvojih farah ztanovali, budu z redovniki druge vere prijatelyzki siveli, y szlusbu szvoju veztovito zpunyavali.“

Drugi lizt iz Londina vu Hamburg zader-

sava szledecha: „Kak szem vam vre naper-vopovedal, da minizterijum *Peelov* konecz novopozvanoga parlamenta dosivel nebude, tak sze je y zgodilo. *Peel* sze je preyech zane-szel na vugodne rechi, koje taki z pochetka szvoje szlusbe od vszih ztranih je dobival, a nije prav ni poznal miszel puka. Nishta mu nije pomoglo, da je pri vszakoj priliki od poslenosti szvejega namenenya govoril, na kojoj ja takajshe nimalo nedvojim; ar vu Anglijankoj bolye sze pazi na ono, sto gdo chini, kak na ono, isto govari. Zvan toga znamo iz vnogoletnoga izkuštva, da sze u Irzkoj, koja je greben za vszaki minizterijum, na polenista obaviti nedade. RAVNO tak vidi-mo, da v Anglijankoj Torminizerijum vszig-dar predi prepadne, kak Vhigminizerijum, ar ov minizterijum vszigdar laglye barem gornyu hisu ravnati bude mogel, kak on dolnyu.

S p a n y o l z k a.

Iz *Madrida*, 11. Travna. Zobchena je odluka kralyicze - raynitelyicze od 7. t. m. po kojoj ona vojnichkoga miniztra, generala *Valdesa*, obchinzkim zapovednikom nad vszum vejzkum u *Navarri*, baskizh dersavah, ztaroj Kaztiliji y Arragoniji imenuje. General *Mina* y oztali generali zaderse szvoj komando, tako vendor, da vojnichkoga miniztra *Valdesa* vu vszem poszluhnu. *Valdesu* je dana neomejashena moch, vsza narediti, koja za dobro nahadya, y vsze gornye y dolnye oficzire iz szlusbe zhiti, vu koje nebi nikakove zaufanozti pozavlyal. Poleg ove odluke odputil sze je general *Valdes* u *Vittoriju*, a vojzka na bojischu pozavlyena je objachena z novimi vojniki.

Lizti iz *Madrida* od 12. Travna obznanju: „*Valdes* je 9. ob 3 vuri vu jutro od ovud preshel, da prime komando nad vojzkum. Zpre-vadyali szu ga szamo dva adjutanti, a on nije nishta zastental, da szamo chim berse na me-zto odluchenya dozpeje. Zbral szi je nesze-gurneji neg y krajshi put chez *Valladolid* y *Burgos*, da kak predi bude moguche, u *Pamplonu* dojde. Ako domolyubje y poszlenozt rat u szevernih dersavah dokonchati mogu, tak sze je mochi ufati, da *Valdes* szrechnejti bude, kak szu nyegovi predmeztnicji bili. Vi-

she 60,000 vojakov ima szada vu szevernoj ztrani, y Spanyolzka mogla bi josh vishen znamenitih batalionov tamо poszlati. Nemanya-ka tamо vojakov, nego manyka kod nyih du-hovne mochi. Najpache morati bi vnoge tak zvane parad-oficzire kod batalionih z drugimi zaszlusnimi podoficziri zmeniti. Zvan toga trebal bi 3 ali 4 vernih y hrabrenih generalov divizije. Med szadashnyemi oberztari szu zvez-shinum takovi, koji szu po obrambi tak dalko došli, y szada vode regimete szami dolnyi laitnanti od 1. 1825. Szamo vu tom lesi zrok, da sze je vojzka na tuliko razszipala. Ali, kak je videti, na mezto, da bi zle ove nava-de dotergnuli, tersziju sze josche vishe jih upelyati. Nezadovolyna vojzka bude vszigdar szlusbe zlo obavlyala. Ako *Valdes* to zlo do korena nepograhi y nezkoren, poveksha szamo broj zpotrebyenih generalov, y ime nye-govo chtelo sze bude vu knyigi *Sarsfielda, Quesade, Rodila, Osme y Mine*. —

Zpodobne bune kako vu *Saragossi*, po-kazale szu sze bile vu *Murciu*, ali je nazkoro prez velikoga truda mir povratyen. — Dana 5. nadoshal jezt general *Rojas* z vojzkum u *Malagu*. Ondi je poglavarzvo vsza naredilo, da sze opet red nepreverne. Poglavicze puntarzki pobegli szu med spotom y szmehom. — Marshal de Camp Don *Valentin Herras* ob-nasha szada za vreme chazt vojnichkoga miniztra.

P o r t u g a l z k a.

U *Journalu de Paris* od 22. Travna chita sze: „Noyine nekoje pishu, da szu sze *Lizabonezi* podigli, y poklam je kralyicza oditi priszilyena bila, republiku v ovom glavnom varashu uztanovili. — Neznamo, iz kojega zviranyka novine glasze te dobivaju; ali za szegurno mosemo rechi, da sze vladanyu ni zdaleka nista takovoga dogodilo nije.“ — Lahko je moguche, da szu tim glaszom zrok dale bune, koje szu sze izti dan preminutja herczega *Leuchtenberga* vu *Lizaboni* pokazale, ter da szu sze te tikale herezega *Palmelle*, kojega je prozti puk, nahrupechi na nyegov ztan, naj-grozoviteje potvarjal y pospotaval.

Zverhu bune, koja je dana 29. Marcza vu *Lizaboni* zishla, zadersava nekoje piszmo iz

iztoga varasha od 3. Travna [vu *Morning-Herald*] szledecha: „Vu nedelyu 29. Marcza ztekla sze je vnosina lyudih pred hisum herczega *Palmelle*. Kajti pako ovoga miniztra jako neradi imaju, pribili szu paskvile vu vishe ztranih varosha, vu kojih ga potvarjaju, da je on princza *Augusta Leuchtenbergu* otroval, y to pervich za to, da szamo nebude moral rachune dati, kamo szu oni dva milioni dozpeli, koje bi bil imal izszelnikom [emigrantom] portugalskim zplatiti, drugoch ar hoche szvojega szina z kralyicium oseniti, y tretjich da dotorgne dersavni zakon [konstituciju] kako sze je z herczegom *Vellingtonom* dogovoril. Na ove budalazte glasze y povedanya zkupila sze je izti dan na vecher vnosina lyudih vu *Loretto*, odkuda je proti hisam herczegovim vu *Chagas*, [vu kojih predi admirail *Napier* ztanuvashel] ishel krichechi: „*Doli z Palmellum! Neka vumre izdajicza!*“ y tim zpodobna. Herczeg, vratechi sze na vecher vu *Carvalhovoj* kochiji domom, ztupi ne daleko od szvojih his doli, y nemoguchi vishe obernuti, da ga nebi vnosina prepoznala, ide peshice vu szvoj ztan, y oposzred puntarov koracza po ztupalih u szvoju szobu, gde herczega *Terceiru*, grofa *Villareala*, visconde *Serra do Pillar* [generala *Tares*] y vnoge druge najde. Herczeg *Terceira* hotel je lyudi, koji szu sze nutar narinuli, van ztirati; y akoprem szu vszezmir od szmerti y umarjanya govorili, ztupil je pred nye musevno, izkriknuvshi: „Ja szem herczeg *Terceira*, jeli me poznate?“ Pri tih rechih odperl je halyinu, y ponudil persza, govorechi: „Evo me, vmorite me! vszikak szem to zaszlusil, da szem takove lyudi, kakovi zte vi, oszlobodil!“ Cheta, med kojum sze je vishe z bajoneti oborusanii purgarzkikh vjakov nahadyalo, bila je z temi rechmi jako oszramotyena, y polosivsha odmah bajonete vu toke, odishla je proch. Nye szu szledeli herczeg, visconde y josh nekoj prijately familije, y ztupivshi pred hisna vrata, zatvorili szu ztanye, y ovi tri ztali szu tak dugo tame na ztrasi, doklam god niszku konyaniki nadoshli. Ob 11 vuri dojaha je zkokom jedan shvadron, jedno pako odelenye loveczev, koje ostro puske nabishe, je ne daleko na mir y red zkoznuvalo. Herzesicza *Palmella* yushla je

chez nekoja zadnya vrata z kcherjum szvoujum iz palache, y vtekla sze je vu ztan britanzkoga vicekonzula g. *Meaghera*, vu Amandzkoj uliczi, tik gorezpomenute palache, [ovo nije josh u novinah napervodoshlo] tamo sze je zadersavala vishe danov. Izti dan na vecher napali szu puntari gubernatora dersave *Minho*, generala *Saraiva da Costa Rejouis*, koj na minizterijalzku ztranku druge komore zpada, tukli ga, z jednim bajonetom ranili, y malo ga nisu vubili bili, da ga nije brat visconda de *Sa Bandeira* z josh jednim drugim iz ruk nyihovih, koji szu krichali: „*Doli z nyim! On je minizterijalacz!*“ oszlobodil. Visconde de *Serra do Pillar* doshel je takaj u nyihove shake, ali szu ga odmah zputzili, kak pervich je ochitoval, da je on pri *Oporto* lesechu *Serru* branil. Kup oborusaniih obkolil je ztanye miniztra nuterniyh poszlov g. *Freire*, ali ga nije doma bilo; domachi zaperli szu vrata, y ovak je vsze mirno preshlo. Oya buna niti je od *Migueliztov*, niti od druge koje ztranke dohadyala, nego je bila, kak je vre gori recheno, szamo proti herczegu *Palmelli* ravnana. Herczega *Palmelle* nije bilo tri dana videti. Gde sze je zadersaval, nigdo za ztanovito nezna.“

F r a n c s u z k a.

U zpravischu pokliszarzke komore od 13. Travna je osznova zakona zverhu zplatyanya 25 milionov, koje szeverna Amerika od Francuzke potrebuje, z 289 glaszi proti 137 z prevagum dakle 152 glaszov prijeta bila.

P a p i n z k a z e m l y a.

Dana 11. Travna vumerl je vu Rimu kardinal grof *Franyo Canale*, vu 71 letu. Rodjen je vu *Perugiji*, y bil je ona dobu vu drusbi *Piusa VI.* pape, kada je ov l. 1782 vu *Beck* putoyal.

P o l y z k a.

Iz *Varshave*, 14. Travna. Novi komandanit yarasha Varshave, generalmajor *Tuczek*, nadoshal je predevcherom szimo, y poprijel iztu szlusbu.

G e r c h k a.

Novine gerchke od 2. [14.] Marcža zadersavaju szledechi chlanak: Londinzka konferencija je dana 30. Kolovoza [Augusta] narodu gerchkomu jedno proglašeny poszlala, koje je u *Naupliji* na obchinzko znanye donešeno bilo, y koje neche skoditi szada opet na pamet pozvati.

Pokle je konferencija gerchkoj zemlyi najpredi za uzdignutje na chazt kralyezta szrechu selela, ravnala je iz *Londina* szledeche rechi na vsze Gerke: „Zkupite sze vszi okol preztolja Nyih Velichanzta kralya *Otona*, dajte mu pomoch ze vszum uzdanoztjum u izvershavanyu nyegovoga velikoga poszla, koj je, dati dersavi ztanovitu felu vladanya, utverditi mir z ztranzkimi vlastmi, mir domachi, jakozt zakonov y dobar red nutrenyi. Ovo je jedina platja, koju ove tri vlasti od vassz potrebuju za vsza dobra, koja szu imale prigodu vashoj domovini uchiniti.“

Ove rechi reprezentantov trih blagochi-nechih vlastih zvone josh danasz u nashih vuhah [uszih]; jer prestimavamo one mudre tol-nache, koje nam izta pripetyenya nashe domovine pred ochi poztavlyaju. Tri leta szu proshla, pokle szu blagochineche vlasti Gerke pozvale, da kralyu pomoch dadu u napravlyenu ztanovite fele vladanya dersavnoga. Nerazszudyujemo szada, jeli oblazt, koja kralya reprezentira, dobro ili zlo uchinila, da czeło ovo vreme od trih let nije narod pozvala, za utverditi konstituciju. Jeli dobro uchinila, to che vreme pokazati; a ako je zlo, zashto sze zabalyamo z tim, chemu nije pomochi vishe? zashto zbudayamo vzaimno med nami ztratz y omrazu z praznim bajanyem [illusion]? Nebi li bil bolyi tolnoch, obchinzu pozornozi na buduche vreme obernuti, na mezto da sze prez korizti na proshaztna povratyano, tusechi y saloztech sze za chine minuvshe? Szad chemo vendor na zkorom doztignuti konacz nashe neszreche y nashega tusnoga izkusztva. Chez 79 dan che nash vszelyublyeni kraly, zadobivshi zvershenu dobu, vladanye kralyezta prijeti, y od onoga chasza u napredak pocheti nesrzedzveno dotaknenye kralya

z narodom, y izpunenye szerdhene selye konferencije Londinzke.

B e c h.

Nyih cz. kr. Velichanzvo doztojali szu z najvishjim rakopiszmom od 9. t.m. feldmarshallaitnanta y prezidenta obchinzko-vojничko-apelacijonalzkoga szuda, *Teodora barona Wacrant - Geozellesa*, feldcezaigmestrom najmiloztivneje imenovati, a z najvishjum odlukum od izzoga dana pri dvornom vojничkom tolnachtvu poztavlyenoga feldmarshallaitnanta, *Guztava princza Hohenlohe-Langenburga*, naradnim dvorno - vojничkim tolnachnikom najmiloztivneje poztaviti.

Josh szu pri cz.kr. vojzki szledeche premembe nachinyene: Poztali szu: *Oberztlaitnanti*, szledechi majori: *Karol baron Zedlitz*, od peshakov grofa Mazuchellia, vu regimentu; *Benedikt Vituliani*, komandant morzkoga topovnichtva, y *Henrik Volz*, komandant glavne monturzke komiszije vu Stokeravi [Stockerau], obodva vu szvojoj perveshoj szlusbi. — Majorom je poztal kapitan *Ivan Schawpel od Rupperthofena*, komandant monturdepota vu Bechu, pri monturzkoj komisziji vu Bernu [Brünn]. — Penzionirani szu szledechi: Oberztlaitnant *Josef Wieden*, od monturzke komiszije vu Ztarom Budimu. Majori: *Ferdinand Seemann*; od konyanikov grofa Nostiza, y *Ernst baron Bibra*, komandant razrustyennoga 2. galiczkoga vojничko-granich.-kordonzkoga razdela. Za tim peshichki y konyanichki kapitani: *Petar Donath*, od razrustyennoga 2. galiczkoga vojничko-granich.-kordonzkoga razdela, z karakterom majora y penzijum; *Josef Libinsky*, od peshakov barona Straucha; *Anton Pawlikowsky od Choleve*, od Benczurzkich peshakov; *Josef Hilbert*, od peshakov barona Watleta; *Alojz Pucher*, od peshakov arkiherczega Albrehta; *Gyuro Braun*, od kirazirzkoga regimenta princza Fridrika Szaszkoga; *Karol Krieger y Ivan Szabo*, obodva kod huzarih arkiherczega Ferdinanda; *Josef Tomaisch*, od huzarih kralya Szardimzko-ga, y *Ludvik Troclet*, od ulanzkoga regimenta kneza Schwarzenberga, vszizkupa z karakterom majora.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 9. Sreibnya 1835.

BROJ 36.

V u g e r z k a.

Iz Posuna. Kotarzka zpravischa zabavljaju sze josh zmirom z pitanyem: „zverhu pashe.“

Iz Pechuka [Fünfkirchen]. Dana 7. Travna preminul je ovdi kanovnik y arkidijakon *Franjo Tomics*, vu 73 dobe szvoje letu, a 45 mashnichtva; a 8. *Ivan Vajda*, spiritual y chuvavar knyisnicze vu Pechuhzkom seminarijumu, vu 48 letu.

Iz Pesta. Dana 27. p. m. na vecher ob 5 1/2 preminul je ovdi Nyih Exc. gozp. grof *Albert Gyulay od Maros - Németha y Nádaske*, Marije Terezijanzkoga vojnichkoga reda vitez, y chlan Elisabeta - Terezijanzkoga reda, cz. kr. naredni zkrovni tolnachnik, komornik, feldmarshallaitnant y laztovitnik 21 peshichkoga regimenta, vu 67 dobe szvoje letu. Nyegovu vojnichku jakozt pokasuju dichno zado-blyene rane, kojih je noszil. Szmert nyegova oplakujú tri szini, vszi tri cz. kr. komorniki, najmre: *Ludvik*, dvorzki tolnachnik kod kr. erdelyzke dvorne kanczelarije; *Albert*, otajnik kod kr. vugerkze dvorne komore; y *Samuel*, major kod peshichkoga regimenta arkiherczega Karola Ferdinanda br. 51.

B e c h.

Nyih cz. kr. Velichanztro doztojali szu z najvishjum na kr. vugerkzu dvornu kanczelariju poszlanum odlukum od 22. Travna l. t. velikoga szudeца Komorzke varmedyije, *Antona Végha*, zachaztnim otajnikom kod kr. vugerkoga nameztnoga tolnachtva, najmiloztivnije imenovati.

Velika Britanija y Irzka.

Ravno kak je z pochetka perveshega ministrijuma Sir *Robert Peel* u piszmu na szvoje zbornike temelye y politiku szvojega ravni-telyzta orszagu nazveztil, tak je takajshe szada lord *John Russell*, kakti buduchi ravni-tely ztranke ministrijalzke vu dolnyoj hisi, u

zpodobnom piszmu na szvoje zbornike vu grofoviji Devonzkoj, politiku y temelye szadashnyega minizterijuma na znanye dal, vu kojem sze zavesuje, da che med oztalimi szlededeche glavne premembe na sze vzeti: 1] Popravlyena municipalna [t. j. pravice, koje nekoje obchine, varashi, y t. d. zoszeb imaju] polag toga che purgarom dopustyeno biti, da szi szvoje magiztrate szlobodno zebereju; polag toga cheju sze takaj ztarinzke zaperte obchine dotergnuti. 2] Da che protimbu donezti teskocham *dissenterov*, [t. j. lyudih, koji drugu od anglijanzke czirkve veru imaju], imenito vszeuchilischu Londinckomu diplom podeliti, diszenterom dopuztiti, da polag laztovitoga obichaja vu hisni zakon ztupe, z tim obechanym, da che josh onu razluku, koju je Sir *Robert Peel* med onimi, koji na anglijanzku czirkvu zpadaju, y med *dissenteri* napravil, dotergnuti. 3] Gledech na czirkvu anglijanzku, da che zle navade zkoreniti y dohodke primernije razdeliti. 4] Gledech na czirkvu irzku, zvan odkuplenya deszetine, da che odvish dohodke izte czirkve obernuti na odhraneny naroda. 5] Da che dotergnuti nekoje podanyke, koji szu sze grofovijam platyal; da sze tak polyodelzvo zlehkoti. 6] Da che y v Anglijanzkoj upelyati odkuplenye deszetine, y to ne szamo polag temelya, kojega je Sir *Robert Peel* uztanovil, da najmre vszaki polag laztovite volye deszetenu odkupi.

S p a n y o l z k a.

Messager des Chambres zadersava szledeche piszmo iz Bayonne od 17. Travna: „Obodva anglijanzki komiszari, lord *Elliot* y kapitan *Gurwood*, odishli szu najzadnyich u ztan Don *Carlosov*, iz kojega sze berschasz nazkoro vernuli budu. Ja neznam, kak je mochi to miszlti, da Don *Carlos* z kakovimi ponudki zadovolyan bude, vu kojih nebi bilo zpomenka od zpoznavanya pravicze nyegove na prezolje spanyolzko? — Nazkoro bude jedan

meszecz, sto szu k nyemu iz Anglijanzke zpodobni ponudki y ne tak ochito od ztrani takovih dozpelj, koji mosebiti jedini bili bi moguchi, takovoga musa, kakov je *Don Carlos*, preplashitti. Pak sta szu dobili za odgovor? Nista drugoga, neg da on k nichemu nepriztuplyuje, niti k iztoj senitbi med szvojim szinom y kralyiczum *Izabellum*. Y to ne zato, kak da bi sze *Don Carlos* zakonu tomu, od kojega josh za sivoga brata nyegovoga zpmenek bishe, protivil, Bog zachuvaj; ali *Don Carlos* neprivolyi nikada k tomu, da mu sze z tim pravieza nyegova na preztolje naplati; on che ravno prztupiti k tomu, da iz kcheri Ferdinandove kralyieza poztane, neche pak nikada prztupiti k tomu, da *ona szina nyegovoga kralyem napravi!* — Ravno tak kranil sze je ochitovati temelye szvojega vladanya, doklam, kak veli, chul nebude szlobodnu miszel naroda, ar szadashnye nyegovo ravnitelyzto nista drugo nije, kak ravnitelyzto za chasz. Jedino dopitanye, k kojemu sze je od onoga hipa, kada vu *Kastiliju* ztupi, zavezal, je plemenito y obehinzko oprostyenyje vszake falinge, pregreske y bludnye proti nyemu y narodnoj chazti. Takov y nikakov drugi odgovor dal je *Don Carlos* nekojemu poszlaniku, koj je k nyemu dana 23. Marca vu nazochnozti Mino-francuzke policzije iz *Bayonne* doshal, y nikaj ni bilo pri nyem zpaziti, da bi sze vu szadashnym ztalishu dugovauy bolye bil ztegnul, ili da bi bil sto najmanye dvojil nad szvojim kada tada obladyem. Bila bi na vszaki nachin neszrecha, da ztranka *Don Carlovu* vu Spanyolzkoj na korman prizpe, akoprem, sto sze mene dotiche, z druge ztrani szudim, da je to jedina ztranka, koja sze szama po szebi obdersati mose. — Nemiszlite vi toga, da je morebiti premembra ministrijuma anglijanzkoga ili kakova nagovarjanja ili grosnye lorda *Elliotu* ili odpuschenye generala *Mine*, kojega neznanoz najbolye je pripomagala protivnichku ztranku, ili sto drugo naszlednike *Don Carlove* y malo premenilo; dapache, chim sze budu ztranyzka vladanya vishe vu nyihove poszle plela ili szano z daleka plezti hotela, z tim budu ovi bolye raszli y mochnejji poztanu. Josh nikada ni bil chez oszannijzt meszecz, vu kojih vla-

danye kralyieze tak malo je vchinilo, boj tako razlichen, kak je szad, y josh nikada nije manysha oborusena ztranka z duhom Spanyolzke tako znamenito ladala, kako *Zumalacurreguy* z szerdchenoztjum y politikum szvojum. Teden na tjeden chuju sze novi glaszi ze vszih zkoro krajov Spanyolzke y mosebiti vu ovom hipu, kada vam to pishem, biju sze na dvadeszet razlichnih meztah jednu iztu dobu. — *Dogovori* kakovi, naredyenya, ili dopitavanya, vsze vech nish szada nehaszni, najlepsha doba y najprikladneji hip preshli szu zahman; szada drugo nish neoztaje, kak dokonchka chakati, sto da z toga izide.“

Messager des Chambres zadersava sz'edeche piszmo iz *Madrida* od 13. Travna: „Komaj chakamo, da glasze kakove od generała *Valdesa* dobimo, koj je pri szvojem odlazku ochitoval, da sze neche predi vu *Madrid* povratiti, doklam protivnike neoblada. Lyudi, koji zvekshinum vsza dobro znaju, povedaju, da poznaju plan generała *Valdesa*. Taj plan, kak veliju, ztoji vu tom, da sze divize *Oraova*, *Aldamova* y *Gurreova* zkupa zidu, y vszi konyaniki vu verpu poztave. Ovak che pod szvojum zapovedjum zapovednik nad czelum vojzkum imati vojzku od 60 batalionov, koja sze k boju pripraviti ima, y zatim che szmevno y hitro poztupati, da *Amescous* y vsze loze y drevja, koja bi na putu vojzku prechila, upali. Takovim nachinom che vojzka z mechem y baklyami oborusana proti nepriatelyu shetuvati y nyega primorati, da sze ili na Francuzuku ili na Kaztiliju hiti. Ovaj mochni plan je jedini, koj za szada dobro ziti mose, a *Mina*, koj sze vszaki dan u gorjem ztalishu zdravja nahadya, ni ga mogal izpelyati. Ovaj general je tako boleztan, da sze vszaki hip usfano glasze od nyegove szmerti dobiti. — General *Osma*, koj je u *Nararri* duse vremena, ali vendar ne jako dichno, nad vojzkum zapovedat, je vu *Alcala de Henares* naglum szmertjum umerl. Nad szmertjum ovo-ga generala, koj je ondeshnyu vojnichku skolu ravnal, chude sze tim bolye, ar je josche dana 10. Travna zevszema zdrav bil, na poztelyu szi legel, a drugi dan u jutro na chli szu ga mertvoga! — Glaszi iz krajin nepovedaju od nikakove znamenite punte. Vu *Ca-*

dixi, za tim u *Toledu* bili szu sze nekoji podigli, ali je nazopet vsze potisheno. Vu *Toledu* poztal je zapovednikom vredni y hrabreni brigadir *Palarea*; a vu *Manchi* oberztar *Grases*.

Novine Londiniske oglashuju iz *Madrida* od 12. Aprila szledecha: „Gozpon *Martinez de la Rosa* dal je na znanye, da je 820 klostrov u Spanyolzkoj dotergnyeno y da sze z nyihovim imetkom narodni dugi zplatyati imaju.

Novine *Times* broje szada 4 ztranke vu Spanyolzkoj: 1] za kralyicu y za kralyevzko odredyenye [statuto]; 2] za Don *Carlosa*; 3] za mladu kralyicu y za narodni zakon od leta 1812; y 4] jedna mala ztranka, koja bi selela, da Don *Francisco* kralyem ili ravnite-lyem poztane.

P o r t u g a l z k a .

Pokop herczega *Leuchtenberga* je chizto mirovno obvershavan med glubokum saloztjum puka, a zmed senzhikh glav, koje szu na vulincah y z oblokov zprevod gledale, nije bilo morebiti nijedne videti, koja sze nebi bila plakala. Vsze je ishlo szvojim redom prez najmanyshe zmutnye. —

Vu zkrovnom zpravischu druge komore, koje vchera obdersavano bishe, bilo je pretreszano pitanye: gdo bi szledel na otchin-zkom preztolju, ako bi kralyicza vumerla. Puk seli, da bi sze vu tom prípetenyu kralyiczum zebraala mala princezezica *Analija*, najmlajsha kchi Don *Pedra*, ako nebi hoteli Brazilijanezi infantizu Donu *Januariju* y nejnu szeztru *Marijanu* odpuztiti, sto szamo zbog toga dopuztiti necheju; ar mladi czeszar *Pedro II.* jako je beteslyiv, ter ako bi vumerl, onda nebi nikoga imali za naszlednika. — Vu iztom zpravischu doshal je takaj napervo zpomenek, kak bi kralyiczu opet udali. Poveda sze, da je kralyiczu nejnj pokojni szuprug vu zkradnyoj vuri proszil, da szi nyegovoga mlajshega brata, princeza *Maxa* [rodyen je 1817 dakle 18 let ztar] za musa vzeme. Ovaj princz, kak sze veli, jezt vnogo zdraveji, kak nyegov pokojni brat. Ovomu vendar napervovzetju vnoga na putu ztoje. — Kralyicza sze je opet okonupila. — Vu vszih krajih orszaga je mir. — Poznati *Ayres Pinto*, negdashnyi gubernator

od *Oporta* a kasznije od *Lamega* pod vladanyem Don *Miguela*, je vlovlyen y vuzu metnyen, ar je kod nyega najdyeno nekakovo puntarzko piszmo; dobiti che na vrat pravdu vrasenoga Velichanztva.

Najnovejji glaszi iz *Lizabone* od 10. Travna povedaju, da je punta, koja sze je v ovom glavnem varashu po preminutja hereczega *Leuchtenberga* pokazala, josche zmirom terpela, y da puk vsze moguche nachine ische, ministrijum premeniti y narednu chazt vojnichkoga miniztra marshalu *Saldanhi*, — koj je ztup nyihov, — podeliti. Herczeg *Palmella* nekase sze nigdi, ar prozti puk na nyega jako merzi, y berschasz, bude najzadnyich priszylen, Portugalzku zevszema ozvatiti.

B e l g i j a n z k a .

Mlado rodyeni princz belgijanzki dobil je imena: *Leopold Ludrik Filip Marija Viktor*. Kum y kuma nyegova budu kraly y kralyicza francuzuzka.

T u r z k a .

Turzke novine od 31. Marcza povedaju, da je turzka flota, koja szoztoji iz dvih velikih brodov od linije, petih fregat y vnogih drugih ladijh za prevasanye pratesi, odjadrila u morje od Marmorne, a dana 30, poklesje je malo zabavila pri 7 turnih, szledila je szvoj put nadalye proti Tripoli. Ova flota ztuji pod zapovedjum protiadmirala *Ahmed-Baja*, y noszi 3000 vojnikov od kopna pod zapovedjum *Nedschil-Pashc*.

Czar turzki, za prisparati szvojim podlosnikom odvishne ztroshke, koje szu imali za prizkerbleny ztanovitoga broja lul, je z szvojim odlnchkom od dana 29. Marcza 1835, doszadashnyi obicha, polag kojega szu sze vszi prestimaniji gozti z lulum podvoriti morali, poterl y prepovedal.

Iz Czarigrada od 1. Trava. Neklub pasha, komandant sheregov od kopna, koji szu na floti turzkoj u Tripoli odishavshoj, ima punu oblazt, da more potrebovati vsze nachine, da chini poznati turzku vlast u enih ztranah. Na izti dan, kad je turzka flota odjadria, je y egiptizka fregata ovu luku oztivila, y povratty szu u Alexandriju. Zultan je bil

nazochan pri odlazku szvoje male vojzke; pred onim danom je bil zultan ishal na brod admiralov, da ga pregleda. Znano je, da che sze zultan na put po morju odpraviti, ali sze josh nezna kamo. U Peri szude, da pojde u Smirnu, odkud che iti u nuternyu ztran onih krajev, y da che sze po kopnu do Bosfora u ztolni varash povratiti.

Pred nekoliko dnevov je Reshid pashi zapoved poszlana, da szvoje sherege zpravi, y da je u velikih gibanyih orusja uvibava. Ovo sze szlase z onim, shto sze govoru u Peri, a y zpodobno je iztini, da che zultan, koj natozio u vszemu vladavcze europejske naszle-dovati, upelyati u szvojoj vojzki proletna y jeszenzka visbavanya [maneuvre], kak szu god navadna dersati sze u drugih dersavah.

G e r c h k a.

Iz Nauplije od 26. Marca. Novine Atenzke govore u jednom szvojem zadnym listu od zpravischa narodnoga, y napominyaju, da szu tamo nakanili zpravische koliko bersje pozvatiti. Mi opominyamo nashe chtaveze, da szu vszovi glaszi ravno zato na obchinisko znanye pozlavlyeni, szamo da sze vidi, kakvo cheju chutenyje med pukom zbuditi, y da sze moreju onda jednoj ztranki pridrusiti. Ako rechene novine govore od narodnoga zpravischa, koje je vladanye pozvalo, tak proteztiramo proti iztini oyoga china, pokle szmo vech blizu onoga vremena, u kojem nash kraly na zvershenu dobu dozpija. Ov pochetak zpada na Nyih Velichanztvu; nije vishe vremena chiniti shtogod proti korizti prerogative kralyevezke. Narodno zpravische nebi bilo vredno toga imena, zvan da bi ga kraly szazval okolo szvojega preztolja; a drugach u szadashnyih okolnozijah bi bilo jako neprilichno y halabuchno, y moglo bi novum preprekum pozdati, koja bi sze Nyihovomu Velichanztvu protiviti mogla.

Izte Atenzke novine pishu szledechi chlanak: „Deputaczija, koja je iz Nauplije u Atenu poszlana, da proszi kralya, da bi v ov nash varash krunit sze doshal, je vech bila pri Nyih Velichanztvu. Odgovor kralyeve nije

polag nashe selye; ali je vendar szvoju dobrotnoxt proti ovomu varashu ochitoval, koj je pervi imal szrechu, nyega med szvojemi zidi pozdraviti.

B r a z i l i j a n s k a.

Iz Rio de Janeiro nadoshli szu glaszi do 12. Februara v Anglijanzku. Vu Fernambucu zishla je zkrovna puntarija vu nekojem regimentu zbog toga, da mu nije potrebovana plata dopitana; ova je nazkoro potishena bila, zrokuvala je vendar, da szu sze zapovednik dersavni, Carvalho Paez od Andrade, y zapovednik regimenta, oberztar Carneiro Machado Rios, med szobum zporekli.

R a i z l i c h n a.

Dana 8. Travna preminul je vu Poruszkoj na imanyu szvojem *Tegel* imenuvanom pri Berlinu, za kratkum bolezljum, zkrovni dersavni minizter baron *Karol Vilhelm Humboldt*. Zaszlusbe nyegove za Poruszku, za tim za znamozi y umetnozti jeszu vasne y znamenite.

Dana 4. Szvißnya bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 102	7/16;		
detto	detto	4 p. Ct. v. szr. 97	3/4;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. 211	1/2;		
detto	detto	1821, za 100 f. v. szr. 140	1/2;
detto	detto	1834, za 500 f. v. szr. 599	3/8;
Bechkevar. Banco-Obligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 65	1/32;		
Bankakcie komad	1350	1/6	v. szr.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Terztu dana 6. Szvißnya 1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

68., 55., 21., 82., 29.

Pervo szledeche vlechenye bude 16. t. m. 1835.

K a z a l i s c h n o o b j a v l e n y e.

U pondelyak dana 11. t. m. che sze vu oydesnyem kr. varaskom kazalischu zpelyivati:

„Die Magdalenen - Grotte bei Ogulin,

domorodni igrokaz vu 3 razdelih y 4 zpelyajih od gozp. Josefa Shveigerta. Zi dvimi horvatckimi narodnim pesz-mami, jednum pod imenom: „Još Horvatska ni prepala“; a drugum pod nazivom: „Nek se hrusti šaka mala“; za tim z narodnum horvatckum musikum, y narodnim horvatckim kolopleszom. Priprava je nova.

NOVINE HORVATZKE.

TEČHAJ I.

Dana 12. Szvibnya 1835.

BROJ 37.

Z a g r e b .

Nyih ez. kr. Velichanztvo *Ferdinand I.* doztojali szu z najvishjum odlukum od 8. Travna 1835 za szvoju poszloviczu „reclu tueri“ zebrati.

Vchera 11. t. m. pocheto je pod predsesdom Nyih Excell. gozpodina bana y szlavne varmedyije Zagrebachke velikoga supana barona *Franye Vlashicha*, ove izte szlavne varmedyije gozpode chaztnikov zebiranye, pri kojem z vekshim brojom odvetov [votumov] pervim vicesupanom szl. varmedyije zebran je doszadashnyi veliki szudecz kotara prekupzkoga, gozpodin *Josef Suvich*.

V u g e r z k a .

Iz Posma, 7. Szvibnya. Zapocheta dana 14. Travna ztaliska kotarzka zpravischa zverhu opazkov kralyevzkoga odluchka na §. 3. tretjega urbarialzkoga chlenka — zverhu pashe — kak takajshe zverhu §§. 4, 5 y 8 iztoga chlenka — zverhu szecheny derv — jesusz danasz dokonchana. Szada dojde na red §. 7 — zverhu podignenya tergovachkih stacunov —.

Velika Britanija y Irzka.

Nekoje novine iz *Tipperary* vu Irzkoj pishu szledecha: „Neizpiszlyivo veszelje bilo je ovdi, kada szu zachuli, da je *Peelov* minizterijum prepal. U nedelyu na vecher nalagali szu kresze po vszih bregih okolo varosha. Neizmerni plamen, kakti vulkan, kada pervi-put prohrupi, zdignul sze je iz *Sliernamana*-zkoga verhuncza do oblakov, kak da che nebesza czelovati [kushnuti]. U jednom hipu sarilo sze je okol na okol vishe ztotina drugih kreszov. Skure irzke gore, koje sze od *Sliernama* pochemshi nepretergnyenim redom zkoro do morja pretesu, chudno zgledale szu z tulikimi plamnom gorechimi kreszi. Takajshe na naproti lesechoj ztrani goreli szu

kreszi na gorah grofovije *Waterfort'zke*, ravnou tak vu nashoj grofoviji y grofoviji *Limerick*, kak takaj na *Kilworth'zkih* gorah vu grofoviji *Cork*. Pogled toga gledalischa bil je chudnovito tep y velichezten. Oszebujno je bilo, da szu ti kreszi, akoprem je jeden od drugoga vekshum ztranum 60 angl. mily dalko gorel, u jednom iztom hipu vusgani bili.“

S p a n y o l a z k a .

Sentinelle des Pyrénées poveda, da je jedan zmed kralyichinih generalov, *Cordova*, tako kervolochan bil, da je vsze ranyenike vu spitalu Karlitztinckom vu *Amescoasu* poztrelyati dal.

Novine *Times* zadersavaju piszmo iz Madrida, vu kojem sze pripetyena vu *Saragossi* ovako povedaju: „Vu *Saragossi* naztala je dana 3. t. m. punta, kojoj je zrok dalo ponashanye arkibiskupa, imenom *Don Bernardo Francisco Caballero*. Ovaj redovnik, koga krive, da je za neomejashenu ladanya moch jako zavjet, kakgod y vszi nyegovi predmeznici, nije hotel perveshi tjeden dva redovnika potverditi, jednoga szlobodnomiszlechega, a drugoga, kojemu je podelyena bila chazt kapelara kod jednoga shvadrona purgarzkikh konyanikov. Obodva redovniki pocheli szu sze tusiti, na sto sze je puk zpunktal, jeden kup obkolil je arkibiskupovu palachu, y z velikum krikum potrebuval narodni zakon [konstituciju] leta 1720, kak takajshe szmert arkibiskopovu. Prozti puk polupashe vsze obloke na palachi y na hisah kanonichkih. Za tim napadnushe nekoji klostre, potukoshe pet monakov, a tri szu ranyeni oztali; dvim zmed ovih zpretergane szu kozti. — Nekoj kanonik, imenom *Marco*, brat kardinala iztoga imena, koj sze szada vu Rimu nahadya, bil je takaj iz bludnye vubit. Nyega szu jako radi imali, y nigdo ga nebi bil ni teknl; ali kada je puk videl, da nekakov chlovek u kanonichkoj opravi besi, nije znal, da je to taj izti. Negdo je zakriknul: „Dajte mu mira; to je kanovnik *Marco*“; ali szu o-

pet drugi vikali: „Da je on, tak nebi besal.“ Vdrapi puska, y nut sziromah kanovnik valya sze vu kervi, na veliku salozt iztih dapa-che vmoritelyev. Nekoj knyigar, imenom *Pardo*, od kojega sze je znalo, da je Karlitzinacz, je ravno onda, kada je staczun zapiral, iz pushke vdraplyen bil, a za chtvertom vure zpuztil je dushu. Nekoj lajkush iz Fraterzkoga klostra bil je poszlan okolo 10 vure po nochi, da trasi kod gubernatora obrambu za klostar; a kada sze je domom vrachal, ztrelii szu ga nekoji varaski szoldati, akoprem je lampash u rukah noszil. Drugi dan je ar-kibiskup szvoju duhovnu dusnozt obszlusaval, kak da sze nista dogodilo nije; ali mu je gubernator szvetuval, da naj varosh oztavi, y kajti je josche vszezmir punta terpela, odneszel sze je drugu noch iz varosha. Jedna kompanija peshakov y jeden shvadron konyanikov zprevadyal ga je do francuzke granicze. Puntari napali szu szada Karmelitzki klostar; gde szu vendor monaki na tu zpametnu miszal doshli, da szu pocheli zvoniti, na sto szu jim vojaczi pomoch doneszli. Odkada je biskup varosh oztavil, vsze je opet mirno.“

Messager zadersava szledeche piszmo iz Madrida od 16. Travna: Oberztar *Grases* pas-chil sze je u *Manchu*, ar je tamo najedanput 400 lyudih puntu podiglo. To, y nemir u *To-ledu* zavdaje vladanyu veliku zkerb.

Zverhu pripecheny u *Murciji* zadersava nekoje piszmo od onud szledecha: Vchera sze je imal konkursz za doktorat pri ovdeshnyoj ztolnoj czirkvi odluchiti. Dva szu bili konkurenti, jedan Karlitzinacz, a drugi szlobodnomiszlechi y drugach dobra glava. Biskup y kaptolom bili szu pervomu nagnyeni, a szlobodnomiszlechi zadnyemu. Prozti puk zpravil sze je vu veliku verpu zkupa, y ishel je pred vrata ztolne czirkve y arkibiskupzku palachu. Tam szu vszakojachke zmesharije nachinili, nekojega ondeshnyega piszcza, na szmert ranili. Puntari vrinuli szu sze vu palachu, gde, kada niszu biskupa nashli, poluplyu vsze pohistvo; odneszu drage ztvari, y rane blizu szedam domachih. Potlam je mir za mal chasz povernyen; ob 8 pako vuri na vecher potreboval je prozti puk z orusjem u rukah, da sze biskup ze szvojim nameztnikom

odnesze iz one krajine. Kup puntarov ishel je do ztana poszvetyenoga biskupa, razbil vrata y vrinul sze nutar; poszvetyeni biskup vendor sze je josh k dobi oszlobodil. Biskup y poszvetyeni biskup odishli szu do *Albacete* y o-vak je pak mir povernyen.

Novine *Phare* [iz Bayonne] od 21. Travna zadersavaju szledeche glasze verhu zad-nyega ratnoga dogodyaja u szevernoj Spanyol-zkoj: „Dana 14. y 15. je *Zumalacarreguy* z deszetiimi batalioni y z chetirimi lumbardami na *Bergaru* vudril, koje mezto je z 150 granati mi bijeno bilo. Ztanovniki, purgari y vojniczi od garnizona szu sze diechno branili. Ne-koliko Karlitzinzkih kompanij je shance oszvojilo, gde szu 15 Kriztinezev ubili; za tim szu do pervih his varoshkih dozpeli, gde szu razlichna pohistva oszvojili, ali takajshe oko-lo 30 lyudih pri tom zgubili. — Nekoji povedaju, da szu Karlizti czeli garnizon ulovili; ali mi szudimo, da je ov glasz prenagal, zvan da je varosh po drugi put bil napadyen. — Ratni miniztar *Valdes* je 15. do Ebra doshal, gde je odmah divizijam generalov *Cordove*, *Aldame*, *Carrere* y *Lopez*, koje szu u okoliczi *Ordañe* y *Logroña* lesale, zapovedal, da sze zdignuti moraju. Josh sze vendor nezna, na koju che ztrau okrenuti; nego valya da che najprije *Bergaru* od obszednutja oszloboditi, koju *Zumalacarreguy* vech od 14. Travna bi-je. — V *Pamplonu*, gde szu ga chekali, *Valdes* nije doshal, ali je vendor *Mina*, kako bersje je chul, da je *Valdes* do Ebra doshal, diviziju *Gurreorū* u *Salvatierru* poszla, da bude onde novomu poglavaru na zapoved pri-pravna. *Valdes* je mogal dakle z 24 batalioni peshakov y z 12 shvadroni konyanikov zapo-vedati. Chini sze vendor, da nije drugo, nego 4 gori zpomenute peshichke divizije [*Cordova*, *Aldama*, *Carrera* y *Lopez*] z szobom uzel, a da bude divizije *Gurreorū* y *Oraa*, z brigadum *Vigo*, koja szada pri *Pamploni* lesi, vu *Navarri* oztavil. — Karlizti, koji szu na na-shoj medyi pri *Veri* y *Elchalaru* lesali, szu sze dana 18. od onud zdigli, y vu *Lesaci* y *Leiza* zpravili. Chuje sze, da szu prates chekali, koja vendor zbog pazlyivozti, koja sze na medyi obdersava, ili od ztraha pred Kri-ztinezzi, koji sze u *Zugarramurday* nahode,

dózpela nije. — Iz *Biscaje* sze objavlyuje, da szu Karlizti obchinzko gibanye uchinili, ali da sze josh nezna, kamo szmiraju. *Castor* je iz *Galdamesa* u *Caranzu* odishal. *Ibarola*, *Arroyo* y czela kaztilianzka junta szu takajshe iz *Arceniege* odishli, a kamo, to sze josche znati nemore. *Simon Torre* sze je z czelum biskajzkum fakezijum hitro proti *Villareal d'Alari* okrenul, nekoji govore dapache, da je proti *Onati* odishal.“

Journal des Debats od 26. pridava k gornym glaszom josh szledecha: „*Bergara* je mali varosh u krajini *Alari* [Guipuzkoj bi moral biti] y lesi 10 francuzskih mily od *Vittorie*, a 25 od *Bayonne*, med *Villafrankum* y *Mondragonom* na velikoj czezti. Bojne mochi, koje je *Zumalacarreguy* upotrebil, da oszvoji *Bergaru*, y zkupdogodyenyе ovoga ob-szednutja z doshaztjem *Valdesovim*, daju ovom orusnom gibanyu [koje je zmed vszih po Don Carlovom generalu do szada vuchinyenih naj-vredneshe jeszu] veliku znamenitozt y vasnozt. Josh sze vendar za ztanovito nezna, je li *Bergara* oszvojena. — Morebiti, da sze je ov glasz od uzetja *Bergare* szamo iz toga izishal, kajti je v gorniyh korrespondencijah izpiszano, kako szu Karlizti na *Bergaru* udrili y da szu vech y shaneze oszvojili bili.“

P o r t u g a l s k a.

Morning-Post zadersava szledecha zverhu ztalisha Portugalzke: „Zadnyi lizti iz *Lisabone* od 10. Travna pishu, da je Portugalzka vu zevezema tusnom ztalishu; po krajinah nima nikakovoga reda, a vu glavnim varoshu podisu szmutnyu nekoji za chaztjami pohlejni glavari. — Roblenye dan na dan bolye napreduje, y pod imenom naplatyanya zmishlyenoga kakvoga duga, ili zplatyanya dugov, koje szu ztranke prez znanja y privolyenya poglavartva nachinile, dozpela je tretja ztran latzvitozti vu Portugalzkoj u tudyе ruke, a negdashnyi gozpodari zkuchiju vu najglubshih tamniczah. — Spanyolzka vojuje hrabreno za szvoje oszlobodyenyе z ufanyem szrechnoga dovershetka; a verni Portugalzci nemogu sze braniti, zkuchechi ili vu szusanztvu, ili vu tamniczah, ili vuzah. Z druge ztrani ztrashi sze obladajucha ztranka szama nad szvojim de-

lom; ar sto je predi szamo nezadovolynozt bilo, te je szada ochito neprijatelyzvo proti obztojchemu redu. — Szmert herczega *Leuchtenberga* je vnogo k tomu doprineszla, akoprem vszi znadu, da je naravzkum szmertjum umerl. Ali chim bolye nekoji tersze sze dokazati, da je naravzkum szmertjum umerl, z tim je vechja szumlya kod puka.“

F r a n c u z k a.

Znajdyeno je, da, ako sze zplatyanye onih 25 milijonov na Ameriku odvleche, doklamgod Amerikanczi zadovolyni zrok nedadu szvojega perveshega ponashanya proti Francuzkoj, taj chasz *Jakson* iz szvoje szlusbe izztupi, y ovak poszal taj vnogo laglye k szverhi pripelyan bude.

Puknul je glasz na *Pariskoj borszi*, da szu spanyolzki poszlaniki na francuzkom y anglijanskem dvoru, obodve ove mochi na pomoch pozvali.

G e r c h k a.

Iz *Atene* od 12. Marcza. *Obchinzke novine* nosze szledechi izvadak iz jednoga lizta: Dok sze u gornyoj Gerchkoj zemlyi podlosnici zultanovi zdisu y konstituciju potrebuju, vidimo, da domachi *Gérki* iz *Negroponta* vcliju pod turzkiem jarmom biti, neg pod miliotim vladanyem kralya *Otona*. Vishe od 2000 szelyanov sze je malo po malo iz *Negroponta* vu *Macedoniju* odszelilo.

Vojniczi Bavazki szu nashli u *Eleusisu* vnoge pute pod zemlyum, koji szu negda ondeshnyemu ztaromu gradu szlusile, y jednu oszebnu [privatnu] kuchu, z dvimi velikimi statuami, y z vnozimi mozaichnimi kipi.

Zidanya u varashu polakko napervo idu, manyka penez y tesakov. Nedtimtoga szada szamo chaztniki, poszlaniki y konzuli zidyu.

Polag glaszov iz Gerchke chez *Patrasz* y *Korfu* doshavshih je do 13. Marcza vsze mirno bilo u Gerchkoj. Zdignutje, od kojega sze je govorilo, da bude na zkorom u *Morei* naztalo, pripetilo sze nije. Nezna sze, jeli szu nezadovolyni bolya szvetovanya poszlushali, ili szvoje nakanenye odbaczili, ili szu pak z nazochnoztjum kralyevzkih sheregov preprecheni. Tergovina napreduje u *Patraszu*: z

Atenu sze vnogi poszli chiniju, navlaztit z drevjem. Vszi chekaju z velikum nezterplivnoztjum dan 1. Lipnya [Junia]; y szude u obche, da nebude nijedan od szadashnyih chlanov vladanya u szlusbi kralya *Otona* oztal. Ali sze josh nista ztalgona od toga rechi nemore, pokihdob mladi vladavacz josh nikomu nije ochitoval szvoja nakanenya, koja vendar vech do szada odluchena biti moraju.

Iz Atene od 1. Travna. Ovde je govorenje od zidanya novih ztanyih, med kojimi je palacha za kovanye penez, spital y jedna stamparija y litografija dersavna. Mora sze pocheti delati palacha, gde che kraly za chaz ztanuvati, y ova che biti do blišnega Lipnya gotova. Zidanye velike kaszarne je z davna pocheto, y jako hitro napervo ide. Dela sze takajše nekoliko gerckih czirkvih y jedna rimzko katolichka; za ovu zadayu szu uzeli jednu ztaru porushenu czirkvu gerchku.

Okolo 800 zidarov sze je javilo, za zidanye novoga varosha pri Pireu. Nekoja ztanya szu vech pocheli zidati. Polag kraszote y polag lepote zidanych sze more szuditi, da bude Pirezki varosh u eleganczi y dobrom' vkusu szvojih kúch nadvladal Atenu. Czezta iz Pirea u Atenu je zkoro vsza dovershena, tak da vnogo ztotin natovarene ili zapresene marhe po nyoy vszaki dan projde.

Chuje sze, da sze z prigodom szvetechnozti onoga dana, kada Nyih Velichanztvo vladanye primu, fundaczija akademije znanozti uchinila bude.

B r a z i l i j a n z k a.

Ladja *Arethusa* zadersava nekoje dalyeshnye glasze zverhu ztrahovite punte, koja sze je *Pari* vu Februaru t. l. pokazala bila. [Punta ova nima sze pomeshati z uzdignutjem Harapov u iztom varoshu]. Vre meszecz dan predi naztalo je vu nekojem zto mily dalko leschem szelu gibanye, koje je vendar prezident hitro potishil, potlam je dal poglavice poloviti y u *Pari* vu ztanovitu tverdyavu zapreti. Medtemtoga zkuplyevali szu sze ztanovniczi velikim brojem po nuterniyh krajnah, y dobivshi na szvoju ruku nezadovolyne voj-

nike, koji platyu szvoju k vremenú dobili nizu, shetuvali szu proti varoshu *Pari* y napali ga. Obkolivshi dersavnoga nameznika vu nyegovih palachah, prijeli szu ga ravno onda, kada sze je oborusiti hotel. Szada szu ga van zpelyali y odmah raztrelyali. Komandanta tverdyave doztigla je izta nezgoda od laztovitih nyegovih vojakov. Vszaki obchinzki chaznik, koj sze je gde pokazal, bil je zmerezvarjen. Jedna fregata portugalzka, jeden brik y dve vojничke ladje, koje szu vu brodischu lesale, bile szu prez vszake protivnozti poroblyene, a brazilianzke ladje nisu jim mogle pomochi. Zapovednik brike, nekoj Anglijanecz, imenom *Inglis*, zadersaval sze je z nekojimi vojniki na kopnu, y odmah szu vmarjeni bili. Broj umorjenih znasha blizo chetadeszet lyudih. Puntari preizkali szu zkerbno vsza ztanya, jeli sze nebi gde koj obchinzki chaznik zadersaval, y da jim koj zmed nyih nevujde, obkolili szu vasz varosh, y zaperli vsze ladje vu brodischu. Szada szu vojaczi po czelom varashu robili, y poztavishe na ravnityzvto glavicze szvoje.

R u s s k a.

Polag cz. ukaza, biti che vu *Petrogradu* cherteti gimnazijum, pod imenom: *Larinzki gimnazijum* podignyen. Potrebni fundush za to dal je tergovacz *Larin*. Z gimnazijumom biti che zjedinyen institut za alumne. Glavnica ili kapital k tomu potreban znasha 400,000 rublov. Zvan toga dojde vszako leto iz czeszarzke blagajnicze 31,720 rublov za zdersanye iztoga gimnazijuma.

Iz *Petrograda* pishu szledecha od 4. Travna: „Od szada neszme nigdo zmed proztejih u Ruszku dojti, koj barem 10 talerov imetka pokazati nemose.“

Dana 7. Szwibnya bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavskoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 102 1/2;	
detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 98 3/32;	
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr.	— —
detto detto 1821, za 100 f. v. szr. 141 1/8;	
detto detto 1834, za 500 f. v. szr. 600;	
Bechkevar. Banco-Obligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 65 5/32;	
Bankakczie komad 1352 v. szr.	

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJI.

Dana 16. Szvibnya 1835.

BROJ 38.

FRANCISCO I.
NATO. FLORENTIAE. 12. FEBR. 1768.

AVGVSTO. ROMANORVM. CÆSARI. SVPREMO.
IMPERII. AVSTRIACI. STATORI.

* * *
DENATO. VINDOBONÆ.
2. MARTII. 1835.

PRINCIPI. SVO. OPTIMO.

MÆSTI. FIDELES. CROATÆ. POPVLI.

FORTITUDINE. QVAM. PIETAS. ALVIT.

MAXIMA. BELLORUM. PERICVLA.

MAIORE. VICIT. ANIMO.

GLORIAQVE. REDIMITVS. CAPVT.

CŒLO. INTVLIT. AVGVSTVM.

NOMEN. FASTIS. SEMPIERNIS.

* *

EVENTIBUS. PROSPERIS. NVNQVAM. ELATVS. NEC. DEIECTVS. ADVERSIS.

FASTVS. VINDICTÆ. ODIQVE. EXPERS.

SVBDITORVM. PATER. MAGIS. QVAM. REX.

INTER. DIADEMATIS. OPES. SIBI. PARCUS.

SALVTI. POPVLI. SVI. TOTVS. VIXIT. SEMPER. SEIPSO. MAIOR.

EGO. ET. M. C. M. X. *

PRVDENTIE. DONVM. CANDIDO.

PECTORE. COMPLEXVS. VICTORHS.

PRÆFERENS. PACIS. STVDIA.

IN. HAC. POPVLORVM.

FELICITATEM. INVENIRE.

AGITATAM. DOCVIT. EVROPAM.

IN. IVSTITIA. PONENS. REGNORVM. FUNDAMENTVM.

SEVERITATI. LEGVM. IVNXIT. NATVRÆ. CLEMENTIAM.

PRECES. SVPPPLICVM. AVDIVIT. LVBENS. OPEMOVE. TVLIT. PLACIDE.

SVVM. CVIQVE. REDDERE. IN. DELICHS. HABENS. RECEPIT. IN. CŒLO.

INSERTAS. BEATAE. FRONTI. SACRAS. IVSTORVM. LAVREAS.

Na nachelju nashega danashnyega lizta poztavlyeni blagonapiszi nahadyali szu sze na zmosno szlossenom velikom katafalku (zgradya salozti), koj vu priliki dana 12. t. m. szvettechno obszlusavanah exequiih za Szvoje Velichanztvo nashega pokojnoga Czeszara y Kralya Franyu I. vu ovdesnyoj ztolnoj czirkvi po naredyenu y polag osznove Nyih Excellenczie nashega gozpodina biskupa, *Alexandra Alagovicha*, z oszebujnum y kralyevzkoj szvetlozti vrednum zmosnoztjum napravlyen bishe. Ova saloztnoga obszlusavanya zgradya bila je od znamenite velikoche y zevszema chazti vrednoga oblichaja, vsza z chernim szuknom oblechena y z vszemi czeszarzkoga Velichanztva znamenyi, kak takaj z gerbi iliti czimeri austrianzkomu vladanyu podlosnih orszagov nakinchena, ter z totinami goruchih duplirov obkolyena. Saloztno szvetechne Exequie obszlusavali szu Nyih Excellenczie gozpodin biskup, *Alexander Alagovich*, z pridvorbum viszokochaztne gozpode kanonikov, med kojimi bili szu chetiri infulirani opati. Pri ovom obvershavanyu zpelyano je po kotrigih ovdesnyega zkladnoglasznozti drustva y drugih k tomu pozvanih musike lyubitelyih najvishe po naredyenu y pod ravnanyem gozpona *Alexandra Korachicha* cz. vojzke oberlaitnanta veliko y ovde josche z takvum zpravum nechujeno saloglaszje od Kerubinia. Ovde nazoehna bishe vsza preizvishena y viszoka gozpora, med kojemi takaj szimo odredyena gozpora poszlaniki szl. varmedyij horvatzkih. Zmosni kip saloztne szvetchnoztivnogo povekshale szu velikim brojom nazochne vu cherninu oblechene plemenite gozpoje. Za dokonehanum chernoturobnym mashum dersal je prechaztni gozpodin kanonik *Josef Schrott* veliko rimzkoj blagorechnozti verztno govorenye, vu kojem z szlavum odicheno sivlenye blasenopokojnoga Czeszara y Kralya Franye I. nyegove krepozti y podlosnikom zkazana dobrochinztra chudnovitum zaizto ter iz glubokoga chutenia y mudroznanya zvirajuehum izrechnoztjum zpiszana jeszu. — Pod mashum na kaptolonzkom pijaczcu bil je vu paradi poztavlyen ovde lesechi blatalion furst Bentheimzkoga peshieh koga regimenta.

Dana 13. t. m. napreduvali szu gozp. ztashli y red szl. varm. Zagrebachke vu zebiranu gozp. chaztnikov, y zebrali szu z najvekshim brojom odvetov ili votumov. Subst. vicezesupanom gozpodina *Hermana Busana*, doszadashnyega velikoga bilyesnika izte szlav. varm. y trojjednoga kralyezta poszlanika. Nadalye zebrani szu: Vicezesupanom gorzkiem y prekupzkiem gozpodin *Kristof Blasekovich*; velikim bilyesnikom gozp. *Lazar Praunsperger*; obchinzkiem peneznikom [gen. cass. percept.] gozp. *Valentin Vranichich*, koj y doszad; velikim pravdobranitelyem [Ord. Fisc.] g. *Adalbert Jellachich*; velikim szudczem kot. zagrebachkoga gozp. *Pavel Keresztury*; velikim szudczem kot. szv. ivanzkoga gozp. *Stefan Patlekovich*; velikim szudczem kot. szavzko ga gozp. *Ivan Reisner*, koj y doszad; velikim szudczem kot. predkupzkoga gozp. *Shandor Blasekovich*; velikim szudczem kot. prekupzkoga gozp. *Josef Bunyeracz*; velikim szudczem kot. gorzkoga gozp. *Ferdinand Kukulevich*, koj y doszad; pervim vicebilyesnikom gozp. *Miroslav Pissachich*, koj y doszad; za vicezesudze zebrana szu szled. gozpora najvre, kotara zagr. gozp. *Juraj Pissachich*; kot. szv. ivanzk. gozp. *Gabro Kupinich*; kot. szavzk. gozp. *Mikula Pucz*; kot. predkupzk. gozp. *Budimir Praunsperger*, koj y doszad; kot. prekupzkoga gozp. *Josef Leder*; kot. gorzkoga gozp. *Ivan Galli*.

[Konacz szledi:]

Kr. vugerzko nameztnichtvo je chazt vice-regensa pri ovdesnym kr. pl. konviktu, vno-goposhtuvanomu redovniku biskupije Zagrebachke, y doszadashnyemu prefektu iztoga konvikta, gozp. *Ivanu Banichu* podelilo.

S p a n y o l z k a.

Anglijanske novine obznanuju iz *Vera-crusa* od 14. Marcza: „Vu nochi 24. Februra zpuntali szu sze vojaczi vu gradu *San Juan Ulloa*, y zaperli szu gubernatora z pomochjum vuznikov, koje szu predi oszlobodili. Rano jutro napali szu varosh, neg szu odhityeni bili. Puntali szu sze ovak do 9. Marcza, do kojega jim sze je sives y ufanye kakove pomochi zishlo, y najzadnyi predali szu sze vladanyu.

Iz Bayonne, 19. Travna. Don Carlos je vszakomu gozpodaru onih 9 his, koje su nyegovi vojniczi, oszvojivshi szi Echarri-Aranaz, upalili bili, za nadomestyenye uchinyenoga kvara 1000 frankov poszlak.

Novine *Guienne* zadersavaju szledechi izvadek iz nekojega lizta od spanyolzke granicze: „Na vszu neszrechu dobil szem u ruke nekakovo piszmo zverhu nekoje kervolochnozti generala *Mine*, eto ga: „„Oficir, kojemu je *Tomo Zumalacurreguy* naruchil, da gubernatora y oficizire garnizonzke od *Echarri-Aranaza*, do *Pampelune* zprevodi y protiv vszakoj napazti brani, je izdajnim nachinom od Minovoga punovlaztnika vloviyen y skuru tamniczu grada Pampelunzkoga hityen.““ Ove rechi na kratkom, nije treba obiljeje razlositi, ar sze z nyih zadovolno vidi ztrashna kervolochnozti generala *Mine*. Novine nekoje pod imenom *Abelle*, koje vu *Madridu* izhadyaju, opasuju szledecha zverhu zadersavanya y baratanya *Zumalacurreguy* evoga, koj vszim polovlyenim szloboschinu podelyuje, doklam z druge ztrani tak imenovani dareslyivi *Mina* vsze poztreljati dade: „Stimali szmo, da nemose vech vekshe biti postenyte, koje szi je ov hrabreni [tapfer] general kod nasz prizkerbel; jedino nachin, z kojim on vszaki plemeniti chin szvoj, kojega bi vendar ili szam ili po szvojih lyudih na zube dati mogal, zakriva, priszilyuje nasz, da sze szada nad nyim chudimo, akoprem je drugach nash glavni nepriyate.“

Renovateur od 28. Travna zadersava szledeche glasze iz Spanyolzke: „Od *Valdesa* nechujemo josh nista. Bog zna, jeli taj vodya, kojega doshztek je z tulikum larmum u Navari proglaszen, vnogo szrechniji bude, kak nyegovi preumeznici [Vorganger]? Mi bi jaka na tom dvojili? Doszada niszmo nista drugo videli, nego da je vu *Logronu* vojzku pregleaval y vu orusju uvisaval. — Doklam je *Zumalacurreguy* szvoju vojzku vu Bergarzku okoliczu ztegnul, taj chasz su chetiri kolone Kriztinzke pod zapovedjum generalov *Cordove* y *Aldame* v *Amescoas* zke dolicze nahrupile, gde su ztrashne grozovitozti zpelyale. — *Guienne* govori zverhu toga szledecha: „Sta budu rekli hvalyitelyi kralyichine ztranke, ka-

da budu zachuli, da je jeden del *Jaureguy*-zke kolone vu *Janci* ondeshnyu czirkvu porobil, hostiju na tla hitil y z nogama ju gazil, da *ciborijum* odnesze! Sta budu oni rekli, koji szada *Minu* zaradi baratanya nyegovoga vu *Batzanzkoj* doliczi hvale, kada budu chuli oj odurnozti, koju ondeshnyi ztanovniki proti nyemu imaju, y od nyihove ztalnozti, z kojum su *Minu* na poziv nyegov, da naj orusje za kralyicu poprimeju, vszi jednoglaszno odgovorili: *Nikada!* *Amescoa*, ta marlyiva *Amescoa*, szlusi za zadovolyno szvedochanztvo okrutnoga y szramotnoga baratanya y ponashanya Kriztinzke vojzke proti takovim ztanovnikom, koji su sze jedino z polyodelztvom zabavlyali. Vojzka, koja vu toj neszrechnoj okoliczi lesi, pali tamo najznameniteja ztanya, razszipava prizpravlyenu melyu povulicah, y hita vu ogeny sitek bogatushev y sziomahov! Nebudu li sze naszledniki *Minovi* nad timi chini pocherlenili? Szudim, da je z toga videti mochi, sta su lyudi vchiniti moguchi; ali josh veksha szramota za naszlednike *Minove*, kada zezvedu, da je Kriztinzka cheta, onu dobu, kada je *Amescoas* robila y szela, koja nikakove obrambe imala nisz, palila, ztrashlyivo pred chetirim Karlitzinzki-mi batalioni besala, ter ztoprav u okoliczi *Logron*zkoj poztala.“

G e r c h k a.

Zadarzke novine od 5. Szwibnya pishu: Gerchki kraly sze je povratil u Atenu iz Nauplije, kamo je bil ishal, da bude nazochan pri szvetechnozti, koja je dana 14. onde dersana za zpomenu nyegova doshaztja. U gerchkoj zemlyi je szada vsze tiho; y to kak sze stima, zato, kajti su vszi ztalishi naroda szvomu vladavcu jako nagnyeni. Chujemo, da che vladanye odichiti zadnyi meszecz szvoje oblazti z obchinzkimi naredyenyi, koja su do szada od vnozh ztrankih poselyena bila, kakti na peldu, zapuschenye pobiranya novakov [rekrutov] u Bavarskoj zemlyi, premda iz cvoga zadnyega naredyentya more poszlediti dertgnenye tergovine z onim kralyezjom, iz kojega sze je do szada orusje y druga zprava vojничка donashala. Ali sze govori, da sze bude nazkorom pogodba radi tergovine z

Bavaržkum utverdila; a druga je potrebna z Austrijum, z kojum sze tergovina dan na dan bolye podise.

Gazzetta di Odessa zobcheva szledechi izvadak iz jednoga lizta iz Atene: Ja szam sze povratil z mojim glavarom, admiralom *Miaulism*, opet u Atenu, pokle szam sze tri meszecza vani zadersal; kakve promene szu v ovom kratkom vrémenu uchinyene! Ja bi zkoro dvojil, da vidim ona izta mezta, koja szam bil pred 3 meszecza oztavil, da něbi-bilo Partenona [czirkve Minervine]. Vsze, o-ztalo sze je preobrazilo: Jedna nova ulicza, novi ztanovniki, vnosina delavczev zabavlyenih z prenashanyem potrebnih za zidanye. Tri oszbezujniye ulicze szu potaraczane, koje sze vszaki dan z lepimi malo po malo disuchimi sze kuchami polepshavaju. Kvartiri szu ovde jako dragi, y zato sze ove kuche z najvech-jum poszpeshnoztjum zidyu. Vnogi tergovcevi iz Nauplije szu pocheli z kuchami spekulirati. Czepta, koja pelya u *Pirej*, che bit zkoro zvershena. Zvan toga jedno oszobujno dru-stvo, da napravi med Atenum y brodischem Pirejskim seleznu kolomiju [*Eisenbahn*]. Naj-manye polovicza chlenov drustva mora biti Gerkov. Najvishe u 20 minutah che sze mochi pojti y povratiti iz Pireja. Ztroshki sze rachnuju na jedan milion drahmih. Sinovacz grofa *Dundonald* [szin lorda Cochrane], sze je zavezal, da bude vladanyu 4 szumpornicze pripravil, koje hte szlusiti za dersati ztalno zobchevanye med chetirimi glavnimi meztibregov y otokov szredozemnoga morja. U Pireju je vladanye vech dalo zidati malte y maga-zine. Takajshe nekoji oszebni lyudi zidyu jak lepe magazine. Nekojo chlovek jei pred 4 leti kupil zemlyische [fundush] u varashu za 200 piastrov, a szada ga je prodal za 1500. Odkuda sze more miszlti, koje lepo usfanye sze nashemu glavnemu varashu za u napredak kase.

S z e v e r n a Amerika.

Sylvanus donasha glasze iz Newyorka do 27. Marcza v Anglijanzku. Otetje 73. szus-nyev na briku *Entreprise*, koj je na putu iz

Alexandrije vu Charleston na anglijanzki otok *Vernudu* odbit bil, pobudilo je u jusnih kra-jinah veliku szmutnynu. *Charleston-Courier* veli: „To odgovorlyivo zadersavanye britan-zikih poglavarov, po kojim szu *lastovitoz* amerikanckih purgarov napali y szilno oteli, to *morsko razbojnichtvo* pod imenom pravicze, to naduto pospotavanye proti ladjam amerikan-zikim, poziva nashe ravnitelyzvto na poszle-nozt, y ufamo sze podpunoma, da che nazkorovsza narediti za naplatyenyе izte *kripye*, koja je vre szada drugoch republiki nashoj doprineshena.“

I t i r z k a.

Iz *Terzta*, 24. Travna. Tergovina na-sha je opet osivela. Iz *Nauplije*, *Alexandrije* y *Smirne* dohaduju szimo ladje. Y z jusnum Amerikum naztal je vechji zavez, koj josh vnogo chversty poztati mose, kada jedanput mir po onih kranjinah povratyen bude y kada vech zaviszele nebudu od Spanyolzke. Ovdesnyi konzul spanyolzki, kojega do sza-da czeszarko vladanye prijeti nije hotelo, do-bil je szada szloboschinu ovdi oztati y poszle obvershavati; dopustyenyе to donasha veliku korizt. — Selino chakamo onaj hip, u kojem kraly *Oto* vladanye szam poprime; po tom che tergovina z Gerchkum czvezti pocheti. — Chuti je ovdi od seleznih kolomijih, koje cheju od ovuda vu *Bech*, iz *Becha* do galicijanzke granice pelyati.

Iz *Terzta*, 25. Travna. Glaszi iz *Alexandrije* do 28. Marcza povedaju, da je kuga malo popuztila, barem tuliki lyudi na dan ne-vmiraju, kak szu drugach navadni bili, akoprem narava izte kuge od szvoje zloche nista popuztila nije.

Dana 11. Szvibnya bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 102 19/32;	detto	detto	detto	4 p. Ct. v. szr. 98 1/16;	
Poszud. z szrechkuyan. od 1820, za 100 f. v. szr. 121 1/4;	detto	detto	1821, za 100 f. v. szr.	—	—
detto	detto	1834, za 500 f. v. szr.	—	—	—
Bechke var. Banco-Öbligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 63 1/4;					
Bankakcie komad			v. szr.		

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 19. Szvibnya 1835.

BROJ 39.

Z a g r e b .

Pri zebiranyu gozpode chaznikov szlav. varmedyije Zagrebachke, koje dana 18. dokonchano jezt, poztali szu juraszori szledechi, najmre: kotara Zagrebachkoga, gozpon *Mirko Bussich*, y gozp. *Pavel Krajuchich*; kotara sz. Ivanzkoga, gozp. *Ivan Jurinich*, y gozp. *Sandor Kerchelich*; kotara Szavzkoga, gozp. *Joséf Poldrugach*, y gozp. *Sandor Tompa*; kotara Prodkupzkoga, gozp. *Ignacz Vernich*, y gozp. *Adalbert Martinkovich*; kotara Prekupzkoga, gozp. *Eduard Sulyok*, y gozp. *Lyudevit Bunyevacz*; kotara Gorzkoga, gozp. *Inocencz Kerchelich*, y gozp. *Moricz Klobuchrich*; za tim pervim viczfiskalom izebran jezt, gozp. *Franyo Spissich*. Nyih Exc. pako gozpodin ban, baron *Franyo Vlashich*, kakti szl. varmedyije Zagrebachke veliki supan, doztojali szu drugim viczebilyesnikom, gozp. *Eduarda Jellachicha* imenovati; szledeche pako vu szvojih chaztjah potverditi, najmre: gozp. *Antona Vakanovicha*, kakti drugoga viczfiskala; gozp. *Stefana Koosza*, kakti exaktora; gozp. *Ignacza Krsnyaria*, kakti obchinzke peneznicze viczeperczeptora; gozpodru *Ladiszlava Donjanicha*, y *Andrasha Dijakovicha*, kakti poszbezne peneznicze percepzore.

Dana 11. t. m. preminul je vu ovdesnyem seminarijumu, g. *Franyo Vellechich*, bogoszlovacz u chetvertom letu.

Dana 14. t. m. preminul je, viszokopost. gozp. plebanush vu Belliczi, *Anton Trinkely*; za tim *Ivan Sheshuk*, plebanush u Deszinichu.

V u g e r z k a .

Iz Posuna, dana 14. Szvibnya. Dokonchanu szu ztaliska kotarzka zpravischa zverhu opazkov kral. odluchka gledech na nekoje urnamejzke chlenke, ter szada prireduje sze o tom reprezentaczija, kak takaj k tomu szli-shajuchi poruchek na velikaski ztol, za tim

nekoje osznove novih predlozeny. Do onda, doklam sze naredna zpravischa dersati budu pochela, pregledavaju szlavni ztalishi tak zvana gravamina [poteschicze] vszaki dan vu predpoldneshnym zhodischu.

B e c h .

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu z najvishjum na kr. erdelyzku dvornu kanczelariju poszlanum odlukum od 12. Szvibnya t. l. adminiztratora Tordajzke varmedyije, barona *Lyudevitu Jósiku od Bránijske*, za tim cz. kr. komornike y adminiztratore, grofa *Pavla Bethlena od Bethlena*, vu Nuternyoj Szolnichkoj varmedyiji, y barona *Vuka Vesselényia od Hadda*, vu Szrednyoj Szolnichkoj varmedyiji, za naredne velike supane vu izteh varmediyah, zadnyich adminiztratora Kóvárzkoga kotara, *Ladiszlava Katonu od Sáros Berkesza*, za velikoga kapitana ondeshnyega, najmiloztivneje imenovati.

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu z najvishjum odlukum od 1. Szvibnya, koncept-praktikantu kr. vug. dvorne kanczelarije, *Antonu Vallneru*, zprasnyenu po szmerti *Juraja Modrovicha*, dvorzkoga podlosnikov agenta chazt, najmiloztivneje podeliti.

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu z najvishum odlukum od 2. Szvibnya, koncept-praktikanta kod kr. gubernijuma vu Reki, *Ladiszlava Ürményiu*, nadobrojnim prez platye koncezipzom kod kr. vugerkoga nameztnichtva, najmiloztivneje imenovati.

Velika Britanija y Irzku.

G. O' Connell odishal je iz Londina, odpravivshi sze nazad u Irzku, ravno tak y drugi parlamentarczi irzki.

S p a n y o l z k a .

Lizti iz Bayonne od 24. Travna povedaju: „Doshaztje lorda Elliotu vu krajine, gde

sze uzdignyenczi nahadyaju, pobudilo je ondeshnye ztanovnike neizmerno, y to chizto drugach, neg bi z pervine miszlti bilo. Mladi lyudi rivaju sze na kupe pod zaztavu *Don Carlosa*. Odkada je lord *Elliot* tamo, doshlo je k vojzki vishe 1400 momkov. Ztanovnici, koji na vsze merze, sto szamo zpodobu ima ztrankoga kakovoga vtikanya, priklopili szu sze *Don Carlosu*.

Renovateur od 3. Szvibnya zadersava szledeche glasze zverhu bojischa vu szevernih krajinh: Od granicze spanyolzke 27. Travna: „*Valdes* je prenochil dana 20. ze szvojimi kolonami, koje 2000 lyudih brojishe, vu *Contrasti* y ondeshnyih okoliczah; *Zumalacarreguy* zprevodil je iztu noch z trimi kompanijami vu nedaleko od onud lesechem meztu *Larriona*. Pet nyegovi batalijonov lesalo je v *Aranarachi*, *Eulati* y *S. Martinu* vu gornyoj *Amescoi*. Drugi dan hotel je *Valdes* vu *Amescou* nahrupiti; y vre je ravno bil do szela *S. Martina* napredoval, od ovud pak ga je *Zumalacarreguy* izrinul y do *Eulate* y *Aranarache* prek *Urbazkij* gor pretiral. — *Valdes* prenochil je dana 2. vu zpomenutoj gori, gde je oszam ovcharnicz upalil. Rano jutro tukle szu sze opet dve avantgarde, zmed kojih *Zumalacarreguyeva* v *Amescoi* prenochishe. Polag glaszov, koje ravno szada od nekojega, koj tamo nazochan bishe, dobivamo, terpelo je puczanye od rana tijam do 5 vure navecher. Neprijately kushal je visheputa v *Estelli* vratiti sze, ali potuchen po *Zumalacarreguyu*, bil je primoran na levo krenuti y proti *Abarzuzi* besati, nemogavshi sze z chetum v *Estelli* lesechum szlositi, gde bi opet noyomu napaztuvalye podversen bil. — Obilneja o tom niszuznana. Ravno je onda ogany prezta, kada je k kralyu z timi glaszi poszlani ofiezin bojische oztavil. Tako je anda *Valdes* mahom na pochetku szvojega vojuvanya pobit! Obznanil je bil generalu *Harispe*, da je vsza takonaredil, da Karlizti na vszaki nachin priszilyeni budu, na graniczu sze potegnuti, y zato mu narucha, neka sze pripravi, da jim tamo orusje zpojemlye y nye vu Francuzsku odpelya. *Harispe* sze je y pripravil, polag dobrile ne zapovedi. — Lord *Elliot* oztavil je *Don Carlosa* dana 23. Travna, odputivshi sze vu

glavni ztan *Zumalacarreguy*'ev, odkud che potlam k *Valdesu*-iti, a zatim kroz Pamplonu vu Bayonnu vratiti sze. Najti che Valdesa nesto poklopljenoga zverhu toga, da je potuchén, on, koj je z tak tverdim usanyem tamo nadoshal, da che Karliztom hitro puta pokazati. — Lord *Elliot* je jako zadovolyan z nachinom, kojim je vu glavnem ztanu kralyevem prijet bil, kak takaj z postenyem, koje mu je *Don Carlos* ze vszum szvojum drusbum izkazal.“ — **Renovateur** govori nadalye: „Potuka ova, koju je *Valdes* taki na pochetku vojuvanya szvojega podnezti moral, je zlo znamenye za nyegova dojducha napervozetja, y priszilyuje ga, med one vuzke medje ztegnuti sze, vu kojih szu sze predmeztniczi nyegovi zahman muchili, ter najzadnyih ztarinku szvoju diku pogubili. Krizineci razdeliju sze y oszlabiju z branenjem nekojih tverdyav y z napunenjem nekojih tranzportov, a z druge ztrani pomenishaju sze nyihovi batalijoni po vszakojachkih neprilikah y uzkakanyu. *Zumalacarreguy* protivno ztoji-chverzto na szvojim meztu, koje szi z nenavadnum prikladnozljum odebrashe, y koje tak prilichno pozavlyeno jezt, da mu je moguche neprijatelya napazti, gde y kada mu je goder drago.

F r a n c z u z k a.

Marshal Maison nadoshal je 29. Travna vu Pariz, y bil je taki drugi dan pred kralya pustyen, gde sze je 2 vure zadersaval. Drugi dan polosil je marshal priszegu kakti vojnichki ministar.

N e m s k a.

Iz Frankforta od 27. Travna. *Journal de Frankfort* obznanyuje iz Becha od 20. Travna: „Govori sze, da je Nyih Viszozt arkiherezeg gubernator erdelyzki zapovedi iz Becha dobil, da odlosi za szada imenovanya za chazti gubernialzke; buduch da sze ima nakanenyé, u dogovoru z dersavnim zpravischem to izto uchiniti, polag razumenya konstituczije ondeshnye. Odkud sze more szuditi, da che za maio vremena biti szazvano dersavno zpravische, pokehdo sze nemore miszlti, da viszoke chazti pri gubernijumu dugo prazne oztanu, prez da bi obchinzki poszli vnoige zaostali.

Chini sze, da su vsze teskoche obladane, koje su prechile *Vesselenyia*, koj je glava o-pozicije, izhititi. Na 4 buduchega Szvibnya che sze pocheti proti nyemu fiskalzka pravda, y to ne szamo u Erdelyu nego y v Ugarzkoj, gde sze je u jednom drustvu na nekoji nachin o-chitoval, koj zadozta pokasuje, da je tusba, zbog uvredyenya Nyih Velichanztva proti nyemu podignyena, pravichna.

Ugarzkomu zpravischu je od najvishjega mezta naruchenno, da sze terszi neszloge med Erdelyom y viszokim gubernijumom zjediniti, y tak obodve ztranke potishiti. Naruchek ov je ztaliski ztol za pretreszanye napervovzel.

B a v a r z k a.

Iz Monakora, dana 30. Travna. Gledech na pozakonenye princza *Maximilijana Leuchtenberga* z kralyczum *Donnum Marijum*, dozpelu suu vre szimo zobchevanya od ztrani portugalzkoga kabinetra. Princz neche sze tomu protiviti. To jedino malu prechku zrokuj, sto je prevech mlađ; rodyen 2. Liztopada [Oktobra] 1817, dakle niti 18 let ztar. Kralyczca mora na vszaki nachin zamus iti. Nisze bojati; da bi papa kakove neprilike zrokuval.

N e a p o l i t a n z k a.

Glaszi po francuzskih liztih iz Napule donesheni potverdryuju, da sze onde z najvechum hitroztjum razlichna popravlyanya delaju. Kraly sze je poztavil na chelo ovih podprijetjih. Malo koj dan sze nezpravi kakvo novo drustvo, da koriztna podprijetja uvede. Do szada suu vech nekoja drustva v sivlenye ztupila, da uzdignu polyodelje y umetnozti. Szada sze pripravlyaju potrebna za poszushe-nye mlyak y beregov, a vodotecha [kanal], koju je czeszar Klaudij [u letu porodyenya Kriztova 50] bil dal izkopati, y koja po szmerti Adrijana [od leta 870] vishe szlusila nije, je vech zkoro vsza ochistyena. Iz knyige kavalira Biankinia je videti, da che sze ovim naehinom okolo 40,000 ralih [jugerum, Joch] plodne zemlye za polyodelzvto pridobiti, a polya okolo jezera Fucino lesecha hte takajshe biti szegurna od povodnye, kojoj suu podver-sena bila.

G e r c h k a.

Pishu iz Terzta od 13. Travna: „Gerchka je mirna; ali sze vszi o tom zabavlyaju, kakove che promene kraly nachiniti, kada zvershenu dobu doztigne. Med ztrankami [Parthei], koje sze podisu, jesu dve najzname-nitije: najmre ztranka vladanya y Romeliotov. Perva bi selela, da bi obchincki poszli oztali josh nekoliko vremena u szadashnyih rukah, ufauchi sze, da bi ime kralyevu, koje bi medyuto vsze to vechu zaufanozt dobivalo, bilo zadoztno vsza namenenya proti vladanyu na muchanye pragnati. Ali ztranka Romeliotov govori ochito proti produsenyu szadashnyega sistema. Ona jako seli videti, da je Gerchka oszlobodyena y da je szama u tolnachtvu szvo-jega kralya, a odhityuje vsza naredenyena, po kojih bi mogla Gerchka josh dalye u rukah y pod obrambum zetranczev oztati. Barata sze nistarmanye o tom, da sze mladomu kralyu pridá tolnachtvo szaztavlyeno iz chlenov u Londinu ili u Monakovu imenovanih, koji vendar imaju biti podvuchenii y uvisbanii u poszlih gerchkoga kralyezvta. Ovo namenenye che vnogo protivschine najti; ali sze z druge ztrane mora valovati, da u szadashnym zta-lishu Gerchke y med tolikimi ztrankami, koje ju raztergavaju, bi sze tesko iz domachih ztanovnikov prikladno, krepko y neztrano vlada-nye zpraviti moglo.

Iz Atene od 4. Travna. Naszelenye lyudi u Pireju na toliko razte, da ono mezto, gde suu pol leta szamo dve kolibe bile, szada vech okolo 4000 ztanovnikov broji.

Glaszi iz Atene od 15. Travna povedaju, da sze u Gerchkoj nishta novoga nije zgodilo. Vladanye sze priblisava k szvojemu konczu. Medyotim mir y pokoj u dersavi vech kasu szvoje dobre plode; jer pod nebom tak chiztim y u tak plodnoj zemlyi, kat je Gerchka, lyudzvto sze umnosava, izobrasenozt [kultur] razshirava, y tergovina jachja poztaje.

Izti glaszi pridavaju, da flota egiptijs-ka, koja sze je na pochetku Travna pri Sudi u Kandiji zkupila [za okloniti sze kugi iz Aleksandrije] szoztoji iz 6 velikih brodov, 4 fre-gat, 2 korvet, 1 brika y nekoliko ladyih za prates pelyati. Na czelej floti je 3500 lyudih.

T u r s k a.

Iz Czarigrada od 10. Travna. Eunuk Be-shid pasha che zutra od ovud u Ikonij z dvimi konyanichkimi regimenti odiši. Ovo zpravlyanye turzke vojzke pri Tauru zadoztno pokasuje, da sze zultan do malo vremena ili szmeriti Mehemed-Ali'eve, ili pak zdignutja puntarzkoga u Sziriji nadea. Ova dva dogodyenia, koja polag zadnyih glaszov na zkoro na-ztati mogu, bi dala zultanu pravdenu prigodu, kako bi one kraje nazad pod szvoju oblasti zpravil, koje mu je Mehemed-Ali zadnyega rata otel. Ztranzka poszlanichtva szu sze ja-ko ztarala nagovoriti zultana, da zpozna Ibrahimia pashu kakti gubernatora egyptiskoga, u onoj zgodi, kad mu otacz umre, y to szamo za preprechiti rat y szmutnyu, koja bi sze ponoviti mogla. Mehemed-Ali je takajshe o-vu propoziciju napravil, ali nije drugo neg lepe rechi od zultana za odgovor dobil.

Od 16. Travna. Zmirom sze chine potrebne priprave za put zultanov, kojega che do malo podprijeti.

Jedna fregata z 40 lumbaradami je vech gotova, da prime zultana y nyegovu dvorbu. Ovo potovanye che sze szamo do Smirne protezati, a vech bi bilo uchinyeno, da sze nije zultan zadersal jedno od ztraha kuge, koja mori u Egiptu, a drugo zbog szvadnye, koja je bila u minizteriumu naztala, y czeli szeraly zbulila. Malo da niszu, zbog pomanykanya obichne vlyudnozti med onimi oszobami, Kiaja bey y Reis Effendi iz minizterijuma iziti morali.

Ove szvadye med miniztri szu tak zreszne bile naztale, da szu ztranzki vechjih vlastih poszlaniki prinudyeni bili razpitati, shto je to, da mogu pragnuti rechene miniztre, da sze med szobom pomire. Chuvshi zultan obodve ztranke, pokaza im shtetu, koju bi nyihovo oddalyenyje iz minizterijuma prichiniti moglo, ter onda szu sze opet pomirili.

Iz Szalonika od 2. Travna. Turzki sheregji szu 37 guszarov potukli, najmre 30 bli-zu Kassandre, a druge pri Teszalii. Glave nyihove szu szimo poszlane, koje szu ovde za 3 dana obchinckomu izgledu izlosene bile.

Nekoji putnik, nedavno iz Alexandrije do-shavshi, je na nesrezchu kugu szimo donesjal; do szada szu od 7 okusenih umerli chetiri.

S z e v e r n a A m e r i k a.

Glaszi iz Perue povedaju, da je 1. Januara vu Callao, brodischu od Lime, punta zishla. Priliku tomu dashe zebiranye prezidenta, za koju chazt je napervoztavlyen bil, pred nekulikimi meszeczi pregnati, pri vojzki vendar zevezema prijeti, general Lafuente. Che-ta vu tverdyavi lesecha je sze zpunktala y potrebuvala, da sze izti general zebere. Iz tverdyave letele szu dugo vremena kruglye, od kojih zapovednik kapitan zgodyen padne; y na ztanovnike koji szu sze na ladje vtekali, bilo je puczano. Laitnant Drummond, od kralyevkze velikobritanzke ladje Satellite, koj je nekojim gozpojam pripomagal u nekoju barku ztupiti, zgodyen od jedne puske, szmotal sze je vu vodu z kcherjum britanzkoga konzula y szuprugum britanzkoga rezidenta. Vszi szu ravno oszlobodyeni bili, neg laitnantu morali szu potlam jednu nogu vzeti. Na nekoje szeverno-amarikancke ladje puczano je iz kanonov. Najzadnyich je vendar mir povrattyen y general Lafuente, doklam sive, iz Peru progran. Ov ode vu Salparaiso.

Dana 15. Szvibnya bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 102	<i>3/16</i>	
detto detto detto	4 p. Ct. v. szr. 98	<i>9/32</i>
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr.	211	<i>1/2</i>
detto detto	1821, za 100 f. v. szr.	<i>140 7/8</i>
detto detto	1834, za 500 f. v. szr.	—
Bechkevar. Banco-Obligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr.	—	65
Bankakozie komad	1344	v. szr.

Bankakozie komad 1344 v. szr.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Bechu dana 29. Travna 1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

29, 10, 51, 84, 26.

Pervo szledeche vlechenye bude 9. t. m. 1835.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Građezu dana 29. Travna 1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

17, 32, 76, 2, 46.

Pervo szledeche vlechenye bude 9. t. m. 1835.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 23. Szvibnya 1835.

BROJ 40.

Z a g r e b .

Dana 18. t. m. po dokonchanom zebiranyu gozpode chaznikov szlav. varmedyije Zagrebke doztojali szu Nyih Excell. gozpodin ban y szl. varm. Zagr. veliki supan med oztalimi g. Arzena Belloshevicha vu chazti regiztratora zp. szl. varm. potverditi.

V u g e r z k a .

Iz Posuna. Vu danashnyem kotarzkom zpravischu szl. ztalishev dokonchano je zpelanye osznove poruchka na velikaski ztol zverhu opazkov nedavno vandane kr. odluke gledch na poszle urbarialzke; zvan toga dovershena je reprezentaczija y novo zpelanye urbarialzkich chlenkov.

B e c h .

Nyh cz. kr. apost. Velichanztvo doztojali szu z najvishjum na kr. vugerzkoga dvornoga kancelara, grofa Reviczkoga, poszlanum odlukum od 5. Szvibnya t. l., zachaztnoga dvorkoga koncipiztu kod kr. vugerzke dvorne kancelarije, Franyu barona Kuamera, nadobrojnim prez platye priszednikom kod kral. banzke ztolicze, najmiloztivneje imenovati.

Nyh cz. kr. apost. Velichanztvo doztojali szu z najvishjum, na zjedinyenu dvornu kancelariju poszlanum odlukum od 8. Szvibnya t. l., kanovnika Lyuderita Mazzanovicha, dekanom kod kolegialnoga kaptoloma vu Trogiru [Dalmaciji], za tim za ondeshnye kanovnike, kateketu divojachke skole, Marka Markovicha, plebanusha vu Castel vitturi, Jozipa Scarrizza, y korzkoga direktora vu Trogiru, Luku Ostiocha, najmiloztivneje imenovati.

Nyh cz. kr. apost. Velichanztvo doztojali szu z najvishjum, na zjedinyenu dvornu kancelariju poszlanum odlukum od 2. Szvibnya t. l., dva na ztolnom kaptolomu vu Raguzi zprasnyena kanovnikata kanovniku vu Kotoru, Petru Raffael'u, y nameztnomu plebanu vu

Raguzi, Natalu Rescetaru, najmiloztivneje podeliti.

Velika Britanija y Irzka.

O' Connell je piszmo nekoje iz Merrion-Square, Dublina, dana 28. Travna, na irzki puk van dal, kojega glavni zavjetek je szledechi: „Novo szunce nam je oszvanulo, nova doba naztala za Irzku. Minizterijum je zkupaszlosen, koj tak po szvojih politichkih temelyih, kak y po szvojih politichkih okolnoztjah, zavezan jezt, Irzkoj praviczu podeleti. Eto me pred pukom, da mu kasem, da szem ja nagnyeni podporitely ovoga minizterijuma. Ja szem kralyevim miniztrom rech moju dopital, koja niti je kuplyena, niti ju je kupiti, ili pod kakovimi pogodbami imati mochi. Ja niszam u nikakove zaveze z nyimi ztupil, niszam j'm nikakove pogodbe naperwoztavil. Meni je dozta, da od nyihovih politichkih temelyov y nameneny dobro vladanye y praviceza za moju premilu narodyenya dersavu zaviszuje. Od mira, od szreche, od szlobode irzke zemlye viszi z druge ztrani uzdersanye szadashnyega minizterijuma. Kajti pako niti za mudro niti za potrebno dersal niszam, da bi minizterijumu pogodbe predlosil, tak cheju me nekoji pitati, kakove sze ja koristi za Irzku nadeam od szadashnyega minizterijuma. Na to pitanye morem j'm zadovoljno odgovoriti. Ja sze nadeam od szadashnyega minizterijuma szledechih korztih za Irzku: 1) da che m'och y oholnozt kervoselyne Orangezke ztranke odmah preztati. 2) Kralyezvto vech neche nyejin glavni nepriately ravnati. 3) Podelenyje pravice vu Irzkoj ima sze vu red poztaviti. 4) Glavne chazti vu Irzkoj necheju vishe nepriately nyejni obnashati, koji prez vszake zaszlusbe josche k tomu ni prikladnozti nimaju. 5) Od oszob prehadyam na naredyenya: Pervi temely, kojega kralyevi miniztri zpelyati imaju, je on veliki temely, da sze vszi odvish dohodki obztojeche czirkve

na druge czilye obernu. 6) Dovershenye pitanya zaradi dotergnena deszetine nahadya sze u rukah miniztrov, koji szu sze zavezali y pripravne sze derse, katolichkim dersave ztannovnikem praviczu podeliti. 7) Szadashnyi minizterijum sze je ochito y prez vszakoga porekanya zavezal, da che vsze zle navade kod obchin, koje poszbezne szvoje pravice imaju, doternuti. Vnoge josh druge korizti mochi bi tu zbrojiti, koyih sze Irzka nadiati ima; ali mi sze odvish vidi, da je zpomenem. Vre je tomu blizu 700 let, sto neszrechna Irzka pod teskim jarmom zkuchi y pod nikaj deva sze. Vsak pregresku, koju ikada dersava koja proti drugoj zpelyati mose, zpelyala je Britanzka po szvojoj kervolochnozti y nezdushnozti proti irzkoy zemli; y josh je szada jedna ztranka v Anglijankoj, najmre ztranka *Toriev*, koja je pripravna, koja za tim hlepi, koja zlobno seli, vsze doszadashnye nezdushnozti nadalye zpelyavati, ter, nakuliko je moguche, pogorshati. Hvala Bogu, od ove nezdushnozti oszlobodil nasz je novi minizterijum. Jadoviti nashi nepriatelyi szu sze prekopitili na grebenu dugovanya irzkoga. Irzka, koja je pod nyihovimi pregreskami zkuchala, pozala je pravedno nyihovum kastigum [pedepszum]. Novi minizterijum utverdyen je na temelyu pravice proti Irzkoj. Jedinzvto [Union], — zkupvezanye irzkoga parlamenta zanglijanskim — bilo je podignyeno za vrachtyo proti vszim nashim nevolym. Potlam szmo videli, da ono czily szvoj doztignulo nije. Na mezto da bi bilo ztalish Irzke zlehkotilo, je ga dapache potesalo. Zbog toga szilili szmo mi *repealeri* vu dolnyoj hisi, da sze jedinztvo dotergne. Mi szmo propali, ar je proti nam velika vnosina bila. Veksha ztran zrokov, koje szu proti nam dopelyali, bila je neitzinita. Jedan szamo, jedan jedini zrok bil je proti nam, koj nasz je obladal. Ovaj dojdoshe od ztrani pravih, postenih poprayitelyev, y podkopashe temely on, na kojega szmo mi potrebovanye nashe vuperli. Mi szmo na tom obztaли, da jedinztvo, kak je videti, duse terpeti nemose. Na to szu nam jedini razumni odgovor dali, da o tom pravoga zroka dati nemosemo, niti je od Anglijanczey potrebovati mochi, da bi oni za dotergnene jedinztva bi-

li, doklam nebude zadovolyno dokazano, jeli sze Irzka po zjedinyenem parlamentu ravnati mose. Szimo dakle, zemlyaczi moji, szimo, dajte, da vidimo, sto cheju miniztri napraviti. Vszega nije mochi na jedanput obaviti. Pusatyajmo jim vremena, a mi chemo im ga pusatyati, pod tum pogodbum, da budu posteno baratali. Eto me, povszem pripravnoga, vsza mogucha doprinezti, koja k czilyu tomu pelyaju. Ako od jedinztva mir y szrecha za Irzku viszi — sto sze selyno nadiam, sto vendor josh za szada obechati nemogu — tak vsze dobimo, sto szmo po dotergnenu jedinztva dobiti hoteli. Ako pak to zlo zpadne, onda chemo dotergnene jedinztva gromovitim glaszom potrebovati, y imati chemo na nashu ztran vsze pametne y postene dersavne chaztnike. Narode irzki, ponashajmo sze vredno vu szadashnym znamenitom dugovany ztalishu. Dajte, da vsze proshaztne neszloge y krivice pozabimo. Szlosimo sze okolo minizterijuma, koj nam novu dobu obeche, dobu pravichnozti y pomirenja za puk irzki. Novi minizterijum nahadya sze vu poszve teskom ztalishu, y potrebuje pomochi vszih priatelyev premembe y popravkov. Bose daj, da Irzka szamo jednu ztran ztarinzke jakozti y chvertote zadobi, y da miniztri, sto sze nyih dotiche, tako z Irzkum baratu, da sze budu potlam gizdavo ogledati mogli na mir, na szrechu Irzke, kakti na szvoje delo, a Irzka che je zahvalno za perve szvoje dobrochinitelye zpoznati."

P o r t u g a l z k a.

Journal des Debats od 1. Ezvibnya zadersava odgovore kralyichine na dvaja piszma perzke y pokliszarzke komore, vu kojih ju ove gluboko-ztrahopochitno prosze, da bi na zkoro opet u hisni zakon ztupila, eto ih: „Vredni peri kralyeztva! Da dvakrat jeden izt dan jednu iztu selyu od Vasz chujem, to je zkushavane, koje saloztno szercke moje podnezti nemose. Oni zmed Vasz, koji szu velikoszerdchnoga y postovanoga szuprusa mojega poznali, kojega szem ja na vszu neszrechu zgubila, znadu takajshe nyegova viszoka namenenya y velikoszerdchnozt, kako je zaszlusil, y vasne zroke, zaradi kojih ja

szada tugujem, prezeniti. Kajti pako Vasz dobro naroda y moje, koje od toga nerazdruslyivo jezt, danasz k meni pelya, tak neszem y nemosem vrednim *perom* drugo nista odgovoriti, kak da Vashu selyu y dobro naroda pretreszla budem.“ — „Gozpoda pokliszari naroda portugalzkoga! Da ja nebi odobrila vasne zroke, koji szu pokliszarzu komoru naroda portugalzkoga nagnuli, da na me ovo piszmo ravna, moral bi me jako boleti, da me Vi vu mojoj glubokoj tugi duse vremena pri miru nepuztite; kajti pako pokliszari naroda, koji, kak ja, dobro znadu, sto szu zgubili, szude, da je za utverdyenyne onih naredyeny, koje moj szvetli szlavne uzpmene otacz podignushe, potrebno, da drugoga szupurga vzemem, odgovarjam na ovu politichku potrebochu, da szem kralyicza y Portugalka: primeroma ovim dvim laztovitotjam mogu sze gg. pokliszari od mene vszih onih aldovov usati, kojih domovina potrebuje, y koji sze z chaztjum mojum szlasu.“

S p a n y o l z k a.

Memorial des Pyrénées od 3. Szwibnya pishe iz Navarre szledecha: Evo szu pogodbe, pod kojemi je Don *Carlos* pripravan domachi rat dotergrnuti:

- 1) Don *Carlos* V. pred korunu szinu szvojemu, koj sze *Carlos* VI. imenovati ima.
- 2) Don *Carlos* V. oztavi Spanyolzku, kakpervich kralyicza iz Spanyolzke odide.
- 3) On je zadovolyan z pozakonenyem szina szvojega z princzeziczum Izabellum.
- 4) On zpoznava vsze duge, koji szu do szmerti Ferdinanda VII. nachinyeni.
- 5) On obeche, da che vsze politichke pregreske podpunoma oproziti.
- 6) On obeche, da che odmah ztare *Cortese* [narodno zpravische] zkupapozvati, da pregledaju y zakonito potverde vsza naredyena po szmerti Ferdinanda VII., koja za szada za drugo nista nedersi, kak za naredyena od nezakonzkoga vladanya doshavsha.

Vsze druge pogodbe je Don *Carlos* odhitil.

Rénovateur od 4. Szwibnya zadersava szledeche glasze iz Spanyolzke: „Puknul je vchera glasz u Parizu, da je *Valdes* opet po-

tuchen. Nekoj korespondent nash pishe zverhu toga szledecha: „*Vtrudivshi Zumalacarreguy* dana 21. y 22. Travna diviziju *Valdes*'ovu po himbenom napaztuvanyu, napadne na nyu dana 23. kod *Arbazuze* y potuche ju hame-tom. Veli sze, da je *Valdes* 3000 mertvih y ranyenih oztavil. Broj vlovlyenih je blizu 700, a zgubil je ober 3000 pushak. *Valdes*, nemogavshi v *Estellu* zajti, pobegel je z raztriranum vojzkum u *Pamplonu*.“ — Taj chasz, doklam je *Zumalacarreguy* z dichnim obladynym oholnozt y grozovite grosnye *Valdes*'ove oszramotil, zklopan je *Oraa* na zkradnyoj granici od Segastibalze. Za potukum, koju je dana 22. preterpel, zaperl sze je vu Veru, gde je znova napadyen bil. *Guienne* govori zverhu toga szledecha: „Dana 25. i. m. pocheli szu Kriztinezci Veru utverdyavati, k kojemu delu tirali szn szelyane z batinami. Chetiri batalioni Karliztov napali szu na nye y razorili szu vsze k tomu odredyene priprave. Dana 26. vratil sze je *Oraa* z czelum szvojum divizijum u Veru; dana 27. bilo je od one ztranichuti sivo puezanye z pushak.“

F r a n c u z k a.

Stuttgartke novine zadersavaju szledeche telegrafzko objavlyenyje iz Pariza od 5. Szwibnya, 4 vure popoldan: „Aprilzka pravda je pocheta pred perzkum komorum. Pod czelim zpravischem bilo je vsze mirno. Narodna garda obszlusavala je szvoju szlusbu z nadvnum marlyivoztjum.

Dana 6. vu jutro nadoshlo je szledeche objavlyenyje: „Vu Parizu, dana 6. ob 7 1/2 vari vu jutro. Zpravische pervo perzkoga szuda bilo je mirovno. Szud je potverdil odluku prezidentovu, da najmre szamo oni advokati ztranke braniti szmeju, koji vu pregledu advokatov napervo dohadaju.

Novine *Temps* zadersavaju nekoje po 157 parizkih narodnih gardiztih od petoga sherega podpiszano ochitovanye, po kojem sze oni kakti purgari y narodni gardizti, dana 16. Travna odpustyenoj zapovedi [vu kojoj je szlusba prepiszana, koju narodna garda vu vremenu Aprilzke pravde pred perzkum komoru tekuche, zvershavati ima], szuprotiztavlyaju, y vzaimno sze med szobum zavesuju, da cheju vsza-

ku szlusbu zkratiti, koja bi sze od nyih u vremenu izte pravde potrebovala.

Poleg Nationala je peti batalion parizke narodne garde, koj je gorispomenuto ochitovanje podpiszal, razpustyen.

N e m s k a.

Glaszi iz Koloshvara [Klaussenburg] povedaju, da che sze onde na 1. Szvibnya narodna erdelyzka reprezentaczia dersati, koja che jedno piszino na Nyih cz. kr. Velichanztvo napraviti y deputaciju imenovati, koja ga u Bech odnezti ima. U tom piszmu che narod erdelyzki z saloztjum pokazati szvoja chutjenya radi szmerti pokojnoga czeszara Franye, y seleti' che szrechu radi doshaztja na preztolje novoga vladaveza.

P o r u s z k a.

Iz Poruszke, dana 5. Szvibnya. Iz Varshave chujemo, da je knez Paskerich u Petrograd odishal, hotivshi tamu Nyih Velichanztvu czaru naklon szvoj nachiniti. Czar pak je za kratko vreme vu Moskvu odishal, odkuda sze ztoprav chez nekuliko tjednov u Petrograd vratiti kani; y prez toga vzel szi je napravo, potlam Varshavu pohoditi. Nazochnozt nyegova vu glavnem Polyzke varoshu hoche prez dvojmbe vnoige rañe zalichiti, koje ovu neszrechnu dersavu trape. Berschasz che nyegova nazochnozt jad potishiti, koj sze vszevdily med Ruszi y Polyaki kase; Poliaczi moraju vsze bolye prevideti, da czar szamo dobro nyihovo hoche, ter poklam szada za upelyanim ztarinkim redom pun zaufanozti med nye ztupi, da che vsza proshaztna zabiti; Ruszi protivno, koji szu navadni ravnati sze polag miszli szvojega vladaveza, cheju y pri toj priliki czara szvojega i aszledovati y jednakum zaufanoztjum narod polyzki pochaztiti. Hip sze dakle priblisava, vu kojem Polyzka k zvershenomu miru prizpe. Josh sze prav nezna, kak dugo czar u Varshavi oztane, berschasz nekuliko tjednov. Iz Varshave che sze vu Petrograd vratiti, a od ovud che kasznije vu drustvu czarevicha [Tronfoller] u taborische pri Kalishu iti. Ovdi che sze

zvan nashega kralja vishe znamenith oszob nahadyati, jedno zato, da vide to lepo vojничко gledalische, drugo zato, da tim dvim vladavezem ztrahopochitnozt szvoju zkasu.

G e r c h k a.

Iz Atene od 15. Marcza. Otomanzka porta nepreztaje prijatelyzki korespondirati z nashim vladanyem, y chini sze¹, da szvojim pasham u blisnyih krajinah do Gerchke, izte dobroramishlyene naruchke podelyuje. Vnogi Bavarczi, koji szu vu poszlu szlusbe szvoje bili ishli u Janinu y Trikulu, jesz priyatno prijeti bili, a nekoji od nyih szu arabzke konye na dar dobili. Grof Rosen, Shvedianacz, jako uchen u morzkih dugovanyih, je glavar nad vszum gerchkum flotum. Ali ova flota je jako mala ztvar; 1 ztara fregata, 2 szumpornicze, koje vech neszluse, 1 brigantin franzuzke zgradye, y nekoliko kanonér [manyih ladyih, koje szamo po jednu lumbardu imaju]; ovo je szamo zprav, iz koje sze more flota napraviti.

E g i p t.

Alexandrija che nazkoro chizto opuzteti. Vszaki dan umira 200 dō 220 lyudih od kuge, y odkada je morzka vojzka vu Kandiju pobjegla, pochela sze je kuga y vu onom varoshu razprozirati.

P e r z i j a n z k a.

Iz Teherana, dana 8. Deczembra. Novi shah perzijanzki dela opet velike priprave, da ponovi neprijatelyzta vu Khorassani, koja szu po szmerti otcza nyegovoga, Abbas Mirza, kak takaj nyegova deda, pretergnyena bila. Zvan toga zkuplyeva shah vojzku, koja che Herat obkoliti. Ovu che voditi brat nyegov, Chosru Mirza.

Dana 18. Szvibnya bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 102	^{13/32}		
detto detto detto	4 p. Ct. v. szr. 98	^{9/32}	
Poszud. z szreckuvan. od 1820, za 100 f. v. szr. 212	^{3/4}		
detto detto	1821, za 100 f. v. szr. 140	^{3/4}	
detto detto	1834, za 500 f. v. szr. 593	^{3/4}	
Beckev. Banco-Obligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 65	^{3/4}		
Bankakezie komad	1342	^{1/2}	v. szr.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 26. Szvibnya 1835.

BROJ 41.

Z a g r e b .

Nyihova Exczellenczia Ban Horvatzki y Veliki Supan Zagrebachki szu z prigodum restavracie [novoizbiranya] chaztnikov ovdeshnye varmedye, dana 18. t. m. szledechu gozpodu za priszednike szudbenoga ztola szlavne varm. Zagr. imenovati doztojali: Prechaztnoga g. *Mihaila Mihicha*, kanovnika Zagrebachkoga; Viszokopostovanu gg. *Antonä Alagovicha*, plebanusha iz Szakolcze; *Stefana Jaranya*, viczejasprista y pleban. Valpovzkoga; *Stefana Pogledicha*, pleban. Zagr.; preszvetloga gozp. grofa *Petra Karola Sermage*, previszoke tabule banzke pervoga priszednika, y u kotaru Zagrebachkomu velikoga shkol ravnitelya; preszvetlu gozpodu grofe *Franyu, Karola y Jurja Draskoviche*; poglavitu gozpodu *Miroslava Sragela*, podsugana Varasdin.; *Franyu Gabelicha*, velikoga szudca Szaladzkoga; *Mihaila Stivalicha*, fiskala; *Lazera Praunspurgera*, velikoga bilyesnika; *Pavla Kereszterija*, *Ivana Raicnera*, *Josefa Bunyevacea*, vszi tri veliki szudci Zagreb.; *Benyamina Spissicha*; *Ivana Sandora*; preszvetloga g. barona *Karola Badenfelda*; poglavitu gg. *Eduarda Zdenchaya* y *Adalberta Jellachicha*, velikoga fiskala szl. varm. Zagreb.

Iz Krapinszh toplicz nam sze pishe, da je onde y vu czelom Zagorju med 18. y 19. t. m. za jednum urum po polnochi ztrahoviti potresz bil, koji od izhoda doshavshi vishe od 5 minutov terpel y tak jako treszal je, da szu obloki, vrata, kupicze y druge poszude u ornarih ropotale, a razlichne ztvari, koje szu gde priszlonyene bile, szu sze prehitile y zrushile. Zrak vendar pri toj priliki povszema chizt je ozta.

Vredno je ovde zpomenuti, da sze je ov potresz [polag Lyublyanzkih novin od 21. Szvibnya] takajshe u Lyublyani u izto doba, kak y u Zagorju dobro pochutiti mogal.

Iz ichtih toplicz nam sze obznanuje izvise, da sze je u onoj okoliczi vech do szada vishe czuczkov pokazalo, koji szu veliku pogibely bezti [besznoche] u nekojih meztih pri-chinili: Dobre naredbe od ztrane obchinze u tom poszlu morebit nebi bile chizto nepotrebitne.

D a l m a c z i a .

Iz Zadra od 12. Szvibnya. Czernogorci szu poruchili podlosnikom turzkiem koji u Ponalyi, z druge ztrane Sablyaka u vszemu okolo 90 his ztanuju, da sze odszele u Czernu goru, jer drugach da nehte prezlati z nyimi tuchi sze.

To szu im Czernogoreci zato nazveztili, da ako ztanovniki Ponalyezki oztave szadashnya prebivalischa, y dojdu u Czernu goru, Turci sze nehte mochi dalye dersati u Sablyaku, nego budu prinudyeni iz onoga grada poszvema izpremiti sze.

Czernogoreci iz Czuczh szu turzko sze lo Omulich blizu Nikshieha, do konca porushili y posgali. V ovom dogodyaju je oztalo na obih ztranah mertvih y ranyenih. Medyutim sze pripravlyaju, da znova na Zpus y na Podgoriczu navale.

Iz Bola [na Brachkom otoku u Dalmaciji] od 4. Szvibnya. U ovom meztu, koje na jusnoj ztrani otoka pri morju lesi, gde je zrak vnogo ugodnej i priyatniji nego na vnozh ztranah ichtoga otoka, je za veliko chudo, da josh szad u szred proletja nepreztaje zlo vreme y merzlinu zimzka; ztvar, iz koje sze niti najvechi ztareci onoga mezta nezpominyaju. Od 12. Travna nije bilo ni jednoga jasznoga dneva, nego zvekshinum oblichno, a zrak zpodoban onomu, koj sze kadgod meszecza Januara pun sznega pokase. Dana 18. na vecher je bil potresz. Dana 21. po nochi, y 22. je szneg padal po ovdeshnyih verhih, koji szu szledechi dan mirzom pokriyeni bili. Poszledki toga szu sze verlo oszetjali, y to na toliko, da szu

sze rad kabanicze noszile. Pokehob josh zi-ma nepreztaje, tak sze sziomashko lyudzto-nemore pomochi z branjem zelenya, kojim sze drugach najvishe hrani, a ovcze, koje szu zbog szushe proshaztoga leta, y zbog oshtroche ove zime vnogo terpele, jeszu u zlecheztom ztalishu y vnoge pogibaju. Izto sze more od pchél rechi. Prozto lyudzto je bilo u velikoj pogibeli glada, kojega poszledki bi sze ztalno bili videli, da nije providna ruka viszokoga gubernijuma tulikoj nevolji na pomoch prizkochila.

S p a n y o l z k a.

Indicateur de Bordeaux obznanuje: „Lizti nashi iz granicze potverdyuju glasze zverhu bitve dana 21. vu Anescoi. Jedino povedaju, da to nije Valdes bil, na kojega Zumala-carreguy nahrupil je, nego Cordova.

Guienne zadersava szledecha zverhu bitve dana 21. do 24. Travna med Karlzti pod Zumalacarreguem y med Kriztinczi pod zapovedjum Valdesa vu laztovitoj oszobi, a pod nyim generalov Aldama y Cordova. Vu pomankanyu szlusbenoga lizta, zobcheva dva lizta dvih stapskikh oficzirov, koji szu ove dane zkupvojevali, k tomu priklaplya josh nekoje glasze, koje ima iz uzt dvih oficzirov, koje hrabreni Zumalacarreguy do kralya poslashe, da mu objave zadnya dichna obladanya. — Szlushajte dakle, nashih shezt batalijonov potukoshe trideszet y jednoga neprijatelyzkoga batalijona hametom y zatirasher je vu beg, koji 14,000 vojakov znashaju. Abarsuza y Erault szu z trupli napunyena, kojih broj najmanye hilyadu znasha. Vsza prates, konyi od brigade, konyi oficirski dozpeli szu vu nashe ruke, a broj predoblyenih pushak znasha blizu 3000 komadov. Broj najdyenih chakov je tak velik, da je komaj nekuliko Kriztinczev z pokritum glavum dojti moralo u Estellu, kamo szu naglavnze besali, y vu besanyu vsze od szebe pobaczali, shto ih je vu besanyu pachilo. Nered, koj je med nyimi naztal, nije mochi zapiszati, y to je shuszka, koja neprijatelye nashe natuliko vredishe, da jako dvo-jim, jeli cheju zapovedniki nyihovi nadalye z nyimi shto obaviti. — Miszlite szi szamo, kakova che to zmutnyu vu Madridu y po-

vszud zrokuvati, kada zachuju, da je 6 Kar-litzinzhkikh batalijanov 31. Kriztinkog bataliona pod zapovedjum Valdesa napalo, potuklo y poprek raztiralo. — Med mertvimi nahadyaju sze vnozi oberztri y oficziri. — Ova za orusje nashega zakonzkoga vladaveца Karola V. tako dichna obladanya bila szu predoblyena ravno onda, kada szu sze lord Elliot y oberztar Gurn-wood kod nasz u Seguri vu miru y szegurnozti nahadyali. Kraly ih je drugi dan k obedu pozval. Ovak y tretji dan. Oni, koji szu iz Francuzke beloga kruha poneszli, prechudili szu sze, videchi y jeduchi beli kruh, kojega mi nashim vojnikom dajemo.

Renovateur od 7. t. m. zadersava szledeche glasze od bojischa vu Spanyolzkoj: „Dan na dan dobivamo nove glasze zverhu obladanya od dana 23., y vszako novo objavlyenyе razlase czelu vasnozti toga pripetyenya, koje vsza ufanya Kriztinczev prezetashe. Danasz je dokazano, da sze Valdes nije niti vu Estelu, niti vu Pamplonu vtekel, nego da sze je z oztanki szvoje poszve razmetane vojzke tyam u Logrono potegnul.

Novine *Guienne* povedaju: „Chujemo, da szu vu Manchi vsza k punti pripravna. Vu Andalusiji takajshe, szamo jim vodye manykaju. Katalonczi vsze bolye y bolye k Karolu V. priztuplyuju. Kada Valdesova vojzka pod nikaj dojde, onda sze nima Don Carlos nikakove vishe protichine bojati. Z Madrida nije mochi vojzke izzpelyati, ar bi sze odmah lyudzto z baklyum y mechem u rukah po-puntalo.“

Messager des Chambres zadersava szledeche proglašenye, koje Zumalacarreguy za szvojim pervim obladanym Valdesa na vojzku szvoju vandashe: „Hrabreni junaczi, koji pod mojum zapovedjum vojujete, general vash neravna vishe, kak predi na vass rechi, da vashe viszoko napeto szerdeze za najplemeniteju ztvar objachi y podsge. Navarrezka y baskijzka polya, koja szu tolilikrat szerdchenozi vashu gledala, szvedoche zadovoljeno vitestva vasha, niti je potrebno znova vasz pobuditi na hrabrenozi, na vernozi, na podlosnozi proti pravednomu vladanyu nashega lyublyenoga vladaveца Karola peloga pod ovim imenom u Navari, a sheztoga vu Kaztiliji. —

Blago szi ga nam, mila moja orusna bratyo! Bog ratov nad nami zkoznuje; nikada nam nije bil tako nagnyen, kak ravno danasz; on nam je szlabim jakozt, bojazlyivim szerdcheinnozt y hrabrenozt podelil. Zpervincze bilo je szamo gdegde nekoje poszczebne glasze chuti; on je te szlabe glasze kakti vu jednu trubu zjedinil y z'nyih jedan neizmerni, szilni, gromoviti glasz ztvoril. Ako pak nasz nyegova bra-necha ruka od obladanya do obladanya pelyashe, ako sze je on z nashim orusjem poszlusil, da oholnozt *Sarsfielda*, *Quesade* y z lehko pri-bavlyenim portugalzkimi lovori korunyenoga *Rodila* na zemlyu prigne, tak je y pak hotel nasz zkusziti, hotel po odpertom y ochevidnom znamenu chudechoj sze Europi pokazati, da szu branitelyi odvechnoga kralya vredni obladanya, koje jim on pripravishe, y pobudil je proti nam *Minu!* *Minu* jedini mogal je nam obladanye josh oteti, on jedini mogal je omashno preztolje szlaboga ztvorjenya, koje nam gera zlocheztocha y pregreska za kralyiczu vrinuti hoche, na kraju propazti oszloboditi, da sze neprekopiti; on, koj je josh jedini z goruchum volym, poszlenoztjum vojniczkum, priklad-noztjum y z neizmernum szlavum pred nasz ztupil y vu kojega silah sze je kerv navarzka prelevala. Pak je vendar opal! Propad nyegoy naj nerazumnim ochi otvoi, bludne na pravu ztazu oberne y vszakoga zvuchi, da vsza hrabrenozt y vsza vojniczka szlava nepremose krivichnozt podignuti, ter da sze pred pravich-noztjum y volym bosanzkum ukloniti mora! — Vi poznate, junaczi, onoga, koj sze je podztupil onaj terh na sze vzeti, kojega *Minu* podnezti nije mogal; vi poznate *Valdesa*, koj vesz gori od selye, da sze zbog szebi dopri-neshene potuke oszveti, y koj szi szamo szramotu druge potuke pribavi! — Junaczi! Danasz szmo mi obladavci bili! Szlobodno nam je rano szvanutje onoga vladanya pozdraviti, koje nashoj gluboko prgnutoj domovini mir povratiti y utverditi hoche, za kojim tak dugo vremena uzdishe. Onda chemo sze mochi z tim ponosziti, da szmo Spanyolzku vu czvet poz-tavili y szrechnu nachinili, ter da szmo joj najbolyega y najmudrejega princza za kralya dali, onda chemo mochi meche nashe vu nos-nicze polositi, y vszaki zmed nasz che chuti,

kak od nyega domari govorili budu: „Eto hrabrenoza musa od navarezke vojzke!“ *Bog siri Karola V. Obladanye iti szmert!* To je poszlo-vicza (*Wahlspruch*) vashega vodye. *Tomo Zumalacarreguy.*“

F r a n c z u z k a.

Szada, gde tak zvana *aprilzka prarda* pred perzkom szudom teche, nije odvish nekoja za razjasznenye izte pravde chtavcem nashim razlositi: Dogodyaji vu Travnu [Aprilu] l. 1834 imali szu v obchinzkom zpodobu bune, ili kak ju drugi zovu, punte proztoga puka. Takova punta oblada, ili ju pak orusna szila potishi, ter ako broj delnikov izte punte prevech je velik, onda sze szamo naduszitelyi, poglavice y pripomagavczi na szud petegnu. Te pelde josh nije bilo, da bi za kojum puntum hilyada delnikov na szud potegnyena y kastigovana bila. Ako ta punta na naglom iz gibanya pro-ztega puka nezide, nego sze duse vremena kuha, ako nije kakti blizk iz vedroga neba, dapache je kakti viher, koj sze dugo z daleka vleche, y najzadnyich zpuzti; onda je tim tesje pravdu krojiti. Ovdi moraju vsza zkrovna naduszenya y osznote, ovdi zakrita ztrankih kovachnicza — ognische, na kojem orusje kuju na szvetlo dojti, ovdi sze moraju zapelyavczi od zapelyanih odluchiti, szlepi nagib od merzloga prerachunanya razluchiti, y velikocha krivnye zmeriti. Ova sze potrebuju od perzkoga szuda, koj je v ovom hipu pozvan, da kriveze aprilzke obszudi. Predana mu je ta pravda, ar punta vu *Lyonu* y *Parizu* naztala je po naduszenyu, y bila je poszledek zkrovnoga uzdignutja. Zbog toga imaju peri vech tmichno tkanye tajnoga kovarzta, kak iztichin punte, kada je vre naztala, preizkati. Bers li to vre znajdyeno bude, bers li bude dokazano, da je ta punta po naduszenyu nekojih poglavicz naztala, onda cheju sze ovi na odgovor povlechi. — Da sze pri pregledanyu toga poszla tako baratati ima, videti je vre iz broja obtusenih. Szegurno bilo je pri Aprilzkoj punti vu *Lyonu* y *Parizu* vishe hiljad lyudih, koji szu pripomagali. Potlam je ovaj broj na 432 obalyen, y kada je perzki szud bolye dugovanye pretreszel, bila je vek-

sha ztran za nedusnu znajdyena, y ovak sza-
da szamo 126 oszob pod pravdum ztoji. —
Ovo je glavni zavjetak te pravde: Meszeca
Travna [Aprila] zishla je na vishe meztih u Frans-
cuzkoj punta, y to jednu iztu dobu, iz che-
sza je zklenuti bilo mochi, da je to z dogo-
vorom nachinyeno. Po dugoterpnem prete-
szavanyu znajdyeno je, da je drustvo puntar-
zko obztajalo, ter da je to vishe szversih im-
alo. Naredyenna dersavna nahadyala szu sze
vu pogibelyi, drusbeni red bil je podversen
novim vszakojachkim premembam. Vu poli-
tichkih drasbah kovana je anarkija. Najzna-
meniteja drusba bila je ona pod imenom: „Drus-
tro za chlovechanzke y varaschanzke pravice.“ Pochetak drustva toga je szledechi:
Nemir u letu 1832, najmre pako punta od 5 y
6 Klaszna [Juny] zishla je prez vszakoga pre-
di dogovorjenoga plana. Punta je potishena,
ali puntari niszcu zgubili szerdeze. Prevideli
szu, da jim manyka szloga y jedinztvo. Ovak
je naztalo „Drustvo za chlovechanzke y va-
raschanzke pravice.“ Szlabo z pervine y
po neznameniteh lyudih ravnano, pochelo sze
je nazkoro pomagati y navuk szvoj razprezti-
ravati. Potlam je objacheno z oztanki onih
zkupchin, koje szu za revoluecijum u Szerpu
[Juliju] naztale, kaszneje vendar szilovito za-
perte bile. Pochemshi od Ztudna [Novembra]
leta 1853 dobilo je to drustvo novu priliku; vu
najznamenitejih varosnih imalo je zaufanih ko-
trigov; na dvojverztni nachin shetuvalo je k
szvojemu czilyu: po odpertom neprijatelyzvu
proti vladanyu izkalo je nyegovu chazt podko-
pati, po zkrovnom pobunyivanyu pripravlyalo
je szilovitu puntu. Vani je prodekovala ne-
koja zpoznana zkupchina temelye puntarzke,
nutri poszlovali szu poglavicze vu szvojih
tmichnih zhodischih. Czily sze zna, szada
sze ischu nachini za zadoblenye iztoga czilya,
y ovi sze pripravni derse. Szlabi lyudi dadu
sze napelyati: od szodrusnya dojde sze k do-
govorom, od dogovorov k chinu. Za tim na-
zstanu vszakojachka druga manysha drustva
vszaka pod szvojim imenom. Ova imena dalo
im je glavno drustvo, koje vsza druga drustva
ravnashe. Dokazano jezt, da je ravno ovo

glavno drustvo od vszake manyshega drustva
glave rachune potrebovalo zverhu miszli, ja-
kozti y prikladnozti szlishajuchih kotarov, kak
takaj zverhu ztalisha orusja, praha y olova.
Rachuni szu doshli, a z nyih je bilo videti
czelu bojnu moch, koja je szamo chakala na
zapoved szvojih poglavarov. „Drustvo za
chlovechanzke pravice“ hotelo je po punti
obztojeche vladanye obaliti. Dvoje Lyonske
novine pozvale szu na puntu. Iz nachina pi-
szanya nyihovoga bilo je videti, da szu sze
razmeli, y da imaju dogovorjeni plan. Perve
szilovitozti vu Lyonu doshle szu od ztrani po-
glavicz manyshih drustvih. — Obtuseni raz-
delyeni szu na tri ztrane: 1) na takove, koji
szu z chinom pokazali, ili szamo kushali,
obztojeche vladanye premeniti, ili pak doma-
chi rat pobuditi; 2) na takove, koji szu z
piszmi druge na puntu pozivali; 3) na tako-
ve, koji szu z rechmi druge na puntu nago-
varjali, orusje pripravlyali ili tolache davali.

T u r z k a

Od brega dunajzkoga 5. Szvibnya. Chuje sze, da je yetomadnye naredyenyе zultano
u pogledu duhana ili tobaka za pushenyе veliku nezadovolynozt zbudilo, ne szamo u
ztolnom varoshu nego takajshe po drugih kra-
jih, a oszobito u Bulgarii. Zultan sze z ve-
likum usganozljum terszi szvoje namerenyе
doztignuti, ali sze vszaki dan broj nyegovih
protivnikov umnosava. Prepovedati Turchinom
pushenyе duhana je tak tesko, kakti god pre-
povedati pijenye vina ili pive u kojem narodu,
koi je na ovo pitje nauchen.

Vojzka pod zapovedjum *Reshid pashe* u
Karamaniji ztojecha sze je zkup zpravila, da
sze bude u orusuju uvisbavala, y da ju zultan
doshayshi tamo pregledati more.

Dana 21. Szvibnya bila je vu Bechu szrednya
cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoj duga po 5 p. Ct. v. szr. 102 1/4;
detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 98 1/2;
Poszud z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. — ;
detto detto 1821, za 100 f. v. szr. 140 3/4;
detto detto 1834, za 500 f. v. szr. — ;
Bechke var. Banco-Obligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 66 7/8;
Bankakezie komad 1343 v. szr.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 30. Szvibnya 1835.

BROJ 42.

Z a g r e b .

Z prigodom zadnye restauracie szl. varmedyie Zagrebachke imenovani szu: Za zahaztne vicze-szudce, gg. *Josef Chernolatecz*, *Alojz Hrušoczy*, *Ferdinand Hranillovich*; za zachaztnoga viczefiskala, g. *Maximilian Piskorecz*; za zachaztnoga zemlyomercza, gozp. *Stefan Farkas*; za zkerbitelya murvih, gozp. *Josef Szukach*.

Nyih cz. kr. apost. Velichanztv doztojali szu z najvishjum kralyevzkum odlukum od 31. Marca 1835. br. 894/34, chazt ztareshine u filozofiji [senioris int facultate philosophica] vu akademiji Zagrebachkoj, podztareshini *Ivana Männeru*, chazt pako podztareshine *Stefanu Moysesu*, najmiloztivneje podeliti.

D a l m a c s i a .

Zadarzka „Gazzetta“ od 19. Szvibnya pishe: „Na nashem morju sze je ovih dan jako chudnoviti dogodyaj pripetil: Dana najmre 11. Travna szu sze jedan mus y jedna sena, obadva szelyani iz *Polya* kod *Zadra*, u maloj ladyiczi od kraja nekoliko odtisznuli, da szvoje mrese potegnu. Morje biashe tiho y jako mirno, y oni mogashe prez ztraha szvoj poszal opravlyati; ali kad sze nazad povratiti hotishe, y ladyiczu vech proti luki u *Lopaticzu* obernushe, eto, puhne nagli szever, koj ih tak szilovito od zemlye odgoni, da vsza nyihova zjedinyena moch, kraja sze gdegod prijeti, nista prudila nije. Chini sze neverovan, a vendar je iztina, da szu 4 dana y 4 nochi nepreztano vozech y prikopchenim na kermi (zadnyem kraju ladje) vesznom kakti timunom (kormilom) umetno ravnajuch zmirom napervo ishli u oblati vetra, prez pochinka, prez odahnutja, y prez jela, jerbo nishta neimashe u barki. Zadnyich vendar, kad sze je Bogu videlo, dozpeju neszrechni na 14 iztoga meszecza poszle toliké muké, poszle szmertnoga borenya u *Pulyu*, u mezto koje sze *Mon-*

tepagano zove. Kak berse szu ih oni ztano-vniki zagledali, odmah sze bacze nekoji u mörje, da pogibajuchim na pomoch prizkoche. Oszlobodivshi ove dve oszobe, potegnu nyihovu barku na szuho, y poleg obdersavanya vszih naredbih magiztrata zdravja, dadoshe im vszaku pomoch y dvoru, koja im potrebna bishe. Biahu sziomahi umorenii od truda y glada, zamertvi od ztraha, z kervavimi rukami, y z meszom iz perztov zkoro do kozti oglo-danim od nepreztanoga vosenya y od chverzto-ga dersanya onoga krovoga timuna, niti szu mogli on pervi vecher shtogod jezti. Poszle 20 dan szu ishli u *Peskaru*, gde szu 7 dan oztali. Onde szu imali szva potrebna za ukre-plyenyje od ondeshnyega auztrianzkoga konzu-larnoga opravitelya *Alexandra Marinisa*, koj im je za tim priliku prizkerbel, da szu sze na jednom Splitzkom pielegu u domovinu povrati-mogli.

Ovo pripetyenye niszmo povedali bash zato, da z nyegovum chudnovitojtum zvedli-vozt zaszitimo, nego dapache zato, da z ovum prilikum *Pulyezom* y napulitanzkemu pogla-varztru zahvalimo za oszebjunu vlyudnozt y dobrotnozt, koju szu onim nashim neszre-chnim u tak grozovitoj pogibeli izkazali.

Iz Dubrovnika 14. Szvibnya. Danasz je doshal u *Gravou* jedan brod, kojega kapitan, mus verovanya vredan, poveda, da je iz *Patrasza* y iz *Korfu'a* doshal, a iz ovoga zadnyega u dva dana, y da je videl u kanalu *kor-fuzkom* pod bregom tverde zemlye turzku flotu, iz 22 brodov szoztojechu. Chuje sze, da che u Albaniu oditi.

V u g e r z k a .

Iz Posuna dana 22. Szvibnya. Dana 19. t. m. bilo je 307 zpravische, y to najpredi zmeszno, vu kojem szu dva dobrozivi odpiszi Nyih Velichanztva kralya chteti bili, vu jednom *Szvoja Szvetlozt* obeche, da che lizt konunitelyni josche pod ovum *dietum* vu knyigu

zakonov priklopiti dati; vu drugem odgovarja dobroztivo na selyu, koju szu szlavni ztališi vu priliki narodyenya dana Nyih Velichanztva zrekli. Ovi odpiszi jeszu takaj kod szl. ztalishev y redov nazopet prechitani bili. Zatim szu szledecha tri, vu kotarzkih zpravischah osznovana, y na Nyih Velichanztvo ravnana, predlosena prechitana bila: 1) Vu tom Nyih Velichanztvo prosze, da jim na pervinu imajuče poteschicze nazkoro odluchek poszlati doztoji; 2) vu tom prosze, da sze pretergnyeni zbor erdelyzki opet zkuppozove; 3) vu tom zgovarjaju selyu, da sze Nyih Velichanztvo vu vszih naszlovih, podpiszih y obchinzkikh liztih, koji sze Vugerzke tichu, nebi više Ferdinand I. nego V. piszali. Kada szu ta predlosena jednoglaszno prijeta bila, po-szłana szu do velikaskoga ztola.

Dana 20. i. m. vu zpravischu 308 vzeta je napervo vu kotarzkom zpravischu zdelana osznowa *reprezentacie* y *nunciuma* na viszoki velikaski ztol zverhu opazeny kralyevzke odluke na *urbarium*, kak takaj novo iztoga zdelavanye, gde je vsze zvekshinum poleg kraly. odluke prijetó bilo, zvan 3. §. chlenka 3. „zverhu pashe.“ Sto sze toga dotiche, prijeta je kr. odluka jednoglaszno pod tum pogodbum, da sze nekoje premembe nachine. Premembe ove dane szu na pretreszanye kotarzkomu zpravischu.

B e c h.

Nyih ez. kr. apost. Velichanztvo doztojali szu z najvishjim rukopiszom od 26.p. m. zprasyenu po preminutju arkiherczega *Antonu* chazt laztovitnika peshakov hoh - y daichmajsterzkikh, arkiherczegu *Maximilianu Josefu d'Este* najmiloztivneje podeliti.

Takajshe doztojali szu Nyih Velichanztvo laztovitnikom drugoga topovnichkoga regimenta general-majora *Franyu* marshala *Biebersteina* najmiloztivneje imenovati.

S p a n y o l z k a.

Messager iz Bayonne od 4. Szwibnya pishe szledecha: Ja bi Vam bil ovih dan piszati, y neszrechni poztupak generała *Valdesa* objaviti moral, ali niszam hotel vsze one pre-koredne glasze ponavlyati, koji sze zverhu

toga chuju. — Nyegov zgubitak nije tako velik, kak bi sze moglo bojati, ali vendar dozta velik, za onu zaufanozt porushiti, koju szu josh do szada kralyichini priatelyi u ovih krajinh imali. Szamo general *Seoane* je pogibelyno ranyen. *Kordovine* y *Aldamore* rane nisu tako teshke. Novi sheregi szu vu velikom neredu u *Estellu* doshli, a neszglaszje ovoga priptyenya z prevzetnim proglašenyem *Valdesovim* nedava velikoga ufanya onim, koji pred nekoliko vremena nista od umeshanya ztranzke vlazti chuti nisu hoteli. Danasz chu Vam josh vechu neszrechu povedati, koja sze je na 1. Szwibnya *Iriartu* dogodila, koj je nad biskajzkum vojzkum zapovedal. Dana 30. Travna sze je z jednum kolonum od 4500 lyudih podigal, da najpervo ztrasu u *Lequeitio* ponovi, pak za tim da karlitzinckie batalione u okolicze *Guernike* potira. Pervo namerenye mogashe prez teskoche uchiniti, jer nenajde nikakovoga nepriatelya; ali putujuchi szledechega dana u *Guerniku* dozna od nekoga szelyana, kojega zeztane na putu, da szu sze Karlizti u varash pobrali, y da sze chini, da cheju sze braniti nutri, pokehdob szu sze pocheli utverdyivati. Malo za tim vidi 2 bataliona, vszakoga na drugu ztran iz varosha iziti; pak namezto da je jednoga od nyih napal, kak bi bil moral, da nepriatelyzki plan pokvari, mislyashe, da sze izpremaju iz varosha, y zato je uprav nutar odishal. Kak je nyegova prednya ztrasa (*avantgarde*) na varashki piacz doshla, naztalo je ztrashno puczanye iz vszih okoloztojekih kuch, y kolona sze je morala nazad potegnuti. *Iriarte* sze pozstavi onda na chelo szvoje vojzke, poshalje dve lumbarde pred szobom y navali u varosh. Ali je branenye josh seztochije bilo, y on je oztavil 500 lyudih na piaczu. Pokle je drugi put bil iztiran, pokushal je y tretji put na tri druge ulice z najvechum mahnitotzjum navaliti, ali je vszigdi z jednakum szerchnoztjum bil prijet. On je dobil ranu u bedro, y zapovedal je nazad u *Lequeitio* potegnuti sze. Ali jedva sze je iz mezta genul, kad eto, nadojdu oni 2 batalioni, koje je dersal, da szu besali, y z pomochum szvojih pajdashev, koji szu po kuchah zkriti bili, z takvum hitroztjum na nyega napadu, da je komaj tretji del szvoje

kolone oszloboditi mogal. Artileria, natovarene mazge, y szva prates oztade u rukah nepriatelya. Da je ov kolikogod konyanikov imal, bila bi vsza biskajzka vojzka raztepena. Ova zreszna y nenadeana nezgoda ztavlya *Bilbao* u pogibely, y daje za bojati sze, da chemo josh vnogo zlocheztih glaszov chuti. Ja szam Vam velike nezgode za ovo proletje nazveztil, ako nebude kakvoga ztranzkoga umeshanya ili *intervenczie*. Ove nije bilo, pak eto vidite poszledke. Da bi szada y doshla chija *intervenczia*, tak jako dvojim, jeli bi shtogod pomogla, a oszobito ako Karlizti gdegod u *Kastiliu* dojdu. Bog daj, da sze varami, ali Vasz pod nijedan nachin nechu ukanyevati.

Journal du Commerce od 7. Szvibnya pishe: „Jedan kurir, koj je iz Spanyolzke doshal, y pogodbu med lord. *Elliot*om, *Valdes*om y *Zumalacarreguy*'om uchinyenu doneszal, je danasz iz Pariza u London odishal. Ova pogodba ima za nameru, da sze vszi szusnyi med vojujuchimi ztrankami zaimno povrate, y da sze u napredak on kervolochni obichaj utare, po kojem szu vszi z orusjem u ruki vlovlyeni uztrelyeni bili. Polag *Renovateura* je piszmo, koje sze izmenyanya vlovlyenih dotiche, po *Zumalacarreguyu* u Seguri 15. Travna, a po *Valdesu* u Logronu 29. iztoga meszecza podpiszano.

Memorial des Pyrenees veli, da je lord *Elliot Zumalacarreguy*'a y vnoge nyegove pajdashe nagovarjal, da sze puzte na dobru volyu ztranzkih vlaztih proti *Don Carlosu*, y da pojdu u Francuzuku ili Anglianuku, gde bi dobre plache iliti pensie dobili. Kad je red na *Zumalacarreguy*'a doshal, da sze ochituje, odgovoril je, da je prijel orusje za szlobodu chetirih krajin y za praviczu [jus]szvoga pravdenoga vladavcza; da dokle god bude 2 Navarreza z puskami pri szebi-videl, neche orusja polositi, dok ovo szveto dugovanye neoblada. Za ovim krepkim odgovorom, veli *Indicateur*, je britanzki poszlanik u *Valdes*'ov tabor odishal. Ali to nije vsze. Govori sze, da szu glavari republikanzke ztrane *Zumalacarreguy*'u ochitovali, da cheju nyega za najvechega generala, z napiszom „branitelya spanyolzke szlobode“ zpoznati, u onoj zgodi, ako sze ztranzka koja vlazt umeshavati hotela bu-

de; nego sze govor, da sze josh nezna, shto je *Zumalacarreguy* na to odgovoril.

Iz Pariza od 9. Szvibnya. Po zvanrednoj priliki szmo iz Madrida od 3. Szvibnya lizte y journale dobili. Ovi zadersavaju naduti *bulletin* generala *Valdes*'a od 30. Travna. Izbrojivshi najpervo vsza szvoja gibanya po tanko, valuje nutri, da lesaja Karliztoy oszvojiti nije mogal; da je u boju, koj je, kak on veli, jako lyudomoran bil, 20 oficzirov, a protih vojakov szamo 27 zgubil; razmerje, koje poszvema pravo biti nemore; 2 vekshi y 15 manyih oficzirov je ranyeno. Ili *Valdes* szvoj zgubitak pravo nepoveda, ili szu Karlizti jako dobri ztreleci, da toliko oficzirov zgoditi mogu. Chujemo, da che kralyicza ravnitelyicza na 4. Szvibnya u Aranjuez oditi y na koncu meszeca povratiti sze, ter onda che Cortese zatvorti. Veli sze, da szeverna kralyichina vojzka 54,000 lyudih iznasha, koja sze vendar u malo dobrom ztalishu nahadya.

P o r t u g a l z k a.

Minizter *Freire* je pokliszarzkoj komori szledechu osznowu zakona predlosil, po kojoj bi sze jedna fela *diktature* vladanyu do perogva buduchega zpravischa predala: „Vladanye ima oblast: 1) Napravlyenyе kataztra (popiszanya zemlye) u czelom kralyeztvu prrediti; 2) Naredyenye v ochitnom navuku popraviti, vendar tak, da sze ztroski nepovekshaju; 3) Popraviti nachin obchinzkoga upravlyanya (adminiztracie), tak, da sze kralyeztvo na više kotaroy razdeli y jedna od trih dersave razdeleny razverse; 4) Vsze szversi obchinzke szlusbe vu zkladnozt poztaviti; 5) Kontrakte delati tak z domachimi, kak z ztranzkimi podprijetniczi (Unternehmer), koji za nameru imaju napravlyanye czézt, otvaranye slebov (kanalov), ali koja druga obchehasznowita podprijetja, y utverditi podanke, koji sze od odputnikov y od imany uzimati imaju. 6) Zadovolyne fonde podichi, koji cheju jedino za izplachanye onih, koji budu polag konstituczie priszilyeni szvoje vlaztovitozti prodati, y za napravlenyenyе obchepotrebnih poszlow, szlusiti. Ovi fondi sze nehte szmeti za druga dugovanya upotrebiti, a iz uchinyenih prineszkov che sze nachin iznajti, da sze

ne szamo interesz, nego takajshe izti kapital izplati. Za iztulszverhu sze mose takajshe jedan del dohodkov obchinzkih poszlov upotrebiti, koji vendar neszme vishe od 100 *Contos de Reis* (okolo 300,000 z.) iznashati, a interesz neszme biti vechi od 4 fl. od ztotine. Vladanye oztaje dusno, od vszega, shto po krepozti ovoga punovlaztja izpelya, vu blinsnym zpravischu rachun predati, y vsze *Cortes* em za konechno odobrenye predlositi.

G e r c h k a.

Novine *Times* nosze szledechi lizt iz *Ate-ne* od 31. Marcza. — Dan 1. Klaszna [Junia] je za koruneny kralya odluchen; vetomadne je jedna ladya u *Marsilyu* odjadrila, koja che onde krunu y druge potrebne ztvari napraviti dati. Gerczi chekaju ov dan z velikum nezterplivnoztjum, nyihovo merzenye na ztran-zke vojnike je tako veliko, da sze ih na vszakoj uliczi krichati chuje: „Zterplivnozt, dokle kraly na preztolje ztupi; pak ako vasz on vsze zkupa domom neposhalye, tak chemo vasz mi.“ — *Atena* sze dise znamenito iz szvo-jih razvalin; vszaki tjedan sze po tri chetiri nove kuche zgotove, koje odmah ztanovnike najdu. U y pri Partenonu sze z velikum mar-lyivoztjum chižti; 50 delavczev je uvek oyde zabavlyeno, y shto je najbolye, kamenye y po-dertine zidinke, koje sznase, plachaju ztro-shak za delo. Tezeum [hram ili czirkva Te-zeusa], koj je za muzeum odluchen, che bi-ti szada iznova pokriven.“

Polag noveshih glaszov iz Gerchke je kru-neny kralya *Otona* na 21. Szerpna [Julia] od-lozeno.

I z B e c c h a.

Pri cz. kr. vojzki nachinyene szu szlede-che premembe:

Baron *Ivan Paumgarten*, feldmarshallait-nant, poztal je laztovitnikom zprasnyenoga peshichkoga regimenta grof Albert Gyulay br. 21, za tim baron *Vincenz Augustin*, gene-ral-major, laztovitnikom tretjega feld-artileri-regimenta. — Baron *Anton Bertolletti*, feld-marshallaitnant y vojнички komandant u Tiro-lu, dan je za pomochnika komandirzkomu ge-

neralu vu gornyoj y dolnyoj Austrii y Szalcz-burgu, y zadobil je prez platye chazt. cz. kr. pravoga tajnoga tolnachnika. — Baron *Ivan Berger od Pleisze*, feldmarshallaitnant, odre-dyen k dvornomu vojничkomu tolnachtyu za obvershavanye szlusbe, oztane vu szvojoj chazti kakti vojничki komandant u Tirolu. — Baron *Werner Trapp*, feldmarshallaitnant y di-vizioner, poztal je vojничki komandant u Tro-pavi [Troppau]. — Vitez *Josef Odelga*, feld-marshallaitnant y divizioner, dobil je szlusbu pri dvornom vojничkom tolnachtvu.

Poztali szu: Feldmarshallaitnanti szlede-chi dva general-majori: *Ferdinand Duca Ser-belloni*, y *Franyo Villata* plemeniti *Villatburg*.

General-majori poztali szu szledechi ober-ztari: Baron *Norbert Haugwitz od Piskupitza*, od peshakov barona Bianchia br. 63; baron *Imbro Blagoevich*, od Szluinzkoga granichar-zkoga régimenta br. 4; *Ivan Alexich od Maine*, od Gyurgevachkoga granicharzkoga régimenta br. 6; *Fridrik Seidel* od Brodzkoga gra-nicharzkoga régimenta br. 7; baron *Fridrik Anton Hauer*, od general-kvartirmesterzkoga sta-pa; grof *Franyo Schlik*, vu Bassano y Weis-kirchen, od huzarov kralya Virtembergzkoga br. 6; *Gustav Vocher*, od peshakov princza Hohenlohe-Langenburga br. 17; *Albert Csoli-ch*, od Petrovaradinzkoga granicharzkoga régimenta br. 9, y *Josef Münzer od Marienborna*, od peshakov grofa Mazuchellia br. 10.

Dana 25. Szvibnya bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 102 7/16;		
detto	detto	detto 4 p. Ct. v. szr. 98 2/5;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. 213 1/2;		
detto	detto	1821, za 100 f. v. szr. 141;
detto	detto	1834, za 500 f. v. szr. —;
Bechke var. Banco-Obligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 66 7/8;		
		Bankakczie komad. 1348 v. szr.

O g l a s z.

V petek dana 5. Klaszna 1835 hoche sze vu szali ovdesnye kralyevzke akademie po ov-desnyem od najvishjega mezta potverdyenem zkladnoglasnozti drustvu [Musik-Verein] ve-likia musicalzka akademia obdersayati.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 2. Lipnya 1835.

BROJ 43.

Z a g r e b .

Kak vu czej domovini doztojnim nachinom tak navlaztito vu nashem glavnem varshu obszlusavan je godovni dan Nyih cz. kr. Velichanztra Ferdinand I., z velikum, szlavnoszvetechnum vu ztolnoj czirkvi szlusenum mashum, pri kojoj vsza y szlednya ovdeshnya preizvishena y viszoka gozpoda kak takajshe ovdeshnyi cz. kr. vojaczi first Bentheimzkoga regimenta y vnosina pobosnih nazochna bishe, zasgano molech za selyno uздersanye nashega naj miloztivneshega czeszara y kralya. Izti dan dali su Nyih Excell. nash gozpodin biskup veliki ztol, pri kojem pita je szvetechna zdravieza za Nyih Velichanztro naj szvetleshega godovnyaka.

S z e r b z k a .

Foglio di Verona od 23. Szwibnya pishe szledecha: „Od szerbzke granicze 8. Szwibnya. Zna sze za ztanovito, da niti czar ruszki kakti pokrovitye [protektor] Szerbie, niti czar turzki kakti verhovni gozpodar, nove konstituczie szerbzke poznati necheju, zato, shto je doszadashnyemu nachinu ili systemu vlada-nya protivna. Chuje sze, da je josh jedna blisnya vlast szvoju nezadovolynozt zverhu toga bila ochitovala, zbog chesza je takajshe k odluchku pervih dvih kabinetov priztupila. Szerbli y nyihov knez szu opet poztavlyeni u okolnozti, koje od najveche vasnozti za onu dersavu biti mogu. Szada mora knez Milosh zreszno miszlti, kako che oszloboditi onu dersavu od szmutnye y burkanya, koje bi moglo naztati. On mora szrednyi nekoi nachin iznajti, kojim che y narodu poneshto zadovolyiti, y politiku zpomenutih vlastih over-shiti mochi.“

S p a n y o l z k a .

Iz Madrida od 8. Szwibnya. Szinoch szu naztala politichka pregovaranya med Martines'om de la Rosa y med grofom Torrenom

u tolnachu. Ov zadnyi sze je bil ochitoval za pomirenje kralycze z Don Carлом, a pervi je bil protivan. Ovakva razluchnozt mishlenya je genula Martinez, da je iz kabineta izishal. Markez di las Amarillas y kralicza sze u tom poszlu z Torrenom jednako szlasu, y jeszu jedne miszli z Cordovum, koj je od vojzke poszlan, da sze o tem poszlu z vladnym dogovoriti ima.

Goveri sze dakle, da szu szledeche premembe u kabinecu vchinyene. — Grof Torreno, blagajni ministre y prezident tolnacha; Evaristo Perez de Castro, domachih poszloev; Cano Manuel, praviceze; a drugi ministri oztaju na szvojih meztih. Novi kabinet ima naruehek mirovnu pogodbu uchiniti.

Od 9. i. m. General Cordova je u tolnachu ochitoval, da je potrebno ili mirovno z Don Carлом narediti sze, ili pak ztranyzku pomoch proziti. Martinez sze je protivil jednomu y drugomu projektu, y nenashavshi nijedne oszobe na szvoju ztran, izztupil je iz kabineta.

Radi toga che vladanye izkati izvershenye pogodbe chetveroztruchnoga zaveza [Quadrupel-Allianz] sza vszimi szvojimi poszledki; to jezt, da odmah 10,000 Portugalcev u Spanyolzku ztupi; da angliancka fiota spanyolzke kraje uz morje chuva, y da bude 50,000 Francuzov na medyi spanyolzkoj pripravno, da budu mogli dejti na pomoch ako bude potrebeno. Ima sze zapaziti, da szu takajshe ministri francuzski, portugalzki y angliancki pri ovom tolnachu nazochni bili, y da szu szvoje odobrenye za uchinyene naredbe pokazali.

F r a n c u s k a .

Éto nekoliko episzev zverhu obtusenih vu pravdi aprilzkej: Lyonci: Beaune, 34 leta ztar, ravnitey tergovachke skole. Martin, 23 leta ztar, piszar kod nekojega advokata. Albert, 34 leta ztar, laztovitnik y odgovorliyi szochinitel novin Glaneuse, koje szu pot-

lam preziale. *Lagrange*, 31 leto ztar, tergovachki komi. *Caussidiére*, ztareji, 51 ztar, knyigarzki komi. *Genost*, 32 leto ztar, ucheni. *Mollard-Lefévre*, 49 let ztar, laztovitnik. *Noir*, 28 let ztar, bivshi pleban y navuchitely u kolegiumu Montelimar. *Reverchon*, 36 let ztar, bivshi szluga kod kralyevzkoga szuda vu Lyonu. *Girard*, 25 let ztar, vuchenik vu skoli vrachenya marhe vu Lyonu. *Guichard*, 34 lets ztar, szuknarzki tergovacz. Oztali szu zvekshinum delavczi, dva szu vojaczi. *Mar-seille'anczi*: *Maillefer* y *Imbert*, pervi 35 drugi 40 let ztar, szochinitely novin *Peuple souverain*. Parizeczi: *Cavaignac*, ucheni. *Napoleon Lebon*, vuchenik mediczine, 28 let ztar. *Guinard*, 34 lets ztar, laztovitnik. *Recut*, doktor mediczine, 36 let ztar. *Guillard de Kersausie*, bivshi kapitan kavalerie, 36 let ztar. *Armand Marast*, ucheni, 31 leto ztar. — *Lüneville'zki* obtuseni jeszu kiraszirzki ztrasomestri, 22 do 30 let ztari.

Lagrange je poleg obtusitelnoga lizta znajdyen za poglaviezu onih puntarov, koji szu vu Lyonu od 9. do 12. Trayna [April] p. l. tolike grozovitozti domachega rata izpelyali. Poleg valovanya szvedokov zapovedal je on, da sze vszi puti z drevjem y z lagvi zaztru, y obeszivshi na plecha cherleni pojasz y metnuvshi na sze szablyu, puntare vodil na vojake, koje szu puntari z rechmi: *Bose sivi republiku!* pozvali, da sze predadu, a ovi nyim odgovorili: *Bose sivi kralya!* puczati dal, ter najzadnyich na vasnom meztu kod Franciskanzke czirkve kakti general oborusjanim puntarom zapovedi podeloval. Predi neg je punta zishla, bil je *Lagrange* chlen tajnoga zbora.

Jurnal des Debats ochituje sze ovako vu liztu szvojem od 13. p. m.: Med vszemi ztalishi, koje revoluczia vu Szerpnu [Juliu] do szada podnesoshe, je szadashnyi najrezszneji y k tomu najpogibelnejii; josh sze nikada nije „nered duhovnoga sivlenya“ vu tak gerdom kipu pokazal, kak ravno szada.

B a v a r z k a.

Iz Monakova 16. Szvibnya. Danasz ob 4 vuri po poldan je nash varash ztrashniem germaneyem preztrashen. Magazin od praha,

koj pol ure od varasha proti zapadu lesi, je sza vszimi nutri bivshimi raketami, granatami, bombami y okolo 300 szudov praha pushkenoga iliti baruta u zrak zkochil. Hise szu sze treszle do szame zemlye u najdaleshnyih ztrahnah varasha, vsza ztanya szu bila prashnum napunyena, y od velike naglozti zraka szu sze ne szamo ztakla na oblokih [prozorih] tak mochno razbila, da szu sze ztakleni kuszi [komadi] po vszih kutih u szobah raztepli, nego daszu sze izti derveni zatvori ili tak nazvane vratnicze u vnozhis hisah na male treschicze razdrobile, y zaklopi ili brave na vratih popuczale, y vnozhi lyudi na uliezhah zrushilli. Shezt oszob je na onom neszrechnom meztu peginulo. Govori sze, da je merala koja izkra zkochiti iz poszlov koji szu sze nutri delali, koja je takvu ztrahovitozti prichinila. Od magazina nije oztal niti kamén na kamenu, tak da je čzeloga ztanya iz zemlye neztalo.

P o l y z k a.

Iz Varshare, dana 7. Szvibnya. Zaglavní szud vojevodzta Masovie y Kalisha je predevcherom advokata *Szstanislawa Malinovskoga*, koj je tribunalzkomu prezidentu *Brzozow-skemu* v obchinzkoj zkupchini vrat z kuhinyzkim nosem odrezal y tak ga vumoril, [glej br. 28 horvat. novin] na pogublenye z szekirum obszudyen.

T u r z k a.

Zadarzka *Gazzetta* od 26. Szvibnya pishe: Iz *Skale* kod *Zkadra* 17. Szvibnya. Szinoch nam je glasz doshal, da szé na jednom dulczinskyzkomu brigantinu, koj iz Alexandrie z datulami y z szoljum dohadja, kuga nahodi, od koje szu vech chetiri oszobe umerle, najmre kaptanov szin y drugi tri mornari, y da je bil u Drach [Durazzo] doshal, ali ga je ondeshnye turzko poglavavarzvo odtiralo. Pasha je odmah zapovedal komandantom dulczinskyzkomu y antivarzkomu, da ne puzte onomu brodu, ako tamo dojde, nikakova obchinzta z drugimi do szledechegha naredyenya, y da mu on chasz nyegovo doshaztje obznane. Y zaizto, chim berse je dojadril ov brod u *Val di noce* pri Dulczinu, odmah je pasha zapovedal, da sze o-

stro na nyega paziti ima, y zabranivshi mu zeztanak z drugimi lyudi, koji szu na kopnu, zapovedal mu je, da oztane 40 dan uszidren [anchoratus], y da provie y razvetri vszu robu, koja je prijetju kuge jachje podversena. Kapitan broda je komandantu dulezinyzkomu obznanil, da je od zadnyega szluchaja kuge do onoga vremena vech 40 dan proshlo.

Premda u turzkoj Albanii do szada josh nijednoga kusnoga szluchaja bilo nije, nistarmanye cz. kr. dalmatinzki gubernium, gledech na zpomenuto pripetyenyje y na pogibel, koja bi mogla naztati, ne shtenta na medyi okolisha kotorzkoga proti zpomenutoj blisnyoj krajinji kordon zdravja tretje fele napraviti, da nasz od ztrashnoga bicha kuge obchuva.

Iz Zadra od 15. Szwibnya. Chujemo szledeche glasze od turzke medye: Gerchki biskup iz Mostara je na 3. tekuchega na pozivanye zultanova u Czarigrad odishal.

Zultan je zapovedal, da sze ima u Boszni 40 begov a 40 zpahij izbrati, koji u povechem prestimanyu pri onom lyudztvu ztoje, y da sze u Czarigrad poshalyu. Ali cheju sze bogatii ili z penezi ili na drugi koji nachin rad od ovoga putovanya oszloboditi gledati.

Od 22. i. m. Chujemo, da zpomenuti begi y zpahie josh nisz u ishli k zultanu u Czarigrad, niti da im sze hoche.

Od 26. Szwibnya. Glaszi, koje szmo doibili iz Livna od 14. Szwibnya nam obznanyju, da szu sze vszi boszanzki kapitani, izvan bihachkoga, pridorzkoga y ztaromajdanskoga u turzko-horvatzkoj, pođdali czarzke zapovedi poszlushat. Radi chesza je zultan zapovedal, da sze u czeloj Boszni 40 znameniteshik Zpahij izberé, koji moraju z szvojim komandanantom Alaj begom u Czarigrad oditi, da sze onde u czarevoj nazochnozti podvesu, da hte vsze overshiti, kaj mu sze bude videlo zapovedati im. Jeli hte ovu zapoved poszlushat, chemo poszle viditi.

Algir.

Courier Français poveda iz Algira: Vassni glaszi gledech na ztalish naszelischka [kolonie] algirzkoga dozpeli szu vu Pariz. *Abdel Kader*, szudrusenik Francuzov, pochel je prez znanya nashe vojzke znamenito napre-

dovati, y zavdaje nam veliku zkerblyivozt. Zachuvshi najmre, da je nekoj mahniti Marabut Medeah oszvojil, odputil sze je iz Massare do Mediana y zhitil je onde vsze poglavare, koje szu Francuzi vu chaztjah potverdili bili. Od onud krenul je proti Medeahu, pretiral Marabuta, koj sze je tam bil uztanovil, dal vnosinu lyudih pomoriti y ponel je ze szobum veliki plen. Vsza pokolenya v onoj okoliezi szu szada nyemu podversena y mogu, ako sze nyemu videlo bude, neprijatelyi Francuzov poztati.

Egipt.

Iz Alexandria od 4. Travna. Polag szlusbenih glaszov je razumeti, da je broj boleznikov od kuge do szada okolo 20,000, a mertyih 14,000. U oztalom sze more zpaziti, da sze broj boleznih, ter po tom takajshe broj umirajuchih pomanishava. Nechuje sze, da bi bil umerl koj konzul, tergovacz, ili koja druga europejzka oszoba. Buduchi da szu europejci tak u szvojih varashkikh, kak u ladanyzkikh kuchah ostru kvarantenu upelyali, tak szu manye dobavlenyu kuge podverseni nego domachi, ili ju pak lahko preztoje y preterpe, kad ju dobiju. Pasha, koji pervo u Shubri, u szvojoj ladanyzkoj kuchi ztanovashe, je szada u gornjem Egipcu; a nyegov szin Ibrahim je josh zmirom u Kajiru.

Doshli szu szimo angliancky opraviteleyi (agenti) z namerum, da vladanyu predztave, da sze med iztochnimi Indiami y med Suez'om chez cherlyeno morje zvezanye iliti komunikacija napravi. Polag te osznove bi sze ladje ovo zvezanye szaztavlyajuce u Giedah u Hedsh, y josh na nekoja mezta navrachati morale.

Iz Beliha.

Pri cz. kr. vojzki nachinyene szu szledeche premembe:

Oberztsari szu poztali szledechi oberztlaitnanti: Plemeniti Karol Balarini, od dragunzkoga regimenta arkiherczega Ivana br. 1. vu régimentu; Josef Appel, od peshichkoga regimenta arkiherczega Franye Karola br. 52, general-komando-adjutant u Slavonii, komendantom Chajkazkoga bataliona. — Oberztlaitnanti poztali szu szledechi majori: Josef Schur-

ter, od peshichkoga regimenta barona Radossevicha br. 53, y baron Ferdinand Simbschen, od dragunkzoga regimenta arkiherczega Ivana br. 1, obodva vu regimentu y baron Josef Hitler, od Chajkazkoga bataliona, vu batalionu. — Majori poztali szu szledechi peshichki y konyanichki kapitani: *Karol Jung*, od peshichkoga regimenta herczega Wellingtona br. 42; *Josef Hienesh*, od peshichkoga regimenta grofa Leiningena br. 31; *Ivan Bordolo Abondi*, od peshichkoga regimenta barona Mariassya br. 37; baron *Josef Stipsics* vu Ternovi, od dragunkzoga regimenta arkiherczega Ivana br. 1, vszi vu regimentu; grof *Filip Grundenmann od Falkenberga*, od peshichkoga regimenta arkiherczega Franye Ferdinanda d' Este br. 32, pri peshichkom regimentu princeza Hessen-Homburga br. 19; baron *Uliszesz Salis-Soglio*, od peshichkoga regimenta princeza Hessen-Homburga br. 19, pri peshichkom regimentu arkiherczega Franye Ferdinanda d' Este br. 32; baron *Franyo Gramont od Linthala*, od Grandiskanzkoga granicharzkoga regimenta br. 8, pri Vlasko-ilirzkom granicharzkem regimentu br. 13; *Ivan Müllmayer* plemeniti od Siegesthurnia, od Olomovechkoga [Olmützer], pri Budimzkem garnizonzkem artileri - distriktu; y *Lovere Susz*, od sherega bojnih vozczev, pri sheregu. — *Karol Roth*, oberztlaitnant od vlastko-ilirzkoga regimenta br. 13, poztal je vu szvojoj szlusbi regimentzki komendant. — *Anton Schmidt*, oberztlaitnant kod sherega bojnih vozczev, dan je za pomochnika komandantu iztoga sherega. — *Grof Maximilian Mercveldl*, major od czeszarzkoga huszarzkoga regimenta br. 1, tverdyavzke komande adjutant vu Maincu, poztal je general-komando - adjutantom u Českoj [Pemzkoj], y *Ivan Susan*, major od peshichkoga regimenta princeza Hessen-Homburga br. 19, poztal je general-komando-adjutant u Slavonii. — *Ivan Kaltweis*, major od peshichkoga regimenta barona Mariassya br. 37, poztal je komendant zprasnyenoga granadirzkoga bataliona Csek. — *Josef Henner od Hennersfelda*, major od Budimzkoga, poztal je komendant garnizonzkoga artileri-distrikta vu Zadru [Zara].

Penzionirani szu:

Oberztar *Konrad Franco*, od peshichkoga regimenta arkiherczega Franye Karola br. 52, z karakterom general-majora y dodatnum platym; y oberztlaitnant vitez *Franyo Böhm*, pomochnik komandanta sherega bojnih vozczev. — Majori: *Josef Müller*, komandant garnizonzkoga artileri - distrikta vu Lavovu [Lemberg] z karakterom oberztlaitnanta y penzium; *Ivan Unkelhäuser*, od peshichkoga regimenta hoh - y daichmaizterov br. 4; plemeniti *Josef Schmeltl*, od peshichkoga regimenta arkiherczega Franye Ferdinanda br. 32, y *Gregor Raniszavlievich*, od Gyürgyevzkoga granicharzko-peshichkoga regimenta br. 6. — Kapitani: *Franyo Brandeisky*, od drugoga feldartileri regimenta z karakterom majora y penzium; za tim *Fridrik Kaupert*, od peshichkoga regimenta arkiherczega Ludvika br. 8, y *Mate Rothmund*, od peshichkoga regimenta arkiherczega Albrehta br. 44, z karakterom majora y dodatnum platym; za tim kapitan konyanichki baron *Franyo Seldern*, od czeszarzkoga shyleserzkoga regimenta br. 1, z karakt. maj.

Zirancke rede, y najvishje dopustyenyе takove nosziti dobili szu:

Ivan Maria Narboni, feldmarshallaitnant papinzkoga kerztovoga reda, za tim vitez *Henrik Hesz*, general-major, komanderzki kris, y *Ivan Baumann od Waldenstein*, oberztar od peshichkoga regimenta barona Palombinia br. 36, viteski kris [Ritter-Kreuz] papinzkoga reda szv. Gregora velikoga.

Pri pervom 30. t. m. vu Bechu zvershenom vlechenyu loterie gozposchine *Kuntshütz* dobila szrechka pod br. 157,399, veliku purgarzku hisu, illi odkup z 50,000 fr. shajna.

Broj 165,763	dobi	15,000	fr. shajna.
„ 58,301	—	6,000	fr. —
„ 70,471	—	4,000	fr. —
„ 137,134	—	3,000	fr. —
„ 91,248	—	1,700	fr. —
„ 152,063	—	1,600	fr. —
„ 79,838	—	1,500	fr. —
„ 14,516	—	1,400	fr. —
„ 99,193	—	1,300	fr. —

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 6. Lipnya 1835.

BROJ 44.

Z a g r e b .

Nyih cz. kr. Velichanztvo pokojni Franyo I. jeszu z povelyum [diplomum] iz Becha od 23. Liztopada 1834 podpiszanum y pri szlavnoj varm. Zagrebachkoj u dersanom dana 11. Szwibnya t. l. zpravischu ochito prechitanum, gozp. Josefu Ernustu, vishie szlavnih varm. priszedniku y grofa Pavla Szechenya imanyih upravitelyu donacziu [darovanye] podeliti, y tak nyega, kak nyegove zakonckye odvetke obojega zpola u Vugerzku plemenschinu z nadszlovom „od Gerdovechaka“ najmiloztivneje podignuti doztojali.

Nyih Excell. gozpodin ban horvatzki y veliki supan szlavn. varm. Zagrebachke, baron Franyo Vlasich, szu dana 29. Szwibnya t. l. gozp. Ferdinanda Makancza za refer. priszednika szudbenoga ztola szlav. varm. imenovati doztojali.

B e c h .

Na 26. Szwibnya je deputaczia ztalishhev Shtajerzhkikh szrechu imala od Nyih Velichanztva prijeta biti, gde je chutenga szvoje gluboke salozti nad preminutjem Nyih Velichanztva czeszara y kralya Franye pokazala, y zajedno szvoju vruchu selyu ochitovala, da bi Nyih Velichanztvo czeszar y kraly Ferdinand dugo vremena szrechno vladali.

T u r z k a .

Iz Czarigrada od 8. Travna. Buduch da je od vojzke do szada u Czarigradu leseche y Reshid pashi objachenye poszlanu, y garnizon u Hellepontu napunyen, y josh k tomu velika ztran vojnikov z flotum odishla, tak je szadashyi garnizon u ovom ztolnom varashu jako pomanyshan. Vladanye sze terszi pomanykanye vnosine z dobrim naredyenyem nadomeztili, premda ne z dobrim poszledkom. Narodna ztrasa, Redifi-mansoare zvana, od koje szu tolachniki Mahmudovi veliko ufanye imali, neznamenuje vnogo u varashu, a po krajnah

josh manye, gde sze takajshe naztoji napraviti ju, ze vszim tim, sze je bojati, da che sze duh ztarinkikh janicharov izbuditi.

U Peri sze vnogo govori od putovanya turzke vojzke. Ima ih, koji szude, da neche iz van Arkipelaga, a drugi pak vele, da ide u Tripolis y u czelu Barberiu, na koju bi sze Francuzom y Egipyanom selya mogla zbuditi.

Od brega dunajzkoga 18. Szwibnya. Polag liztot iz Bukaresta jeszu sze reprezentanti dersave vlashke u onom varashu zpravili, ali nyihova dogovaranya y pretreszanya, kak sze zna, niszu ochita.

Lizti iz Belgrada povedaju, da je burkanye potisheno, koje je u okoliczi Niesc, ne daleko od szerbke medye, bilo naztalo; y to pokle je ondeshnyi turzki poglavar iz chazti izhityen y protiran.

G e r c h k a .

Iz Terzta od 5. Szwibnya. Glaszi iz Gerchke doszisu do pol Travna, y povedaju, da je u Peloponezu vsze mirno pokle szu nekoji zapovedniki Kolokotronove y Plaputaszove chete vlovlyeni ili pogublyeni. Poszlenozt y krepkozt, koju je ministar domachih poszlov [Koleti] u ovoj zgori pokazal, je vszigdi pohvalyena, szamo ne u Ateni, koja je vech do szada pravo gnyezdo zapletavicz iliti tak rechenih intrigantov poztala. — Najgorje ztoje obchinzki penezi iliti financze; a mi niti neznamo, kako sze ztalish peneznice ili kász gerchkih szlase z ztalishem rachunov, koje je nekoji, kak nam sze pishe, gerchki dersavni chaztnik u Vashih novinah obznanil. Peneznice szu prazne; preszelenye vu Atenu, koje je vu rachunih na 200,000 drakmih poztavlyeno, je ih chizto izpraznilo; a polag Vashega rachuna je josh od obodvih pervih szeriij 9 milionov drakmih pri rukah. Ov rachun je takajshe uzinemirenye y zkerb prichinil, na koliko sze na buduche vreme pretese. Po szudu prijatelyev

gerchkih y pravih Gerkov bi sze ovo poszudyenye upotrebiti moralo, da sze pravichne reklamaczie, t. j. nazadpotrebovanye konfiscziranih ztvarih primire, da sze po uvnosenyu lyudztyva, szredztyvih y putov za polyodelyztvo y tergovinu ztalish u imetku podigne, y da sze z mudrim naredyeinem naukov izobrasenozt duha pripravi, pokehdob bi sze vszi ztroszki [prez zvanrednih ztroszkov za zdersavanye tudiyih vojnikov] z dohodki od 6 — 8 milionov po gerchkom nachinu, t. j. prozto y razumno obaviti mogli. Ali polag onih rachunov gerchkoga dersavnoga chaztnika, nije ni zpomenka od toga. Poszudyenye sze upotrebyava za pokriti one ztroszke, na koje domachi dohodki ne doszisu, y koji za tekuche leto okolo 9 milionov iznashaju, y to z ufanyem da cheju sze domachi dohodki na toliko povekshati, da cheju z nyimi vszi ztroszki dersavni prez drugoga dodavanya obaviti sze mochi, kada za 3 ili 4 leta vszi poszudyeni penezi potrosheni budu. Ali na kakove temelye sze ov rachun vupira? Na temelye povekshanya lyudztyva. Jer ako premiszlimo, da je Gerchka z 600,000 ztanovnikov polag onih rachunov proshaztno leto vishe od 9 milionov platila, dakle na vszaku glavu onih zvekshinum chizto ubogih y propadenih, a premoguchih povszema redkij ztanovnikov po 15 drakmih, tak sze vidi, da je ovo lyudztyvo vre szad tako obtersheno, kak ikoje drugo vu Europi u najvechem preobilyu. Ali je li ovo ufanye na umnosenye lyudztyva temelyito? do szada sze josh polag jednoglasznih rachunov nije povekshalo, nego dapache pod vladanyem ravnitelyztyva pomanyshalo, ter ako sze ufanye na ov temely polagalo bude, kak oni rachuni y nyihovi auktori miszle, tak che umnosenye lyudztyva y z nyim chekanu povekshanye dohodkov chizto izoztati morati.

S p a n y o l z k a.

Chete plebana *Merino* szu sze chetveroverztno povekshale, pokle je general *Leera* od *Valdesa* poglavarztyvo u Kaztiliji dobil, na mesto neutrudlyivoga generala *Mansa*. *Valdes* je puztil Kaztiliju, da tak rechem, prez vojzke, szamo da vechu moch u szevernih krajih zpravi, y tak je dal *Merinou* lepu prigodu szvoja prevzetna gibanya chiniti. *Merino* sze lahko

ugne vszakomu napadenyu naredne vojzke, z pomochum velikih shüm, koje szu tak u shirini kak u dusini 10 francuzskih milj proztrane; y pokehdob sze ga vsze ono lyudztyvo boji, tak lahko zkupi vnosinu mladih lyudih pod szvoje zaztave, zkojimi sze tak ztrahovit pokase, kak je bil proshaztnoga leta. Ztarokaztilianzki general-kapitan je ovo zpravlyanye chete *Merinore* vladanyu obznani. Pri zadnyoj expedicjiji [odeszlanyu?] u doliczah amezkojzkikh, mogal sze je general ministar *Valdes* uputiti zverhu iztinotoga ztalisha dugovanya. On je videl, da je vojzka spanyolzka jako uplashena z teskochami y pogibelyami szmertonoszna rata, u kojemu nikakove szlave nije: poznal je preveliko zgublenye oficirov, koji szu u vszakoj zgodji poginuli, kak takajshe neizkusztvo mladih vojnikov, koji nemoguch podnezti velike kine y muke rata, vole umreti u spitalih ili bolniczah, nego na bojiszu; *Valdes* je dakle zgubil ufanye z szredztyvi, koja szu u nyegovoj oblazti karlitzinzku vojzku mochi predobiti, koja je tak dobro uredyena y bolye ratu priuchena: vojzku, koja iz druge ztrane czelo lyudztyvo onih krajev szebi nagnyeno ima. *Valdes* je poszjal szledztyveno generała *Cordova* u *Madrid*, z naruchkom, da kabinetu nekoji osznov, kojega y izti *Cordova* odobrava, przedzavi, polag kogega bi vladanye od *aleatov* ili zavezanih vlasti potrebnu pomoc izkatи moralо.

Takajshe zvanredna deputaczia *Guipuzkojska*, u szv. *Sebastianu* zpravlyena, je poszla kralyiczi raztolnachenye zpodobno *Valdesovomu*, koje derse za jedini nachin, kako sze mogu one krajine od tak velikoga bicha ratnoga oszloboditi. Na izti nachin szu y deputacie Biskajzka y Alavezka ovu peldu naszledele.

Jurnal des Debats [iz Bayonne] od 13. Szvibnya pishe, da je Zumalacarreguy z 8 batallioni ztupil u *Estellu*. Nyegovo doshaztje je bilo z krichanyem „vivat!“ y z zvonenyem proszlavlyeno. General je odmah chinil utverdyavanya zrushiti, koja je *Valdes* bil delati pochel.

P o r t u g a l z k a.

Iz *Lizabone*. U nekojem zadnym zpra-

vischu dolnye komore je reprezentant *Manoel Passos* szledeche govorenje izrekal: „Moje odperto szerdze me goni, da komoram izpo-vém y valujem da szam ja polag teorie y u mojih temelyih republikanacz. Republika sze more „razumno vladanye“ u najizvishenyemu szmiszlu ili razumenyu zvati. Ona je najlepsza miszal chlovechanskoga duha, ona che bit obchinzko vladanye Europe, kak czeloga roda chlovechanskoga, kada izobrasenozt dalye dojde, y kada sze moralni obichaji poprave y pobolyshaju. Ali republika je morebit josh vnogo vekov [ztoletjih] od nasz daleko, y vladanye sze neszme ovoga szvojega ztrashila bojati, jer je konstitucionalno vladanye za napolczivilizirane narode povsze potrebna pogoda. Zbog ovoga uputyenya szam ja gotov meshanu felu vladanya podpirati. Neka sze vladanye dakle neboji, da che igdo szamo-vladanye ili monarkiu prevernuti hoteti. Ja niszam za republiku, y morem komore obszegurati, da u Portugalzkoj nikavkog' republikanzkoga drustva nije.“

Na 23. Travna szu sze ulovlyeni miguelisti na azorzkom otoku szv. *Mihailu* zpunktali bili, y ondeshnyi grad [kastel] oszvojili, odkuda szu jednu uru nepreztano z kuglami y kar-techami puczali. Kraleyevzka poglavarzta szu vendor krepka naredyenya napravila, da im vsza buducha zkushavanya prepreche. Pochetniczi zdignutja szu utekli, ali ih je vendor vishe ulovlyeno. Szedam od nyih je moralno pod naszipi [shanezi] gradzki, u neblago-szlovlyenoj zemlyi szami szvoj grob kopati, pri kojem szu ili uztrelyani ili razszecheni bili, a nyihova telesza szu sze josh gibala, kad szu z zemlyum zagrebena bila.

Polag zadnyih glaszov od ratogledischa je *Zumalacarreguy* tverdyu *Treciño* [tri ure od Vitorie] za krepkim protivenyem nutri bivshega garnizona na 12. Szvibnya oszvojil. Celi garnizon od 350 lyudih je uhvatyen; Karlizti szu u tverdyi 600 novih pushak y znamenitu vnosinu praha y olova nashli. — Szudi sze, da che *Zumalacarreguy* zkoro na Vitoriu udriti.

F r a n c z u z k a.

Za dokazati, da Kriztinezci u Spanyolzkoj veliku podpornyu od francuzkoga vladanya

dobivaju, zobcheva *Quotidienne*, polag nekojega anglijanzkoga lizta, szledeche po grofu *Harispe*'u na generała *Oraa*'u piszano piszmo, kojega je on potle nepremishlyeno ochitoval. „Iz Bayonne, 20. Travna. Potlamkak zte mi manykanye praha y olova ochitovali, szam sze paschil poszlati Vam u *Elisondú* 44,000 fishakov [patrone], koji szu sze pod mojum oblaztjum u magazinu v *Saint-Jean-Pied-de-Portu* nahadyali; a polag zapovedi ratnoga miniztra szam takajshe naredbu napravil, da Vam sze na 17. t. m. 54,000 fishakov u *Kambo* poshalye. Ova obodva poshilyanya, jeszu zajedno z drugimi vechimi, u malo vremena spanyolzkoj vojzki uchinyenimi poszlanyi, potrebnu pripravu za moju chetu tak jako omalila, da sze je neufam josh jache pomanyshati. Sal mi je, da Vam moram obznaniti, da minizter potrebnih *fondov* pri ruki nima, da priprave u nashih magazinu opet nadomezti, ter da Vam zato vishe praha ni olova poshiliati nechu moci; ako ne u najvechoj szili, y u okolnoztih, koje sze lahko previditi nemogu. Imajte dobrotu to Vashemu verhnому generalu obznaniti, da sze u napredak z orusjem y z drugum bojnum zpravnm obzkerbi, koja je garnizonu u *Elisondi* y drugim garnizonom na nashoj medyi potrebna. Podpisz: Grof *Harispe*.“

Jedno piszmo iz Tolone [u Messageru] od 10. Szvibnya obznanuje szledecha od flote, koja je vech dugo vremena u onom brodischu zpravlyena: „Flota che 20. Szvibnya nashe brodische ozlaviti, y u Atenu odjadriti, da bude nazochna pri korunenuy kralya *Olona* na 21. Lipnya ili Junia. Chuje sze da che y znamenita anglijanzka flota iz iztoga uzroka ondebiti.“

Velika Britanija y Irzka.

Angliancki lizti vszake fele, y izti torizki govore z nezadovolynoztjum od nachina vodenya proczesza pri francuzkom perzkom szudu. *Globe* veli od toga: „Ov proczesz nam dava pogled ropotanya, krichanya y prevzetoznozti od ztrane tusenih, a szmetnye y nepoztojanziva od ztrane szudeczev, kojega moralni poszledki za obztojeche francuzko vladanye shkodlyivi biti moraju. Ako je u obchinzkom potrebno, da sze ovi lyudi szudbeno

proganyaju, tak bi procesz chizto drugi zna-
chaj bil imati moral, y kad bi jedanput pochet
bil, tak bi sze na on nachin bil imal voditi,
kako bi sze nepriztojno y nepokorno pona-
shanye krivczev preprichiti bilo moglo."

Iz Londina 12. Szvibnya. U zpravischu
novoga drustva szlobode zbiratelyne, sze je
gozp. O' Connell ochitoval proti podelenyu
platye katolichkim redovnikom od vladanya:
„Duhovniczi nashe czirkve, rekal je, szu
vszigdar bili, y budu na vek podpornya sziro-
mahov, utishitelyi neszrechnih, y branitelyi
pritishnyenih y potlachenih. Szlusbe, koje
chine chlovechanztvu, moraju bit dobrovolyne
y iz nutrenyeg uputyenya. Redovniczi, koji
sivu od dobrovolynih prineszkov puka, budu
priatelyi obchinke szlobode: a platyenii od
vladanya, bi nyegovo orudje poztali.“

Od 15. i. m. U szeszii od 13 t. m. sze je
zabavlyala dolnya komora z proshuyami: jedina
od kakve vasnozti je podpiszana od 15,000
zstanovnikov Liverpoolskih, koji prosze, da
sze odzove ili nazad vzeme ona szentenczia,
polag koje bi morallo 6 szelyanov od Dorche-
stra u Novo-Hollandiju prenesheno biti, zato
shto szu takajshe nekoga protizakonitoga [ille-
galis] drustva delniki bili.

Papinzka zemlya.

Iz Rima 14. Szvibnya. Papa je szega
jutra u velikom drustvu u Finmicino, pri izli-
vanyu Tibra u morje, odishal, da one poszle
pregleda, koji sze imaju onde podprijeti. Chu-
var dersavnoga blaga [tesoriere] koi ovo pod-
prijetje pod szvojim prigledanyem zadersati
hoche, je josh vchera tamo odishal, da Nyi-
hovoj Szvetozti priztojeche priprave bolye
raztolnachiti more. Jarak potochni che sze ne
szamo med szuhum zemlyum ili u tak zvanom
kanalu dublye kopati, nego takajshe u morju
chak daleko, da bude mogla szama szila vo-
dena donešeni peszak napervo goniti y chi-
ziti. Papa che sze danasz povernuti, ali sze
govori, da che vnoga takova putovanya pod-

prijeti, da szvoju lyubav za ov koriztni poszal
pokase. Goveri sze takajshe, da che szveti
otacz y u Tivoli pojti, da ona velika izkapa-
nya, predi neg sze dogotove josh jedanput
pregleda, y szvojum nazochnoztjum delavcze
podbode. — Od nekoliko dan dobivamo pisz-
ma y novine neprokadyene; buduch da szu sze
vnogi chaztniki tusili, da po doszadashnym
naredenyu providlyivozti vnogo vremena gu-
biju. Ufamo sze, da che ovo naredenyu
szada y u Napuli prezlati; buduch da sze ni-
shta vishe od bolezti kolere nechuje. Kade-
nya y quarentene szamo tergovanye preche, a
kolere y tak nezabranе, kak nasz zadoztno
tolika izkusztva uche.

Prajszke medye.

Od prajszke medye 16. Szvibnya. Rusz-
ki vice - kanczelar, grof Nesselrode, kani
pojti u Karlsbad kupati sze; za tim hoche
dojti u Kalish, gde hte sze vnogi znameniti
diplomaticzi nahadyati. Jeden del ruszke ztra-
se na konyih je odishal iz Petrograda pak ide
u Kalish po kopnu. Ztrasanzki batalioni, ko-
ji szu takajshe za Kalish odluchen, budu do
Dancziga na brodih prevezeni. Ovo zjedine-
nye bojne szile, u vreme, kad spanyolzki rat
pochimlye drugi mah uzimat, more bit od ve-
like vasnozti. Ovo che bar vlasti morzke ge-
nuti, da z spanyolzkom pravdum mudro po-
tupaju.

Ruszka.

Nyh czarzka Viszozt veliki knez Ruszki
Mihail Paulovich je iz Petrograda u Berlin do-
shal.

Iz Moskve sze chuje, da szu Nyih Vel-
chanzta czar y czarieza na 11. Szibnya pred
poldnevom szrechno tamo doshli Czar je za
zdersanye drusine Nyih czarzke Viszozti cze-
szarevicha novu szumu odluchil, koja okolo
327,000 rublyev iznasha. Czeli perszonai
szoztoi iz 35 oszob.

Zbog naztojechih szvetkov novine u szredu izidu.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 10. Lipnya 1835.

BROJ 45.

Z a g r e b .

Cz. kr. vugerzka dvorna kancelaria je zprasnyene dve naredne priszednichke chazti kod horvatzkoga szudbenoga ztola: drugomu viceze-supanu varmedyie Krisevachke, *Antonu Markovichu*, y velikomu bilesniku Poseske varmedyie, *Stefanu Suvichu*, podelila.

Dana 25. Szvibnya preminul je vnogo-postuvani g. *Ivan Vidovich*, kapelan u Turnashiczi, vu 33 dobe szvoje letu.

V u g e r z k a .

Iz Posuna, dana 4. Lipnya. Dogovori zverhu zadnyega *renunciuma* viszokoga velikaskoga ztola gledech na ona urbarialzka pitanya, koja josh nisz dovershena bila, jeszu danasz dokonchana, a za tim *gravamina* [tegobe, poteschicze] napervozveta.

B e c h .

Dana 2. Lipnya [Junia] t. l. prijelo je Nyih Velichanztvo deputacziu ztalish ev herczesie Koruske y Krajnzk, koja je chutena gluboke salozti szvoje nad preminutjem Nyih Velichanztva czeszara y kralya *Franye* zrekla y zajedno ochituvala selyu, da bi Nyih Velichanztvo czeszar y kraly *Ferdinand* dugo vremena szrechno vladali.

Dana 4. t. m. popoldan preminuli szu ovdii Nyih Excell. gozpodin baron *Demeter Radossevich od Radossa*, dvornoga vojничkoga tolacha vicze-prezident P. T.

S p a n y o l z k a .

Parizke novine od 20. Szvibnya govore od nekojega velikoga, kroz czelu spanyolzku zemlyu razprezertoga komplota, koj je vu Sevilli na szvetlo izishel.

Dana 11. Szvibnya vu zpravischu prokuradorzke komore razvruchili szu szi nyejni

kotrigi glave pri zpomenku zverhu pogodbe med Valdes'om y Zumalacarreguy'om nachinyene, y komora dokonchala je proti volyi Martinez de la Rosa z 54 odveti proti 51, da che ponashanye miniztrov pri tom poszlu na red pobrati y potrebovati, da ravnitelyzto gorizpomenetu pogodbu na znanye da. Po zpravischu, kada je Martinez de la Rosa van izishel, nahrupi na nyega 500 do 600 lyudih, komaj da je iz nyihovih ruk oszlobodyen bil. — Dana 12. napervoztavil je Torreno, da sze nahrupiteli na szud potegnu. — Zumalacarreguy ide z czelum vojzkum proti Vittori. Valdes ztoji ze szvojum vojzkum pri Logroño.

Nekoje Bayonzke novine za szegurno povedaju, da szu Zumalacarreguy'u najlepsza, koja szi je mochi miszlti, obechanya nachinyena, pak da ih vendar nije hotel prijeti. Zumalacarreguy ni szamo veliki vitez, neg' je zkupa y veliki varaschan. On niti pazi na szvoju haszen, niti pak na zaszlusenu diku, da ju iz uzt chijih chuje. Kada vre jedanput nyegov kralyevzki gozpodin praviczu szvoju podpunoma zadobi, onda che sze Zumalacarreguy ztegnuti y odluchen od lyndih siveti. Neche nyega nigdo videti, da potlam kakove chazti ische. Dobro Spanyolzke je jedini zrok, zaradi kojega on vsza ova chini. „Vsze za Spanyolzku, nista za me,“ bil je nyegov odgovor, kada szu mu navadni bili razlichna ponudyavati, da od szvojega nakanena odztupi. Iz vszih glaszov, koji za szada zverhu zprepletenoga ztalisha dugovany u Spanyolzkoj y zverhu razvezanya ixtoga vuzla dozpevaju, videti je mochi, da vladanye Madridzko [to jezt kralyicza] nikakove jakozti nima, niti ztupa, na kojega bi sze vuperla. Vszaki vidi, da Valdes u szadashnym ztalishu szvoje vojkze na neprijatelya nahrupiti y moch szvoju na više ztrani razdeliti nemose, ar drugach nove potuke podnezti bude moral; za tim vszaki vidi, da kralyichina vojzka vu krajuh Karliztinskih duse obzatati nije mogucha. Vu ovom

ztaishu dugovany oztaju vladanyu Madridzkomu tri nachini, kak bi sze iz ove szmutnye izkopalo: *Navarru* oztaviti y potegnuti sze z vojzkum do *Ebra*, ondi priliku chakati, kojum bi sze konechno vu ravniczah Kaztilianzkeh z neprijatelyom potukli; z *Don Carlos'om* dobre pogodbe nachiniti; ili najzadnyich Francuzsku, Anglianzu y Portugalzku na pomoč dozvati. Lahko, da che Madridzko vladanye vsze ove tri nachine kushati. Szlabocha Madridzkoga vladanya pada vszakomu v ochi, y nazkoro che tak Spanyolzka, kak y czela Europa videti, da ov tusni ztalish duse obztati nemose, y da sze szamo onak pomochi bude moglo, ako poszvetyena pravicza mezto szvoje zadobi. Zpametne glave vu Spanyolzkoj vre sze vu tom szlasu, da sze *Don Carlos* na kralyevzku ztoliczu podigne.

Poleg lizta nekojega od 10. Szvibnya iz Madrida vu Parizkih novinah, bil je *Martinez de la Rosa* josche vszezmir na chelu miniztriuma. Niti nije bil proszil za odpustyenye, kak je doszada chuti bilo. Ali drugach je minizterium med szobum jako neszlossen. Vsza-ki dan sze je zkupazpravlyal, da nesto dokoncha, pak sze vendar nije podufal odgovorlyivozt za dozvanye ztranyzke pomochi ili pogadyanye z *Don Carlos'om* na sze vzeti. Prokuradori, koji szu takaj k ovomu zpravischuvzani bili, nisz sze jednakim nachinom med szobum pogoditi mogli, kak ni miniztri.

Obchinske novine zadersavaju piszmo nekoje szvojega korespondenta vu *Madridu* od 9. Szvibnya: Vre zte visheput mogli iz mojih litzov videti, da sze nisz szamo szeverne krajine proti szadashnym vladanyu podigle, nego y druge ztranke kralyeztva. Tak je vedomne vu *Sevilli* y *Eciyi* tajna punta Karliztov na szvetlo doshla, koja szversi szvoje ima vu *Carmoni*, *Cordovi*, *Luceni*. Vu *Catalonii* imaju Karlizti 13,000 lyudih pod orusjem, a vchera szmo chuli, da je *Iriarte* zaglavil. Vladanye nije ravno josh nista zverku toga na znanje dalo, neg povedaju glaszi, da je *Iriarte* pri iztoj priliki vubi, a 400 nyegovih vojakov polovlyeno. Izto vreme je pleban *Merino* iz szvojih zakutkov z 500 lyudih izishel, y potukel sze dana 28. Travna z jednum ztranum kralyichine vojzke.

Vu Barceloni izhadyajuche novine *Vapor* od 12. p. m. govore zmirom od vruchih potukih med Karlizti y Kriztinezi vu *Catalonii*.

Poleg najnovejih glaszov od bojischa je *Zumalacarreguy* dana 12. Szvibnya tverdyavu *Treviño* [tri vure daleko od Vittorie] predobil. Vojniczi, 350 na broju, jeszu vlovlyeni; Karlizti nashli szu vu tverdyavi 600 komadov pu-shak y puno praha y olova. — Chuje sze, da che *Zumalacarreguy* nazkoro *Vittoriu* napaz'i.

Novine *Abeja*, koje kak sze zna, u vezu z gozp. ministrom *Martinezom de la Rosa* ztoje, od 12. Szvibnya zadersavaju pod napiszom: „Od ztranzkoga umeshanya [intervencie]“ jedan chlenak, na kojega koncu ztoji ovako: „Z jednum rechjum: ztranzko umesvanye u domache possle sze nigdar nima dopuztiti. Ali pomaganye y zkupposzluyanye prijatelyzke vojzke prime vszako vladanye. Intervenczia je szramotna, kajti je szilum narynyena, a pripomaganye je szlusba, koja prijatelyzku vzaimnozt u szebi zadersava. Veliki *Napoleon* je tudyu pomoč prijimat, kad je bil na verhunczu szvoje szilne mochi y szlave, on je tak velike kak male narode na pomoč uzimal. Spanyolzki sheregi szu objachili nyegovu vojzku u Portugalzkoj y u szevernoj Europi; nasha flota je zkupa z nyegovum pri *Trafalgaru* zkonchana. — Szeverni Amerikancci szu szvoju szloboschinu y szamoztojnozt szamo z pomočjum francuzskih sheregov y bojnih brodov zadobili. Kraly belgianzki mora francuzskim sheregom zahvaliti, da szu sze Holandianezi nazad potegnuli, kad szu proti *Brusselu* ishli. Dovershenye rata u Portugalzkoj, besanye *Don Miguel'ovo* y *Don Carloro* je z pripomaganyem jedne spanyolzke divizie, koja je *Don Pedro* na pomoč bila ishla, uchinyeno. U vszih ovih zgodah y u vnozh niye nikakove szilno narynyene intervenczie bilo, nego szamo vojничко pripomaganye y zkupposzluyanye jednoga prijatelyzkoga vladanya ili aleata proti drugomu. Jeli spanyolzko vladanye u toj zgodii, da mu je takva pomoč potrebna? Tak sze mora pitanye o tom pozaviti, pitanye priztojnozti [*Opportunitätsfrage*], na koje odgovoriti josh za szada nechemo. Kad sze je perva izkra domachega rata pokazala, vladanye bi bilo moglo razshiravanye

pogora z tim preprechiti, da bi bilo odmah prijateljsko pomaganye u gorah Pirenejzkih upotrebilo. Szad, kad pogor czele chetiri krajne iliti provinczie opustyuje, sze josh od toga baratyte, da sze zna, jeli szmo ga moguchi szami z nashimi szilami ugasziti?“

F r a n c e z u z k a.

U Parizu opet je govor od premembe minizteriuma.

Zvanrednum prilikum dobivamo novine Pariske od 28. y 29. Szvibnya. — *Journal des Debats* od 28. zadersava szledechi chlenak: „Ztanovito je, da je nashe vladanye od Madridzkoga kabinetza za umeshanye [Intervention] oprosheno. Minizterium dersal je vchera vu *Tuileriah* zpravische.“ — *Journal des Debats* od szledechega dana zadersava veliki chlenak, koj je jako nagnyen tomu umeshanyu od ztrani Francuzov, kojega vendar druge Pariske novine, imenito *Messager*, szamo za miszel jedne ztrani miniztrov, kakovi su gg. *Guiot* y *Thiers*, derse y zajedno obszeguraju, da kralj, marshal *Maison*, g. *Persil* y g. *Humann* nista od toga umeshanya znati necheju.

National od 28. Szvibnya govorio o tom szledecha: „Glaszi od umeshanya suz opet vchera burszu znemirili natuliko, da je jako opala. Chuje sze, da je minizterium razliche miszli gledech na to pitanye y da kralj k onoj ztranki minizteriuma priztupljuje, koja je proti umeshanyu. G. *Humann* [minizter finan-
cji] je proti. — Premda je vchera veliki ztrah na burszi bil zbog umeshanya, mi vendar neverujemo, da che tak zkoro dopitano biti. — Umeshanye nemose dopitano biti, ako kralj k nyemu nepriztupi, mi szmo pak te miszli, da kralj u szadashnym ztalishu k tomu priztupiti neche.“

R u s z k a.

Pchela szeverzka zadersava szledechi zavjetek lizta nekojega iz *Jeruzalema*, kojega je arkibiskup od *Moskve* dobil: „Brate lyublyeni, mi chemo Tebi vugodni glasz obznaniti. *Ibrahim pasha* dal nam je dopustyeny, vsza opet popraviti, koja su nedavno po ztrahovitom potreszu razorena y zkvarjena lesala; [glej br. 3. Horv. Novin] sto vishe, zapovedal

je, da szé obloki vu czirkvi *Goreztajanya*, koji su od vremena egypt. zultana *Saladina*, dakle 648 let zazidani bili, opet odpru.“

T u r z k a.

Iz *Czarigrada* 6. Szvibnya. Polag novih glaszov je turzka flota dana 28. Travna *Dardanele* oztavila, y odputila sze je u Tripoli.

Zadnyi glaszi iz *Albanie* suz opet neugodni. Puntarzki glavar *Tafil-Busi* sze je opet na chelo nezadovolynih poz tavil, y verlo je pochech napredovati. Zultan, koj je do szada szvoje sherege u Aziu poshilyal, che morati szada na ovu ztran szvoj pozor obernuti, da sze ovo szeme puntarzkoga zdignutja takajshe u Maczedonii y Bosznii neprime.

Od szerbzke medye 8. Szvibnya. Dva kurira suz szimo iz *Czarigrada* doshla, jedan francuzski a jedan angliancki, y izruchila suz szvoja piszma drugim kurirom, koji suz u kvrantani [u kontumaczu] chekali. Ovi zadnyi suz odmah u *Londin* y u *Paris* odishli. Nezna sze, shto more biti uzrok ovoga poszla-nya, buduch da je u Czarigradu vsze mirno. Seli sze dakle tomu zrok znati, a domishlyanya o tom jeszu vnogoverztna. Nekoji suz de, da je zultan na vnoga predzavljanya lorda *Ponsomby*'a u pogledu szlobodnoga brodenya na Chernom morju zadnyich ztalni odgovor dal, pokle je zachul, da sze je angliancki minizterium promenil.

Od brega dunajzkoga 20. Szvibnya. Glaszi iz *Alexandrie* doszis do 27. Travna. Kuga sze je onde bila pomanyshala y broj umirajuchih na dan sze je bil ztisnul na 50, a polag drugih liztov na 20. Protivnim pako naehinom u Kairu y jusnih ztranah Egipta kuga josh zmirom jachja poztaje y broj umirajuchih dan na dan razte.

Iz *Belgrada*, 17. Szvibnya. Glaszi iz *Skutarria* povedaju, da je *Albania* opet nemirna. Po vno goletnom opazivanyu znajdyeno jezt, da sze iz ove dersave vszigdar ztalish dugovany vu *Egiptu* zeznati more. Znano je najmre, da, bers li je *Mehemel-J-Ali* sto poprijimal ili sze napada bojal, odmah je v *Albanii* punta zishla. Tako je vu najnovijem vremenu ztalish dugovany vu *Albanii* z dogodya i vu *Syrii* sivo zvezan bil. Berschasz je szada

kuga *Mehemed-Ali'*a nagnala, da je szvojega chloveka *Tafil-Busi'* a opet podbol, da puntu podigne. Kuga vu Egiptu kase golotu *Mehemed-Ali'* evu, koju on dobro pozna, y berschash sze boji, da nebi zultan priliku tu prijel, y ztarinzke szvoje laztovitoti oszvojil. Zbog toga poprijel je *Mehemed-Ali'* ovu protimbu. Kam pak vsza ta albanezka mesha-nya najzadnyich dopelyaju, toga vu szadashnyem ztalishu Turzke nije mochi prevideti. Predi ili potlam more sze dogoditi, da sze ova dersava *Mehemed-Ali'* u zevszema pred, ili pak Gerckoj priklopi. Moguche, da che Szerbia negda tamo gozpoduvati.

E g i p t y A r a b i a.

Lizti od 5. Februara iz Arabie chez Suez z paketbotom u Alexandriu doshavshi povedaju, da je *Chodcida* oszvojena y da sze je *Moka* dobrovolyno predala, ter tako da szu szada vszi primorzki varashi u Szrechnoj Arabii na Cherlenom morju u egyptiskih rukah. Vojzka egyptiska szoztoji iz 5 regimentov narodnih sheregov y vishe od 10,000 Beduinov. Ovi szu zkoro vszi blizu *Konfude* utaboreni, okolo shezt dan daleko od perveshega y szadashnyega ratogledischa u *Gebeb-Assiru*. Dana 5. Februara szu chekali 4,000 potrebnih gamil, da mogu opet neprijatelyzta podprijeti, koja hte bershasz oszvojenye nutrenyih ztran

Yemensa za poszledak imati. Dva bataliona egyptiska y nekoliko ztotin turzkih vojnikov, koji szu zkupa z nekojimi arabzkih koloni u egyptiskoj szlusbi y nad kojemi *Mahomed-Ebn-Akun*, veliki *Sherif* iz *Meke*, zapoveda, chuvaju medyuto mezta po planinah do szad oszvojena. *Konfuda*, mali varashinacz na Cherlenom morju, gde je proshaztnoga meszeca *Ibrahim pasha*, brat verhovnoga generala *Ahmet-pashe*, z poloviczum egyptiskih sheregov ztaluval, je bash napravlyena, da imaju peldu, kakovi szu drugi zpodobni arabzki varashi. Ona szoztoji u vszemu iz koje ztine kuch. Vszaka kucha je shiroka okolo 10 czeplishev, dugachka 15, a viszoka 20 lt. j. vsze zkupa koliko jedna szobicza v Eu-

ropi], lesi na szred proztranoga dvorischa, gde szu izvan ovoga ztanya josh 2 ili 3 kolibice za harem y t. d. — dvorische je ogradyeno plotom iz terziske zplet enim y szlamum y vejem tak guzto iz nutra oblossenim, da sze zkroz viditi nemore. Y izta kucha je iz terziske szagradyena y po navadi szlamum pokrita. Kuche dobroztojecih szu iz nutra y iz vana sutimi rogozniczami [zturami] oblecene. Med onimi ploti sze nekoliko praznoga mezta oztavi, shto za ulicu szlusi. U ovom varashu je jedan piacz 18 do 20 szesnyev dugachak, na kojem szu ztachuni [duchan] zlochezto iz kamena zejidani. Zadnyich je onde jedna sziromashka moshea [muhamedanzka czirkva] y jedan chetverovuglazti nishta ne bolyi turan, gde pasha prebiva. Negdi y negdi sze josh koji komad zida zapazi, na meztu ogradye od dvorischa y nekoliko shatorov ili na proztoru mezta ili na iztih dvorischah. Ono prebivanye je zkoro nepodneszlyivo zbog vekovite kishe u zimi y zbog nepreztane vruchine u letu. U iztu *Konfudu* brodi nemogu dolaziti, jer je morje plitvo y mlaki zpodobno tak, da sze putniczi y roba na konyih, gamilah y na lyudskih plechah od brodov na kraj y vzaimno prenashati moraju. — Divizia sheregov Ibrahimovih lesi jednu vuru proti szeveru od *Konfude*, na szamom kraju do morja. Drugi sheregi szu po planinah okolo,

Vishekrat dojde med nye veliki *Sherif* iz *Meke*, chlovek jako shegav y razuman. On more vnogo nad general-komandanti. More sze rechi, da on czelum vojzkum upravlya, on ju obzkerblyuje familami y brashnom, on sze za vsze zkerbi.

Dana 5. Lipnya bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. azr. 101 15/32;			
detto	detto	detto	4 p. Ct. v. szr. 972 1/32;
Poszud. z szrechnukan. od 1820, za 100 f. v. szr.	—	—	—
detto	detto	1821, za 100 f. v. szr. 139 5/6;	
detto	detto	1834, za 500 f. v. szr. 587 1/2;	
Bechkevar. Banco-Obligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 66 7/8;			
		Bankakcie komad	1327 v. szr.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 13. Lipnya 1835.

BROJ 46.

V u g e r z k a.

Iz Posuna, dana 8. Lipnya. Vu zpravischu 313 y 314 od 5. y 6. t. m. doshla szu josh napervo nekoja pitanya urbarialzka, koja szu kod obodvih ztolih pretreshena y vekshum ztranum dokonchana.

B e c h .

Vu lombardianzko-mletachkom kralyeztru od leta 1815 obztojecha czentralzka zpravischia lombardianzkih y mletachkikh dersav, vu Milani [Mailand] y Mleczih [Venedig] dobila szu polag proshnye szvoje od najvishjega meza szloboschinu, da szi szmeju iz med szebe deputaciju zebrati, koja ima vu Bech iti y tam chutenga gluboke solozti szvoje nad premijutjem Nyih Velichanztra czeszara y kralya Frange zrechi y zajedno ochituvati selyu, da bi Nyih Velichanztro czeszar y kraly Ferdinand dugo vremena szrechno vladali.

Deputaczia ova je dana 6. t.m. pred Nyih Velichanztro czeszara, za tim pred Nyih Velichanztro czeszariczu pustyana, y dersala je blagorecbja vu talianzkom jeziku, vu kojem szu takaj Nyih Velichanztra odgovor dala.

Nyih cz. kr. Velichanztro jeszu Ivanu Stojanovichu, priszedniku varmedylie Krashovzke, vu Temeskoj varmedyi lesecke mezto Lacunus, z predikatom od Lacunasa, ter o-vak nyemu y nyegovim odvetkom vugerkzu plemenschinu podeliti najmiloztivneje doztojali.

Nyih cz. kr. apost. Velichanztro jeszu z najvishjum na kr. vug. dvornu kancelariu poszlanum odlukum od 1. p. m. kapitenlaitnantu Petrovaradinzko granicharzko - peshichkoga regimenta, Abrahamu Radosavljevichu, vugerkzu plemenschinu, z prikazom taksze, najmiloztivneje podeliti doztojali.

Nyih cz. kr. apost. Velichanztro doztojali szu z najvishjum, na zjedinyenu dvornu kancelariu poszlanum odlukum od 25. Szvibnya t. l. administratora biskupie Tribinzke, Dominika Sakolovicha, zachaztnim kanonikom pri

ztolnom kaptolomu vu Dubrovniku najmiloztivneje imenuvati.

Lombardzko - mletachko kralyeztro.

Iz Mleczih [Venedig], dana 19. Szvibnya. Nyih cz. kr. apost. Velichanztro jeszu z najvishjum odlukum od 25. Travna zapovedali, da sze luka ili brodische Malamocco zvano na dublye zkopa y izchizti, y tak za ov poszai, kak takaj za zpelanye szegurne y laglye uvozne znamenitu szumu 80,000 szrebernih novacz najmiloztivneje odluchili. Ovo vasno napervovzetje je tak za napredak tergovine y brodarztra vu obchinzkom, kak takaj za cz. kr. mornarztro neizmerno korizno.

Velika Britania y Irzka.

Pod napiszom: „*Sta potrebuje O' Connell za Irzku?*“ zadersavaju Obchinzke novine szledecha zobchevanya nekojega nemachkoga putnika iz Dublina od 9. Szvibnya: „Obalenyе Peel'ovoga minizteriuma dobiva kod vszih ztrankah z tim vechju znamenitozt, z chim je bolye vszaki dan videti, da Melbourne'ovo ravniteyztro priszilyeno je, podpornu szi O' Connell'ovu na vszaki nachin y za kakvu god czenu prizkerbeti. O' Connell szam to predobro znade, ter, akoprem sze — zkoro bi chlovek miszlil, pospotnim nachinom — minizteraczem naziva, zato sze vendor tak zapovednicki ponasha, kak josh nikada. Szada je vu Dublinu szlosil drustvo, koje za czily ima, da sze szloboschina zbiranya zevszema obszeguri. Pri ovoj priliki je ochitaval, da che szadashnyi minizterium podpirati, y razlosil je pogodbe, pod kojimi to chiniti kani. Vsza nyegova potrebuvanya imaju szamo jedan jedini czily, najmre: da proteztantzku ztranku u Irzkoj ne szamo zpokori y ponizi, nego da ju po dersavo - zakonzkom ili bolye rekuch zakonotverzkom putu pod nikaj zpravi. Y zato potrebuje, da sze broj redovnikov' proteztantzke czirkve primeroma broju onih, koji tu ve-

ru obnashaju, na manye zpravi, y da nyihovi dohodki kak y dohodki katolichkih y diszenterzkih redovnikov od szada od dobrovolynih podanykov y prinezkov farnikov nyihovih visze. Kajti pako to zadnye odmah izpeleyati nije moguche, zato potrebuje, da sze vsze nepotrebne proteztantzko-redovnichke chazti, za tim za nikakovu haszen neszluseche fare dotergnu, y da sze vszi od onud zvirajuchi neizmerni dohodki na odhranenyne ne szamo proteztantzke, nego y katolichke y diszenterzke mladozti obernou; kak je vre lord *John Russell* napervoztavil. [Glej br. 30 Novin. Horvat.] Da vendar y vu politichkom ogledu proteztanti ne szamo kakti ztranka nego poleg okolnoztih y vszaki zoszeb tuliku moch imali nebudu, potrebuje *O' Connell* od miniztrov: 1) da sze drustva *Oransistov* odmah dotergnu, 2) da sze kod varaskih szodrusenyah premembe nachiné, 3) da sze tak zvani zakoni za sziomake vupelyaju na korif pretiranih aren-datorov, 4) da sze pravicza zbiranya za parlament dalye to jezt na vechju ztran pretegne y 5) da sze ti zborniki podpunoma y primerneje popishu. Kajti pako nije mochi znati, sto ova potrebuvanya za czily imaju, zato vszako potrebuvanye zoszeb ovdi razlasemo. Drustva *Oransistov* nedohadyaju, kak nekoji bludno szude, od leta 1688 iliti dobe *Vilhelma III.*, nego naztala szu malo let pred velikum puntum, na koncu proshaztnoga ztoletja, gde je jedna ztranka na drugu merzila, kervavo sze potukla, doklam szu sze najzadnyich vszi katoliki zdigli. Czily takovoga drustva, za kojega sze vszaki novi kotrig [chlen] z kerv-jum y imetkom zapriszechi mora, ztoji v uzdersanyu onih temelyoy, koji szu *Vilhelma* od *Oranie* na britichko preztolje zpravili, ovi szu: uzdersanye y branenye vere proteztantzke a izpehnenye y izrinenyé katolichanztva. Ovakovim nachinom szu *Oransisti* tak rekuch jaderka proteztantzke mochi v Irzkoj y najveksha preprechka gozpoduvanya katolikov. Nyihov red, oszobnozti, bogatztvo, broj kotrigov y vnoge druge okolnozti chinju, da neszamo vu parlamentu, nego y vszigdi po orszagu, kada sze sto za proteztante kroji, szilau rech imaju. Ako ravno *Oransisti* gibanya katolikov za szada uztaviti nemoreju, moguchi szu

im vendar preprechke delati. Ovak akoprem bi katoliki vu politichkom ogledu premahnuli, nebi vendar nigdar dozta szegurni bili, doklamgod ova drustva *Orangistov* obztoje. —

[Konacz szledi:]

S p a n y o l z k a.

Nekoje Bayonzke novine oglashuju polagliza nekojega iz Madrida, da che nazkoró na znanye dojti odluka, polag koje sze 80,000 varashkih vojakov oborusiti ima. Ovi cheju sze dana 1. Szerpnya [Julia] vu Burgosu zkupiti.

Lizt nekojega korespondenta od granicze spanyolzke od 16. Szvibnya obznanuje, da je *El-Pastor* z vojaki szvojimi, 3000 na broju, dana 13. i. m. pri *Hernani* ob 2 vuri popoldan po brigadiru *D. Jose Miguezu Sagastibelzu* potuchen y do *S. Sebastianu* pretiran.

Novinc franczuske govore szledecha od granicze spanyolzke od 23. Szvibnya: Karlitzti szu szada gozpoda vsze zemlye, na kojoj je doszada vojuvano bilo. Po nyoj sze zprehadyaju prez vszakoga ztraha y pogibelyi, a kralyichina vojzka, szlaba y gingava, je prisilyena, zapreti sze vu nekoje varoshe, gde z najvechjum teskochum sives, prah y olovo dobiti mose.

Vu *Nationalu* chita sze: Glaszi iz krajin spanyolzhkikh szu jako turobni. Vu jusnih ztranah ztanovniki imaju sze zvan nevolye z glodom boriti. Vrachitelyi varosha *Baeza* [v *Andaluzii*] obznanuju vladanyu: „Vszi zkoro ztarci zmed delavcev puginuli szu od glada, y vsza decza, koja szu od leta 1823 na szvet doshla, na izti nachin pomiraju. Chez pet let neche vech biti vu *Baezi* nikojega mladičha, kojega bi mochi na vojzku poszlati, onda che sze pitati: sta sze je dogodilo z pokolenyem vu *Baezi*? Na sto bude odgovoriti morati: Pomerlo je leta 1835 od glada.“

Parizki *Messager* zobcheva: „Chujemo iz Madrida od 21. Szvibnya zvanrednum prilikum, da che prezident konzeila, minizter zvanzkikh poszlov, nazkoro vu Londin poszlan biti; na mezo g. *Martinez de la Rosa* chazt prezidentzta obnashati che grof *Toren*. General *Valdes* proszil je za odpustyenye. Pervi shef generalzkoga stapa pri szevernoj vojzki, *Don*

Evariste San Miguel, zapovedati che za cha-sza nad tum vojzkum.“

P o r t u g a l i z k a.

Glaszi iz *Lizabone* od 9. Szvibnya kroz *Madrid* doshavshi povedaju, da szu grof od *Santa - Martha*, negdashnyi najvishji zapovednik vojzke *Dona Miguelu*, za tim nekoj drugi general *Miguel'ov*, *Cardozo*, v *Oporto* ravno onda vlovlyeni y zaperti, kada szu hoteli v *Alenlejo* oditi. Negdashnyi *Miguel'ov* gubernator od *Oporta*, general *Pinto*, je takaj u vuzu hityen, ter kajti szu kod nyega puntarzka proglasheňa najdyena, biti che pred szud vojnichki potegnyen. — *Lizabonzke novine* govore szada odperto od blizoga pozakonenya princza *Maximiliana*, drugoga szina princza *Eugena*, z kralyiczym *Donum Marium*.

S p a n y o l z k a A m e r i k a.

Glaszi iz *Buenosayresa* od 16. Marcza vu *Liverpool* doshavshi povedaju, da je gubernator izte krajne, general *Quiroga*, 16. Februara z drusbum szvojum od 18 oszob na putu po-ztavlyen, napadyen y umorjen. Glaszi ti hitili szu vasz varosh u veliki ztrah. Vszi po-

szli szu zaveznuli. Kako chujemo, putuvale je gorispomenuti president u nuternyu ztran krajne, da nekoje bludnye med krajnami *Salta* y *Tucuman* na red pozstavi. Na putu napala ga je cheta od 18 do 20 oborusenih. Szamo jedan zmed prezentove drusbe je vushel y tai neszrechni dogodyaj u glavni varosh doneszel.

P e r z i a n z k a.

Glaszi iz *Perzie* izpisuju ztalish ove der save jako turobno. Chini sze, da sze je *Burschir* oddrusil ochitujuchi, da che szam poszebi obztajati. Vu czelej Perzii je vre tak daleko doshlo, da nigdo nikomu neveruje, nego vszaki k szabi ruku dersi, y ovak je mochi rechi, da sze je narodno drustvo razishlo. Vnogi tergovczi szu smehke tovore robe vu *Bassoru* y druga mezta poszlali, y opravitejom szvojim v Indii zapovedali, da im vishe nista naj neposhilyaju. Vu *Teheranu* je glad naztal. Puk utrudyen y zmuchen po tulikih teskochah pripraven je, predati sze ili Anglianczem, ili Ruszom, ili kojoj drugoj mochi, koja szamo doztojnu szilu ima, da domachi boj dotergne.

O G L A S Z

Buduch, da sze polletni techaj *Novin Horvatzkil* y *Danicze Horvatzke*, *Slavonzke* y *Dalmatinzke* z konczem toga meszeca dovershuje, pozivamo doznejnim nachinom vszu gozpodu domorodcze y oziale naroda priatelye, da na dalye za drugu poloviczu leta, najmre od 1. Julia ili Szerpny do zadnyega Deczembra nashe domorodno podprijetje z predplachenyem szvojim rodolyubno podpreti doztoju.

Novine Horvatzke dvaput na tedian, vszakiput na pol arkusha izlazeche, zadersavale budu, kak y doszad vsze najnoveje domache y ztranzke znamenite dogodyaje.

Danicza Horvatzka, *Slavonzka* y *Dalmatinzka* jedanput na tedian nashim Novinam na pol arkusha prikloplyena, zadersavati che poleg nashega vu pochetku leta ochituvanoga obechanya, ne szamo vu dersavno - horvatzkom, nego y vu drugih ilirichkikh narechijih vnogoverzne tako na lahku zabavy u razveselenye, kako y na primerno proszvetyenye, ter ugodno y hasznovito podvuchanye zpadajuche ztvari. Navlastito pako zpomenka vredna znanya o nashem narodu szlavianzkom vu obchinskem: od nyegove ztarine y dogodovschine, od nyegovoga szlovztra y knyiseztra, z jednum rechjum vsza ona, koja Horvatom y oztaoj ilirzkoj bratji od ztarodavnoga y szadashnyega ztalisha vszih szlavianzkikh pukov zezvedeti y znati potrebno jezt. Najvechjum nadalye marlyivozljum opiszana bude, iz dobrih izvorov izvadyena, dogodovschina iliti historia czelega Ilirja, gde vu razlichnih pripoveztyah iz tmice na szvetlo dojde ztarinko Ilirov to jezt jusnih Szlovencov: *Horvalov* y *Szerbyer* prebivanye y sivenye, nyihovi negdashnyi chaztniki: *sipani*, *knezi*, *banii*, *kralji*, *vitezzi* y *drugi vuchenii* y *glaszoroviti lyudi*, — razgovori zverhu proshaztnoga ilirzkih dersav vladanya, zverhu szreche y neszreche predyev, zverhu ztarich gradov, varashev, znamenitih mezt y ztarinkih plemen, — ilirzkih krajin krajobrazno [geografzko] y dersavzko [statistichko] opiszanye. Pridagu sze

josche razlichne narodne y druge domoredne, navlaztite pako domache dogodyaje zadersavajuche, iz drugih takajshe jezikov preneshene peszne y zganyke ili zagonetke, y oztala.

Onim, koji nepoznajuchi trud y namenenye poszluvanya nashega szude, da tomu ovdi izrechenomu obechanju vu pervom polletju zadozta vuchinyeno nije, odgovarjamo, da je izto zpomenuto obechanye osznova czeloga narodnoga ztanya; odkud lahko videti je, da szu doszad szamo pervi temelyi tomu narodnomu ztanyu, koje podignuti kanimo, poloseni. Y zato *Danicza* nasha ztopram vu drugoj poloviczi leta, najmre gledech na *dogodorschim* iliti *historiu domovine*, szveju pravu vrednozt zadobiti hoche, zasto nam sze oproziti more, da szmo *zlatnyc nashe polag narave odzola, ne pako odzgora sidati pocheli*. — Sto sze nadalye jezika ili piszanya nachina tiche, nasz zaizto kudit necheju oni, kojim domovina y narod bolye pri szerdczu lesi, nego ztranzki x y y, ter kojim je nova szloga drasja, nego ztara neszloga. Nashu osznowu za dobru szamo oni nenahadyaju, koji josche z preokrenyenim, jalnim y nazzlobnim okom vu Ilirjumu vide szame Bezjake, Kekavecze, Krajncke, Vlashetine, Shokcze, Bunyevcze y t. d., takovi proztki y naroda nashega nepriatelyi, to sze razumi, z nami szlositi sze nemogu, ar mi vu czelom Ilirjumu vidimo, lyubimo y prestimavamo szamo *jednu jedinu szlovensku bratju*, koju je narav, kakti jedno veliko pleme, za veliko drustvo odluchila, zaradi chesza nepriatelyi sele nam jal z czelim szvojim sheregom, mi pako ilirzkoj bratji selimo lyubav y szlogu.

Sto sze pako manye razumlyivih ili navadnih rechih tiche, ovakove u jedan mali rechnik zebraae na szvetlio dati hochemo.

Na koncu tekuchega meszecza z ztroskom Narodne Novinarnicze Horvatzke na szvetlo izide y vszej g. predplatitelyem zabztuny podeli sze veliki *Imenoszlaw* iliti *katalog vsze zku-pa gg. predbrojnikov*, y to iz nijednoga drugoga zroka, nego da szvet vidi, da nash materinzki jezik velikih y vnogobrojnih lyubitelyev ima y da negda proszvetyeni odvetki iliti potomczi nashi vide, gde y koji szu oni verli y cheztit domorodczi bili, kojim utemelyenye domorodne y jedino prave izobrasenozt y osivlenye narodne-veliko ilirzke szloge y szlave zahvaliti imadu.

Czena nashih na finom velinpapiru stampanih *Novin* y *Danicze* na pol leta za ztranzke z troskom poste, napisza y zavitka 4 fr. szrebra; za ovdesnye prez zavitka y napisza 3 fr. szrebra znashajucha, more sze ili izraven vu cz. kr. povelyenoj Novinarniczi Horvatzkoj u Gozpodzkoj uliczi vu de Negrovih hisah br. 103 ili pako na blisnyih cz. kr. postah napervo polositi. Proszimo pako gg. predplatitelye, da nam szvoje chezrite naszlove, to jezt titulushe podpunoma sto najberse obznaniti dozto.

Pozivaju sze takaj vszi vuchenii domorodczi, da sze nezkrate z dobrimi piszmenimi deli ili prinezki izbor gori zpomenutih predmetov [prez ikakove razlike jezik] poynositi y prikladne rukopisze na podpor obchinzkoga domovine poszla [o szvojem ztrosku] u Zagreb poszlati: Na cz. kr. *Narodni Novinarniczu Horvatzku*.

Obznanitel takajshe drugo polletje izhadyal bude, y ufamo sze, da vechji y proztraneji poztane, kada sze bude iz imenoszlaiva iliti kataloga gg. predbrojnikov videlo, da je vredno tulikim ztotinam gg. chtavczev y vu horvatzkom jeziku szvasta na znanye dati. Za vszako obznanenye polag obchinzkke navade platya sze od 1 do 10 liniih 20 kr. szrebra, dalye pako po 2 kr. szrebra od linie.

Gledech na red iztoga vandavanya *Novin* y *Danicze*, gozpodu predplatitelye iztinzki obszeguriti ili uveriti moremo, da po zlatneshih pogodbah moguchi budemo ne szamo na dneve nego y na vure izto vandavanye odluchili, tak da vu tom poszlu od 1. Julia pochemshi nebude niti najmanyshega zakasznenya ili ikakove szmutnye.

Dr. Lyudevit Gay,
V. y Redaktor.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 16. Lipnya 1835.

BROJ 47.

Dalmacija.

Iz Zadra, dana 21. Szwibnya. Glaszi iz granicze Albanie turzke povedaju, da suu videlj turzku flotu vu kanal ili slob od Korfu'ja jadriti, koja je potlam pri Gomeniczi pozatala, od onud pako vu Durazzo odishla y za tim che sze, kak szude, vu brodische Antivarsko povdati. Zpomenuta flota szoztoji iz 2 velikih ladijh, 4 fregat, 21 koryete, brigov y drugih manyih brodov. — Nista sze ztanovitoga nezna zverhu te iznenada doshayshe floate. Nekoji szude, da pelya vojzku na brodische Janiszko, da sze tamo z ondeshnyim vezirom zjedini, a drugi miszle, da shetuje proti Chernogorezem, da je za nyihovo szilovito roblenye y plenanye na red pobere.

Vugeraska.

Iz Posuna, dana 11. Lipnya. Vcherashnye 315 orszachko zpravische bilo je szamo kod velikaskoga ztola obdersavano, gde suu ztaliski poruchki zverhu vre zpomenutih 3 reprezentacii napervovzeti bili. Viszoki velikaski ztol je szada privolyil, da sze tretja reprezentacia, gledech na naszlov ili titul Nyih Velichanzta, kakti kralya vugerzkoga, gori poshalje. Vu danashnyem 316 orszachkom zpravischu, koje suu obodva ztoli obdersayali, zabavlyali suu sze szlavni ztalishi z nedokonchanimi josh urbarialzkimi chlenki, velikaski ztol pako vzel je napervo reprezentaciu zverhu pervinu imajuchih tegob. Na koncu zpravischa doshal je 3 ztaliski poruchek vu urbarialzkom poszlu na viszoki velikaski ztol, koj je zverhu toga ochituväl: da, akoprem sze vu nekojih z nyimi szlositi nemore, zato vendar nije nadalye szuprotivan poszlanju reprezentacie.

Velika Britania y Irzka.

Evo koneza u zadnym liztu pretergnyenoga zobchevanya nekojega nemachkoga putnika iz Dublina od 9. Szwibnya: „Dru-

ga zevezsza znamenita podpornya proteztantzke mochi poztavlyena jezt vu szadashnyem ztalishu varaskih szodruseny, koja suu od leta 1689 katolikom zevezsza zaperta. Ovdi ne szamo rukovodzvo varaskih novacz, nego y vsze varaske chazti nahadyaju sze vu nyihovih rukah, y zato katoliki, sto sze varaskih poszlo tiche, vszigdi suu podverseni proteztantom, kak god od vremena Vilhelma III. do szvojega oszlobodyenya [emancipacie]. Ovo z tim bolje lyuti katolike, ar ta szodrusena pri vszakoj priliki proteztante na vsze moguche nachine izvishuju, a naszlednike vszake druge vere, najmre pako katolike, vszigdi pod pete metyu, imenito pri zebiranyu za parlament, gde sze ne szamo vszaki zoszbezterszi, nego y majora y oztale poglavare huzte, da szamo nikakov katolik ili katolikom nagnyeni vu parlament sze neposhalye. Da je dakle moguche, szodrusena ta vszim verozakonom odpreti, y da je mochi naprawiti, da vszaki, koj praviczu zbiranya imati hoche, szamo ztanovitu sztumu polosi, onda bi nazkoro katoliki jednaku moch z proteztanti imali, y kajti ih je znamenito vekshi broj, u kratkom premahnuli, y ovak bi sze O' Connell'ova ztranka y szila neizmerno povekshala. — Sto sze tak zvanih zakonov za szironahe na korist pretiranih arendatorov tiche, z nyimi je to izto, sto y z varaskimi szodrusenyi. Vechja gozpoda zemalyzka na otoku zvekshinum, dapache vu szevernih grofoviah vsza zpoznavaju gozpodujuchu czirkvu, y ako nezpadaju med Oransizle, tak suu Torü. Nyihovi pak arendatori ali kmeti suu vu szevernih ztranah vekshim brojom, vu jusnih pako ztranah y zahodnih zkoro vszi katoliki y O' Connelli; ovi bi dakle pri zbiranyu parlamentzkom zmirom za katolika ili katolikom nagnyenoga ztali, da nije z druge ztrani nyihove gozpose zemalyzke, koja ih ze vszakojachkimi nachini szile, da bash protivno chiniti moraju. Ovomu suu med oztalimi zrok arendatorzki kon-

trakti, koji su zvekshinum za tak kratko vreme napravlyeni, da gozpon zemalyzki arendatoru szvojemu vechput chez jedno leto arendu vzeti more; za tim je zrok placha od zemlyischa, po kojoj kmeti, najmre kada suz zla leta, tak znamenito zaoztanu, da ih gozpon zemalyzki polag volye iz arende ztirati more. Ako bi sze dakle lyudi ovi podztupili proti volyi gozpode szvoje zebirati, vszigdar suz vu pogibelyi, da ih gozpoda nyihova preganyala budu, ako je prem to polag zakonov zbiranya ostro prepovedano. Kajti pak ovako omashna vnosina malih takovih arendatorov vre prez toga pozvze szlabo sive, ter ako potlam arendu zgubi, na bogechku paliczu dozpeje, tak rajshi veksha ztran zmed nyih *O' Connell*'zvo szvoje alduje volyi gozpode zemalyzke, szamo da nije prez kruha y ztana. Da sze pako, kak *O' Connell* potrebuje, naredbe kakove naprave, za zdersavanye takovih pretiranih arendatorov, ztanovito bi $\frac{9}{10}$ ztrani katolichkih arendatorov pri zbiranyu za parlament za onoga ztale, kojega bi im *O' Connell* napervoztavil. Y kajti vekshu ztran zbornikov ovi mali arendatori chinju, koji suz katoliki, tak bi vszigdar proteztanti morali prepazti. — Gledech na to, da sze praviceza zbiranya za parlament dalye pretegne, znano je, da *O' Connell* najvishe premore kod ssiromaskejih. Kajti pako najmre v Irzkoj ssiromaskiji brojom szvojim bogateje vszigdar prevagnu, zato, chim ih vishe pravicezu bude imalo za parlament zbirati, tim *O' Connell* vishe naszlednikov dobi, y onda pri zbiranyu tesko vech kada koj proteztant izide. — *Primerneji popisz zbornikov* pretese sze na to, da dozta velika ztran zbiranya pravicezu imajuchih vu varashih y grofoviah doszada popiszana nije bila. Pri vnogih nije to vuchinyeno iz nemarnozti, vnogi pako niszsu sze dali szamo zkog toga popiszati, da nebudu morali zebirati, kajti nigdo, koj nije popisan, pravice zbiranya nima; y takovi suz sze szamo zbog toga ztegnuli, da sze tak najprilichneje pregonov reshe, koje bi podnezeti morali, da po szvojoj volyi odvetuju. Broj ovih je pozvze znamenit y szoztoji iz rukodelcev, koji nebi radi szvoje konte y kupcze zmed Toriey zgubiti, ili iz arendatorov, koji nebi radi pretirani biti. Da sze pako no-

vi popisz polag miszli *O' Connell*'ove napravi, onda bi zvan rukodelcev y arendatorov josh vnosina drugih lyudih med zborniki napervodoshli, koja nedvojmbenu pravicezu zbiranya ima. Sto vre goder miniztri gledech na ta potrebuvanya narede, tuliko je szegurno y ztanovito, da ih *O' Connell* niti jednu vuru du-se podpiral nebude, kak dok mu miniztri gorizpomenuta potrebuvanya dopitaju. Na to proteztanti veliku ztran ufanya szvojega pozlavlyaju, akoprem z druge ztrani netaje, da cheju predi ili potlam konechno vojuvati morati. Zato sze szada bolye kak ikada predi jedan k drugomu priklaplyaju, drustva podisu, iz kojih vszakojachki poszlaniki po Anglianckoj y Skotzkoj idu, da szi tamo podpornu proteztantov prizkerbe, ako bi pogibely na-ztala. *Oransisti* odperto ochituju, „da predi, nego sze dopuzti proteztantzkoy czirkvi prepa-zti, a papiztom vu orszagu gozpoduvati, puk sze angliancky po kralyu y czirkvi na branenye naj pozove y oholnozt katolikov naj sze tako, kak za *Cromwell*'a, seleznum shibum potla-chi.“ Ako dakle izbilya naredbe takove nachinyene budu, koje zreszno shetuju na po-rusheny gozpodujuche czirkve, tak nije nimalo nemoguche, da sze proteztanti zdignu, y ravno to je, kam *O' Connell* czilya, kak szada vszaki dan bolye previdyujem. On neche, da bi sze katoliki zpunktali, ar bi ih prevasnozt Velike Britanie preobladala y nyim novozadoblyenne praviceze y oszlobodyenye otela; seli pako, da sze proteztanti zdignu, ar takovim nachinom dobi najenput orusje vu ruke, z kojim mu moguche bude, pod prilikum pravichnozti katolikom dugo izkanu pervinu prizkerbeti y uztanoviti, sto pod drugimi okolnoztjami vu-chiniti nebi mu moguche bilo, ar bi z Anglianckum poszla imal.“

Torichke novine govore od razpustyenya parlamenta.

Globe od 29. Szwibnya poveda, da suz pri minizteriumu zvanzkih poszlov lizti od anglianckoga poszlanika na dvoru Madridzkom nadoshli, vu kojih Spanyolzka od Francuzke y Anglianckie pomoch potrebuje. — Lizt nekoj iz *Lizabone* za ztalno poveda, da vojkza, koja na spanyolzko-portugalzkoj granici zkognuje y pazi, 15,000 glav broji, da

vsza potrebna ima y zvan toga je dobrom duhom nadehnyena. Vojzka za szilu od 10,000 biti che vu Lizaboni zeztavlyena.

Courier od 30. Szvibnya govori takajshe od potrebuwanya pomochi od ztrani Spanyolzkoja vladanya, nedopustya vendar to, da je zpomenuto vladanye uprav 50,000 vojnikov na pomoch potrebuvalo. Spanyolzka sze je szamo polag chetveroztruchne pogodbe na Francuzku y Anglianzu obernula, a za szada sze josh nezna, kakove cheju naredbe ova dva vladanya gledech na to donezti. — Novine *Times* szut te miszli, da bi Portugalzka morala Spanyolzkoj potrebuwanu pomoch poszlati; jedno iz zahvalnozti za podpornyu onu, koju je predi od Spanyolzke [po Rodilu] dobila, a drugo, ar chetveroztruchna pogodba uprav Portugalzku na to zavesuje; zvan toga szu Portugaleczi vnogo prikladnejni za vodyenye takovoga boja, kak Francuzi.

S p a n y o l z k a .

Komiszia *prokuradorov*, koja je napervoztavlanye gozg. Caballera gledech na pogodbu med Valdes'om y Zumalacarreguy'om nachinyenu pretrezti imala, szvetuje ov dokonchek: da komora praviczu ima, od miniztrov rachune zverhu ponashanya nyihovoga potrebuвати y da bi dobro bilo Nyih Velichantvo piszmeno prosziti za zobchenye gorizpomenute pogodbe. — Nekakva karlitzincka drusba pod zapovedjum kanonika Gorostidi'a, od San Jago, koj sze kardinałobérztarom imenuje, je vu Galliczii po kralyevzkoj vojzki putuchena, y Goristidi ulovlyen. Kod nyega szu najdyena piszma, koja szu vladanyu da-leko razproztertu puntu odkrilu.

Iz Madrida, dana 23. Szvibnya. Szada je nashe vladanye konechno dokonehalo, da che umeshanye na vszaki nachin potrebuвати. Z velikum neterplyivnozljum chakamo odgovor szodrusenih dvorov. Vszigdi dvoje, da che vladanye francuzsko k tomu privolyiti. Zpravischa Cortesov k szverhi sze priblyisavaju. Kralyicza-ravnitelyicza che vu laztovitoj oszobi zpravische zapreti.

Renovateur od 28. Szvibnya; hotechi pokazati, kako vsze ztranke vu Spanyolzkoj na vszako ztranzko umeshanye merze, poziva sze

na miszel y rechi ztanovitoga piszeza spanyolzkoja, Dona Manuela Marliani'a, koj, kakti zasgani naszlednik revoluczie od leta 1820, iz szvoje domovine prognan, szada vu Francuzuko ztanuje, ter nedavno vu Parizu knyigu zverhu Spanyolzke y nyejnih revoluczijh piszal je. Vu toj knyigi chteu sze szledecha zverhu umeshanya: „Vszako ztranzko umeshanye umori dersavnu nezavisnozt, vszaka domolyubna dusha protivi sze oborusenomu umeshanyu, koje nista drugo nije, kak sivinka szila... Tesko je prevideti razvitek ztrahovitoga pozorischa, koje nashe szeverne krajne kervjum poleva; ali kerv chloveku zabegne, kada sze zmiszli iz nevolye, koju pochetniki domachega boja ovoga na sze szame y na Spanyolzku pritegnuti mogu. O da bi prevideli, da neszrechna domovina nyihova mira y szloge vszikh Spanyolczev potrebuje, da zadoblyene rane zliche, y da bude mogucha ztarinzku chazt u zobrazenoj Evropi nazad szi pribaviti. — Domachi boj je vre velika neszrecha; a kamoli umeshanye francuzko, vre jedina prevasnozt francuzskoga utikanya bila bi kam veksha neszrecha. Proklet vszaki ztrancki, koj sze vu nashe poszle pacha, naj bude, kakov mu drago, zrok ili obliehaj nyegova umeshanya!“

F r a n c u z k a .

Novine *Temps* pitaju: „Kakovu korizt donesze nam umeshanye u Spanyolzku? — Povéshanye dersavzkoga duga za vech kak zto milionov; podnashanye ztroskov za oszvjenye zgublyenih krajin spanyolzkih; novo zkupazpravlyenye vojzke; y vsze to za podpornyu nechesza, sto sze itak zdersati nemose!“

Moniteur y Journal de Paris muche josh vszevdily zverhu pachanya ili umeshanya Francuzke vu poszle spanyolzke. — *Journal des Debats* od 31. Szvibnya zadersava dugi chlenak, u kojim sze dokasuje, da sze pitanye zverhu pachanya ili umeshanya vu Spanyolzku iz dvojverztnoga pogleda pretreszati more; perviput szamo gledech na Francuzku y Spanyolzku, to jezt, na kuliko sze ovo pitanye szamo na ove dve dersave pretese, za tim kakti pitanye obchinckie politike, nakuliko sze

najmre pitanye to vszih onih dersav tiche, koje szu ili z Francuzkum ili Spanyolzkum zvezane y szodrusene. Iz ovoga zadnyega ogleda poprijelo je vladanye francuzko to pitanye y dalo je potrebuvanye Madridzkoga dvora na znanye anglianckomu y portugalzkomu vladanyu. Odgovor anglianckoga vladanya nemore pred oszmimi dani ovdi biti; do onda oztane pitanye neodlucheno. — *Temps* od 31. Szvibnya zadersava zverhu ztalisha *umeshanya* ili *pachanya* szledeche objavlyenye, koje redakcja iztih novin od nekojega dobro uputyenoga musa dobila jezt: „G. Thiers je predevche-rom [29.] ochituval, da on na nikakov nachin u ministeryu neoztane, ako k *umeshanyu* ili *pachanyu* Angliancka priztupi, pak ako to potlam Francuzka odmah nedopita y k nyemu neprivolyi. — G. Guizot miszli, da nyemu nije moguche prez g. Thiers'a vu ministeryu oztati. Ovak y oztali kotrigi ministeryuma szude, zvan vendor marshalla *Maison'a*, g. *Persil'a* y morebiti g. *Humann'a*. Vszi dakle ministri szu szada za *umeshanye*, szamo da g. Thiers'a neizgube. — Takovim nachinom visz mir ili boj, *umeshanye* ili *nepachanye* od chudih y od chaztih. — Z druge ztrani neche kraly, kako sze za ztanovito veli, niti za lasz nista odpuztit od szvojega napervovzetja proti *umeshanyu*; on oztaje tverdokorneje kak iaka da pri szvojoj miszli, da mu nije moguche *umeshanye* dopitati, ako neche red, szegurnozi y dersavnou penezniciu vraziti y vu pogibely poztaviti. — Kako szada dugovanya ztoje, ako Angliancka dobar odgovor za *umeshanye* dade, mi chemo sze vu dvojbenom ztalishu

nahadyati. — Ministerium che zvan marshalla *Maison'a*, g. *Persil'a* y g. *Humann'a*, z g. *Thiers'om* izztupiti, ako sze kraly dokonchku vekshe ztrani kabinet protivil bude. —

Novine *Temps* povedaju, da sze je prezident pokliszarzke komore, g. *Dupin*, dana 30. Szvibnya zreszno proti oborusenomu chanyu ili umeshanyu vu Spanyolzku od ztrani francuzkoga vladanya, zgoveril. „Zgubichek lyudih, zgubichek novacez, nikakva dika, nijedna ztranka nezadovolyena, niti vu Francuzkoj, niti vu Spanyolzkoj; to szu koczke, koje nam umeshanye prehit, ako tak nezparametni budemo, vu to sze pustyati,“ reche g. *Dupin*. Pri drugoj zkupchini gororil je gozp. *Thiers* jako zasgano za umeshanye.

Constitutionel sze ufa, da, ako pitanye zaradi umeshanya, k kojem bi morebiti vladanye privolilo, pred pokliszarzku komoru doje, sta prez toga biti mora zaradi dopitanya pri tom potrebnih ztroskov, pokliszarzka komora che gledech na to, selyu naroda zgoveriti. Doszada je pokliszarzka komora vsze potrebuvane novcze vladanyu dopitala; ali sto sze toga poszla tiche, pokliszarzka komora che sze dobro ogledati, predi neg ne szamo nekoliko milionov alduje, nego takaj mir, kojega szada Francuzka usiva, y sivot hilyade Francuzov vu takovom boju na igru poztavi, kojega potrebocha nije dokazana.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Terzlu dana 6. Lipnya 1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

37, 23, 83, 57, 60.

Pervo szledeche vlechenye bude 17. t. m. 1835.

Novine Horvatke y vu drugoj poloviczi tekuchega leta dvakrat na tjedan: u torak y szobolu vszakipul na pol arkusha izhajale budu. *Danicza* pako *Horvatke*, *Slavonika* y *Dalmatinka* priklopi sze k Novinam vszaku szobotu na pol arkusha, k tomu takaj nadomegne sze *Obzoranitel*. Czena na pol leta iznasa za domache prez zavitka 3 fr. szr.; vu zavitku z stampanim naszlovom 3 fr. 24 kr. szr., vu zavitku z domom poshiyanjem 3 fr. 48 kr. szr., za zvanzke vu zavitku z stampanim naszlovom y z poshtarzkom ztroskom 4 fr. szr. Za drugo polletje, koje sze nazkoro pochimlye, predplatiti je mochi na vszakoj cz. kr. poshti monarkie austrianckie, kak takaj u cz. kr. pov. narodnoj *Novinariczi Horvatkoj* vu de Negrovih hisah u Gozpodzkoj vulinici br. 103. Oztala v Oglaszu *Novin Horvatskih* br. 46 y vu Daničzi br. 22.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 20. Lipnya 1835.

BROJ 48.

Z a g r e b.

Nyih cz. kr. Velichanztro doztojali szu z dobrotnum, kroz kralyevzko nameztno tol-nachtvo dana 13. Szvibnya l. t. pod br. 13,781 zobchenum odlukum, zprasnyenu u kr. gim-naziumu Varasdinzkom uchilniczu 6 skole, Antonu Rosicu, pred tim 5 skole v iztom gimnazium uchitelyu podeliti; na mezto nye-ga pako Josefa Szevera, doszad gramatikal-zkih navukov uchitelya za 5 diachku skolu imenuvati.

Dana 15. t. m. preminul je Josef Golubar, pleban u Szuhodolu.

Velika Britania y Irzka.

Glaszi iz Londina od 2. Lipnya povedaju, da je markiz Londonderry izti dan u gornyoj hisi pitanye jedno na lorda Melbournu ravnal; selel bi, -veli, znati, jeli je mornarom anglian-zkim, koji na primorju spanyolzkom na kris brode, zapoved kakova dana, da naj vladanye kralyichino pomasu, zatim jeli je za novoga minizteruma vladanyu spayolzkomu druga kakova pomoch poszlana, najmre orusje y oz-tala k boju potrebna. Lord Melbourne odgovoril mu je gledech na pervo pitanye, da nikakove zpodobne zapovedi mornarom podelyene nisu. Na drugu ztran odgovoril mu je drugi dan, da jedna angliancka ladja za 1943 funt. sterl. koje vladanye spanyolzko platiti ima, na nyegvu szlusbu pripravno ztoji; zvan toga je 13,000 pushak, 3000 pistol y 10,000 szabaly u Spanyolzku poszlan; dana 10. Marcza je u oztalom herczeg Wellington vladanyu spanyolzkomu obznanil, da ga on zaradi hitroga zplatanya vnogoverztnih dugov pritzkati neche. Markiz Londonderry bil je zadovolyan z tim ochituvanyem y zatim predal je po blizu 50,000 proteztantov iz jusnih ztran Irzke podpiszanu molbu za obrambu czirkve angliancke. Szada je vruche govoril zverhu zlocheztoga ztalisha y propada szadashnyega minizteriuma, koj je prisziyen podverchi sze zapovedjam

O' Connell'ovim, ar sze drugach boji, da ga on prehit.

Morning-Herald od 3. t. m. poveda, da szu troja gozpoda dana 2. t. m. k lordu Mel-bournu doshla, ochitujucha mu, kako je potrebno u spanyolzke sze poszle pachati, da one oszobe, koje szu vladanyu spanyolzkomu novacz poszudile, takovih nezgube. Herald poveda, da szu ta gozpoda povolyni odgovor dobila. Novine Sun vele, da im je lord Mel-bourne odgovoril, da u szili vojzka portugal-zka, koja sze na graniczi spanyolzkej nahadya, pripravna ztoji, kralyiczi spanyolzkoj pritechi.

S p a n y o l z k a.

Iz Madrida, dana 21. Szvibnya. Vche-ra je szlusbeni protokol szlosen, u kojim sze dokasuje: 1) szilovita potrebocha ztranzkoga umeshanya, prez kojega vladanye niti bude moglo potishiti uzdignutje karilintzko, niti ztaviti poztupanye orszachkoga nereda; 2) u kojim sze dokasuje, da vladavzko tolnachtvo, miniztri, vojniczi Madridzki, szeverna vojzka y szadashnyemu vladanyu naguyeni ztanovni-czi potrebochu umeshanya zpoznavaju y pomoh polag chetveroztruchne pogodbe potrebuju, zavezujuchi sze, da cheju ztranzku vojzku kakti priatelye y branitelye prijeti; 3) da sze u szadashnym ztalishu dugovany ume-shanye prez odvlachenya, y to 50,000 vojakov potrebuvati ima. Ove tri tochke prijeli szu miniztri, a poszlaniki francuzski y angliancki podpiszali. Na to szu miniztri potrebuviali, da sze josh k tomu prida, da sze Spanyolzka na zplachanye vszih troskov Francuzom zavesuje, koje bi im to umeshanye zrekuvalo. Dokonchek taj poszlan jezt na szodrusene dvore, da nashe punoblaznike podpiraju. Minizterium je te miszli, da je vsze zgublyeno, ako sze chetveroztruchna pogodba odmah zreszno u zvershetak nedopelya.

U piszmu nekojem iz Madrida od 24. Szvib-

nya poveda sze: „Po czelom kralyezvnu idu kris na kris sheregi y bande karlitzinckie. Po-vszud delaju prepechke vladanyu. Klostri, kaptolomi y za *Don Carlosa* zavjeti ztanovnici davaju im podpornyu. Prevasnoj szili nepriatelezkoj vszuda sze vugiblyu, rajshi sze razidu, da sze potlam opet na blisnymem meztu zkupazprave. Vodye nyihovi szu zvezshinum negdashnyi kralyevzki oficirki, izti dapache redovniczi y monaczi z pistolami, razpelom y karabinom. Bande iliti chete broje do 500, 400, 150, 80, veehput szamo 30 lyudih, kak vre okolicze mezta ze szobum donashaju. Polag szlusbenoga objavlyenya, koje je na ravnitelyzvto dozpelo, je u *Navarri* 31,000 oborusenih Karliztov; u *Biscayi* 11,000; u *Katalonii* 8,000, ovi ravno niszcu na regimente razdelyeni, neg szu itak moguchi, na bojische ztupiti; u *Valencii* 2,500; u *Murci* 600; u ztaroy *Kastilii* 5,500; u *Manchi* 1,200; v *Estremaduri* 800; u *Galiczi*, gde zvan toga arkibiskup y kaptolom od *Santiaga* jako dugovanye podprijem, do 6,000; v *Asturiam* 1,400, koji zajedno Leon'zku krajnu marlyivo pohadyaju; v *Aragonii* 900.

Nekoj korespondent *Obchinzhikh novin* obznanuje szledecha iz *Madrida* od 30. Szvibnya: Kralyicza je vehera zpravischa *Cortesov* med velikum szvetehnoztjum a z neznamenitim blagorechjem zakluchila. O poldan povdali szu sze prokuradori k velikashem u palachu *Buen Retiro* zvanu. Ob 1 vuri pelyala sze je prekraszna kochija kralyichina iz kralyevzke palache kroz najznameniteje vulice glavnoga varosha, gde szu vojaczi z obodvoje ztrani u redu ztali. Po vulicah bila je vnosina lyudih, koju je szamo selya szvetehnoztu videti tamо dovabila. Vsze je bilo tiho, nigdo nije ni glasza zdigel. U palachi grada *Retiro* dochekala je kralyiezu - ravnitelyiezku prekraszno oblechena zkupchina. Zmed perov barem bili szu vnogi vszi u zlatu. Kralyiezu u grad ztupechu prijela je deputaciazja velikashev y prokuradorov; ministri prichakali szu ju na ztupalih preztolja. Nut ztupi kralyiezu u palachu, a za nyum ide infant *Don Francisco de Paula*; ona szi szede na preztole, polag nye na deszno g. *Martinez de la Rosa*, na levo pak grof *Torreno*. Genyenim

glaszom chitala je pred tum velichezvnenum zkupchinum zakluchno neznamenito blagorechje. Za dovershenimi navadnimi czeremoniami ozavila je palachu, vrativsha sze u szvoj dvor. Na putu prijeli szu ju z onim iztim muchanyem y tak merzlo kak predi, a ob tretjoj vuri vratila sze je v *Aranjuez*. — Vszi szu sze preszenetili, da szu zpravischa tak na berzom zakluchena, szada, gde josh nije velikaska komora nuternyi dersavzki dug za pretreszanye napervovzela, da natuliko z tim odylacheniem vnosina intereshev zaovtaje. Metemtoga tomu je zrok bil zlochezti ztalish ministriera, koj sze je zavjedno z vasnim pitanyem od umeshanya zabavlyati moral. Ministriera hotel sze je ugnuti vekivechnomu zpitavanyu y napaztuvanyu od ztrani komor. Berschasz cheju vendar *Cortesi* predi neg polili morebit chetvert leta zmine, zaradi najnovijih dogodyajev zkupapozvani biti. Vu oztalom szu sze ministri poszve dobro ponashali pri tom hitrom zakluchenu *Cortesov*, y szada sze manye kak ikada govoril od izlazenyag. *Martinez de la Rosa*.

P o r t u g a l s k a.

Francuziske novine zadersavaju szledechu protestaciju *Doma Miguela* proti prodavanyu czirkvenih imany, koje je vladanye *Lizabonsko* edluehilo: „Buduchi je jedna zmed najpervejih dusnoztih katoliekog vladaveza kak-ti branitelya czirkve y szvetih nyejnih pravicz, da imanya zpomenute czirkve podpunoma uzdersi, da sze tako na one czilye obernuti mogu, za koje szu polag narave szvoje y praviehnozti odluchena, odluchenye, kojega hasznotivozt za drustvo chlovechanzko pelda tolikih ztoletjih potverdishe; buduchi mi je nadalye obznanyeno, da krivichno y Bogu protivno vladanye u *Lizaboni*, hotechi tim laglye katolicku veru u Portugalzkoj potlachati a redovnichtvo u ztrashnu nevolyu y tusni ztalish zavisznozti porinuti, za nameru ima, vsza czirkvena imanya pozprodati, koja szu razlichni k tomu praviczu imajuchi kralyi, szvetli moji predmeztniczi, czirkvi, ili pak y to vechjum ztranum pobosne dushe razlichnim czirkvam y klostrom pozprikazale y ozlavile, ter kojim szu zbog toga teske, po nyih kaszneje veztovito.

zpunyene, dusnozti nalošene bile; buduchi nadalye ja veliko zlo, koje odtuda tak za czirkvu portugalzku, kak y za drustvo chlovechanzko naztati mose, polag moguchnozti moje preprechiti selim: zato proteztiram u nazochnozti Boga y vszih vladavczev europejzkih proti prodavanyu iztih imany y ochitujem, da je vszako prodavanye ili izarendiranye, koje gledech na imanya, varaske laztovitozti, deszetenu ili druge koje czirkvene pravicze doszada vre uchinyeno jezt, nischetno, y da vszi kupczi ili arendatori, bili oni domachi ili ztranzki, kapitale szvoje zgube; da sze pako za mojim negda povratak, gde zgublyeno preztolje nazad potrebuval budem, nigdo z neznanozjum zprichaval, ili laztovitoz szvoju nazad potrebuval nebude, na sto sze tim manye pazilo bude, ar szem vre dana 20. Lipnya 1834 na vsza vladanya europejzka proteztaciju proti vszim y szlednym chinom obztojechega ravnitelystva poszlal; zato szem za dobro dersal, zpomenutim vladavczem y ovu novu proteztaciju zobchiti y na znanye dati. Iz Rima, dana 14. Szvibnya 1835. Miguel.

F r a n c z u z k a.

Grof Sebastiani je, kak sze chuje, ministerumu Londinckomu napervoztavil: da sze naj ztanovitomu broju anglianckih y francuzskih oficziroy dopuzti pod Valdes'om u Spanyolzkoj szlusbe uzeti; vszim polyzkom y oztalim uzbegom, koji szu u Francuzkoj med razliche sherege ztranzkih vojakov razdelyeni, naj sze dopuzti, u Spanyolzku iti; francuzka vojzka pod zapovedjum generala Harispe'a naj zkradnyu graniczu Spanyolzke obkoli, a 30,000 Portugalezzev naj sze polag chetveroztruchne pogodbe kralyichinoj vojkzi priklopi.

Dana 4. t. m. iz Londina u Paris doshavshi lizti povedaju za ztanovito, da sze kabinet angianckii u poszle spanyolzke izraven pachati neche; da che protivno Portugalczem szloboschinu umeshanya u Spanyolzku dati, y k tomu czilyu, hotechi preprechiti, da pogibelyni ztalish kralyicze spanyolzke Miguellizte na poprijetja nepobudi, nakanil je izti kabinet, kralyiczu portugalzku u takov ztalish pozaviti, da bude mogla vladanyu spanyolzkoju krepku pomoch donezti. Zbog toga che-

ju, kako sze chuje, u Lizaboni y Portu lesechi vojniczi zajedno u Spanyolzku iti, a na mezto nyih poshalyu Anglianczi szojih vojnikov.

P o r u s s k a.

Iz Berlina, dana 27. Szvibnya. Taborische u Kalishu y diplomaticki kongresz, koj che sze tamo med zmosnum vojничкum zpravum obdersavati, zabavlya szada vsza diplomaticka y oztala drustva. Obchinzka je miszel, da zhodische to vszikak vasno bude, ako najmre oni dva veliki dvori, koji szu k chetveroztruchnoj pogodbi priztupili, poszadashnyih okoloztjah priszilyeni, kralyiczi spanyolzkoj pomoch dadu. Da sze Francuzka szama u poszle spanyolzke pachala bude, toga nigdo neveruje, dapache vszaki szudi, da che Anglianzka y Portugalzka prijomagati. Bilo vre, kak mu drago, tuliko je ztanovito, da koraki takovi, koji bi Don Carlosu obladanya czeznu zaztirati mogli y na vszaki nachin morali, sto vishe koji morebiti nyega u kratkom vremenu prekopiti mogu, szevernim dyoram povolyni biti necheju, dapache ovi budu, ako vre na to dojde, ostre nachine poprijeli.

N e m s k a.

Rainbauer pishe iz Vaintgartenu od 2. Lipnya: „Pred nekulikimi tjedni putuju dva detichi kroz Kirchaimbolanden, daju szi tam vanderzke knyisicze pregledati y podpiszati, rekshi, da idu u Maincz. Za odhodkom nyihovim najdyena szu vszakojachka piszma, zadersavajucha u szebi gerda pszovanya y spontanya proti vladavczem nemachkim, najpache zaradi toga, da je detichem iz zjedinyenih nemachkih dersav prepovedano u Shvajcarzkoj zadersavati sze. Ovi dva detichi zvali szu sze Eszlinger, iz Bornhaima kod Landave y Huttiner iz Bambergia. To je zproti policzii na znanye dano. — Vchera rano jashe vojak nekoj iz Speiera u Vaintgarten. Na czezni zapazi jednoga chloveka, kaj mu sze je zaradi szvojega plashlyivoga kretanya szumlyiv videl; zapazi zajedno, kako je taj izti chlovek preko jazne grabe ishel, y neshta hitil u ztern. Vojak podbode konya, teche za nyim, dozti gne ga y opita, gdo je. On mu veli, da je diak iz Haideberga. Vojak jashe za nyim do Vain-

gartena. Ovdi mu veli vojak, da je ujet, — da je on taj zaznamenuvani *Huttinger*. V ostarrii *Germershaim'zkoj* zapazili szu, da je piszma od szebe baczil. Lek szebe na ztol polosi veliki nos, ter kada sze je vojak k nyemu na pol za herbtom priblisaval, da ga prime y zpne, zgrabi on nos y popadne z nyim vojaka, ov pako, nebudi len, "zgrabi mu drugo rame za laket, na sto *Huttinger* ze vszum mochjum nos szi do kraja u laztovita persza zarine, izkriknuvshi: „Bose sze szmiluj meni szirohamu, ja umiram za obchinzko dobro.“ Y szada szmota sze mertav na zemlyu. Kantonzki fizikusz pregledal je ranu; szerleče bilo je kroz szredinu prebodyeno. Taki na to nadojde ztrasan iz *Landave* z glaszi, da je takaj *Esslenger* u *Bornhaimu* ulovlyen y zapert.

T u r z k a.

Journal de Smyrne zadersava szledeche piszmo iz *Alexandrie* od 1. Szvibnya: „Kuga ovdi znamenito popuscha, nego szamо kod arabzkih ztanovnikov; med Franki y Gerki dan na dan razte, y to iz toga jedinoga zreka, ar Franczi letosz onih protimb nepotrebuju, koje szu navadni bili druga leta poprijeti. Kuga popadne szamo one, koji sze doma nederse.

— Najnoveji glaszi iz *Kaira* szu ztrashni; tamо vszaki dan dve hilyade lyudih od kuge pomru! Sta sze lyudi zpominjaju, nije nikada tak ztrahovito kuga u *Egiptu* gozpoduvala kak szada! Vsza med *Alexandrium* y *Kairom* lesecha mezta y szela szu zkoro chizto opuztel. U varoshu *Damanhur* zvanom, oztalo je szamo 150 ztanovnikov sih; u *Menufu*, szu tri cheterte ztrani pokolenya poginule! Vre je

szada kuga, sto sze predi nigdar nije chulo, tijam do *Beduinov* u puschinu nahrupila y vno-ga szela u gornyem Egiptu zaztigla. — *Mehemed-Ali*, koj putujuchi u gornyi *Egypt*, stimal je, da kugi vujde, zachuvshi, da sze je y tamo pokazala, povratil sze je hitro u *Kairo*, zatvorechi sze u szvoje *Schubranzke* pache. Chini sze, da ga je takajshe zlo zdravje u dalyeshnym putuvanyu preprechilo. — *Vosnya na szumporniczi ladji med Indium y Anglanskum kroz Suez je vre szada zevszema priedyena*; szumpernicza ladja che 26 vszakoga meszecza szimo nadojti, a od ovud che z lzti vu *Indiu* vszakiput 2. szledechega meszecza oditi. Vladanye y tergovina angliancka che po hitrochi y spornozi neizmernu kozit iz novoga toga naredyenya dobiti.“

Iz *Czarigrada*, dana 1. Szvibnya. Miszmo zevszema selyni zeznati, kojega naro-da je ona, iz 11 velikih ladijh y 1 szumpornicze szotojecha morzka szila, koju szmo pred nekolikimi dani na vodi. *Metelinzkoj* zapazili. Bershasz je to flota *Mehemed-Ali*'eva, kojoj je naruteno, da pazi na vsza gibanya flote zultanove, pod zapovedjum *Hassana Bey'a* u *Barbariu* poszlane. Metemtoga flota ova josh nije *Dardanelle* oztavila, y zvan toga chuje sze, da zultan neche iti proti *Tripolisu*.

Teatralzko objavlenye.

U pondelyak 22. t. m. bude sze vu ovdesnym kralavaraskom kazalischu perviput zpelyivala velika Bellini'seva opera:

„*L a S t r a n i e r a*“
vu 2 zpelyivanyih. — Koje glaszovito zkladnoglasnozi delo vszu zaizto pozornozt gozpose umetnozzi [Kunst] prijatelyev, zaszlus.

Novine Horvatke y vu drugoj poloviczi tekuchega leta drakrat na heden: u torak y szobolu vszakiput na pol arkusha izhajale budu. *Danicza* pako *Horvatke*, *Slavonika* y *Dalmatinka* priklopi sze k *Novinam* vszaku szobotu na pol arkusha, k tomu takaj nadometne sze *Obzor* n. a. i. t. e. l. Czena na pol leta iznasha za domache prez zavitku 3 fr. szr., vu zavitku z stampanim naszlovom 3 fr. 24 kr. szr., vu zavitku z domom poshilyanym 3 fr. 48 kr. szr., za zvanzke vu zavitku z stampanim naszlovom y z poshtarzkom ztroskom 4 fr. szr. Za drugo polletje, koje sze nazkoro pochimlye, predplaliti je mochi na vszakoj cz. kr. poshti monarkie austrianzke, kak takaj u cz. kr. pov. narodnoj *Novinarniczi Horvatkoj* vu de *Negrovih lusah* u *Gospodzkoj* vuliczi br. 103. Oztala v *Oglaszu Novin Horvatzkih* br. 46 y vu *Danici* br. 22.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 23. Lipnja 1835.

BROJ 49.

V u g e r z k a.

Iz Posuna, dana 15. Lipnya. U danashnjem 317 kod obodvih ztolov obdersavanom zpravischu je najpervich kod szlavnih ztalishev reprezentaczia, koja ima z novich zdelane, polag zadnye kral. odluke, chlenke urbarialzke zprevadyati, zkupa z iztimi urbarialzkimi chlenki prechitana, potverdyena y za tim velikaskomu ztolu poszlana bila. Z druge ztrani je velikaski ztol szlavnim ztalishem po jednoj deputacii uztmeno obznanil, da gledech na zadnye ztaliske poruchke privolyuje u poszlane chetirih reprezentaczii: a) zverhu pervinu imajuchich tegob; b) zverhu povratyenia pravednoga ztalisha v Erdelyu; c) zverhu naszlova Nyih cz. kr. Velichanzta kakti kralya vugerkog; d) zverhu dopustyenia, da bi sze advokati y pod dietum zpitavali.

Lombardzko - mletacko kraljestvo.

Polag lizta nekojega iz *Mleczih* [Venedig] od 1. Lipnya bil je dana 22. Szvibnya l. t. *Juraj Medanich*, ladjarzki piszar austrianzke brigantine Usmeny, koja dana 30. Travna v ondeshnye brodische dojadrische, od nekakvoga betega popadyen, kojega szu potlam vrachiteli za pravu izhodnu kugu izdali. Od potlam sze vendar bolezni k u bolyem ztalishu nahadya, dva nyegovi dvorbeniki oziali szu zdravi, kod nikojega zmed lyudzvta na ladji, na kojoj sze je *Medanich* nahadyal, nije bilo ni najmanyega znamenya te bolezti, a gledech na *Medanicha* pripravlyene szu u spitalu najbolye protimbe.

Velika Britania y Irská.

Novine Albion delaju zverhu vetomadne zpomenute gozpode verovnikov, koji szu k lordu *Melbournu* doshli, ochitujuchi mu potrebochu umeshanya anglianzkoga u poszle spanyolzke, zaradi szegurnozti intereshev, koje od vladanya spanyolzkoga dobiti imaju, szledecha opazuvanya: „Mi bi itak radi znali,

gdo szu ti „posteni“ verovniczi, y zatim kakvim nachinoim bi nye moglo umeshanye britichko pod obrambu uzeti? Na vszaki nachin bila bi nam morala zpomenuta gozpoda povedati, kakvim bi putom mi troskove, pri toj prilikoi nachinyene, natrak dobili. To je chudno videti, da jedan Spanyolacz, g. *Mendizabal*, koj, pred kratkim vremenom iz domovine szvoje izlazechi, iz milosche vladanya nashega sivel je, nasz szada prisziliti hoche k boju, kojega sze paszledki y troskovi najpre prevideti y prerachunati nemogu.

Novine *Times* od 4. 4. m. zadersavaju szledechu pripovedku: „Pred nekolikimi dani pelya sze negdeshnyi kanczelar *Brougham* iz Richmonda, gde je z priatelyem szvojim g. *Williamsom* obedival, na postarzki kochiji u Lordin. Na putu naztane zpomenek zverhu Spanyolzke, y jeden zmed gozpode, koja szu kochiji szedela, pripoveda, da je od nekojega putnika, koj je nedavno iz Spanyolzke nadoshal, chul, da sze u Madridu vszi na pomoch francuzuku zanashaju y upiraju. Na sto *Brougham* u rech padne: „Naj mi veruju, da toga Francuzuka uchinila nebude.“

Journal des Debats pishe, da je minizterium angliancki u zlocheznom y nepovolynom ztalishu; proti szei ima zmed 658 kotrigov dolnye hise, 300 zdersatelyev, 200 radikalcev y ztranku *O' Connell'ova*; minizterium, govoril on, sta mu drago, viszi od katolikov y radikalcev; ovi zadnyi potrebuju ne szamo premembu, nego y revoluciju. — *Examiner* veli: „Reklo nam sze morebit' bude, da mi nechemo popravlyati, nego zkvarjati; to je iztina, ali tomu szu krive naredbe, a ne mi.“

S p a n y o l z k a.

Don Carlos ochituje u szvojoj, dana 20. Travna iz *Onate* piszanej y po *Cruz - Majoru* podpiszanej odluki, da szu vszi dugi, koje szadashnye vladanye gde vre goder dela, nischetni.

Politiku *Don Carlos*'ovu ravna szada ztanoviti diplomat, koj, akoprem je mlad, vendar veliku znanozt pokasuje. Taj je *Cruz-Major*, nesto vishe od 30 let ztar, uchenik grofa *Alcudie*, koj ga je zaradi nyegovih izvishenih laztovitotih prestimal. Dobivши szlusu u minizteriumu zvanzkih poszlov, bil je z poszlanichtvom spanyolzkom u Londin poszlan, y zkazal sze je po jadu, kojim je szvoje iz kralyezta izlazeche zemlyake preganyal. Szam on moral je kakti Karlitzinac duse vremena iz kralyezta izoztati, doklam ga je *Don Carlos*, putujuchi kroz *Bayonnu* z szobum uzel y ne szamo zaufal mu minizterium zvanzkih poszlov, nego mu takaj vszu szvoju zaufanozt prikazal, y od one dobe ga u vszem ztolnach pita; k chemu je morebiti ztalno obo-dvih ponashanye vnogo doprineszlo.

U dolnyoj Aragonii szu dve chete, zku-pa 2,500 peshakov a 120 konyanikov brojche, za *Don Carlosa* orusje pograbile. — Dana 16 Szvibnya u bitvi kod *Noaina* (nedaleko od *Pamplone*) ulovili szu Karlizti 85 lyudih, predobili 26 konyev y umorili 80 lyudih. Zmed Karliztov je ih 35 ranyeno, a med nyimi oberztar *O' Donnell*, mertvih je 17. Za *O'Donnella*, koj je kaszneje umerl, saluje sze *Zumalacarreguy*, ar ga je jako rad imal.

Messager des Cambres zaderzava szlede-che piszmo iz *Bayonne* od 1. Lipnya: Ravno szada dobivamo tusne glasze, da je general *Orua* vchera tako potuchen, da nebude moguch, nadalye boj voditi. Odpravivshi sze iz *Santastebana* proti *Pampioni*, nije ni szenyal, da *Segastibelza* na nyega pazi; y komaj da je dve mile za szobum bztavil, yre szu ga tri ne-priatelyzki batalioni napali y ulovili mu 560 lyudih, 1 oberzтарa, 2 majore y 37 manyih ofieziroy, a predobili 2000 pushak. Oztanek vojzke razletel sze je povszud, najlaglye da je u *Pamplonu* dozpel. Czela *Bastanzka* dolica nahadya sze szada u rukah karlitzinkeh zvan *Elisonda*, a ondeshnya ztrasa nemose sze prez toga dugo dersati. Ti y tim zpredobi-ni tusni glaszi, zatim zkoro bi rekli, ztanovitozt, da odnikuda pomochi nedobimo, vszakomu ztrah zavdayaju. *Sentinelle* potverdyuje neszrechu *Orau* z tim dodatkom, da je y szin nyegov u ruke karlitzinzke opal.

Kada szu u *Kadixu* zachuli, da vladanye Madridzke vanni pomoch ische, naztala je tamо znamenita szmutnya.

Zumalacarreguy nahadya sze z 19 batalioni v *Estelli*; a general *Valdes* z 15,000 v okoliczi *Lerin'zkoj*. — U tom vremenu mira obzkerblyavaju sze Karlizti ze vszimi k boju potrebnimi ztvari y poztavlyaju sze u red. — Chuje sze, da sze vodye kriztinzke vojzke pogoditi nemogu. Vechja ztran zmed nyih rada bi imati konstituczju od leta 1812. Puk u krajnah seli szi mira; gdo god vre bude ztalno ufanye imal, domachi boj doternut, on che puku dobro dojti.

Memorial de Bordelais od 3. t. m. poveda, da sze je u *Saragossi* puk za konstituczju k 1812 podigel.

Messager des Chambres od 9. Lipnya zaderzava szledeche piszmo korespondenta szvec-jega iz *Bayonne* od 4. Lipnya: „Vi zte mosebiti miszli, da szem ja preko reda govoril, kad szem vam zadnyiput piszal, da kralyicza vojzke vishe nima; dapache szudim, da szem zlochezti ztalish, u kojem sze vojzka kralyichina nahadya, prevech szlabo izpiszal. Predi je vojzka kralyichina szamo vszaki tjedan potuchena bila, szada to dan na dan biya, vech-put po dva tri put u 24 vurah. Vchera szmo chuli, da je oberztar *Zugaranurd* iz tverdyave *Elisondo* z vojaki szvojimi uzbekel. Kom: j da szmo od preszenetyeaya nad tum nevernozt-jum k szabi doshli, y vre chujemo javkanye genera-la *Jureguya* [*El-Pastora*], kakoj z oz-tanki vojzke szvoje, z kojum je *Villafranci* na pomoch ishal, u *Tolosi* obkolyen, szam pomoch naziva. Malo za tim, miszlechi, da sze *Villafranca* hrabreno proti Karliztom dersala bude, zeznademo, da je deszet his v iztom varoshu, nedaleko od kaszarne, ognyem pos-gano y da szu sze vojaezi nashi, neimajuchi dozta praha y olova, Karliztom predati morali. — To je ztanovito dozta neszreche za jeden dan.“ —

Polag liztov iz *Madrida* od 3. Lipnya bi-lo je na Parizkoj burszi dana 10. t. m. chuti, da je puk kralyiczu - ravnitelyiczu na putu iz *Madrida* v *Aranjuez* zeszmehaval, da je *An-daluzia* u velikoj szmutnyi, da sze pak govoril

od izlazena g. *Martinea de la Rosa*, a da na mezto nyega grof *Toreno* dojde.

P o r t u g a l z k a.

Herczeg *Terceira* dal je zapoved, da sze vszi oficziri, koji nisu kod regimentov, prez stente tamo poztave.

Lizti iz *Lizabone* u Londinzkeh novinah od 4. t. m. povedaju, da je jedna ztran portugalzke vojzke pripravna, da ide u Spanyolzku, za potishenyje uzdignutja karlitzinkoga.

Glaszi iz *Lizabone* od 19. Szvibnya povedaju, da je u kralyezvu v obchinzkem mir. Chujemo iz Capverdzkih otokov, da su sze vojaczi u varoshu *S. Jaga* proti oficzirom szvojim zdigli, y da su *Don Miguela* kraljem proglaszili. Za vnogoverztnimi szilovitoztjami, koje su zrokuvali, bili su zadnyich po ztanovnikah iztoga varosha y okolisch potisheni. Puntari ulovili su za tim nekoje ladje szardincke, odjadrivshi, kako sze chuje, v Italiju k *Don Miguehu*, da mu szlusbe szvoje ponude. Potlam niszmo nishta dalye od nyih chuli.

F r a n c s u z k a.

Journal des Debats od 9. Lipnya zadersava szledechi chlenak: „*Umeshanya nebude*; Angliazka sze neche pachati, a franezuzko vladanye veli, da zasto bi ono szamo to poprijelo. Kurir, koj te glasze noszi, je na putu.“

T u r z k a.

Iz *Czarigrada*, dana 13. Szvibnya. Iz *Aleppa* doneszli su Tatari u 9 dneveh glasze zverhu ztalisha dugovany u Sirii, koji su veliku radozt kod vladanya nashega zrokuvali. *Emir Beschir*, knez Druzov, zapazechi, da na meztnomu kralju od Egipta kuga veliku nevolju donasha, navalishe na uboge prez vszake podpornye Egipcijeze. Vojzka Ibrahima pashe je po tom znamenito terpela, y berschasz budu sze Druzi za tim velikim ebladanyem dalye pustyali, a ztanovniczi u Sirii vszi zajedno podigli. Pomochi kakove iz Egipta nimaju sze Egipcjezi ni nadiati, a zvan toga im je voda nyihov, Ibrahim pasha, z szvojim otczem u gornji Egipt pred kugum pobegel.

E g i p t y A r a b i a.

Iz *Kaira*, dana 25. Travna. Egipt je

szada u tusnom ztalishu; dersava je u sziro-mastvo prepala, vszi zviranyki tak na lyudeh kak y na novczu, za zdersavanye velike szvoje vojzke, jeszu sze poszushili, a odnikuda nije ufanya kakove pomochi. Po varashen y meztah je tergovina zaveznu, kuga josh vszevdily vlada, y tesko za dva meszecza prezthane. V *Alexandrii* je tretja ztran ztanovnikov u nyoj poginula, a ovdi sze josh nezna, koliko lyudih na dan umira. Konzuli su szvoja szlusbena mezta oztavili y do Nila pobegli. — *Mehemed-Ali* prechi shetuvanye Angliancev proti *Eufratu*. Pred shezthimi tjedni moli oberztar angliancki, *Campbell*, pashu za ferman, zpodoban onomu, kojega je lord *Ponsonby* od zultana dobil, ali nit odgovora. Metemtoga on dobi prepisz szlobodno piszanog'fermana zultanovoga, y priklopi ga k szvojoj drugoj molbi, na sto mu *Mehemed-Ali* odgovori, da mu nemose molbe dopitati, predi nego sze gledech na to z zultanom, zapovednikem szvojim porazme, y da che zbog toga Tatara u *Czarigrad* poszlati. Doklam sze ovaj poszal poverne, tomu bude shezt meszecz minulo, sto veliku preprechku Angliauczem dela. Oberztar *Campbell*, zadersaval sze je zverhu toga, da tak dugo fermana nedobi; zvan toga je vasz taj chin szvojemu vladanyu na znanye dal.

V *Alexandrii* pomerlo je do 7. Travna blizu 17,000 lyudih u kugi.

R a z i i c h n a.

Iz *Krakova*, dana 27. Szvibnya. Ovodeshnyi uchiteley y kanonik *Shindler* dobil je od Nyih Velichanzta czara ruszkoga dragi perzten zato, da je po szebi zpisszani alkoran u czarzku knyisniczu polosil. — Ov nekoj dan dojde grof *Dembinski*, brat poznanoga generala polyzkoga na vecher katesan domom. Vraehiteley mu szvetuje, naj kupiczu *Pilnavzke* vode pije. Odmah dade szi pehar izte vode po szlugi od tergoveza donezti. Szsluga podamu kupiczu z vodum, koju grof, veliki drugach vrachtva nepriately, z na ztran oberryenim liczem prime y odmah do polovicze izpije. Zprotce pochuti ztrashnu bol, ar je na mezto *Pilnavzke* vode vodu iz klincheczev pil, koju mu je tergovacz, izmenivshi berschasz pehare,

poszlal. Grof umre u najvechjoj boli za nekoliko vur, premda su vsi moguchi nachini potrebuvani bilj, da ga oszlobode. Oztavil je vdovu y chetvero decze.

B e c h.

Nyih cz. kr. apost. Velichanztvo doztojali su z najvishjum odkukum od 30. p. m. der savzko-tolnachkoga referenta, general-majora *Franyu Hartinga*, koj je komando nad Szikulzkum brigadum za vreme obnashal, k najvishjemu dvornomu tolnachu nazad pozvati, Szikulzku pak brigadu-general-majoru *Albertu Csoltichu*, koj je predi bil u *Milanu* odredjen, podeliti.

Nadalye suu kod cz. kr. vojzke szledeche premembe nachinyene:

Poztali suu: General-majorom y brigadrom u *Milani*, oberztar *Julius Haynau*, od Nugentovega peshichkoga regimenta br. 30. — Oberzari: szledechi oberztlaitnanti: *Ivan Ritter od Benku*, od 1. Banalzko-granicharzkoga regimenta br. 10, u regimentu; *Karol Frölich*, od 1. Vlasko-granicharzkoga regimenta br. 16, kod Brodzkoga regimenta br. 7; *Juraj Köster*, od Daichbanaterov br. 12, kod Szluinzko-granicharzkoga regimenta br. 4; *Stefan baron Jovich od Siegenberga*, od Szluincev br. 4, kod Petrovaradincko-granicharzkoga regimenta br. 9; *Franyo grof Haller*, od huzarzkoga regimenta kralya szardinkog br. 5, kod huszarzkoga regimenta kralya virtembergzkoga br. 6; *Ivan Moga*, ob Bakonyevoga peshichkoga regimenta br. 33, kod peshichkoga regimenta arkiherczega Franye Karola br. 52; *August baron Wardener*, od peshichkoga

regimenta Bianchi, br. 63, u regimantu. — Oberztlaitnanti suu poziali szledechi majori: *Mikula Radochaj*, od Lichkoga gran. reg. br. 1, kod 1. Banalzko reg. br. 10; *Franyo Csako*, od 1. Szikulzko-gran. reg. br. 14, kod Daichbanatzkoga reg. br. 12; *Josef Auer*, od Petrovaradinzkoga reg. br. 9, y *Gabriel Poppovich*, od Szluinzkoga reg. br. 4, obodva u regimantu; *Josef Knöhr*, od Ogulinzkoga reg. br. 3, kod peshichkoga reg. arkiherczega Karola Ferdinanda br. 51, oztane na doszadashnyem meztu, kakti generalkomando-adjutant u Horvatzkoj; *Franyo knez Liechtenstein*, od huzarzkoga reg. kneza Liechtensteina br. 7, kod huzarzkoga reg. kralya szardinkog br. 5; *Ivan Ernst Hayek od Waldstättena*, od Bakonyzkoga peshichkoga reg. br. 33, u regimantu, oztane na szvojem doszadashnyem meztu kakti adjutant feldmarshala grofa Bellegardea, y *Ivan Seidl od Adelsterna*, od peshichkoga reg. Bianchi br. 63, u regimantu. — Majori suu poziali szledechi peshichki y konyanichki kapitani: *Gustav grof Hadik od Futaka*, od huzarzkoga reg. kralya virtembergzkoga br. 6, kod Liechtensteinzkoga huzarzkoga reg. br. 7; *Križtian Goetz*, od peshichkoga reg. Bianchi br. 63, tretjim majorem kod peshichkoga reg. Bertoletti br. 15. — Prenesheni suu: *Luka Medin*, oberztar 1. Banalzko-gran. reg. br. 10, k Gyurokom br. 6; *Franyo Lechner*, oberztlaitnant od Petrovaradincko-gran. reg. br. 9, k 1. Vlaskomu granich. regimentu br. 16; y *Ivan Grill*, tretji major kod peshichkoga reg. Bertoletti br. 15, v iztoj szlusbi k peshichkom reg. Bianchi br. 63.

Novine Horvatke y vu drugoj poloviczi tekuchega leta drakrat na tjedan: u torak y szobotu vszakiput na pol arkusha izhajale budu. *Danicza* a pako *Horvatka*, *Slavonika* y *Dalmatinka* priklopi sse k Novinam vszaku szobotu na pol arkusha, k tomu takaj nadometne sse *Obzoranitel*. Czena na pol letu iznasha za domache prez zavitka 3 fr. szr., vu zavitku z stampanim naszlovom 3 fr. 24 kr. szr., vu zavitku z domom poshlyanyem 3 fr. 48 kr. szr., za zvanke vu zavitku z stampanim naszlovom y z poshtarskim ztroskom 4 fr. szr. Za drugo polletje, koje sze nazkoro pochimlye, predplatiti je mochi na vszakoj cz. kr. posli monarkie austrianiske, kak takaj u cz. kr. pov. narodnoj *Novinarniczi Horvatkoj* vu de *Negrovih hisah* u *Gospodzkoj* viliczi br. 103. Oztala v Oglaszu *Novin Horvatzkih* br. 46 y vu *Danici* br. 22.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 27. Lipnya 1835.

BROJ 50.

B e c h.

Dana 14. Lipnya doztojali szu Nyih cz. kr. Velichanztvo Ferdinand I., szvetechni naklon od ztrani arkiherczestva Austrianzkoga pod Enzom vu Szvojem dvornom gradu u Bechu prijeti. Vre jedan dan pervlye 13. najmre t. m. bil je z velikum szlavnoztjum y vu velikom provodu ztarinzki arkiherczeski klobuk iz klostra Klosteneuburgzkoga polag davnoga o-bichaja na jednoj noszilki [Säfte] po dvih mulczih u Bech preneshen. Dana 14. odpe-lyali szu sze Nyih cz. kr. Velichanztvo med velikim y rednim provodom vu dvorne salozti opravi z Nyih Velichanztvom szvethum Czeszaricuz na prekrasnoj shezterozpreznoj ku-chii vu ztolnu czirkvu szv. Stefanzu, odku-da sze po dokonchanum vu nazochnozti zmos-ne gozpode szvetechnum szlubum bosjum vu dvorni grad povernuvshi, vu ceremonialzkoj pa-lachi zpomenuti naklon prijeli szu. Nyih cz. kr. Velichanztvo szeli szu na preztolje; zkup-lyeni pako ztalishi polosili szu najpre priszegu vernozti, y za tim k szvetlomu preztolju blise priztupivshi uchinili y objavili szu z globokim naklonom szvoj homagium. Potlam bili szu nazochni Nyih Velichanztvo z czelim zborom vu dvorno - gradzkoj faroj czirkvi zhevanyu Te Deuma. A za tim dersan je u ceremonial-koj palachi veliki ceremonialzki ztol, kod ko-jega vszi pervi odvetechni chaztniki szvoje szlusbe chinechi dvorili szu, gde szu takaj Nyihovim cz. kr. Velichanztvam y prejasznim arkiherczegom na zlatoj zdeliczi zlati y szre-berni za uzpomenu szvetechnoga naklona ko-vani novezzi poklonyeni bili. — Za uchinjenum priszegum, y dovershenim Te Deumom, y pri-pervom napitju Nyih Velichanztva chulo sze je puczanye jednoga grenadirzkoga pred dvo-rom pozlavlyenoga bataliona y vnosine topov, y k tomu szvetechni glaszi vszih zvonov. Od-vetechni pako chaztniki pogostyeni szu kash-nie vu szali ztanya orszachke kanczelarie y vu dvih redoutnih szalah, kod 19 ztolov, gde

szu sze takodjer gore zpomenuti novezzi delili.

I l i r z k a.

Iz Terzta dana 5. Lipnya. Polag lizrov iz Zkadra, dogodila szu sze vasna pripetyenya u onom varashu. Pasha Zkadarzki je vech odavna 200,000 turzkih piaztrov dache ili kon-tribuczie od ztanovnikov zkadarzkih potrebo-val. Turczi szu sze uvik branili proti tomu, a kerschanzko lyudzvto sze je ochitovalo, da che szebi nalosenu kontribucziu malo po malo izplatiti. Tak je dugovanye dugo vremena ztalo, da nije ni iz jedne ni iz druge ztrani ni-sta vishe uchinyeno bilo, kad je pasha naj-e-danput dana 17. Szvibnya [uzdajuchi sze valyada na zadoblyene glasze, da je turzka flota pod Albaniu doshla] vsze vulicze z sheregi y kanoni zaszeli, koje na pazar [piacz z tergo-vachkimi staczungi ili duchani obkolyen] pelya-ju, y pripovedal je Turchinom, da neszmeju na nyega iti. Iz druge ztrani je vsza mogucha chinil, da kerstyane, kojim je pazar, kako y predi, bil odpert, nagovori, da vszako obchin-ztvo z Turczi pretergnu, y da sze z nyim zlose, da onih priszile potrebuvanu szumu izplatiti. Ali kerstyani szu odgovorili, da bi oni z tim szamiszebi skodili, ake bi taj tolnoch overshili, pokehDOB bi sze oszveti y fentyenyu turzkomu izlosili, y t. d. Tako je minul dan 17. y 18. Szvibnya. Kerstyani szu medyutim, prevideli, da bi shto gorshega iz toga iziti moglo, vreme upotrebili, da najvechu ztran szvoje ro-be iz pazara u szegurnozt ukhone. U to vre-mo szu med turzkimi y kerstyanskimi ztanovi-niczi zhodischa dersana y ztanoviti dogovori uchinyeni. U ovih sze chini da je dokoncha-no: da hte szlosno szilu szilum protirati, po-kehDOB szu obe ztranke razumele, da pasha kani nezklad med nyimi szejati, szamo da z pomochjum jednih druge oglobiti more, y z tim namerenyem szu potrebne priprave uchi-nili. Na vsze ztrane szu terchali poszli, da ztanovnike blisnye okolicze na pomoch dozo-

vu, y u jutro dana 19. Szvibnya szu vszi vu varash pelyajuchi puti z oborusjanimi szelyani, a oszobito z czelimi jatami bojnih. Morlakov obzerti bili, koji szu varoshu na pomoch hitreli. Nekoliko vur za izhodom szunca chulo sze je vech puczati po vulicah, y taki sze je szmertonoszni boj pochel, koj je tri dana z jednakum vusganoztjum terpel, y na 21. Szvibnya, pri odlazku ovoga glasza od onuda, josh nije bil prezta, niti sze je josh znalo kakov che poszledak imati. Chini sze vendor, da che lyudzto preobladi, y nekoji szu miszelli, da hte sze morat sheregi iz varosha u grad [citadellu] zpremiti, u kojoj sze vendor za veliku vnosinu vojnikov [da ih je 5000 iz pochetka bilo] szamo za 5 dan hrane nahadya.

Iz Lyublyane 7. Lipnya. Dana 5. t. m. je doshal u nash glavni varash, povrachajuchi sze iz Gerchke, drugi batalion drugoga peshichkoga Bavarskoga regimenta, pod zapovedjum oberztaitnanta *Hertost'a*. Zpomenuti batalion szoztoi iz 2 staboficzirov, 22 oficzirov, y 477 vszake verzti vojakov. Pokle szu vchera ovde pochinuli, odishli szu szega jutra u szvoju domovinu.

S p a n y o l z k a.

Petuka *Oranova* dala je ztrashnu shuzku vladanyu Madridzkomu, koja vech niti jednoga vojaka u *Navarri* y *Guipuzcoi* nima, zvan u zidinah *Pamplonzh* y *S. Sebastian*, koje vendor takaj nazkoro vrata nepriatelyu odpru, ako ta dvojnozt zverhu umeshanya duse terpela bude. Dvojnozt razprozterla sze je najedanput kano blizk ne szamo u bojischu, nego y v iztom szerdezu od *Kastilie*, gde *Merino* nazopeť znamenito napreduje. On je nadoshal u *Lermu*, gde je 90 nashih konyanikov napal y kolonu majora *Albuina*, koja ga je preganyati imala, u beg natiral. — Vszaki znade, kolike neizbrojne teskoche miszel na umeshanye za szobum donasha; za ztalno mochi je uzeti, da, ako umeshanye josche diva meszecza zaoztane, neche biti vech nichesza, sto bi chlovek branil.

Porusski vojnicki tjedenik zadersava szledecha iz francuzskih novin zwadyena opazuvanya zverhu generala *Zumalacarreguya*. Koj generała toga pravo y neztranchno preszuditii

hoche, mora tamo pocheti, gde je on pochel. On je bil odpustyeni oberztar, y po szmerti Ferdinanda kralya dokonchal je szam u szebi vladanyu kralyichinom boj nazveztiti, y onda mu je szamo jedno dugovanye manykalo — vojzka. Ovu je dakle moral najpredi ztvoriti, t. j. moral je iz nistara nesto napraviti, moral je vekshe y manyshe oficziire na noge polositi, a ovi szu bili ravno tak novi, kak y vojaczi, koje je zkupiti y nyim ruku dati imal; moral je generale y vodye od nekuda uzeti; ovo chitavo zeztavlyanye iz szamih zkoro novakov bivalo je med ognjem nepriatelyzkim. Neg to vsze nije bilo dozta; koj che boj voditi, mora imati zvan vojakov orusja, z kojim budu ovi vojuvali, a ovo moral je vechjum ztranum nepriatelyem iz ruk ztergnuti. Ovakovim nachinom je najpervich peshake, za tim konyanike, a najzadnyich topovnike na noge poztavil. Kak je vendor znano, ove dve zadnye fele je vszidar tesje u red poztaviti, najmre pak onda, kada sze je vszaki dan biti morati. — Ovak vojuje *Zumalacarreguy* vre oszamnajzt meszeczov proti vladanyu, koje narednu vojzku, materiala, tverdyav, mornarzta, szodrusenikov y zvan toga novacz zadozta ima. Zahman je vendor vladanye Madridzko szvoje najbolye vodye, generale y szvoju zebranu vojzku proti *Zumalacarreguyu* poszlalo, med kojimi sze je takaj jedna ztranka garde kralyichine nahadyala. General Karlitzinzki je vszu proti szebi poszlanu vojzku y nyejne generale na nikaj zpravil. Nechemo ovdi manyih zapovednikov zpominyati, uzmimo szamo glavnoga zapovednika nad vojzkum kralyichinum, ov je szada vre shezti put izmenyen, y vsza objachenya, koja je szadashnye vladanye zkupazpraviti moglo, poszdana szu jedno za drugim u szeverne krajne. Nachin vojuвати, kojega je *Zumalacarreguy* do szada ztalno naszleduval, je mu vszidar dobro poszlusil, y premda ga nekoji potvarjaju, da sze je u szwojeh poprijetjah szlabo dersal, a vu boju premalo krepkozti pokazal, tak je opet z druge ztrani morati dopuztit, da szu sze nyegovi protivniki poszve neprikladno ponashali, ar po vekivechnom szvojem napaztuvanyu, vendor niszcu prepechiti mogli, da szi nebi bil vojkze zkupazpravil, y nya na nyihove ztroskove od pet do

glave oblekel. — Kralyichini generali bili bi prez dvojmbe radi videli, da je on sza szvolum komaj zkupa szlozenum vojzkum brege oztavil, y u ravno polye poztupal; onda bi im bilo lahko z szvojum narednum y dobro pri-redyenum vojzkum nevuchnu y zlo oborusenu vojzku *Zumalacarreguyern* napazti y z nyum sze igrati. Ali koj general bude tako budalatz, da ide po volyi szvojega protivnika? — Metemtoga y to je *Zumalacarreguy* kushal, ztupil je u ravno polye, y ne da bi sze bojal zeztati sze z nepriatelyem, dapache izkajuchi vechput priliku, napal ga je, kada je za ztально znal, da che mu dobro poszlusiti. — Z pochetka boja, kada je nyegova vojzka josche szlaba, neznamenita y zlo uredyena bila, prez konyanichtva y prez topovnichtva, onda sze je *Zumalacarreguy* terszil vojzku szvoju najpredi k boju priuchiti, za tim szi je morala orusje, prah y olovo predobiti, moralja je nepriatelya sziliti, da sze razdeli, ter ga potlam na male dele pobiti, iznenada y z vechjum szilum poszrebne razdele napazti; a nigdi sze nije hotel prevech daleko pustytati. Potlam je ishal u linii proti nepriatelyu, imenito dvakrat kod mozta *Arquias'koga*, gde sze je braniti moral, ozlavshi dvakrat obladavacz. Szada vre pograbluje tverdyave y predoblyeva je, doklam iz druge ztrani oztala nyegova vojzka nepriatelya prez vszake teskoche napada. Iz vszega toga je videti, da on polahko ravno, ali tim szegurneje poztupa; ar pred oszamnaj-ztimi meszeczi nije imal niti jednoga vojaka u Navarri, szad pak vre zapoveda nad 30,000 peshakov, konyanikov y topovnikov. — Koj che boj voditi, to je pervo, da ima vojzku. Tak daleko je *Zumalacarreguy* doshal, a to mu nije tak lahko bilo, ar je moral na onom iztom zemlyischu vojzku kupiti, koje mu je szlusilo za bojishe. Od generala, koj sze med tulikimi teskochami ne szamo vech kak pol drugo leto kamo jachjemu nepriatelyu szuprotztaviti mose, nego takaj koj od nyega vnoige znamenite korizti dobi, mochi je rechi, da je prikladan u szlogi y u redu zdersati vojzku y boja biti."

P r a j s z k a:

Iz Szlezke od 26. Szvibnya. Govori sze,

da che na pochetku meszeca Liztopada [Oktober] za dokonchanim zpravischem pri *Katishu*, biti u Topliczah zhodische princzov, pri kojemu che biti nash kraly, ruszki czar y czarica y czeszar austrianzki zkupa z czelum czeszarzkum familiu.

S s e r b s k a:

Nekoje novine potverdyuju nekidashnye glasze iz Belgrada, da je Turzki czar, z Ruszskim zkupa, pozval kneza Milosha Szerbzko-ga, da sze podpunoma neka dersi polag ugovorov od Akermana y Adrianopola gledech na novo upelyani red u szerbzkoy, y da nikakovihi novin ne upelyava, koje bi bile protivne duhu zpomenutih ugovorov. U onih pogodbah je ochito utverdyeno, da organizaczia, koja sze ima uchiniti u Szerbzkoy, neszmi biti protivna ztalishu Szerblyev, kakti podlosnikev turzkih. Milosh je neki dan ishal u Belgrad, gde je od puka z velikim veszelyem bil prijet, a y basha y prestimaneshi Turczi szu knezu veliko postenyje izkazali. Nyemu na chazt szu bile vnoige szvetkovine dersane, y on kanil je 8 ili 10 dan u onom varoshu oztati. U vreme nyegovoga prebivanya onde, chekali szu turzkoga miniztra, koj je imal zpomenute zultanzke odluchke szlusbeno knezu objaviti. Ali sze chini da vech knez Milosh vsze zna, pokehdob je u szvoje ztolno mezto Kragujevac zapoved poszlat, da sze ima narodno zpravische dersati, kak berse sze on tam povrati.

T u r z k a:

Iz Czarigrada od 19. Szvibnya. Knezu *Vogorides'* u je danasz oszebujno poshtenye izkazano. Zultan ga je pohodil, jedno da vidi nyegovu palachu, kak takajshe, da vidi, kak szu jedan veliki novi bojni brod u morje porunuli pred iztum palachum. Nemore sze zpominati tak lahko, kad sze je takoyoga shta dogodilo, a pri Turezih je to veliko chutenyje zbudilo, josh vishe zato, da je takajshe jedna ztran *harema*, t. j. zultanovih sen iz nenada u palachu *Vogorides'* ovu doshla, da vidi, zpomenuto rinutje broda u morje. Turczi vele, da josh u nyihovoj dogodovschini nije nikada takove pelde bilo. Zultan je pit kafu y druga pitja, a sene iz *harema* szu sze takajshe dale dvoriti od sen palache princzove.

G e r e h k a.

Iz Atene od 1. Szvibnya. Nekoji gerchki lizt sze chudi nad vnosinum kueh, koje sze u Ateni zajedno zidyu, premda je platya te-sakov prevech velika. A y zbilya je chudno, da je u tak kratkom vremenu, pokle je Atena ztolno mezto poztala, vech 700 kueh tamo szagradyeno y zezidano.

G a l i c z i a.

Pishu iz Galiczie od 20. Szvibnya szledecha: Chuje sze, da che u nashoj dersavi [provinczii] veliko pregledanye orusja [tabor, Lager], zpodobno onomu pri Kalishu, dersano biti, y da che sze vishe ruszkih regimentov z nashimi sheregi zjediniti.

Govori sze, da cheju sze z tum prigodom Nyihova Velichanziva czeszar austrianzki y ruszki zkupa szaztati.

Neka bude czily, evoga poztupanya koju mu drago, vendar je mochi odtud viditi, da sze Austrianzka, Ruszka y Prajzka zversheno szlasu, zavezane oztati vu vyszih tak vrazitelynih kak branitelnyih [offensiv et defensiv] z godah, koje bi mogle nazdati. Szumni sze, da ako bude to pregledavanye, da che biti u okoliczi Lavova [Lemberga], sto bi onim ztanovnikom verlo drago bilo, jer bi tergovina opet malo osivela, koja je vech odavna jako szlaba.

R a s l i c h n a.

Novine „Anni de la Religion“ povedaju,

da je nekoja princeza Indostanzka, leta 1833 znamenitu szumu oztavila, za podignutje jedne katolichke biskupzke ztolicze u Madraszu, drugom varoshu u Indiah Iztochnih. Nyih pa-pinzka Szvetlozr szu za novoga biskupa Madraszkoga Dra. Daniela O' Connora, iz Corka vu Irzkoj, koj je zajedno auguztinianzki provinczial u ovoj dersavi, imenovati doztojali. Jedan veliki angliancky bojni brod che novoga biskupa z shezti redovniki y z 4 szvetzkimi, koji hte u Madraszu novi klostar utemelyiti, u Koromandel odvezti.

Dana 9. y 10. t. m. na vecher zkupili szu sze vu Lüttihu mladi lyudi, da po tom szvoju nezadovolynozt z novo zebranimi reprezentanti ochituju. Naj pervlye kushali szu biskupa Bomelzkoga z machjum musikum to jezt z mijavkanyem iznemiriti; vsze vendar ovo y zpodobno drasenyte y bantuvanye nije k nichemu pelyalo, ar szu k tomu dozta rano przepeli ztrasanu y vojaczi, koji szu tu bunu u szvom pochetku vtishili.

Dana 20. Lipnya bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. s.zr. 101 ¹⁵ /16;	detto detto detto 4 p. Ct. v. s.zr. 97 ¹⁵ /16;	— — ;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. s.zr.	— — ;	— — ;
detto detto 1821, za 100 f. v. s.zr. 140 1/2;	— — ;	— — ;
detto detto 1834, za 500 f. v. s.zr.	— — ;	— — ;
Bechkevar, Banco-Obligat. po 2 1/2 p. Ct. v. s.zr. 66 3/4;		
Bankakezie komad 1349 5/8 v. s.zr.		

Zhog naztojchega szvetka Novine u szredu izidu.

Novine Horvatzke y vu drugoj poloviczi tekuchega leta dvakrat na tjedan: u torak y szobolu rszakiput na pol arkusha izhajale budu. Daniel se pako Horvatzka, Slavonzka y Dalmatinka priklopi sze k Novinam rszaku szobolu na pol arkusha, k tonu takaj nadometne sze Obznanitel. Czena na pol leta iznasha za domuche prez zavitku 3 fr. s.zr.; vu zavitku z stampanim naszlorom 3 fr. 24 kr. s.zr., vu zavitku z domom poshilyanyem 3 fr. 48 kr. s.zr., za zwanzke vui zavitku z stampanim naszlorom y z poshlarzkiem ztroskom 4 fr. s.zr. Za drugo polletje, koje sze nazkoro pochimile, predplatiti je mochi na rszakoj cz. kr. poshlj monarckie austrianzke, kak takaj u cz. kr. pov. narodnoj Novinarniczi Horvatzkoj vu de Negrovil hisah u Gozpodzkoj vulicsi br. 103. Oztala v Oglaszu Novin Horvatzkih br. 46 y vu Daniexi br. 22.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 30. Lipnya 1835.

BROJ 51.

H o r v a t z k a.

Nashi szuszedi Boshnyaczi, koji niti na obztojeche med Austrianzim y Turzim vladanyem prijatelyzvto, niti na ostru zultanovu zapoved, da sze na medyi red y mir obdersavati ima, pazech, vech szuszednu szlosnozt poteptavajuchi, y zultanu szvojemu dusnu pokornozt uzkratyujuchi nashu krajnu vszevdily szilovitim y tolyajzkim nachinom napaztuju uszudili, [podztupili] suz sze opet onomadne na kordonu Ogulinzkoga regimenta grubo zulumzvto ili szilovitozt uchiniti.

Polag objavlenyih doshlo je 6. t. m. ob tretoj vuri popoldan vishe Osztrojachkikh Turkov, z szvojimi 5. natovorenimi konyi na rastel u Prossichenikamen. Kad suz sze jur blizu kule na nashoj ztrani nahadyali, pocheli suz Terzachki k Bihachkoj kapitanii zpadajuchi Turczi na ove neoborusane lyude y na rastelzku ztrasu iz pushak puczati. — Major Szillyak kakti ondeshnyi kordonzki komandant, opomenul je Boshnyake, da sze odmah pobedu, y da sze nepodztupe obztojechi med Turzkom y Austria dersavni mir prekershiti. Kad bi vendar szve to opinyanye za ludu bilo, razztirali suz ih nashi ostrum vatrums iz topov ili stukov y pushak. Okolo 5. vure po poldan napredovali suz Terzachani do potoka Kerane, grozech sze, na rastel takaj od jusne ztrani napazti. Medtimtoga komandant zapovedal je zaztavniku Ogulinzkoga regimenta Roknichu, da neprijatelye z 50 sheresani iz ztrani popadne, dokle suz nashi na nye iz lumbarad puczali. Boj trajal [terpel] je do kaszne nochi y Boshnyaczi bili suz od nashih hrabreno y szerdchno natrag odtirani, akoprem suz 300 momkov u boj dopelyali bili, kojim szmo mi szamo 100 sheresanov y rastelzku ztrasu szu protiztaviti mogli. Med nashimi ozta je szamo jedan sheresan mertav, a major Szillyak bil je na desznoj ztrani persz seztko natuchen, shto ga vendar u vojuvanyu nije prechilo. Boshnyaczi imali suz 12 mertvih y josh jedanput to-

liko ranyenih. Na ove glasze posuril sze je General-major Rukarina, szam iz Karlorcza u Prossichenikamen, y dal je 10. t. m. Boshnyake, koji suz sze velikim brojem na jednom bresanyku zkupili, opet y nazopet opomenuti, da szu razidu. Ovi na mezto, da Generalmajoru vu rech poszluhnu, vsze vechjim sze brojem zkupivshi udarili suz z jakoztjum od 3000 momkov, na dano iz musara znamenye ze vszih ztran z neizpiszlivum jadovitoztjum y ztrashnim ruchanyem na nashie chete. Nashi u broju komaj do 500, odbili suz jadovitu szilu sheztkrat jachega dushmanina, y kada je u najvechoj szili Ogulinzki oberztar Trebersburg, z jednum kompanium kraishnikov y z jednim topom nadoshal, udarili suz nashi hrabreni domovine branitelyi y chuvare na turzke zulumchara z bajonetni, ter suz ih u takovu peschu naterali, da suz sza szvojimi trimi hilyadami besati morali.

Turczi zgubili suz vu tom boju okolo 400 lyudih, med kojimi sze je 6 znamenitih poglaviez nahadyalo, od nashih vitezov je malo peginulo, jer broj mertvih y ranyenih neznaša vishe od 18. — Porazeny Boshnyakov bilo bi josh vechje, da suz ih nashi na onoj ztrani preganyati mogli. Zaradi glasov od kuge koji sze iz Travnika chushe, ni suz sze podufali nashi komandan i nepriatelya dalye naszleduvati, da sze takvim nachinom vszakomu doteknenu y odtud dolazechoj pogibeli zdravja ugneju. — Buduch, da suz kapitani na proti lesechega Osztrozachkoga y Terzachkoga kotara, malo danah za tim poszlanike na kordon odpravili, koji suz z nenavadnum umilyatoztjum oprostyeny y mir proszili zreszno obechavshi, da cheju vsze med Turzim y Austrianzim vladanyem obztojeche prijatelyzke zaveze u napredak tochno (punktlich) obdersavati, y da hte vszakoga szvoga podlosnika, koji bude shtogod na graniczi prekershil, zezvedeti y naj ostrie kastigati, makar bi sze y 30 szesnyev duboko pod zemlyum na-

hadyal, y buduch, da szu vsze szvoje obo-rusjane momke razpuztili, tak szu nashi na kordonu szakuplyeni kraishniezi kuchi odprav-lyeni. Da sze na dalye od takovih komshiih mira y pokoj ufatimamo, nedade sze tak lahko prorokuyati. *To vendur znamo, da u Truniku nima kuge.*

D a l m a c z i a.

Zadarzka gazetta od 23. Lipnya pishe: „Dobili szmo glasze iz Zkadra do 27. p. m., iz kojih je videti, da zdignutje jako napreduje. Varash je u puntarzkih rukah, koji szu na pa-zaru kanone poztavili. Pasha sze je bil u tverdyu zatvoril, y odtiral je vishe put navalenye puntarov, radi chesza sze broj mertyih u ovom domachem boju vech okolo 600 broji. Puntari szu bili ishli, k biskupu zkadarzkomu, proszeci ga, da bi sze na chelo nyihovo po-ztavil; ali on je odgovoril, da sze dusnozt nyegova ztalisha szamo na mir pretese, y da nemore nikako prijeti te szlusbe, koju mu nude. Nekoji, govore dapače da je odishal iz Zkadra. Oni szu sze za tim obernuli proti ztanovnikom blisnyih planin, gde vojzku zkuplyaju.

Iz Zadra 22. Lipnya. Polag zadnyih glaszov iz Zkadra od 10. t. m. nije sze od dana 2. nishta novoga u orusu zgodilo, ali vendar sze ni malo nepripravlyaju, da bi sze pomiriti hoteli. Budueh da sze po czeloj dolnyoj Albanii punta proti zultanu proztira [to potverduje y auztrianzki konzul u Drachu od 26. p. m.], tak nije mogal Zkadarzki vezir od nijednoga blisnyega bashe pomochi dobiti.

Medyutim szu puntari dokonchali, da cheju ubiti vszakoga, sza vszum szvojum famili-um, koj bi sze podztupil obszedyenomu zultanzkomu sheregu hrane dovezti, y da cheju izvishe vsze nyihovo poraziti y posgati.

Puntari szu sze ufali dana 15. t. m., kad je ov glasz od onud odishal, da che im od blisnyih planinezev [Bergbewohner] pomoch dojti, y da hte ukupno udariti na shereg zultanzki, da ga chizto nutar med zide tverdyav-zke natiraju y gladom priszile, da sze bude predati moral.

Ztanovniki varasha Nisse pri szerbzkoj szu poszli na Nyih Zultanzku Viszozt neko-

ju tusbu poradi uszilnoztih, koje je ondesnyi poglavav *Sulih-pasha*-delal. Zultan je nyihovu poszlushal proshnyu y buduchi da je ztalna nyegova selya, da sze nyegovi podlosniki z tihochum y lyubavjum vladaju, tak je onoga poglavara izhitil [kak szmo povedali u br. na-shih novin 44], a na mezto nyega *Osmana Khayri* pashu, bivshega poglavara u Czezarei, chloveka priatnoga y vestoga u vladanyu ob-chinzkih ztvarih poztavil. *Sulih-pasha* je dobil zapoved, da mora szada u *Elbassan*, szvoje narodyenya mezto pojti, y onde chekati konacz razvidyenia, koje che sze uchiniti zverhu nyegova zadersavanya.

S p a n y o l z k a.

Iz Madrida 3. Lipnya. Poveda sze za ztanovito, da je pleban *Merino* ztupil u *Rou*, gde je varashku kuchu ili vechniczu y josh okolo oszam drugih kuch opalil, y uchinivshi vnosinu zlochinztvih, odztupil je u planine *Szierzke*. Govori sze, da ima 1500 peshakov a 200 konyanikov, ter izvishe da je uztanovil dan y vuru za promeniti szusnye polag pogodbe uchinyene med *Zumalacarreguy'em* y *Valdes'om*.

Iz Toloze od 10. Szvibnya. Nekoji lizti iz Madrida oglashuju, da je kralycza nakanila szvoje preztolje u *Cadiz* prenezti, kak berse bi sze pripetilo, da *Zumalacarreguy* z karlitzinkimi sheregi preko *Ebra* ztupi.

Iz Madrida od 6. Lipnya. Dogodyaj pri *Ontorii*, u kojem je pleban *Merino* nagnal nekoliko karlitzinkih chet, da szu sze za chverztim protivenyem predati morali, je jako saloztan. Pokle szu vszi oficiri poginuli, hotchi iziti iz onoga mezta, gde szu z vojkum zaperti bili, vojzka sze je morala predati karlitzom, ako nije hotela izgoreti. *Merino* je zapovedal za tim vszakoga deszetoga od nyih pogubiti, y priszilil je kriztincze, koji szu imali sivi oztati, da szvoje pajdashe uztrelyaju.

Glaszi iz *Bayonne* od 5. t. m. javlyaju, da sze je *Villafranka* za dobrim branenyem dana 3 z pogodbum predala karlitzom. Karlizti zto-je szada u okolcezi ovoga varasha; szada ih chekaju u *Tolosi*, gde sze je *Jaureguy* z trimi batallioni zatvoril. Kriztinczi hte sze, kak sze chuje, iz vszih tverdih mezt iz *Bastiana* zpremiti, y vu Pamplonu potegnuti.

F r a n c u z k a.

Iz Pariza od 10. Lipnya. Govori sze, da je dopustyeno nekojim oficzirom, da mogu ztupiti u spanyolzku szlusbu, y da szu dva oberztara dobila oblast, da mogu novake pobirati. Glaszi sze, da je u Pirenejzkih planinah shereg od 12 do 15,000 lyudih do szada zkuplyen od opraviteleyev Kriztinzkih, y da szu pripravni ztupiti preko medye u Spanyolzku; govori sze izvishe, da szu dvi bojne ladye odjadrike u *Algir*, da prevezu odonud shereg ztranzkih u francuzkoj szlusbi ztojechih vojnikov u Spanyolzku, kak pervo ih bude Madridzki kabinet potreboval. Zadnyich sze poveda, da pojde g. *Carrasco* u Bruszel, da sze dogovori verhu potrebnih szredztyih za pobiranye novakov za Donnu *Kristinu*.

Velika Britanija y Irzka.

Londinzka *gazzetta* od 10. Lipnya obznujuje kralyevzku naredbu, polag koje sze vszakomu Anglianezu dopuscha, da more ztupiti u vojnichku szlusbu kralyicze Spanyolzke. Dopuschenye je dano za dva leta pochemshi od 10. Lipnya.

Standard poveda, da je harmieza dobila zapoved, da neuzimlye navadne taxe [$\frac{1}{2}$ od 100 polag vrednozti] od orusja, praha y olova, koja sze u spanyolzku poshilyaju. — Obznujuju, da je nekoji spanyolzki oficir u Londin doshal, kojemu je kralyicza spanyolzka naruchila, da u Angliaazkoj y Belgianzkoj 20,000 lyudih izdigne.

Chuje sze, da che oberzta *Erans* biti zapovednik expedicie, koja sze za Spanyolzku priredjuje. Priprave za pobiranye novakov szu uehinyene. Szad bude najpredi 5000 lyudih podignyeno. Ladye za prevasanye bude za 2 ili 3 dana gotove.

Times veli: znamo, da general *Alara* ima oblast 10,000 lyudih za szlusbu spanyolzkoga vladanya ztupiti. Govori sze, da szu sze vnogi dobrovolyczi ponudili szlusiti pod zaztavami Donne *Izabelle*. Dana 9. je tergovachka ladya „*Mina*“ nashe brodische oztavila. Ona pelya puske u Kartagenu, koje angliancko vladanye kralyiczi spanyolzkoj podaje. Ove pushke cheju szlusiti za oborusjati miliczie poludnevnih krajev Spanyolzke. Vech je vno-

go drugih pushak pripravno, koje sze takajshe u Spanyolzku poszlati imaju. — Od 12. Lipnya. *Globe* veli, da je *Don Karlo* ochitovanye, da neche poznati nikakovega duga, kojega je kralyicza uechinila, uzrok tomu, da veroviteleyi kralyichinoga poszudyenya vsza mogucha chiniju, da kralyiczu na preztolyu uzderse; radi toga szu sze vnogi od ovih verovitelyev podpiszali za obavlyenye ztroshkov oborusjanya.

Vojzka, koju Angliancka pripravlya, neche biti manya od 10,000 lyudih, koji zjedinyeni z Belgianzkimi sheregi budu iznashali vojzku od 25,000 lyudih.

Od 13. i.m. Med oficziri, koji szu szvju szlusbu za spanyolzku expediciu ponudili, govori sze, da je y admiril *Napier*, koji sze razumi takajshe na kopnu rat voditi.

P r a j s z k a:

Iz Berlina, 4. Szvibnya. V szled kralyevzke zapovedi, ide czeli regiment oklopnikov „*Czar Nikola*“ u Kalish iz Brandenburga y Ratenora, gde je ztajal u garnizonu; jednaku zapoved je dobila jedna ztran ztrasanzkoga regimenta. Danasz odhadya iz ovoga varasha nekoji Ruszki oficir, koji zpomenutomu oklop nichkomu regimentu u Brandenburg bogate dare noszi.

G e r c h k a.

Iz Atene, 17. Szvibnya. Koruneny kralyeve je odlozeno, kajti josh nije doshla koruna, sezlo [sceptrum] y szabliya, niti sze zna za ztalno, kada bi mogli dojti. Ovo odlozenye je morebit zato uehinyeno, kajti je iz *Korfu*'a glasz doshal, da szumporna ladya, koja je do szada od onud u *Jakin* [Ankonu] narodno hodila, nemore vishe szlusiti, a da na mezto nye, josh nijedna druga ladya nije odredyena.

M o l d a r z k a y K a r a c t a s k a.

Iz Bukaresta 18. Szvibnya. *Lista civilis*, t. j. szuma za zdersavanye gozpodara Vlaskogoga odluchenja, koja je do szada 1,200,000 turzkih piaz trov iznashala, je u zpravischu bolyarov za 600,000 piaz trov povekshana, y do szise szada do 60,000 zlatnih czezinov, rachunajuch czezin po 31 piaztri y pol.

Z u m a l a c a r r e g u y.

Med velikimi lyudmi, koji su sze opozred dersavnoga gibanya vu Europi podigli y pute svome vu domachem boju z mechem zaznamenuvali, daje dogodovschina viszoko y izvisheno mezto *Zumalacarreguyu*, chl'iveku, koj z nenavadnum szvojum prikladnoztjum, znanoztjum y szerchnoztjum pozvan je, da vu domovini szvojoj ztarinzko y odvetechno preztolje podpre y uzdersi, koj zdignuvshi sze szam vu planinah navarezkih ztreszel je vu *Aranjuezu* na szlabih temelyih podignyeno, preztolje uprav onda, kad sze je u naj vechoj bahatozti y szvetechnozti nahadyalo. On sze je jedini podztupil za pravicu odvetechnoga vladanya ztati, a z pogodbami y pomochijum z kojum je Francuzka y Angliancka revoluciu Spanyolzku podpirala, jesze szamo igral; hrabrenozt nyegova y aldoi su vsze premo-gli; z pervine szakupivshi szamo nekoliko szelianov pod zaztavu Kaztilianzu pozove k szebi vsze verne podlosnike vu Navarri, Aragonii y ztaroj Kaztilii; ovak je zpervine bil na chelu maloga kupa podignyenczev; szada ztoji na chelu vojzke, koja szvojega kralya med szobum ima, y koju che mozbit u Madrid pelyati, ar. *Karol V.* je unuk *Henrika IV.*, koj je takaj prisilyen bil, obladavcem y otczem podlosnikov szvojih zajedno biti.

Zumalacarreguy, najvechji mozbit josh kada vitez, bil je komaj pred 5. leti nezname-niti oficir u vojzki Ferdinandovo. Leto 1790 narodil sze je vu nekojem tergovischu *Guipuz-*

coe, nedaleko od Cegrane; vu 25 letu pozta je oberztlaitantom, a ztopram za bojem leta 1823 imenuvan jezt peshachkim oberztarom. Zamerivshi sze potlam ztanovitomu szlobodno miszlechemu miniztru, koj je po dotergneyu szalichkoga zakona, preztolje spanyolzko prehitil, ztegnul sze je vu Pampelonu y sivel je ondi chizto na tihom chekajuchi priliku, gde bi domovinu szvoju od propada oszloboditi mogal. Dana 11. Listopada 1833 podigne sze iz szamoche szvoje, zpukne mech y ztupi pred chelo hrabrenih *Navarrezov*, koji su Karola V. kraljem proglaszili; malo za tim poztane zapovednikom nad vszum vojzkum, y po szmerti hrabrenoga *Santoz-Ladrona*, zpunil je mezto *Ituraldovo*.

Zaufajuchi sze u hrabrenozt y vernozt nyegovu *Karol V.*, oztavi Anglianzu y pri-klopi sze szvojoj vojzki, pred kojum sze je doszada vsza moch protivnikov zpoterla, pred kojum je dika *Quesade*, *Rodila* y glaszovitoga *Mine* peginula; jedan jedini boj bil je dozta za zpokorenye *Valdesa*, y nyegova vojniehka szlava zgubila sze je na vojnischu Amesco-askom.

Dana 20. Lipnya bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszoy dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 101¹⁷/32;
detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 97²³/37;
Poszud. z szrechkovan. od 1820, za 100 f. v. szr. — —;
detto detto 1821, za 100 f. v. szr. 140 1/8;
detto detto 1834, za 500 f. v. szr. 585;
Beckke var. Banco-Obligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 66 1/2;
Bankakcie komad — v. szr.

Novine Horvatzke y vu drugoj poloviczi tekuchega leta dvakrat na tjedan: u toruk y szobotu vszakiput na pol arkusha izhajale budu. *Danicza* pako Horvatzka, *Slavonika* y *Dalmatinka* priklopi sze k Novinam rszaku szobotu na pol arkusha, k tomu takaj nadometne sze *Obzoranitel*. Cena na pol leta iznasha za domache prez zavitku 3 fr. szr.; vu zavitku z stampanim naszlovom 3 fr. 24 kr. szr., vu zavitku z domom poshilyanyem 3 fr. 48 kr. szr., za evanzke vu zavitku z stampanim naszlovom y z poshtarzkom ztroskom 4 fr. szr. Za drugo polletje, koje sze nazkoro pochimlye, predplatiti je mochi na rszakoj cz. kr. poshti monarkie austrianske, kak takaj u cz. kr. pov. narodnoj Novinarniczi Horvatzkoj vu de Negrovih hisah u Gozpodskoj vuliczi br. 103. Oztala v Oglaszu Novin Horvatzkih br. 46 y vu Dani-czi br. 22.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 4. Szerpya 1835.

BROJ 52.

Z a g r e b .

Dana 27. Lipnya je preminul g. *Ivan Stefich*, pleban na Vugrovezu, u 55 letu svome dobe u perszno-vodenom betegu. Dana pak 1. Szerpya vumjer je g. *Ivan Kerzt. Baumgarten*, pleban na Krezoviczi u 65 letu, od gute vudren.

B e c h .

Nyih cz. kr. apst. Velichanztu szu na prezidenta tolnachtva vojничкога y konyничкога generala, grofa *Hardegg* szledeche najvishje rukopiszmo dati doztojali:

„Dragi grof *Hardegg*!“

„Izprasnyeni peshachki regiment „*Radossevich*“ podelyujem arkiherczegu *Leopoldu*, najzatieru szinu mojega pokojnoga ztrica arkiherczega *Rajnera*, ter imenujem za drugoga vlastovitnika toga regimenta generala majora *Antona Woebra*. Radi chesza Vi potrebna uchiniti imate.“

U Šhenbrunu, 12. Lipnya 1835.

Ferdinand p. m.

Za tim szu Nyih cz. kr. apost. Velichanztu, doztojali dana 12. t. m. za vojничко tolnachtvo dva vicze - prezidenta odrediti, y feldmarshallaitnanta y tolnachnika vojничкога *Guztava princza Hohenlohe-Langenburga*, per vim; a pri dersavnom tolnachu referenta, feldmarshallaitnanta *Franyu Adolfa barona Prohazku od Guelphenburga*, drugim vicze-prezidentom imenovati, y obodvim chazt tajnoga tolnachnika prez taxe podeliti; na dalye doszadashnyega vojничкога referenta, oberztsara peshachkoga regimenta grof *Kinsky* br. 47, *Petra Zaninia*; na chazt general-majora, z namestyenyem pri vojничком tolnachtvu podignuti.

Feld_marshallaitnanta *Mihaila Mihaliericha*, koj je do szad pri vojничком tolnachtvu names-

tyen bil, videlo sze je Nyih cz. kr. Velichanztu z pokazanyem szvoje zadovolynozti nad nye-govum szlusbum za divisionera u Budim poslati.

Takajshe szledeche premembre szu pri cz. kr. vojzki uchinyene:

Simon Fitzgerald, feldmarshal-laitnant y tverdyavzki komandant u Petrovaradinu, je pozta tverdyavzkim komandantom u Pragu.

Josef Mesemacre, vicomte de Lardenois de Ville, feldmarshal-laitnant y divizioner, pozta je tverdyavzki komandant u Petrovaradinu.

Na vechu chazt szu podignyeni: Na general-majora, oberztar *Julius baro Haynau*, od peshachkoga regimenta grof *Nugent* br. 30.

Oberztar med oztalimi [gl. br. Novin 49] pozta je, oberztlaitnant: *Hermann Kriegstein od Sternfelda*, adjutant pri generalkomandi Moravzkoj, od czeszarzko-ulanzkoga regimenta br. 4, pri peshachkom regimentu grof *Mazuchelli* br. 10.—Oberztlaitnanti pako pozta li szu szledechi majori: *Wilhelmi baron Binder*, od peshachkoga regim. Luxem br. 27, vu iz-tom regimentu; *Karol baron Strachwitz*, od general-kvartir-maizterstaba, pri dragonzkom regimentu baron *Minutillo* br. 3. zkupa na chazt adjutanta pri general-komando u Moravzkoj podignyen.

Kapitanom fregate pozta je kapitan korvete *Andrash Bordini*.

Na chazt majorov podignyeni szu kapitani: *Franyo Smagalski*, od peshachkoga grof *Rothkirch* regim. br. 12; *Marko Mathei*, od peshachkoga regim. Luxem br. 27; *Karol baron Eckhardt*, od shvoleserzkoga regim. grof *Nostitz* br. 7, yszaki vu szvojem regimentu; *Ivan Kuhn*, od general-kvartir-maizterstaba, u iztoj cheti; *Josef Marsich*, laitnant na ladyi, kapitanom od korvete; y *Franyo Throner*, od furvezna, u iztoj cheti.

Dalmacija.

Zadarzka Gazzetta od 26. Lipnya pishe: Vszi glaszi, koje szmo od razlichnih nashih korrespondentov dobili, sze u tom jednakosziasu, da je ztalish zdravja u Bosni, Herczgovini, Chernoj Gori y Albanii jako dobar; y da sze nista novoga nije zgodilo gledech na ztalish zdravja na turzkom brigantinu u Valdinoce [od kojega szmo u nashih novinah br. 43 govorili], nego da josh zmirom nepreztaju prevetrenya y kadenya izte ladye y robe na nyoj nakerczane.

Chini sze zato, da je mochi usati sze, da doshaztje onoga brigantina u Albaniu, neche nikakova pogibelnoga poszledka imati.

Vu Obchinzkih novinah, u br. 166 pod napiszom: „Od medye Bosanske 5. Lipnya“, chita sze szledechi chlenak. *Od 20. Szvibnya mori kuga u Bosni;* oni stanovniczi szu ju tak shegavo zkivali, da sze je komaj u austrijskom kontumaczju na 2. Lipuya doznao, da je ta bolest vech veliko pomorenje u Travniku y Szarajevu napravila. *Polag obitneshih glassov sze zna,* da oszobio u Szarajevu po 70 do 80 lyudih pada u bolest, a da ih po 40 do 50 umira. Zato je na medyi austrijskoj naredyeno, da sze kontumaczia ima 20 dan dersati, za lyude, a 42 za robu tergovachku, koja je rishe okusenju podverzena; da je kordon zdravja objachen, y potrebna prvidnozt uchinyena, za dozvati doza vrachitelyev u one kotare, koji szu zborg zvoga geografiskoga desaja pogibili jache izloseni.“

Nechemo pretreszati naredyenya uchinyena proti kugi na kordonu, od kojih obchinzke novine govore, buduch da neznamo prave uzroke toga; ali moremo rechi, da imamo ztalne glasze od 15. Szvibnya, 6., 12. y 19. Lipnya, polag kojih, ne szamo nije kuge ili koje mu drago druge nenavadue bolezti u onih ztranah, nego koliko sze lyudi mogu zpominyati, nije nigdar tako dobroga zdravja bilo onde, kak letosz.

Spanjolzka.

Cheta Esparterova je takajshe potuchenja, kaktigod y Oraa'ova. Ova je Villafranki na pomoč hotela dojti, ali je na putu napedyena

y porasena bila; za ztalno sze poveda, da je po dokonchanom boju, gde je *Espartero* vno-go lyudih izgubil, 1000 vojakov nyegovihi k *Zumalacarreguyu* preshlo. *Indicateur y Sentinelle* javlyaju takajshe to porasenye, koje sze je 2. t. m., jedan dan pred uzetjem Villafranke dogodilo.

Villafranka sze je predala pod szledecheni pogodbami, koje szu med garnizonom karlitzinkim onoga mezta y med *Zumalacarreguem* uchinyene:

1. Komandant, oficirzi y vojaczi od garnizona budu zaszusnyeni y u szegurno mezto poztavlyeni, doklam sze izmeniju.

2. Tak oficirzi, kak prozti vojaczi uzderse vszaki szvoje ztvari, kakti opravu y t. d.

3. Varaschani budu u punoj szloboschini, da mogu ztanovati, gde im sze vidi, prez da bi im gdo y najmanye zlo uchinil.

4. Oszobe y nyihov imetak budu v postenu dersane.

5. Ranyeni, boleztni y chaztniki imaju biti prijeti sza szvim postenyem.

6. Buduchi sze garnizon z postenum pogodbum predal, tak sze ima predi izmeniti, neg drugi szusnyi.

7. Obiteli oficirsov ili drugih chaznikov dobe paszushe, ako je budu potrebovale, da pojdu, kamo bi im sze videlo.

8. Orusje y vsza bojna zprav ima sze izruchiti komiszaru, koga *Zumalacarreguy* na to imenuje:

Velika Britanija y Irzka.

Times pishe szledecha od pogodbe med francuzskim y anglianckim kabinetom gledech na spanyolzke poszle: „Piszmo generala Sebastiani na herezega Broglie je vech u nedelyu dana 7. t. m. u Paris doshlo, y zadersava odgovor anglianckoga vladanya, na pitanya, koja szu pred 8 dan lordu Palmerstonu predztavlyena bila. Pervo pitanye: Nahadya li britanzko vladanye, da je polag chetyero-ztruchnoga zaveza, szluchaj szodrusenya [ca-sus federis] naztal, y da je vreme doshlo, da sze selyi Nyeinoga katolichkoga Velichanztva zadovolyiti more? Odgovor: Po szudu britanzkoga vladanya szadashnyi ztalish spanyolzki nije takov, da bi bilo potrebno na potreb-

no na potrebovanye Nyeinoga Velichanztva u Spanyolzku ztupiti. Drugo pitanye: Ako bi sze intervenczia potrebna obnashia, bi li onda Angliancka pripravna bila u drustvu z Francuzi Spanoylzkoy pomoch dati? Odgovor je chizto negativ, vendar z najpriatnimi y najgodnimi beszedami. Tretje pitanye: Bi li Francuzka, ako bi na potrebovanye kralyichino vojzku prek Pireneih poszlala, za tim kod Angliancev pomoch dobila, gledech na Europejzke poszledke, koji bi zbog toga umešanya mogli naztati? Gledech na ovo zadnye pitanye, ztoji u odgovoru, da ako Francuzka szudi, da ima dozta vasne temelye za umešhati sze szamu u spanyolzko dugovanye, Angliancka proti tomu nista imatneche; ali buduch da po szudu britanzkoga kabinetu josh tomu doberenije, tak sze odgovor na ovo pitanye vech iz predashnyega razumeti more.

Po prijetju ovoga odgovora, popaschil sze je francuzski kabinet spanyolzkomu poszlaniku grofu Raynevali szvoj odluchak szobchiti, da nekani szam selyu spanyolzkoga vladanya izpuniti; a ovo szobchenye uchinyeno je z ponovlyenimi izrechki szerdechnoga salenya, koje francuzkoy vladanye za uzdersanye prezolya Nyeinoga katolichkoga Velichanztva, y nyegovoga sistema, u szerdezu duboko chutj.

T u r z k a.

Iz Czarigrada 27. Szvibnya. Dana 25. Szvibnya je izishla zultanzka zapoved, u kojoj je predpiszan nachin, kako sze imaju u czarzki szeraly puschati nyegovi ministri y drugi chaztniki, kak takajshe drugi podlosniki turzki.

Polag zadnyih glasoz iz *Male Azie* bude generalni kvartir ondeshnye vojzke iz *Taura* u *Merdin* premestyen, ali sze szudi, da che biti za tim preneshen u *Diarbekir*, gde je *Reshid Mahomed* pasha namiszlii utverditi sze u napredak, pokihdob ima nekoja puntanya u onoj krajni potasiti, u kojoj zgodi bi mogal nyegov nameztnik taki pripravan biti, nitt bi sze nyegova nazochnozt [presentia] potrebovala. Za ovu dersavu sze veliki plani delaju, koji vendar ztopram po utverdyenom miru izpelyani biti mogu. Barate sze najmre o tom, kako sze mogu czezce napraviti, koje budu po cze-

loj maloj Azii na vsze ztrane pelyale; kak takajshe, kako bi sze kanali mogli izkopati za haszan vszakojakih rud, za razvianye polodelzta, mestrij y t. d., kak takajshe za ustanoviti perve temelye obchinzkoga nauka. Je usfanye, da budu okolnozti povolyne, y da necheju prechiti tak vasne plane izpelyati, y da che ova proztrana dersava, po zultanovoj zkerblyivozti na zkorom pervi ztupaj u czivilizaczii uchiniti.

Oborusjavanye turzkoga mornarzta nepreztaje y pokle je flota odishla, a szada che sze czela vojzka na novo organizirati. Ova broji szada 130,000 lyudih, ali mora do 200,000 povekshana biti.

U Szmyrni je 1. Lipnya kuga naztala, ali do 6. t. m. ni vishe od 2 do 3 na dan oboleztilo, y to szamo izmed puka.

Times poveda, da sze Zultan verlo raduje o napredovanyu szvojega naj ztarjega szena Abdulmedshida u arabzkom y perzianzkom jeziku, y da ga je szada jednomu francuzskomu nauchitelyu izruchil y to je opet jedno u dogodovschini Szeraila nechujeno, zaisto znamenito pripetyenye.

M o l d a v z k a y K a r a v l a s k a.

U narednom zpravischu ztalishhev Moldavie, knez *Mihaly Stourcza* szledecha je govoril: „Moja Gozpodo! pravichna zkerb, koju lani ladajucha vechjum ztranum szusha zrokuvash, ganula me je na to, da szem taki po mojem povratku z Czarigrada zvanredni szabor zezval. Uputyeni od vasnozti szvojih dusnozih moja gozpodo, dali zte znamenye u toj priliki iztinzkoga domolyubja; vi zte vashe domache dobro obchinzkomu zapoztavili y vladanye u potrebuvalu naredbih, koje szu haszovite za obchuvanye orszaga od glada y nevolye bile, z vashum znanoztjum y terszeniem podperli. Dok sze danasz ovde zpravlyate, da poszle szvakoletnie, koji szu po nashem ustavu [constituezii] prepiszani poprimete, moseete szi k poszledkom vashega podprijetja szrechu seleti. Pet meszecz je od zadnyega zvanrednoga szabora proshlo, y hvala providnozti, nikakova nevolya u puku sze ni kazala. Kisha u Szerpnyu meszeouz a-

ko prem y pozna je vendar zlo mnogo pomanyshala, y zato ztradanye ni bilo obchinzko, vech szamo u jednom malom kotaru. Komisija za razdelivane sitka to mose poszvedochiti.“ — Kak je nato knez zrekel batrivo y zaupano, da kratko vreme, koje je od poprijetja szvojega vladanya proshlo, gledel na blago orszaga ne bude zgublyeno y da zakoni dobrostivan red chuvajuchi, Moldavii raztuchu y ztalnu szrechu obetuju, govorashe na dalye: „Troyletno izkužtvo je vasz o dobrom poszledku novoga zakonotvorztva u szvakoj verzi puka, y szvakoj ztranki ravnanya obilno poduchilo; ali ovi ztopram u rodnih letih, koja mozebiti za vremenom nevolye nadojdu, bolje ochito budu sze videli. Organzki reglement je od Nyih Viszozti zultana potverdyen, zato od mojega povratka z Czarigrada szem oszobitu komisiju zeztavil, ka vu redyenye toga dela poszluje. To che y redu u obnashanju obchinzke szlusbe poszlusno biti. Knez zpomenul je dalye vnoge od czeloga zpravischia prijete ali josh ne uzztanovlyene naredbe perveshega vladanya, z tum pazkum, da takove od szada neka obztoje. Szimo med ozatlimi zpada Moldavie razdelenye u 13 kotarov, zaradi kojih komisija mejashna naredyena je, — za tim povekshanye dohodkov varasha Jaszinkoga. Zadnye che vechnichtvu moch dati varash ukrasiti y bolje obszegurati. Nadalye zpomenul je uredyenye jednoga obchinzkoga verta, y vishe moztov, tako y jedne czezte, koja che z drumom Galatanzkim y Porcorarinzkim u vezu biti, da bude tako vezni

put med Moldavium dolnyum y gornym. Izto tako je jedna komisija zezvana da zobrazi chetu ognyarov.“ Vladanye veli na dalye, zpoznajuch, da je szegurno troszob y lazto-vitozti pervi temely varaschanskoga drustva, uzztanovilo je policiju takovu, kakva sze z mitem ztanovnikov naj bolye szlase; za to izto szem komisiji predal osznavanje naj bolyega nachina, koj che prizpodoblyen biti naj zobrazenijim pukom, ali szamo na tuliko, kuliko sze z-nashimi obichaji szlase. I druge ztrani ravnitelyzta szu pobolyshane, tako szem red szedanyai szovjeta [tolnacha] y techaj nyegovih poszlov osznavati dal, y odredyenye razdelivana poszlov u pizzarniczah prepiszal. Pre-ganyanye tolvajev je vladanye pazlyivo uchiniilo; u letu 1834 je 357 krivczev ulovlyeno y szudu zaglavnom predano, szada sze szve moguche radi, da sze oztanyki ovakovih zdrusenyih zevszemia zateru. Z doshaztjem proteta, bude y zidanye tamnicz u kotarih nadalye zpelyano. Med zkerbmi vladanya za obsche narodno dobro ni zadnya bila: zlahchanye y povekshanye tergovine. To szvedochiju naprej zeta uredyenya, Galacza varasha, kano jedinoga puta tergovine y jedine luke szlobodne szada imenovane, preneshenye kvarantine, nova osznova za zidanye ztanyih taraczanye ulic, kak y vnoge druge pobolyshie y polahchieze tergovine, koja z dopuscheniem narodne zastare jako po Nyih Viszozti je pozbudyena. Y penezi szu predmet oszbujnoga, opet uredyenya, da sze usuri konacz ztavi.“
[Konacz szledij.]

Novicie Horvatzke y ru drugoj poloviczi tekuchegu leta drakral na tjedan: u torak y szobolu rezakiput na pol arkusha izhajale budu. Danica pa koo Horvatza, Slavonika y Dalmatinika priklopi sze k Novinam rassaku szobolu na pol arkusha, k tomu takaj nadometne sze Obznanitel. Cena na pol letu iznasa za domache prez zavilka 3 fr. szr.; ru zavilku z stampanim nasszlorom 3 fr. 24 kr. szr., vu zavilku z domom poshlyanyem 3 fr. 48 kr. szr., za zvanzke ru zavilku z stampanim nasszlorom y z poshlarzkom 4 fr. szr. Za drugo polletje, koje sze ztak takaj u cz. kr. pov. narodnoj Novinarniczi Horvatzkoj ru de Negrovih hisah bo 9. u Gospodskoj uliczi br. 103. Oztulu v Oglassu Novin Horvatzkih br. 46. y vu Danielski br. 22.